

JLASI

วารสารศิลปศาสตร์และอุตสาหกรรมบริการ
Journal of Liberal Arts and Service Industry

ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2564 Vol. 4 No. 1 January - June 2021

โครงการจัดตั้งภาควิชาอุตสาหกรรมบริการและนวัตกรรมภาษา

คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

ISSN 2586-9612

กองบรรณาธิการ

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนามัย ดำเนตร

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.เรียงชัย ต้นสุชาติ

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

รองศาสตราจารย์ ดร.บรรพต วิรุณราช

มหาวิทยาลัยบูรพา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษ จรินทร์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาโรจน์ เผ่าวงศ์กุล

มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐวรรณ มุสิก

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีทัต ตรีศิริโชติ

มหาวิทยาลัยบูรพา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกฉัตร ต้นศิริ

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา ชาทตระกูล

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พันเอก ดร.ขจรศักดิ์ ไทยประยูร

โรงเรียนเสนาธิการทหารบก

อาจารย์ ดร.เขวิกา สุขเยี่ยม

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อาจารย์ ดร.สุรศักดิ์ บุญประสิทธิ์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อาจารย์ ดร.นุจรี ภาคาสัตย์

มหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ ดร.ศุภสิทธิ์ เลิศบัวสิน

มหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ ดร.จันทนา ฤทธิ์สมบุรณ์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

อาจารย์ ดร.สัญญา บริสุทธิ์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

อาจารย์ ดร.ชัยภูวนุช โมราศิลป์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

อาจารย์ ดร.สุพัตรา คำแหง

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

อาจารย์ ดร.ชมพูนุช พูลทรัพย์ฐาน

สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

อาจารย์ ดร.ซีฟ เลื่อนลอย

บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน)

อาจารย์ ดร.ชาญ ลายลักษณ์

บริษัท ดีทีซี เอ็นเตอร์ไพรซ์ จำกัด

อาจารย์ ดร.สมศักดิ์ สุวรรณสุขกุล

กรมสรรพสามิต

อาจารย์ ดร.อัครุณ ถนนมณี

สำนักงานการบัญชีกรณีกาและกฎหมาย

อาจารย์ ดร.นุชประวีณ์ ลิขิตศรีณย์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อาจารย์ ดร.ชนัญญา ดินตะบะระ

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อาจารย์ ดร.อัญชิษฐา ภูอุดม

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อาจารย์ ดร.ดนุพล แสงนาค

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บรรณาธิการฝ่ายจัดการ

นางสาวศิริสมณี มาลีรัตน์

นางสาวกรรณิการ์ สุชีวงศ์

นางสาวกาญจนา โพธิ์นิยม

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วารสารศิลปศาสตร์และอุตสาหกรรมบริการ

(Journal of Liberal Arts and Service Industry)

ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2564 Vol. 4 No. 1 January - June 2021

วัตถุประสงค์ เพื่อเผยแพร่บทความวิจัย บทความวิชาการ และบทความทวิภาคีที่มีคุณภาพในศาสตร์ทางด้าน อุตสาหกรรมบริการ: การท่องเที่ยว การโรงแรม ภัตตาคาร ภาษาอังกฤษเพื่ออุตสาหกรรมบริการ ธุรกิจการบิน ธุรกิจประชุม ศิลปศาสตร์ ธุรกิจเรือสำราญ ภาษาและวรรณคดี ภาษาอังกฤษ การแปล ภาษาศาสตร์ประยุกต์ การจัดการ การบัญชี การตลาด รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ ศีลภาศาตร์ ทรัพยากรมนุษย์ และการพัฒนานวัตกรรม (Routine to Research) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยเป็นสื่อกลางในการนำเสนอเพื่อบทความที่มีคุณภาพ และมาตรฐานสูง ที่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ หลากหลายสาขาในอนาคต

กำหนดการตีพิมพ์ ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม - มิถุนายน
ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม - ธันวาคม

คำชี้แจง

1. บทความที่ได้รับการพิจารณาผ่านการพิจารณาโดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภายในและภายนอก มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (Peer Review) ที่มีความรู้ความสามารถในสาขาที่บทความนั้นเกี่ยวข้อง อย่างน้อยจำนวน 2 ท่าน (Double-Blind Peer Review) ซึ่งทั้งสองฝ่ายจะไม่ทราบว่าแต่ละฝ่ายเป็นผู้ใด และไม่มีส่วนได้เสียกับผู้ตีพิมพ์บทความนั้น รวมทั้ง บทความทวิภาคีจะมีการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อย 1 ท่าน
2. บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารเป็นความคิดเห็นของผู้เขียน มิใช่ความคิดเห็นของผู้จัดทำวารสารและไม่ใช้ความรับผิดชอบใด ๆ ของกองบรรณาธิการวารสารศิลปศาสตร์อุตสาหกรรมบริการ

ที่อยู่ โครงการจัดตั้งภาควิชาอุตสาหกรรมบริการและนวัตกรรมภาษา
คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
เลขที่ 1 หมู่ 6 ตำบลกำแพงแสน อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม 73140
โทร. 0-3435-2285 โทรสาร 0-3435-2385 โทรศัพท์ (ภายใน) 3099 , 3976 , 3977
http://dsil.flas.kps.ku.ac.th/sil_journal/index.php

*บทความที่ได้รับการพิจารณาผ่านการพิจารณาโดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (Peer Review) ที่มีความรู้ความสามารถในสาขาที่บทความนั้นเกี่ยวข้องอย่างน้อยจำนวน 2 ท่าน (Double-Blind Peer Review) ซึ่งทั้งสองฝ่ายจะไม่ทราบว่าแต่ละฝ่ายเป็นผู้ใด และไม่มีส่วนได้เสียกับผู้ตีพิมพ์บทความนั้น รวมทั้ง บทความหนึ่งสัปดาห์มีการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อย 1 ท่าน

**บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารเป็นความคิดเห็นของผู้เขียน มิใช่ความคิดเห็นของผู้จัดทำวารสารและไม่ใช่วรรณกรรมรับผิดชอบใด ๆ ของกองบรรณาธิการวารสารศิลปศาสตร์อุตสาหกรรมบริการ

วารสารศิลปศาสตร์และอุตสาหกรรมบริการ

ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 มกราคม –มิถุนายน 2564 Vol. 4 No. 1 January - June 2021

ISSN 2586-9612

บทบรรณาธิการ

วารสารศิลปศาสตร์และอุตสาหกรรมบริการมีนโยบายที่จะตีพิมพ์ปีละ 2 เล่ม โดยเปิดรับบทความจากนักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิและนิสิตนักศึกษาทั้งระดับปริญญาตรี โท และเอก ร่วมส่งบทความเข้ามาตีพิมพ์เผยแพร่ บทความในวารสารในประเด็นเกี่ยวกับอุตสาหกรรมบริการ: การท่องเที่ยว การโรงแรม ภัตตาคาร ภาษาอังกฤษเพื่ออุตสาหกรรมบริการ ธุรกิจการบิน ธุรกิจประชุม ศิลปศาสตร์ ธุรกิจเรือสำราญ ภาษาและวรรณคดี ภาษาอังกฤษ การแปล ภาษาศาสตร์ประยุกต์ การจัดการ การบัญชี การตลาด รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ทรัพยากรมนุษย์ และการพัฒนานวัตกรรม (Routine to Research) โดยรับตีพิมพ์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ฉบับนี้มีงานวิจัย 5 บทความ ได้แก่ 1) The mode

of entry strategies for Multinational Enterprise to investment the hotel industry in Myanmar 2) การประเมินผลและถอดบทเรียนโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning ของโรงเรียนเทศบาล 5 (กระต่ายไทยอนุเคราะห์) 3) การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 5 (กระต่ายไทยอนุเคราะห์) 4) การดำรงอยู่ของการท่องเที่ยวถิ่นจกของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง เทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 5) การวางแผนการปลูกข้าวในระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ด้วยวิธีการตัดสินใจแบบหลายหลักเกณฑ์ 6) นวัตกรรมบริการที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม 7) การศึกษาการทำงานต่ำกว่าวุฒิของภาคการผลิตในตลาดแรงงานไทย 8) ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการฆ่าสัตว์เพื่อจำหน่ายเนื้อสัตว์: กรณีศึกษาการจัดการระบบโลจิสติกส์ 9) พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยหลังสถานการณ์โควิด 19 10) The Accountant Administration of Thailand and Myanmar: Comparative Study 11) การศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมจังหวัดราชบุรี กรณีศึกษา วัดขนอนหนังใหญ่ ซึ่งเป็นบทความที่ทันสมัย และน่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง ในนามของกองบรรณาธิการวารสารการบริการและการศิลปศาสตร์และอุตสาหกรรมบริการ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อท่านผู้อ่าน นักวิชาการ และผู้สนใจที่ติดตามวารสารของเรา หายนี้ขอฝากผู้อ่านทุกท่านหากท่านใดมีความสนใจจะตีพิมพ์บทความวิจัย บทความวิชาการ ติดต่อได้ที่กองบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนามัย ดำเนตร

บรรณาธิการ

สารบัญ

บทความวิจัย / บทความวิชาการ	หน้า
The mode of entry strategies for Multinational Enterprise to investment the hotel industry in Myanmar <i>Danupon Sangnak, Aunchistha Poo-Udom, Chanunyoo Tintabura Kanjanapa Intarajak.</i>	1
การประเมินผลและถอดบทเรียนโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning ของโรงเรียนเทศบาล 5 (กระดาศไทยอนุเคราะห์) <i>สันติ พันธุ์พัฒ</i>	47
การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 5 (กระดาศไทยอนุเคราะห์) <i>สันติ พันธุ์พัฒ</i>	64
การดำรงอยู่ของการทอดผ้าตีนจกของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั่ง เทศบาลตำบลโพรงมะเดื่ออำเภอมือง จังหวัดนครปฐม <i>แพรวภัทร ยอดแก้ว</i>	79
การวางแผนการปลูกข้าวในระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ด้วยวิธีการตัดสินใจแบบหลายหลักเกณฑ์ <i>มนตรี สิงหะวาระ</i>	92
นวัตกรรมบริการที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม <i>ภิราภรณ์ ก้อนคำ</i>	109
การศึกษาการทำงานต่ำกว่าวุฒิของภาคการผลิตในตลาดแรงงานไทย <i>ชัชชลัยย์ ยลอารีย์</i>	121
ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการฆ่าสัตว์เพื่อจำหน่ายเนื้อสัตว์: กรณีศึกษาการจัดการระบบโลจิสติกส์ <i>สุรวัดน์ ชลอสันติสกุล</i>	136
พฤติกรรมทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยหลังสถานการณ์โควิด 19 <i>บริสุทธิ์ แสนคำ</i>	144
The Accountant Administration of Thailand and Myanmar: Comparative Study <i>Chanunyoo Tintabura, Aunchistha Poo-Udom, Danupon Sangnak, Kanjanapa Intarajak.</i>	152

บทความวิจัย / บทความวิชาการ	หน้า
การศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมจังหวัดราชบุรี กรณีศึกษา วัดขนอนหนังใหญ่	168
พงศ์กฤต นันทนากรณ์	

The mode of entry strategies for Multinational Enterprise to investment the hotel industry in Myanmar

Received 1 February 2021

Revised 17 February 2021

Accepted 18 February 2021

Danupon Sangnak, Aunchistha Poo-Udom
Chanunyoo Tintabura, Kanjanapa Intarajak
Kasetsart University

Abstract

The study is exploratory research, by the way, utilized multiphase mixed methodology in which has three phases; the first phase utilized the qualitative approach by a semi-structured interview, the second phase utilized the qualitative approach by search conference technique an, the third phase utilized the quantitative approach by the questionnaire with the 200 investors in Myanmar to be respondents in Myanmar, and analyzed with the PLS-SEM. The result found that; Internal-Macro factors, Internal-Micro factors, External-Macro factors, External-Micro factors have a statistically significant relationship with decision-making. Also, the decision-making to invest in Myanmar factors have a statistically significant relationship with the entry mode strategy of the hotel industry to invest in Myanmar. The mode of entry strategies to invest in Myanmar is the Greenfield and Joint venture that possibly succeed in the result.

Keywords: Theory-Method Intersection, Structural Equation Modeling, Internationalization Theories and Foreign Market Entry

Introduction

The Republic of the Union of Myanmar (Myanmar) is the state in ASEAN, which the military government governs more than 50 years until the dictatorship ended in 2011 but the military dictatorship exactly ended in the year 2015. The new liberalized election brought the civil government started; it makes the changing in trade and investment from global countries (Jones, 2014; Henry, 2015; Farrelly & Win, 2016; Wilson, 2016). Myanmar is a member of ASEAN Economics Community (AEC), which commenced operations at the end of 2015. Myanmar has the vast opportunities to establish a vital trade and production hub with economics grew at 8.5 percent in 2014/15 and approximately 6.0 percent per year now;

it supported consumer and investor confidence in the business environment and playing the key roles to link between South Asia and Southeast Asia (Florento & Corpuz, 2014; Myanmar Investment Commission [MIC], 2014; World Bank, 2016a, 2016b).

On the contrary, accompanied by the prosperity of Myanmar's investment from foreign investors from around the world who watched this country. But must accept the fact that Myanmar is one of the most complex countries in the world. Myanmar is an ethnical diverse recognizes 135 ethnic groups at least 108 different ethnolinguistic groups, consisting mainly of Tibeto-Burman peoples followed by sizable populations of Tai-Kadai, Hmong-Mien, and Austroasiatic (Mon-Khmer) peoples. The Bamar estimated 68 percent amount 10 percent of the population in Shan state. Kayin estimate 7 percent, Rakhine 4 percent of the population and overseas Chinese approximate 3 percent of the population. The Burmese language is a Bamar and the official language of Myanmar that is related to Tibetan and Chinese from and adapts the Mon language. A large majority of the population respect Buddhism estimates from 80 - 89 percent according to the 2014 Myanmar Census identifies as Theravāda Buddhism is the most widespread followed by 6.2 percent is Christian; Muslim is 4.3 percent, 0.8 percent tribal religions; 0.5 percent as Hindus; 0.2 percent and other religions; and 0.1percent follow no religion. Myanmar health care is poor, the government spends just only 0.5 percent to 3 percent of the GDP, and they are the one among the lowest ranking in the world. The literacy rate of Myanmar, according to the 2014 Myanmar Census stands at 89.5 percent but the annual budget allocated to education by the government is low just only about 1.2 percent. The country is the most of disaster including floods, cyclones, earthquakes, landslides and droughts in the world (Gordon Jr, 2005; The World Bank, 2020).

Myanmar has the introduction of economic reforms and opens the doors to foreign investment and trade, the reforms are such, The Myanmar kyat has the floating value, Foreign Investment Law and the Special Economic Zones law enacted to support the domestic growth and attract foreign investment, while tax reforms have substantially reduced profit taxes (MIC, 2014; Roland-Holst & Park, 2015). These are incentives for foreign investors that looking to enter emerging market, that affect from of the process of economic liberalization (Regional Operation Center [ROC], 2016).

Myanmar government has reforms continuity such as, the political, economic, health, education, corporate governance, telecommunications, and infrastructure for more efficiency that supports the foreign direct investment (kudo, 2005; Isono & Kumagai, 2013; Kida &

Fujikura, 2014; Than, 2015; Walsh, 2015; Sadoi & Aung, 2016). This country has been watched from investor around the world and seeking new sources of products and services, particularly the natural resources (Slodkowski, 2012; Soans & Abe, 2015).

However, Myanmar is the location where shortage the hotels meanwhile the tourist trend increase in Myanmar, they have the necessity to increase the number of hotels to meet the needs of tourist in future growth, particularly during the tourist season. The standard hotel rooms are not enough for demand, very expensive, there are few standard hotels that have the operation and lack of a hotel room in the rural area. The domestic hotel room demand had expected to grow about 37 percent per year from 2012 to 2016, and there are about 15,424 hotel rooms, but just only 1,500-2,500 are an international standard of hotel room supply (Ministry of Hotels and Tourism, 2016; Rich & Franck, 2016).

International tourist arrivals in Myanmar have proliferated since 2011 there are 364,743 peoples increased to 180,682 peoples in 2015; it is increased by 323.70 percent (Oo, 2014; Soans & Abe, 2015; Thansettakij, 2015). Besides, from evidence found that the hotel industry in Myanmar has highest margin profit ratio of all sectors by average at 30 percent of revenue. It caused Myanmar is the fastest growing hotel markets in the world (Findlay, Park, & Verbiest, 2016; Ministry of Hotels and Tourism, 2016; Skift, 2016).

The investment in Myanmar has many options and strategies into a Myanmar hotel industry. The firms should consider both internal factors and external factors and micro and macro environmental factors of the firms. When circumstances change, the businesses must adjust their methods. The firms must consider a firm's resources and risk and restriction of carefully before decision entry to the Myanmar business. It is the most difficult and risky decisions. A wrong entry decision could disastrous implications for the organization (Codita, 2011; Ravelomanana, Yan, Mahazomanana, & Miarisoa, 2015; Chirathivat & Cheewatrakoolpong, 2015).

However, multinational hotel enterprises must cope with the problem, such a lack of in-depth information, investment process, legal, regulatory, practices, potential location and cooperation with government agencies and businesspeople in the Myanmar as the host country. It's the reflecting the entrepreneurs require information to select the entry mode decision to foreign direct investment in Myanmar (International Institute for Trade and Development (Publication) [ITD], 2014; Pricewaterhouse Coopers Myanmar Co., Ltd. [PWC], 2015; Thornton, 2015; Soans & Abe, 2015; Association of Thai Travel Agents, 2016, Reginal

Operation Center [ROC], 2016; The Siam Commercial Bank [SCB], 2016, World Bank, 2016a, 2016b).

We study of business information in the country that interest to investors will be increasing opportunities to strong and sustainable of the firms, it requires alternative suitable entry mode strategies of hotel industry in Myanmar markets (Endo, 2006; Huttasin, 2013; Neagkalapiwat, 2014; Suntayatron et al., 2015; Hudson, 2016; Ivanov & Ivanova, 2016; ROC, 2016). Therefore, we have realized that is preparing to seek “How to MNE operate in Myanmar hotel industry” Especially, the global changing dramatically with intensified competition on the liberalization of trade and investment. MNE will have to adapt and develop the potential to cope with changing as well as creating opportunities for international business competitiveness to survive in the Myanmar market (Wongsaichue, et al., 2014; Sangnak, et al., 2015).

Model Development

We use the evolutionary theory that scope in international management which comprehensive and integrative and contains the theoretical linkages to many of the areas, such as the resource and capability-based, knowledge creation and retention theory as well as exploration at a different level, and the interaction of location with the organization, which balance between the internal and external factor with macro and Micro factors transform to Internal-Macro, Internal-Micro, External-Macro, and External Micro factors to measure the Myanmar business environment as a complexity country (Madhok & Liu, 2006; Sangnak, Srijumpa, & Tresirichod, 2016).

The Paradigm of International Business

We use evolutionary theory to construct the new paradigm that affects the mindset of the Chief Executive leader's vision to the scope of a primary focus on business to the world as a broader sphere of impact. The new paradigm encouraged by profit and efficiency for the advancement of the business organization. These recognize remaining competitive requires responsiveness to social, environmental, and legal changes that provide operational and pragmatic change to increase organizational profit and efficiency, it is not philosophical, idealistic but driven by standards (Giacalone & Eylon, 2000). Similar to the decisions many paradigm which made to implement OLI framework (Dunning, 2001), VRIO framework

(Barney, 2001) PESTEL Framework (Aguilar, 1967) Five forces framework (Porter, 1991) the New Paradigm steers the organization to survive and prosper by adapting to changing expectations, norms, and modes of doing business.

Internal-Macro Level Paradigm: OLIF Framework

First paradigm we construct Internal-Micro factors use OLIF Framework, its merge, the OLI framework of international activities of companies (Dunning, 2001; Doh, 2005) and the financial statement (F) that is the important instrumental to firm's investment. as financial ratio analysis to investment decision (Cleary, 2006).

The OLIF Framework has been used for explaining, why Multinational Enterprises (MNE) want to invest in overseas? As the eclectic paradigm synthesizes elements from the transaction cost (internalization) with macroeconomic procedures to international products and services at the home country level (Cantwell & Narula, 2001; Husted, Montiel, & Christmann, 2016; Gaur, Ma, & Ding, 2018). Ownership advantages are the firms collect assets to operated production and services at different locations. It reveals to expenditure for the additional costs associated with establishing and operating abroad in the host country include the trademark, entrepreneurial skills, production technique, returns to scale (Dunning, 1988) Locational advantages are the alternative countries or regions for engaging the value-adding operation which firms require to use to create competitive advantages such as natural resource and created assets (Dunning, 1988; Benito & Tomassen, 2003; Beugelsdijk & Mudambi, 2014; Buckley, Devinney, & Louviere, 2007). Internalization (I) referred to a business's decisions to produce products and services internally and needed to maintain having an outside resource includes internal hiring practices, business activities, business structure (Hymer, 1960; 1976; Caves, 1971; Horst, 1972; Buckley & Casson, 1981; Dunning, 1988; Benito & Tomassen, 2003; Ricart, Enright, Ghemawat, Hart, & Khanna, 2004; Goerzen & Makino, 2007; Alcácer, Dezső, & Zhao, 2013; Goerzen, Asmussen, & Nielsen, 2014). Financial Statement (F) is important to explain capital expenditures on investment decisions, as financial pressure appears related investment dynamics such cash flow, indebtedness, and debt burden. It is divergences in the sensitivity of investment across countries (Libby, Libby, & Short, 2001; Bond, Elston, Mairesse, & Mulkay, 2003; Martinez-Carrascal & Ferrando, 2008; Contractor & Kundu, 1998).

Hypothesis 1. Internal-Macro factors have affected the decision making of multinational enterprises to investment the hotel industry in Myanmar

Internal-Micro Level Paradigm: VRIO Framework

The second paradigm we construct Internal-Micro paradigm by the way use VRIO framework (Molina-Azorín, 2014; Barrutia & Echebarria, 2015) which is an analytical technique, for the resource that evaluation dimensions of the internal organization encompass microeconomic in the home country level (Brennan & Cao, 1997; Barney & Wright, 1998; Barney, 2001; Mathews & Robinson, 2008; Cardeal & António, 2012; Nguyen & Rugman, 2014; Bahadir, Bharadwaj, & Srivastava, 2015; Giannetti, Liao, & Yu, 2015). In Barney's (1995) VRIO framework is four types of competitive integrating valuable experiences and knowledge of MNE (Jarratt & Katsikeas, 2009; Cardeal & António, 2012), including the factors of Value (V) is the resources that create value for the firm by enabling the firm to realize opportunities and threats, it is the internal sources of a firm's competitiveness and allow the firm to differentiate to decrease costs or increase revenues and aligned with the key factors of success of experience of the organization. Rareness (R) allows the firm to obtain competitive advantage to exploitable resources from the unique of the organization and leadership characteristics (Tong & Reuer, 2007). Inimitability (I) is the firm to a strategic advantage such as the managerial values, managerial practice, the organizational culture, teamwork, trust, friendship and employee attitudes. The organization (O) is a competitive advantage that stems from the firms operate and interrelate on strategic and non-strategic resources such as exploiting organizational processes to produce and services (Amit & Schoemaker, 1993, Collis, 1994; Danneels, 2002; Winter, 2003; Zahra, Sapienza, & Davidsson, 2006; Ambrosini & Bowman, 2009; Laamanen & Wallin, 2009; Wang & Ahmed, 2007).

Hypothesis 2. Internal-Micro factors have affected the decision making of multinational enterprises to investment the hotel industry in Myanmar

External-Macro Level Paradigm: PESTEL Framework

The third paradigm, we constructed External-Micro paradigm by PESTEL analysis to evaluate various parameters before entering into any country in external and macro level at the host country level (Shilei & Yong, 2009, Yüksel, 2012). PESTEL is the uncontrollable

environmental forces that affect the organizational decisions organizational decisions that affected by changes in the political, economic, social, technology, and environment and legal in which businesses operate (Aguilar, 1967; Kotler & Keller, 2006). Politics (P) factor is the hazard and potential for uncertainty and to business which organizations must consider the political situation of the host countries (Baker, 2008; Poston, 2008; Bekaert, Harvey, Lundblad, & Siegel, 2014; Darendeli & Hill, 2016). The economic factor (E) is concerned with economic freedom, the per capita income, interests rate, exchange rate, interest rate, inflation rate, a banking system that causes a negative and positive impact on FDI (Sekkat & Veganzones-Varoudakis, 2007; Hamm & Lee, 2008; Kobielus, 2009; Witcher & Chau, 2010; Iammarino & McCann, 2013). Social factors (S) have affecting foreign firm investment decisions on multinational firm attraction by the social environment is highly significant affect the demand for a company's products and how that company operates include the cultural and health consciousness, population growth rate, age distribution, career attitudes, and social safety (Majocchi & Presutti, 2009; Fitzsimmons, Liao, & Thomas, 2017). Technology factors (T) affect localized technological sources to increase their firm competencies The technology development activities of the host country are the part of an asset-seeking strategy of FDI include R&D activity, automation, technology incentives and the rate of technological changing (Ivarsson & Jonsson, 2003; Cantwell, Dunning, & Janne, 2004; Smith, 2009; Jha, Merzky, & Fox 2009; Grossman, 2009). The environmental factors (E) in the host country affect FDI on domestic environmental policies, the foreign firm requires relocating to the domestic country with stricter environmental regulation include weather, climate (Epstein & Roy, 2003; Benito, Grøgaard, & Narula, 2003; Dijkstra, Mathew, & Mukherjee, 2011). Legal factors (L) is the quality of government regulation by enforcement of investment regulations such as the future policy tax regulatory, land acquisition law and equity restriction (Rammal & Zurbruegg, 2006; Preston, 2008; Yu, Subramaniam, & Cannella Jr, 2013).

Hypothesis 3. External-Macro factors have affected to the decision making of Multinational enterprises to investment the hotel industry in Myanmar

External-Micro Level Paradigm: Five forces Framework

The fourth function of the paradigm, we construct External-Micro factors by use external and microeconomic at the host country level, it reveals the industry analysis as the

supply-demand analysis of markets in various aspects including (Porter, 1986, 1989; 1996); Force 1: The degree of rivalry is the intensity of rivalry competition in the industry to define (Porter, 1989; 1996). Force 2: The threat of new entrants is the entry obstacle an influx of MNE firms, the entry barriers whether difficult or not of economically to entry depend on whether the competitor is effective or not (Porter, 1989; 1996). Force 3: Supplier power is the focus on the relative size and concentration of the degree differentiate in the supply that creates differentiate prices and the value created for buyers (Porter, 1989; 1996). Force 4: Buyer power is the concentration of customer's extent to which the buyer's willingness or incentive to use the power associated with a product's utilization (Porter, 1989; 1996). Force 5: Substitute Products affect the profitability of the firm relative price and performance ratios of products or services, the customer satisfaction reveals the retraining, retooling and redesigning to switches of products or services (Porter, 1989; 1996).

Hypothesis 4. External-Micro factors have affected to the decision making of Multinational enterprises to investment the hotel industry in Myanmar

Decision Making into International Business Paradigm

Foreign direct investments (FDI) relate to making decisions, by the way, use the information is important for the organizational processes to select a better choice would have the possibility for survival in the international business and cope with the risk and uncertainty. It is the part of management and considers the consequences of different on investment decisions with the difficulties when meeting with the knowledge and experience, organization, host county conditions and market competition with the models of entry modes, international expansion or internalization, and strategies decisions. These depend on the learning and experience of the management and the organization that MNE headquarters to choose from a set of options (Aharoni, 1966; Kogut, Walker, & Anand, 2002; Carpenter, Geletkanycz, & Sanders, 2004; Aharoni, Tihanyi, Connelly, 2011).

We found the evidence that FDI has a positive effect on Perceived Risk, it refers to the result of misleading perceptions of information that reflect company security lead to disappointment, loss, the belief of the shareholders and might be a bankruptcy of MNE, it relates to the failure and success of the company. Perceived benefit is the result of information perception by the use information that shows the satisfaction, profitability, and the higher beliefs of the shareholders include stakeholders of the company (Finucane,

Alhakami, Slovic, & Johnson, 2000; Lucey & Dowling, 2005; Buckley, Chen, Clegg, & Voss, 2018). FDI decisions affect Corporate Image that creating public acceptance and goal in the vision of the company. The attitudes of stakeholders and shareholders to corporate image of multinational corporations social responsibility (Finucane, Alhakami, Slovic, & Johnson, 2000; Lucey & Dowling, 2005; MacGregor, Slovic, Dreman,& Berry, 2001; Dreman, Johnson, MacGregor, & Slovic, 2001; MacGregor, 2002). FDI decisions affect corporate equity returns and the shareholders expect the highest returns, they are hoping the future returns in the short and long-term (Finucane, Alhakami, Slovic, & Johnson, 2000; Lucey & Dowling, 2005).

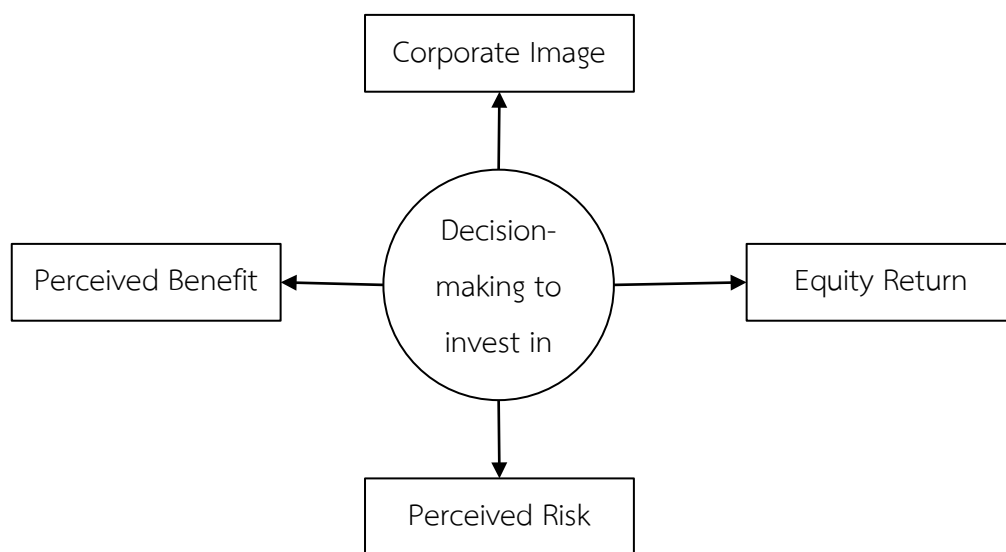

Figure 1 The model of decision making to invest in Myanmar

(Adapt from Finucane, Alhakami, Slovic, & Johnson, 2000; Lucey & Dowling, 2005)

Hypothesis 5. Decision-making to invest in Myanmar of multinational enterprises have affected the entry mode strategy of hotel industry to invest in Myanmar

Entry Mode Choice of Hotel Industry

The hotels have to understand before an investment, the competitive advantage is the most important of the internal factors and external factors to sustaining competitive advantage. The company's resources and manages the relationship between organizational learning and integration levels between strategies and structures (Moingeon, Ramanantsoa, Métais, & Orton, 1998; Sufi, 2008; León-Darder, Villar-García, & Pla-Barber, 2011).

The number of large companies chooses strategic alliances and hotel chains in the hotel industry represent a sustainable structure (Sufi, 2008). The decisions of a strategy are important because of the hotel industry is operating in a complex and dynamic environment; it has to utilize long-term strategic planning for managerial focus on the creative and innovative practices to complete the competitive advantage (Edgar & Nisbet, 1996; Mintzberg, 1994; Sufi, 2008). The hotel Industry has a diverse business format include direct ownership by the chains, franchising, management contracts, and consortium, the international dimension of hotel Industry is complexity because of difference in the host country (Sufi, 2008). The mode of entry strategies of the Hotel Multinational companies included strategic alliances, joint ventures, merger, and acquisition (Capar & Kotabe, 2003; Sufi, 2008).

Strategic Alliances: A joint venture (JV)

A joint venture (JV) is a type of equity alliance and collaborates to create new enterprises partial ownership entering affiliate into a joint venture participant in the decision-making activities. The important depend on how to seek the alliance partners to manage and maintain the networking relationship between MNE and local entrepreneur has signification (Harrigan, 1985; Sufi, 2008; León-Darder, Villar-García & Pla-Barber, 2011). The strategic alliances accommodate the hotel managers concentrated the core activities by focusing on marketing and provide a competitive advantage, also, financial stability to survive in the global business. The strategic alliances have very established effective for the hotel industry possible provide them the maximum returns (Sufi, 2008; León-Darder, Villar-García & Pla-Barber, 2011).

Wholly own Subsidiary: Merger, Acquisition and Greenfield

Mergers used for gaining from the valuation discrepancies between company stock prices. Two companies should recognize the true value of the firm, capitalizing on inefficient management, benefiting from economies of scale, achieving product diversification and other synergetic advantages. The merger decision is similarly another investment decision, it should appeal to the long-term goal of maximizing shareholder (Nadolska & Barkema, 2007; Sufi, 2008; León-Darder, Villar-García, & Pla-Barber, 2011).

The acquisition is the purchasing of one company by another company or other business entity such as purchase 100 percent, or closely 100 percent, of the assets equity of the acquired entity to establish a new enterprise together. Acquisitions divided into

“private” and “public” company, depending on whether listed or not listed on a stock market (Sufi, 2008; León-Darder, Villar-García, & Pla-Barber, 2011; Alimov, 2015).

The Greenfield investment is the establishing a new hotel in the host country to produce goods and services, and some report shows that the enormous profitability of Greenfield investment. If Greenfield investment must utilize the enormous cost too and high risk in operation. In particular, if Greenfield investment is a possible option and the other FDI modes involve low fixed costs, the multinational prefers a merger to Greenfield investment (Sufi, 2008; León-Darder, Villar-García, & Pla-Barber, 2011).

Methodology

We had retrieved concept from the research result entitles “Appropriate Forms of Tourism along the Border between Thailand and Myanmar” (Wongsaichue et al., 2014). From results, we found some new knowledge which interesting and beneficial for global investors (Sangnak, Srijumpa, & Tresirichod, 2016; Sangnak, Lertputtarak, & Trisirichod, 2016; Sangnak, Srijumpa, & Tresirichod, 2018).

We use Multiphase mixed methods design by the way the sequential exploratory approach to understand a long-term program goal, it has three advanced mixed methods designs correspond to the elements of the convergent approaches, to advanced more in-depth research results (Creswell, 2014). The qualitative research approach to explore the data and analysis the results inform the second phase by qualitative research approach, and last we use the quantitative approach to builds the questionnaire and explain the results of the third phase to create the dissertation model inform to the interpretation of the research report (Rossman & Wilson, 1985; Tashakkori & Teddlie, 1998; Creswell, 2013). It is separate into three phases as follow Figure 2.

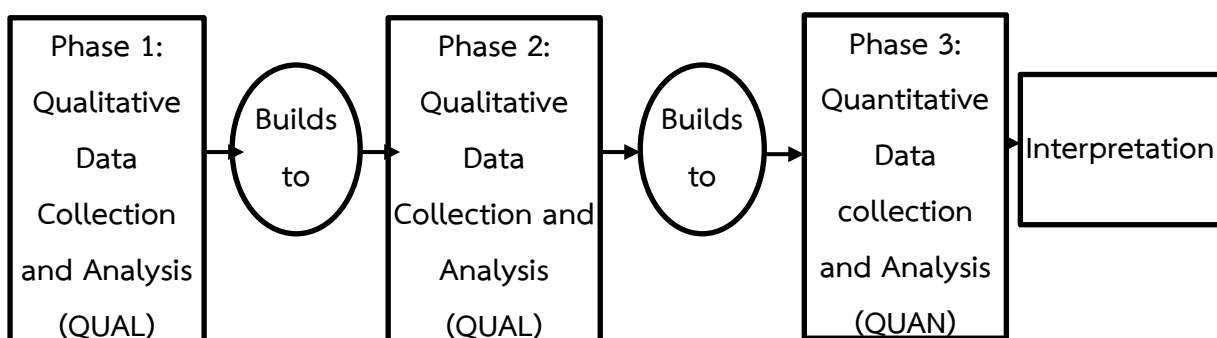

Figure 2 Adapt from Creswell and Clark, 2007

The First Phase: Qualitative Research Approach

The first phase, we used qualitative approach (Ergu & Kou, 2012) to explore, the content follow the paradigm that construct in the model development by use in-depth interview as the semi-structured interview forms to study the attitudes of the sample in the research relate investment in hotel industry in Myanmar (Kvale & Brinkmann, 2009; Qu & Dumay, 2011; Qu & Dumay, 2011). The samples are using nonprobability sampling by purposive sampling and snowball sampling within the segment of the population with the most information on the characteristics of interest (Myers & Newman, 2007; Wethington & McDarby, 2015) including, 1) CEO of MNE, 2) Academician and government agency, and 3) The third-party expert such as banker, to explore information related to factors of investor decision to invest in the hotel industry in Myanmar amount 15 peoples (Talja, 1999; Doherty, 2000; De Wever, Schellens, Valcke, & Van Keer, 2005; Guarte & Barrios, 2006; Myers & Newman, 2007; Schultze & Avital, 2011; van Ginneken, 2011) . We use the thematic analysis to analyzing and reporting patterns as s themes within data by independent qualitative descriptive approach (Braun & Clarke, 2006).

The Second Phase: Qualitative Research Approach

The second phase, we use the qualitative paradigm research as the action research (Bolen & Thorning, 1980). Action researchers utilized stakeholder who are a collaborating group to set the problem of study, learning research techniques, collaborate with professional societies and researchers to implementation. The process is building, and dynamic between theoretical and practice to the strategic planning (Schön, 1983). We use the search conference method to data gathering of community and stakeholder introspection to useable in real investment (Schafft & Greenwood, 2003) and consensus confirm to develop the model. We as the Search conference manager invites the three types of experts of hotel investment in Myanmar to be expert moderator one person to ask the required information, but not specific the questions to the keynote speaker amount 8 peoples in the academic seminar on the title “Investment in Myanmar, Capture an opportunity and the challenge to the hotel industry”

The expert moderators could ask questions freely by explains informative related with “The mode of entry strategy to invest in Myanmar” (van Ginneken, 2011) from the result of the first phase. We use the thematic analysis to report the result and build to the third phase (Braun & Clarke, 2006; Vaismoradi, Turunen, & Bondas, 2013). Also determine the

dependent, moderator and Independent variables to construct the model of dissertation inform the third phase.

The Third Phase: Quantitative Research Approach

We use the quantitative approach to the evaluation of the relationship between variables which utilized statistical analysis and conclusion in mathematical measurements. The instrument is a questionnaires to transfer that the reality in human perspective (Carey, 1993; Smith, Denzin, & Lincoln, 1994; Bryman, 2006; Bryman & Bell, 2015) and we use the structural equation modeling (SEM) approaches (Anderson & Gerbing, 1988) to explains the relationship of correlation analysis between dependent variable such Internal-Macro, Internal Micro, External-Macro and External-Micro factors. It impacts on decision-making and strategies to investing hotel industry in Myanmar (Jais, 2007; Canabala & White, 2008) and the analysis supported hypotheses by PLS-SEM (Caplan, 2010).

Sample

We use PLS-SEM to hypothesis test by minimum sample size should be equal to the largest of the ten times the largest number of structural paths directed at a particular latent construct in the structural model. The samples are using nonprobability sampling by purposive sampling that described as a selection unit within the population on the characteristic of the study (Guarte & Barrios, 2006). We determined the sample that is the hotel operator and investors in Myanmar amount of 200 respondents (Hair, Ringle, & Sarstedt, 2011).

PLS-SEM criteria

Partial least square Model fit and quality indices results are consist of average internal consistency reliability, Indicator reliability, Convergent validity, Multicollinearity, and bootstrapping (Tenenhaus, Vinzi, Chatelin, & Lauro, 2005). The results in the table indicated when value signification that both inner and outer model compare to the criterion are confirmed by values, and the model fitness tests along with associated p-value as follow Table 1.

Table 1 Criteria of PLS Model fit and quality indices

Validity Type	Criterion	Guidelines
Reflective Measurement Models		
Internal consistency reliability	Composite Reliability (CR)	>0.70 (in exploratory research, 0.60 to 0.70 is considered acceptable)
Indicator reliability	Indicator loadings	>0.70 (and significant at least at the 0.05 level)
Convergent validity	Average Variance Extracted (AVE)	>0.50
Multicollinearity	Each indicator's variance inflation factor (VIF)	< 5.00
Structural Model		
Average adjusted R-squared	R ²	0.75, 0.50, or 0.25 for endogenous latent variables in the structural model
Use bootstrapping to assess the path coefficients' significance.	The minimum number of bootstrap samples is 5,000.	t-values for a two-tailed test are 1.65 (sig.=0.1), 1.96 (sig.=0.05), and 2.58 (sig.=0.01)

Result

The qualitative research result

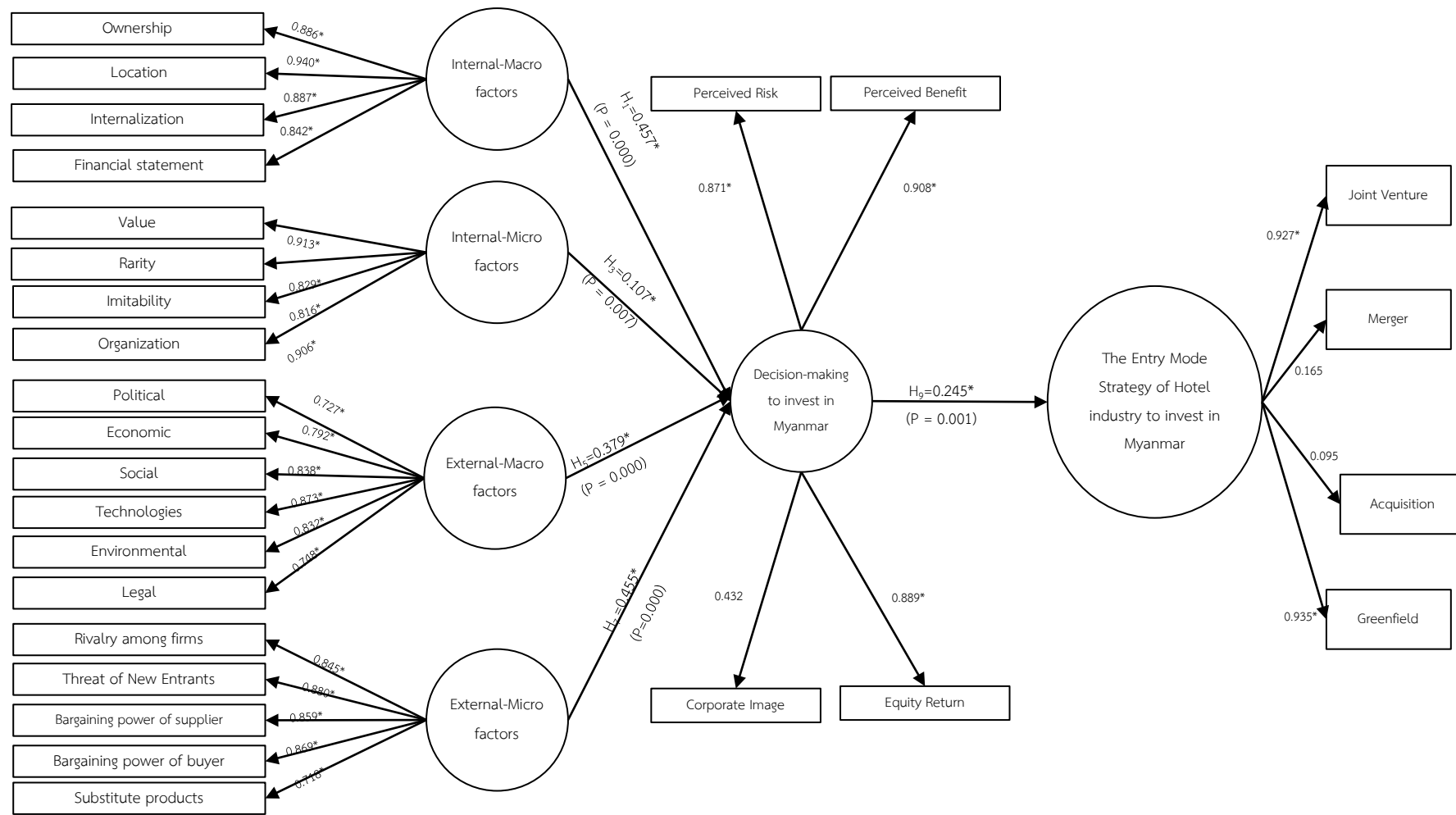
When we collect the data in the first phase to explore content to support ground theory and second phase have the objective to confirm the result of the first phase, when retrieved the result we construct the model and the model show as the following table 2.

Table 2 Measurement for conceptual model

Constructs	Code	Items
Internal-Macro level: OLIF Framework (IMA)	IMA1	Ownership Advantages
	IMA2	Location Advantages
	IMA3	Internalizations
	IMA4	Financial Statement
Internal-Micro factors (IMI)	IMI1	Value
	IMI2	Rareness
	IMI3	Inimitability
	IMI4	Organization
External-Macro factors (EMA)	EMA1	Political
	EMA2	Economic
	EMA3	Social
	EMA4	Technological
	EMA5	Environmental
	EMA6	Legal
External-Micro factors (EMI)	EMI1	The degree of rivalry
	EMI2	The threat of entry
	EMI3	The threat of substitutes
	EMI4	Buyer power
	EMI5	Supplier power
Decision Making into International business	DMI1	Perceived Risk
	DMI2	Perceived Benefit
	DMI3	Corporate Image
	DMI4	Equity Return
The mode of entry strategy for MNE to investing hotel industry in Myanmar	EMC1	Joint Venture
	EMC2	Merger
	EMC3	Acquisition
	EMC4	Greenfield

The quantitative research result

The third phase has the objective to study the relationship on model “The mode of entry strategies for multinational enterprises to investment the hotel industry in Myanmar” We use the questionnaire with the 200 investors in Myanmar to be respondents in Myanmar; the PLS-SEM technique analyzes the results; the result of the structural model is presented in figure 3.

Significant at level 0.05

Figure 3 The result of structural equation modeling

Conclusion and Discussion

1. Internal-Macro factors

We found the results of the qualitative approach, among semi-structured interviews, search conference and quantitative approach have relation the relationship between dependent moderator and independent variables. An Internal-Macro factor has the internal consistency reliability at composite reliability (CR) is 0.938 that have the four-observed variable including;

1.1 Ownership advantage

Ownership advantage can be used to describe the relationship between Internal-Macro Factors because of, the indicator loadings is 0.886 (Significant), which corresponds to, Scalera, Mukherjee, and Piscitello (2018) found the different country of MNE are more cautious different in the decision making, Strange, (2018) and contrast to Gaur & Lu, (2007) argued the ownership advantage has a negative impact on subsidiary survival.

1.2 Location advantage

Location advantage can be used to describe Internal-Macro Factors because of, the indicator loadings is 0.940 (Significant), which corresponds to Buckley, Chen, Clegg, & Voss, (2018) found the results show the location in the host country has a positive relationship with decision-making FDI, Li, Quan, Stoian, & Azar, (2018) the result found the impact of location factors on making-decision invest in the host country, and Amendolagine, Presbitero, Rabellotti, & Sanfilippo, (2019) investigates the result found the larger countries have a positive relationship with decision-making FDI.

1.3 Internalization Advantage

Internalization Advantage can be used to describe the relationship between Internal-Macro Factors and Decision-Making to Invest in Myanmar paradigm because of, the indicator loadings is 0.887 (Significant), which corresponds to, Buckley & Tian, (2017) found that the internalization factor has a positive relation to decision-making FDI of MNE, and Han & Martin, (2018) explained the role of internal management affect the performance of firms internationalization making-decision; The issue from the qualitative approach is including.

1.4 Financial statement

Financial statement can be used to describe the relationship between Internal-Macro Factors and Decision-Making to Invest in Myanmar paradigm because of, the indicator

loadings is 0.842 (Significant) , which corresponds to, De Maeseneire & Claeys (2012) found the financial statement have a severe positive relationship for FDI decision of SMEs FDI, Buch, Kesternich, Lipponer, & Schnitzer (2014) develop a model of multinational firms facing real and financial barriers to foreign direct investment (FDI), and found it impact on the FDI decision, Stiebale (2011) argued that the financial statement has a negative relationship with the foreign market entry decision; The issue from the qualitative approach is including.

Hypothesis 1. Internal-Macro factors have statistically significant relationship to the decision making of multinational enterprises to investment the hotel industry in Myanmar

Found that the coefficient of influence is path coefficient = 0.457, P-value = 0.000 (Significant) which corresponds to, Lo, Chiu, & Shih, (2016) found some evidence utilizing OLIF framework on multinational enterprises by regression statistically, results show that the OLIF framework has a positive relation on FDI decision-making Zhou & Guillen, (2016) studied the importance of different distance dimensions of multinationals invest abroad by different reasons including market seeking, efficiency seeking, knowledge seeking, and natural resource seeking. By utilized OLI framework, Rahman, Bridge, Rowlinson, Hubbard, & Xia, (2018) utilized the OLI factors estimate are a significantly positive relationship with MNE decision-making.

We found that financial statement, Lodhi, (2014) found results of the financial statement have a positive relationship with the decision-making of investors. Sykianakis & Bellas, (2005) utilized financial analysis to explain positive relationship with FDI decision-making, however in contrast Stiebale, (2011) argued that the financial factors has negative relationship with FDI decision-making.

2. Internal-Micro factors

We found the results of the qualitative approach, among semi-structured interviews, search conference and quantitative approach found evidence of the relationship between the independent variables. These factors have the internal consistency reliability at composite reliability (CR) is 0.924 (significant). Internal-micro factors and the four-observed variable including;

2.1 Value

Value can be used to describe the internal relationship of Internal-Macro Morck, Yeung, & Zhao, (2008) explored FDI of multinational firms has a positive relationship to value and raising the returns to corporate investment, Vahter & Masso, (2006) studied positive impact of Value on FDI that can have value-creating added on FDI opportunities of MNE, and Chen & Hsu, (2010) found that value appropriation is necessary to start creating a positive impact on firm performance of MNE.

2.2 Rarity

Rarity can be used to describe the internal relationship of Internal-Macro factors because of, the indicator loadings is 0.829 (significant) , which corresponds to, Asmussen & Goerzen, (2013) found that the firm-specific capabilities and internationalization in regional, cultural are the rarity of MNE firm has an impact on the location of firm decision, Matysiak, Rugman, & Bausch, (2018) found that the capabilities of MNE firm has a positive impact on processes and routines of work decision of MNE, and Shin, He, & Kim, (2016) found the innovation Capability, marketing capability and firm Performance have positive relationship with MNE decision-making.

2.4 Organization

Organization can be used to describe the internal relationship of Internal-Macro factors because of, the indicator loadings is 0.906 (significant) , which corresponds to, He & Zhang, (2018) organizational has a positive relationship with the decision-making of MNE, Marin, Schymik, & Tarasov, (2018) found that decentralized management in organization has a positive relationship with the performance of MNE, Li, Xia, Shapiro, & Lin, (2018) found that organization of home country will reduce the negative direct effect MNE decision.

Hypothesis 2. Internal-Micro factors have statistically significant relationship to the Decision-Making to Invest in Myanmar

We found that the coefficient of influence is path coefficient = 0.107, P-value = 0.007 (Significant) which corresponds to Su-ying, Min, Yan-li, Jin, & Hong-feng, (2013) studied VRIO framework to explain the characteristics of corporate strategic human capital at business level and human resource decision-making, Pratama, (2016) examine the positive impact of

VRIO framework on decision-making of investors. Pratama & Wibowo, (2017) examine the positive relationship VRIO framework and the financial performance of the firm.

3. External-Macro factors

From the results of the qualitative approach, among semi-structured interviews, search conference and quantitative approach found evidence of the relationship between the independent variables. This factor has the internal consistency reliability at composite reliability (CR) is 0.916 (significant). External-macro factors and the six-observed variables including;

3.1 Politics

Myanmar Political Situation can be used to describe the relationship between Internal-Macro Factors and Decision-Making to Invest in Myanmar paradigm because of, the indicator loadings is 0.727 (significant) , which corresponds to, Beazer & Blake, (2018) that states with independent judiciaries system from politics having an impact on investors FDI decision-making, Han, Liu, Gao, & Ghauri, (2018) explore the MNE consider the industry-specific restrictions as major political risks in the host country origin, in contrast to Azzimonti, (2018) argued that the role of political situation has a negative relationship between political instability and FDI decision-making.

3.2 Economic

Myanmar Economic Situation can be used to describe the relationship between Internal-Macro Factors and Decision-Making to Invest in Myanmar paradigm because of, the indicator loadings is 0.832 (significant) , which corresponds to Glaister & Hughes, (2008) explore the economics has impact on FDI decision-making, Shen & Puig, (2018) found the economic has the impact on entry mode of MNE, Sayari, Sari, & Hammoudeh, (2018) found the positive relationship between the economic and FDI, Lee, Lim, & Meng, (2019) found the economics has an impact on entry mode of MNE, Jones, Serwicka, & Wren, (2018) found the economic liberalization has an impact, border costs, and FDI location decision-making.

3.3 Socio-cultural

Socio-cultural Situation can be used to describe the relationship between Internal-Macro Factors and Decision-Making to Invest in Myanmar paradigm because of, the indicator loadings is 0.838 (significant) , which corresponds to Li, Li, & He, (2018) explain that the socio-cultural and open information flow and learning contribute to regional innovation affect FDI

decision-making, Powell, and Lim, (2017) found that the socio-cultural differences have impact on entry mode decision ownership structure relationships of MNE, and Ly, Esperança, & Davcik, (2018) found the impact of linguistic as socio-cultural different between countries on FDI decision.

3.4 Technology

Technology Situation can be used to describe the relationship between External-Macro Factors and Decision-Making to Invest in Myanmar paradigm because of, the indicator loadings is 0.873 (Significant) , which corresponds to Chen, (2018) found that the technology has a positive relationship with the entry mode of MNE, Salehan, Kim, and Lee, (2018) found the technology has significantly changed the way humans live and important FDI spillovers, Kayalvizhi, & Thenmozhi, (2018) found the host country that enhancing technology adoption, it increase the FDI level inflow.

3.5 Environmental

Environmental can be used to describe the relationship between Internal-Macro Factors and Decision-Making to Invest in Myanmar paradigm because of, the indicator loadings is 0.792 (significant) , which corresponds to Golubeva, (2018) that the environmental has little impact on the foreign investors and the location decisions, Rafindadi, Muye, & Kaita, (2018) that the effects of FDI have an impact on energy consumption and environmental, Hu, Ou, & Hu, (2018) found that the government has impact on the environment policy of host country.

3.6 Legal

Myanmar Legal Situation can be used to describe the relationship between Internal-Macro Factors and Decision-Making to Invest in Myanmar paradigm because of, the indicator loadings is 0.748 (significant) , which corresponds to Tong, Singh, & Li, (2018) found that the regulatory effectiveness, quality, and rule of law and have an impact on MNE decision-making, Filatotchev, Poulsen, & Bell, (2019) found that legal environment has a strong impact on FDI, Kottaridi, Giakoulas, & Manolopoulos, (2019) found that the regulatory failures and high taxation have a strong impact on FDI decision-making.

Hypothesis 3. External-Macro factors have statistically significant relationship to the decision making of Multinational enterprises to investing hotel industry in Myanmar

We found that the coefficient of influence is path coefficient = 0.379, P-value = 0.000 (significant), which corresponds to Moner-Girona, Puig, Mulugetta, Kougias, AbdulRahman, & Szabó, (2018) utilized PESTEL tool to findings in the area of energy sector planning and making-decision, Mishra, Singh, Johansen, Cheng, & Farooq, (2019) utilized PESTEL tool to evaluating indicators for international manufacturing network under circular economy and making-decision of MNE, and in contrast Huang, Ruangkanjanases, & Chen, (2014) argued that the PESTEL framework were only Social factors, having a positive and significant correlation with Chinese FDI decision-makers in Thailand.

4. External-Micro factors

From the results of the qualitative approach, among semi-structured interviews, search conference and quantitative approach found evidence of the relationship between the independent variables. These factors have the internal consistency reliability at composite reliability (CR) is 0.921 (significant). External-micro factors and the five-observed variables including;

4.1 Rivalry among Firms

Rivalry among Firms can be used to describe the relationship between Internal-Macro Factors and Decision-Making to Invest in Myanmar paradigm because of, the indicator loadings is 0.845 (significant) , which corresponds to das Nair, (2018) found that the competitive rivalry between affects internationalization of MNE, Ramamurti & Williamson, (2019) investigate the relationship between the rivalry and emerging-market MNE entry FDI in developed-country, Alcácer, Dezső, & Zhao, (2013) suggest that rivalry among firms plays a key role in MNE decision-making processes.

4.2 Threat of New Entrants

Threat of New Entrants can be used to describe the relationship between Internal-Macro Factors and Decision-Making to Invest in Myanmar paradigm because of, the indicator loadings is 0.880 (significant) , which corresponds to Sun, Wang, & Luo, (2018) found that MNE that prompt by internal capabilities such as innovation and diversification will use

strategic entry, Pattnaik, Lu, & Gaur, (2018) suggest that the entry barrier relationship with the size of MNE, Powell, (2018) found that the first-movers from highly competitive from home country tended to have more advantageous competitive than host country firm.

4.3 Bargaining Power of Supplier

Bargaining Power of Supplier can be used to describe the relationship between Internal-Macro Factors and Decision-Making to Invest in Myanmar paradigm because of, the indicator loadings is 0.859 (significant) , which corresponds to Beugelsdijk & Jindra, (2018) the supplier has an impact on MNE decision-making, Jatuphatwarodom, Jones, & Ouelhadj, (2018) found that the supplier selection has a positive relationship with managerial decision support Timlon, (2011) found that the conflict with supplier has impact on FDI activities.

4.4 Bargaining Power of Buyers

Bargaining Power of Buyers can be used to describe the relationship between Internal-Macro Factors and Decision-Making to Invest in Myanmar paradigm because of, the indicator loadings is 0.869 (significant), which corresponds to Zhang, Zhang, Yang, & Zhou, (2018) tourists' exhibit stronger bargaining power than sellers. In particular, tourists traveling with retrieved travel information from friends and mass media tend to have stronger bargaining power, Mohapatra and Choudhury, (2016); Kim Tran & Ngoc Hoang Yen, (2018) found that high bargaining power of buyers because of buyers more discerning, experienced and price-sensitive.

4.5 Substitute Products

Substitute Products can be used to describe the relationship between Internal-Macro Factors and Decision-Making to Invest in Myanmar paradigm because of, the indicator loadings is 0.718 (significant) , which corresponds to Han & Hyun, (2018) studied the substitute product, the result found that the if the core product has a scarce or lack of attractiveness, the customer has a trend to select the alternative substitute products or services.

Hypothesis 4. External-Micro factors have statistically significant relationship to the decision making of Multinational enterprises to investment the hotel industry in Myanmar

We found that the coefficient of influence is path coefficient = 0.455, P-value = 0.000 (significant) which corresponds to Narayanan & Fahey, (2005) explore the five forces framework evaluate MNE firm to FDI in emerging economy country, O'Connor, Vera-Muñoz, & Chan, (2011) investigated the relationship between five forces framework and management control systems whether entry the firms' international market decision, Kim Tran & Ngoc Hoang Yen, (2018) conducted by using Porter's five forces model to the competitive advantages analysis of external environment factors to define the opportunities and threats when doing business in Myanmar.

5. Decision making to invest in Myanmar

The analytical results of hypothesis testing that Internal-Macro, Internal-Macro, External-Macro and External-Micro paradigm are show relationship of decision-making invest in Myanmar. These factors have the internal consistency reliability at composite reliability (CR) is 0.870 (significant). There are the four issues of the factors that decision-making invest in Myanmar has affect the perceive risks, perceived benefit, equity return and corporate Image including;

5.1 Perceived Risk

Perceived Risk can be used to describe the relationship between decision-making factors to Invest in Myanmar because of, the indicator loadings is 0.871 (significant) , which corresponds to Braun & Fischer, (2018) found that the perceived is to play a significant role of mode of entry decision in the host country, Han, Liu, Gao, & Ghauri, (2018) examine the perceived risk has an impact on operating in developed and developing host countries, Díez-Esteban, Farinha, & García-Gómez, (2018) the perceived risk direct has direct and indirect effects on decision-making of MNE.

5.2 Perceived Benefit

Perceived benefit can be used to describe the relationship between Internal-Macro Factors and Decision-Making to Invest in Myanmar paradigm because of, the indicator loadings is 0.908 (significant) , which corresponds to Clintworth, Boulougouris, & Lee, (2018) found the decision-making has positive relation importance of benefit of organization, Qiu & Wang, (2018) found that decision-maker has knowledge to decision, it can take benefit, Azevedo, Azevedo, & Romão, (2017) found that when CEO has great resource planning,

it can take benefit, and Dogru & Sirakaya-Turk, (2017) found that the benefit investment level has varied across firms on the basis of the quality of investment opportunities.

5.3 Equity Return

Equity return can be used to describe the relationship between Internal-Macro Factors and Decision-Making to Invest in Myanmar paradigm because of, the indicator loadings is 0.432 that lower than 0.70 (negative relationship), which corresponds to Cocriş & Sârbu, (2017); Park, Yang, & Yang, (2017); Tee, Lim, & Aik, (2017); Babar & Zeeshan, (2018); Leung, (2018) found that FDI impact on equity of MNE expected to revenue return both short and long-term and revenue boost.

5.4 Corporate Image

Corporate image can be used to describe the relationship between Internal-Macro Factors and Decision-Making to Invest in Myanmar paradigm because of, the indicator loadings is 0.889 (significant) , which corresponds to Deephouse, Newburry, & Soleimani, (2016); Sun, (2016); Jiang, Holburn, & Beamish, (2018); Kelley, Hemphill, & Thams, (2018); Tepavcevic, (2018) found that FDI impact on corporate image of MNE.

Hypothesis 5. Decision-making of Multinational enterprises have statistically significant relationship to the entry mode strategy of hotel industry to invest in Myanmar

We found that the coefficient of influence is path coefficient because of, the indicator loadings is 0.847 (significant) , which corresponds to Van Wyk, Dahmer, & Custy, (2004); Huang, Ruangkanjanases, & Chen, (2014); Rahman, Saharuddin, & Rasdi, (2014); Grünig, & Morschett, (2017); Yaakub & Ying Szu, (2017) found that the decision-making has a positive relationship with FDI mode.

6.2 Greenfield

Greenfield can be used to describe the relationship with the entry mode strategy of hotel industry to invest in Myanmar because of, the indicator loadings is 0.935 (significant). This is consistent with the research of Harms & Méon, (2018) Greenfield FDI s have a stronger impact MNE' growth Cai & Karasawa-Ohtashiro, (2018) explained that the host market has insufficiently local potential, MNE chooses Greenfield investment, Rienda, Claver-Cortes,

Quer, & Andreu, (2018) The results show that cultural, firm size, experience, host country experience, industry, and administrative distances positively affect the choice on greenfield investment.

6.3 Merger and Acquisition

Merger and Acquisition cannot be used to describe the relationship with the entry mode strategy of hotel industry to invest in Myanmar because of, the indicator loadings is 0.165 and 0.095 that lower than 0.70 (negative relationship).

This is contrast with the research of Basco & Mestieri, (2018) explain Merger and acquisition are the adoptions of knowledge of the host country Luong, (2018) Merger and acquisition have a relationship between the share of foreign owners and the productivity of the target firms, and Lee, (2018) the host government policy is a significant concern for MNE considering cross-border acquisitions.

Future reseaech agendas

We have conducted research on investments in Myanmar, including research on hotel investments with quality results, cross-cultural management and accounting management which will be released in the future.

References

- Aguilar, F. J. 1967. *Scanning the business environment*. New York: Macmillan.
- Aharoni, Y. 1966. *The foreign investment decision process*. Boston, MA: Harvard University.
- Aharoni, Y., Tihanyi, L., & Connelly, B. L. 2011. Managerial decision-making in international business: A forty-five-year retrospective. *Journal of World Business*, 46(2), 135-142.
- Alcácer, J., Dezső, C. L., & Zhao, M. 2013. Firm rivalry, knowledge accumulation, and MNE location choices. *Journal of International Business Studies*, 44(5), 504-520.
- Alimov, A. 2015. Labor market regulations and cross-border mergers and acquisitions. *Journal of International Business Studies*, 46(8), 984-1009.
- Ambrosini, V., & Bowman, C. 2009. What are dynamic capabilities and are they a useful construct in strategic management?. *International journal of management reviews*, 11(1), 29-49.
- Amendolagine, V., Presbitero, A. F., Rabellotti, R., & Sanfilippo, M. 2019. Local sourcing in developing countries: The role of foreign direct investments and global value

- chains. *World Development*, 113, 73-88.
- Amit, R., & Schoemaker, P. J. 1993. Strategic assets and organizational rent. *Strategic management journal*, 14(1), 33-46.
- Anderson, J. C., & Gerbing, D. W. 1988. Structural equation modeling in practice: A review and recommended two-step approach. *Psychological bulletin*, 103(3), 411.
- Asmussen, C. G., & Goerzen, A. 2013. Unpacking dimensions of foreignness: Firm-specific capabilities and international dispersion in regional, cultural, and institutional space. *Global Strategy Journal*, 3(2), 127-149.
- Association of Thai Travel Agents., 2016. "Gobbo Kan" boom ASEAN tourism carrying Thailand capital invaded Myanmar - Cambodia / Laos AirAsia offense. Retrieved from <http://www.atta.or.th/?p=3862>.
- Azevedo, P. S., Azevedo, C., & Romão, M. 2017. Benefits and Value of Investments in Information Systems: The Case of Enterprise Resource Planning (ERP) Systems in the Hospitality Industry. In *Handbook of Research on Holistic Optimization Techniques in the Hospitality, Tourism, and Travel Industry* (pp. 251-262). IGI Global.
- Azzimonti, M. 2018. The politics of FDI expropriation. *International Economic Review*, 59(2), 479-510.
- Babar, S. F., & Zeeshan, Y. 2018. Financial Institutions and Chinese Investment: The Review of China Pakistan Economic Corridor (CPEC) Policy. *European Journal of Economics and Business Studies*, 4(2), 73-82.
- Bahadir, S. C., Bharadwaj, S. G., & Srivastava, R. K. 2015. Marketing mix and brand sales in global markets: Examining the contingent role of country-market characteristics. *Journal of International Business Studies*, 46(5), 596-619.
- Baker, R. J. 2008. *CMOS: circuit design, layout, and simulation*. John Wiley & Sons.
- Barney, J. B. 2001. Resource-based theories of competitive advantage: A ten-year retrospective on the resource-based view. *Journal of Management*, 27; 643-650.
- Barrutia, J. M., & Echebarria, C. 2015. Resource-based view of sustainability engagement. *Global Environmental Change*, 34, 70-82.
- Basco, S., & Mestieri, M. 2018. Mergers Along the Global Supply Chain: Information Technologies and Routine Tasks. *Oxford Bulletin of Economics and Statistics*, 80(2), 406-433.

- Beazer, Q. H., & Blake, D. J. 2018. The conditional nature of political risk: How home institutions influence the location of foreign direct investment. *American Journal of Political Science*, 62(2), 470-485.
- Bekaert, G., Harvey, C. R., Lundblad, C. T., & Siegel, S. 2014. Political risk spreads. *Journal of International Business Studies*, 45(4), 471-493.
- Benito, G. R., & Tomassen, S. 2003. The micro-mechanics of foreign operations' performance: an analysis based on the OLI framework. *Routledge studies in international business and the world economy*, 31; 174-199.
- Benito, G. R., Grøgaard, B., & Narula, R. 2003. Environmental influences on MNE subsidiary roles: economic integration and the Nordic countries. *Journal of International Business Studies*, 34(5), 443-456.
- Beugelsdijk, S., & Mudambi, R. 2014. MNEs as border-crossing multi-location enterprises: The role of discontinuities in geographic space. In *Location of International Business Activities* (pp. 8-34). Palgrave Macmillan, London.
- Beugelsdijk, S., & Jindra, B. 2018. Product innovation and decision-making autonomy in subsidiaries of multinational companies. *Journal of World Business*, 53(4), 529-539.
- Bolen, J. W., & Thorning, D. 1980. Peripheral neuroepithelioma: A light and electron microscopic study. *Cancer*, 46(11), 2456-2462.
- Bond, S., Elston, J. A., Mairesse, J., & Mulkay, B. 2003. Financial factors and investment in Belgium, France, Germany, and the United Kingdom: A comparison using company panel data. *The Review of Economics and Statistics*, 85(1), 153-165.
- Braun, V., & Clarke, V. 2006. Using thematic analysis in psychology. *Qualitative research in psychology*, 3(2), 77-101.
- Brennan, M. J., & Cao, H. H. 1997. International portfolio investment flows. *The Journal of Finance*, 52(5), 1851-1880.
- Bryman, A. 2007. Barriers to Integrating Quantitative and Qualitative Research. *Journal of Mixed Methods Research*, 1(1), 8-22.
- Bryman, A., & Bell, E. 2015. *Business research methods*. Oxford University Press, USA.
- Buch, C. M., Kesternich, I., Lipponer, A., & Schnitzer, M. 2014. Financial constraints and foreign direct investment: firm-level evidence. *Review of World Economics*, 150(2), 393-420.

- Buckley, P. J., & Casson, M. 1981. The optimal timing of a foreign direct investment. *The Economic Journal*, 91(361), 75-87.
- Buckley, P. J., & Tian, X. 2017. Internalization theory and the performance of emerging-market multinational enterprises. *International Business Review*, 26(5), 976-990.
- Buckley, P. J., Chen, L., Clegg, L. J., & Voss, H. 2018. Risk propensity in the foreign direct investment location decision of emerging multinationals. *Journal of International Business Studies*, 49(2), 153-171.
- Buckley, P. J., Devinney, T. M., & Louviere, J. J. 2007. Do managers behave the way theory suggests? A choice-theoretic examination of foreign direct investment location decision-making. *Journal of international business studies*, 38(7), 1069-1094.
- Cai, D., & Karasawa-Ohtashiro, Y. 2018. Greenfield, merger and acquisition, or export? Regulating the entry of multinational enterprises to a host-country market. *International Review of Economics & Finance*, 56, 397-407.
- Cantwell, J. A., Dunning, J. H., & Janne, O. E. 2004. Towards a technology-seeking explanation of US direct investment in the United Kingdom. *Journal of International Management*, 10(1), 5-20.
- Cantwell, J., & Narula, R. 2001. The eclectic paradigm in the global economy. *International Journal of the Economics of Business*, 8(2), 155-172.
- Capar, N. & Kotabe, M., 2003. The relationship between international diversification and performance in service firms. *Journal of International Business Studies*, 34 (4), pp 345–355.
- Caplan, S. E. 2010. Theory and measurement of generalized problematic Internet use: A two-step approach. *Computers in Human Behavior*, 26(5), 1089-1097.
- Cardeal, N., & Ant6nio, N. S. 2012. *Valuable, rare, inimitable resources and organization (VRIO) resources or valuable, rare, inimitable resources (VRI) capabilities: What leads to competitive advantage?*. 10159-10170.
- Carey, J. R. 1993. *Applied demography for biologists: with special emphasis on insects*. Oxford University Press.
- Carpenter, M. A., Geletkanycz, M. A., & Sanders, W. G. 2004. Upper echelons research revisited: Antecedents, elements, and consequences of top management team composition. *Journal of management*, 30(6), 749-778.
- Caves, R. E. 1971. International corporations: The industrial economics of foreign investment. *Economica*, 38(149), 1-27.

- Chen, H. C. 2018. Entry mode, technology transfer and management delegation of FDI. *International Review of Economics & Finance*, 54, 232-243.
- Chen, H., & Hsu, C. W. 2010. Internationalization, resource allocation and firm performance. *Industrial Marketing Management*, 39(7), 1103-1110.
- Chirathivat, S., & Cheewatrakoolpong, K. 2015. *Thailand's Economic Integration with Neighboring Countries and Possible Connectivity with South Asia*.
- Cleary, S. 2006. International corporate investment and the relationships between financial constraint measures. *Journal of banking & finance*, 30(5), 1559-1580.
- Clintworth, M., Boulougouris, E., & Lee, B. S. 2018. Combining multicriteria decision analysis and cost-benefit analysis in the assessment of maritime projects financed by the European Investment Bank. *Maritime Economics & Logistics*, 20(1), 29-47.
- Cociș, V., & Sârbu, M. R. 2017. The Structural Evolution of the Banking System in Romania under the Impact of FDI. *Oradea Journal of Business and Economics*, 2(1), 55-62.
- Codita, R. (2011). *Contingency factors of marketing-mix standardization*. Gabler Research 1st edition. ISBN 978-3-8349-2596-1.
- Collis, D. J. 1994. Research note: how valuable are organizational capabilities?. *Strategic management journal*, 15(S1), 143-152.
- Contractor, F. J., & Kundu, S. K. 1998. Modal choice in a world of alliances: Analyzing organizational forms in the international hotel sector. *Journal of international business studies*, 29(2), 325-356.
- Creswell, J. W. 2013. *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. Sage publications.
- Creswell, J. W. 2014. *A concise introduction to mixed methods research*. Sage Publications.
- Creswell, J. W., & Clark, V. L. P. (2007). *Designing and conducting mixed methods research*.
- Danneels, E. 2002. The dynamics of product innovation and firm competences. *Strategic management journal*, 23(12), 1095-1121.
- Darendeli, I. S. & Hill, T. L. 2016. Uncovering the complex relationships between political risk and MNE firm legitimacy: Insights from Libya. *Journal of International Business Studies* 47(1), pp 68-92.
- das Nair, R. 2018. The internationalisation of supermarkets and the nature of competitive rivalry in retailing in southern Africa. *Development Southern Africa*, 35(3), 315-333.
- De Maeseneire, W., & Claeys, T. 2012. SMEs, foreign direct investment and financial constraints: The case of Belgium. *International Business Review*, 21(3), 408-424.

- De Wever, B., Schellens, T., Valcke, M., & Van Keer, H. 2005. Content analysis schemes to analyze transcripts of online asynchronous discussion groups: A review. *Computers & education*, 46(1), 6-28.
- Deephouse, D. L., Newburry, W., & Soleimani, A. 2016. The effects of institutional development and national culture on cross-national differences in corporate reputation. *Journal of World Business*, 51(3), 463-473.
- Díez-Esteban, J. M., Farinha, J. B., & García-Gómez, C. D. 2018. How does national culture affect corporate risk-taking?. *Eurasian Business Review*, 1-20.
- Dijkstra, B. R., Mathew, A. J., & Mukherjee, A. 2011. Environmental regulation: an incentive for foreign direct investment. *Review of International Economics*, 19(3), 568-578.
- Dogru, T., & Sirakaya-Turk, E. 2017. Investment and firm value: is there an optimal investment level in hotel firms?. *The Journal of Hospitality Financial Management*, 25(1), 17-26.
- Doh, J. P. 2005. Offshore outsourcing: Implications for international business and strategic management theory and practice. *Journal of Management Studies*, 42(3), 695-704.
- Doherty, A. M. 2000. Factors influencing international retailers' market entry mode strategy: qualitative evidence from the UK fashion sector. *Journal of Marketing Management*, 16(1-3), 223-245.
- Dreman, D., Johnson, S., MacGregor, D., & Slovic, P. 2001. A report on the March 2001 investor sentiment survey. *The Journal of Psychology and Financial Markets*, 2(3), 126-134.
- Dunning, J. H. 1988. The eclectic paradigm of international production: A restatement and some possible extensions. *Journal of international business studies*, 1-31.
- Dunning, J. H. 2001. The eclectic (OLI) paradigm of international production: past, present and future. *International journal of the economics of business*, 8(2), 173-190.
- Edgar, D. A., & Nisbet, L. 1996. A matter of chaos-some issues for hospitality businesses. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 8(2), 6-9.
- Endo, K. 2006. Foreign direct investment in tourism—flows and volumes. *Tourism management*, 27(4), 600-614.
- Epstein, M. J., & Roy, M. J. 2003. Making the business case for sustainability. *Journal of Corporate Citizenship*, 9(1), 79-96.

- Ergu, D., & Kou, G. 2012. Questionnaire design improvement and missing item scores estimation for rapid and efficient decision making. *Annals of Operations Research*, 197(1), 5-23.
- Farrelly, N., & Win, C. 2016. Inside Myanmar's Turbulent Transformation. *Asia & the Pacific Policy Studies*, 3(1), 35-44.
- Filatotchev, I., Poulsen, A., & Bell, R. G. 2019. Corporate governance of a multinational enterprise: Firm, industry and institutional perspectives. *Journal of Corporate Finance*, 57, 1-8.
- Findlay, R., Park, C. Y., & Verbiest, J. P. A. 2016. Myanmar: building economic foundations. *Asian-Pacific Economic Literature*, 30(1), 42-64.
- Finucane, M. L., Alhakami, A., Slovic, P., & Johnson, S. M. 2000. The affect heuristic in judgments of risks and benefits. *Journal of behavioral decision making*, 13(1), 1.
- Fitzsimmons, S. R., Liao, Y., & Thomas, D. C. 2017. From crossing cultures to straddling them: An empirical examination of outcomes for multicultural employees. *Journal of International Business Studies*, 48(1), 63-89.
- Florento, H., & Corpuz, M. I. 2014. Myanmar: the key link between South Asia and Southeast Asia.
- Gaur, A. S., & Lu, J. W. 2007. Ownership strategies and survival of foreign subsidiaries: Impacts of institutional distance and experience. *Journal of management*, 33(1), 84-110.
- Gaur, A. S., Ma, X., & Ding, Z. 2018. Home country supportiveness/unfavorableness and outward foreign direct investment from China. *Journal of International Business Studies*, 49(3), 324-345.
- Giacalone, R. A., & Eylon, D. 2000. The development of new paradigm values, thinkers, and business: Initial frameworks for a changing business worldview. *American Behavioral Scientist*, 43(8), 1217-1230.
- Giannetti, M., Liao, G., & Yu, X. 2015. The brain gain of corporate boards: Evidence from China. *The Journal of Finance*, 70(4), 1629-1682.
- Glaister, K. W., & Hughes, J. F. 2008. Corporate strategy formulation and taxation: evidence from UK firms. *British Journal of Management*, 19(1), 33-48.
- Goerzen, A., & Makino, S. 2007. Multinational corporation internationalization in the service sector: a study of Japanese trading companies. *Journal of international business studies*, 38(7), 1149-1169.

- Goerzen, A., Asmussen, C. G., & Nielsen, B. B. 2014. Global cities and multinational enterprise location strategy. *Journal of International Business Studies* (2013) 44 (5), 427–450
- Golubeva, O. 2018. Environmental Sustainability as a Determinant of Foreign Direct Investments: Empirical Evidence from Sweden. In *The Impact of Globalization on International Finance and Accounting* (pp. 15-26). Springer, Cham.
- Gordon Jr, R. G. 2005. *Ethnologue, languages of the world*. Retrieved from <http://www.ethnologue.com/>.
- Grossman, R. L. 2009. The case for cloud computing. *IT professional*, 11(2), 23-27.
- Grünig, R., & Morschett, D. 2017. Determining the Target Markets. In *Developing International Strategies* (pp. 85-104). Springer, Berlin, Heidelberg.
- Guarte, J. M., & Barrios, E. B. 2006. Estimation under purposive sampling. *Communications in Statistics—Simulation and Computation*®, 35(2), 277-284.
- Hair, J. F., Ringle, C. M., & Sarstedt, M. 2011. PLS-SEM: Indeed a silver bullet. *Journal of Marketing theory and Practice*, 19(2), 139-152.
- Hamm, J., & Lee, D. D. 2008. Grassmann discriminant analysis: a unifying view on subspace-based learning. In *Proceedings of the 25th international conference on Machine learning* (pp. 376-383). ACM.
- Han, H., & Hyun, S. S. 2018. Investigating customers' shopping behaviors at airport duty-free shops: impact of shopping flow and alternative shopping malls' attractiveness. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 23(7), 627-638.
- Han, T., & Martin, X. 2018. A Managerial Perspective on Internalization: Management, Board Effectiveness and FDI Performance. In *Academy of Management Proceedings* 2018(1), (p. 17999). Briarcliff Manor, NY 10510: Academy of Management.
- Han, X., Liu, X., Gao, L., & Ghauri, P. 2018. Chinese multinational enterprises in Europe and Africa: How do they perceive political risk?. *Management International Review*, 58(1), 121-146.
- Harms, P., & Méon, P. G. 2018. Good and useless FDI: The growth effects of greenfield investment and mergers and acquisitions. *Review of International Economics*, 26(1), 37-59.
- Harrigan, K. R. 1985. Vertical integration and corporate strategy. *Academy of Management journal*, 28(2), 397-425.

- He, X., & Zhang, J. 2018. Emerging market MNCs' cross-border acquisition completion: Institutional image and strategies. *Journal of Business Research*.
- Henry, N. 2015. *Public administration and public affairs*. Routledge.
- Horst, T. 1972. Firm and industry determinants of the decision to invest abroad: An empirical study. *The review of economics and statistics*, 258-266.
- Hoskisson, R. E., Wright, M., Filatotchev, I., & Peng, M. W. 2013. Emerging multinationals from mid-range economies: The influence of institutions and factor markets. *Journal of Management Studies*, 50(7), 1295-1321.
- Hu, D., Ou, J., & Hu, X. 2018. On the Environmental Responsibility of Chinese Enterprises for Their FDIs in Countries Within the Belt and Road Initiative. In *Normative Readings of the Belt and Road Initiative* (pp. 183-205). Springer, Cham.
- Huang, X. L., Ruangkanjanases, A., & Chen, C. 2014. Factors Influencing Chinese Firms' Decision Making in Foreign Direct Investment in Thailand. *International Journal of Trade, Economics and Finance*, 5(6), 463.
- Hudson, S. 2016. Let the journey begin (again): The branding of Myanmar. *Journal of Destination Marketing & Management*, 5(4), 305-313.
- Husted, B. W., Montiel, I., & Christmann, P. 2016. Effects of local legitimacy on certification decisions to global and national CSR standards by multinational subsidiaries and domestic firms. *Journal of International Business Studies*, 47(3), 382-397.
- Huttasin, N. 2013. *Tourism and the region: A comparison of developmental perspectives*.
- Hymer, S. 1960. *International operations of national firms: A study of direct foreign investment*. Ph.D. thesis, Department of Economics, MIT (1960)
- Hymer, S. 1976. *The International Operations of National Firms: A Study of Direct Foreign Investment*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Iammarino, S., & McCann, P. 2013. Multinationals and economic geography: location, technology and innovation. Edward Elgar Publishing. *Journal of International Business Studies*, 44 (5), 861–863.
- International Institute for Trade and Development (Publication) [ITD], 2014. *Investment Opportunities of Thai Industry in the Union of Myanmar*. 3b print&rubber stamp co., ltd.
- Isono, I., & Kumagai, S. 2013. Economic impacts of improved connectivity for ASEAN: an application of the Geographical Simulation Model. *Asian Economic Policy Review*, 11(2), 290-306.

- Ivanov, S., & Ivanova, M. 2016. Do hotel chains stimulate globalisation?. *Tourism Management Perspectives*, 19; 102-108.
- Ivarsson, I., & Jonsson, T. 2003. Local technological competence and asset-seeking FDI: an empirical study of manufacturing and wholesale affiliates in Sweden. *International Business Review*, 12(3), 369-386.
- Jais, S. D. 2007. *Structural equation modeling*. The Successful Use of Information in Multinational Companies: An exploratory study of individual outcomes and the influence of national culture, 97-100.
- Jarratt, D. G., & Katsikeas, C. S. 2009. How does relationship management infrastructure influence performance?. *Journal of Marketing Management*, 25(1-2), 51-74.
- Jatuphatwarodom, N., Jones, D. F., & Ouelhadj, D. 2018. A mixed-model multi-objective analysis of strategic supply chain decision support in the Thai silk industry. *Annals of Operations Research*, 1-27.
- Jha, S., Merzky, A., & Fox, G. 2009. Using clouds to provide grids with higher levels of abstraction and explicit support for usage modes. *Concurrency and computation: Practice and Experience*, 21(8), 1087-1108.
- Jiang, G. F., Holburn, G. L., & Beamish, P. W. 2018. Repeat market entries in the internationalization process: The impact of investment motives and corporate capabilities. *Global Strategy Journal*.
- Jones, J., Serwicka, I., & Wren, C. 2018. Economic integration, border costs and FDI location: Evidence from the fifth European Union enlargement. *International Review of Economics & Finance*, 54, 193-205.
- Jones, L. 2014. The political economy of Myanmar's transition. *Journal of Contemporary Asia*, 44(1), 144-170.
- Kayalvizhi, P. N., & Thenmozhi, M. 2018. Does quality of innovation, culture and governance drive FDI?: Evidence from emerging markets. *Emerging Markets Review*, 34, 175-191.
- Kelley, K. J., Hemphill, T. A., & Thams, Y. 2018. Corporate social responsibility, country reputation and corporate reputation: A perspective on the creation of shared value in emerging markets. *Multinational Business Review*. 27(2), 178-197.
- Khandelwal, A. K., & Teachout, M. 2016. *Special Economic Zones for Myanmar*.

- Kida, T. & Fujikura, R. 2014. A Chance in Myanmar Induced by the Minimum Wage Policy in Thailand: A Case Study of Myawaddy Industrial Area. *International Journal of Social Science Studies*, 3(1), 38-46.
- Kim Tran, S., & Ngoc Hoang Yen, L. 2018. Viettires Dilemma: the expansion strategy in Myanmar. *Emerald Emerging Markets Case Studies*, 8(3), 1-29.
- Kobielus, J. 2009. *Appliance Power: Crunching Data Warehousing Workloads Faster And Cheaper Than Ever*.
- Kogut, B., Walker, G., & Anand, J. 2002. Agency and institutions: National divergences in diversification behavior. *Organization science*, 13(2), 162-178.
- Kotler, P., & Keller, K. L. 2006. *Administração de marketing*.
- Kottaridi, C., Giakoulas, D., & Manolopoulos, D. 2019. Escapism FDI from developed economies: The role of regulatory context and corporate taxation. *International Business Review*, 28(1), 36-47.
- Kudo, T. 2005. Stunted and Distorted Industrialization in Myanmar.
- Kvale, S., & Brinkmann, S. 2009. Interviews: Learning the craft of qualitative research. *California, US: SAGE*, 230-243.
- Laamanen, T., & Wallin, J. 2009. Cognitive dynamics of capability development paths. *Journal of Management Studies*, 46(6), 950-981.
- Lee, K. H. 2018. Cross-border mergers and acquisitions amid political uncertainty: A bargaining perspective. *Strategic Management Journal*, 39(11), 2992-3005.
- Lee, S. Y., Lim, E. J., & Meng, Q. 2019. Ethnic Diversity and Economic Performance in China: The Role of Education, FDI, and Trade. *Emerging Markets Finance and Trade*, 55(2), 337-350.
- León-Darder, F., Villar-García, C., & Pla-Barber, J. 2011. Entry mode choice in the internationalisation of the hotel industry: a holistic approach. *The Service Industries Journal*, 31(1), 107-122.
- Li, J., Xia, J., Shapiro, D., & Lin, Z. 2018. Institutional compatibility and the internationalization of Chinese SOEs: The moderating role of home subnational institutions. *Journal of World Business*, 53(5), 641-652.
- Li, X., Quan, R., Stoian, M. C., & Azar, G. 2018. Do MNEs from developed and emerging economies differ in their location choice of FDI? A 36-year review. *International Business Review*, 27(5), 1089-1103.

- Li, Z., Li, J., & He, B. 2018. *Does foreign direct investment enhance or inhibit regional innovation efficiency?*. Chinese Management Studies.
- Libby, R., Libby, P. A. Short, & D. G., 2011. *Financial accounting*. McGraw-Hill Irwin.
- Lo, F. Y., Chiu, S. K., & Shih, P. W. 2016. Ownership Concentration, Location, and Internalization Advantage in Financial Performance. *Journal for Economic Forecasting*, 3, 82-93.
- Lodhi, S. 2014. Factors influencing individual investor behaviour: An empirical study of city Karachi. *Journal of Business and Management*, 16(2), 68-76.
- Lucey, B. M., & Dowling, M. 2005. The role of feelings in investor decision-making. *Journal of economic surveys*, 19(2), 211-237.
- Luong, T. A. 2018. Picking cherries or lemons: A unified theory of cross-border mergers and acquisitions. *The World Economy*, 41(2), 653-666.
- Ly, A., Esperança, J., & Davcik, N. S. (2018). What drives foreign direct investment: The role of language, geographical distance, information flows and technological similarity. *Journal of Business Research*, 88, 111-122.
- MacGregor, D. G. 2002. Imagery and financial judgment. *The Journal of Psychology and Financial Markets*, 3(1), 15-22.
- MacGregor, D. G., Slovic, P., Dreman, D., & Berry, M. 2001. Imagery, affect, and financial judgment. *The Journal of Psychology and Financial Markets*, 1(2), 104-110.
- Madhok, A., & Liu, C. 2006. A coevolutionary theory of the multinational firm. *Journal of International Management*, 12(1), 1-21.
- Majocchi, A., & Presutti, M. 2009. Industrial clusters, entrepreneurial culture and the social environment: The effects on FDI distribution. *International Business Review*, 18(1), 76-88.
- Marin, D., Schymik, J., & Tarasov, A. 2018. Trade in Tasks and the Organization of Firms. *European Economic Review*, 107, 99-132.
- Martinez-Carrascal, C., & Ferrando, A. 2008. *The impact of financial position on investment: an analysis for non-financial corporations in the euro area*.
- Mathews, R. D., & Robinson, D. T. 2008. Market structure, internal capital markets, and the boundaries of the firm. *The Journal of Finance*, 63(6), 2703-2736.
- Matysiak, L., Rugman, A. M., & Bausch, A. 2018. Dynamic Capabilities of Multinational Enterprises: The Dominant Logics Behind Sensing, Seizing, and Transforming Matter!. *Management International Review*, 58(2), 225-250.

- Ministry of Hotel and Tourism. 2016. *Tourism statistics*. Retrieved from <http://www.Myanmar tourism.org/index.php/publication>.
- Mintzberg, H. 1994. The fall and rise of strategic planning. *Harvard business review*, 72(1), 107-114.
- Mishra, S., Singh, S. P., Johansen, J., Cheng, Y., & Farooq, S. 2019. *Evaluating indicators for international manufacturing network under circular economy*. Management Decision.
- Mohapatra, S., & Choudhury, A. 2016. Readiness Framework for Business Process Re-engineering. *Strategic Change*, 25(5), 509-524.
- Moingeon, B., Ramanantsoa, B., Métails, E., & Orton, J. D. 1998. Another look at strategy-Structure relationships:: The resource-Based view. *European Management Journal*, 16(3), 297-305..
- Molina-Azorín, J. F. 2014. Microfoundations of strategic management: Toward micro-macro research in the resource-based theory. *BRQ Business Research Quarterly*, 17(2), 102-114.
- Moner-Girona, M., Puig, D., Mulugetta, Y., Kougias, I., AbdulRahman, J., & Szabó, S. 2018. Next generation interactive tool as a backbone for universal access to electricity. *Wiley Interdisciplinary Reviews: Energy and Environment*, 7(6), e305.
- Morck, R., Yeung, B., & Zhao, M. 2008. Perspectives on China's outward foreign direct investment. *Journal of International Business Studies*, 39(3), 337-350.
- Myanmar Investment Commission (MIC) 2014. *Myanmar Investment Guide 2014*.
- Myers, M. D., & Newman, M. 2007. The qualitative interview in IS research: Examining the craft. *Information and organization*, 17(1), 2-26.
- Nadolska, A., & Barkema, H. G. 2007. Learning to internationalise: the pace and success of foreign acquisitions. *Journal of International Business Studies*, 1170-1186..
- Neagkalapiwat, Y. 2014. Preparation of Thai Labour in Tourism Industry for the ASEAN Economic Community Integration. *association of private higher education institutions of thailand*, 20 (2), 158 – 169.
- Nguyen, Q. T., & Rugman, A. M. 2014. Internal equity financing and the performance of multinational subsidiaries in emerging economies. *Journal of International Business Studies*, 46(4), 468-490.

- O'Connor, N. G., Vera-Muñoz, S. C., & Chan, F. 2011. Competitive forces and the importance of management control systems in emerging-economy firms: The moderating effect of international market orientation. *Accounting, Organizations and Society*, 36(4-5), 246-266.
- Oo, A. S. 2014. *Hotel Shortage Expected, Development Depends on Private Sector: Official*. Retrieved from <http://www.mmmbiztoday.com/articles/hotel-shortage-expected-development-depends-private-sector-official>.
- Park, K., Yang, I., & Yang, T. 2017. The peer-firm effect on firm's investment decisions. *The North American Journal of Economics and Finance*, 40, 178-199.
- Pattnaik, C., Lu, Q., & Gaur, A. S. 2018. Group Affiliation and Entry Barriers: The Dark Side Of Business Groups In Emerging Markets. *Journal of Business Ethics*, 1-16.
- Porter, M. E. 1986. *Competition in global industries*. Harvard Business Press.
- Porter, M. E. 1989. From competitive advantage to corporate strategy. In *Readings in Strategic Management* (pp. 234-255). Macmillan Education UK.
- Porter, M. E. 1991. Towards a dynamic theory of strategy. *Strategic management journal*, 12(S2), 95-117.
- Porter, M. E. 1996. *What is strategy?*. Published November.
- Poston, L. 2008. *Computers Without Borders: Cloud Computing and Political Manipulation*. Retrieved: 15 Dec 2009; from <http://profy.com/2008/05/25/cloudcomputingpolitics/>.
- Powell, K. S. 2019. *Competition at home and foreign market entry timing*. Multinational Business Review. DOI 10.1108/MBR-10-2017-0070.
- Powell, K. S., & Lim, E. 2017. Investment motive as a moderator of cultural-distance and relative knowledge relationships with foreign subsidiary ownership structure. *Journal of Business Research*, 70, 255-262.
- Pratama, B. C. 2016. The Impact of Intellectual Capital of Indonesian's High-Tech Company on Firm's Financial and Market Performance. *International Journal of Academic Research in Accounting, Finance and Management Sciences*, 6(4), 73-81.
- Pratama, B. C., & Wibowo, H. 2017. Family Ownership and the Entrenchment Effect on Intellectual Capital Utilization: A Study of High-Technology Companies in Indonesia Dealing with the ASEAN Economic Community (AEC). *Jurnal Akuntansi dan Investasi*, 18(2), 222-230.

- Preston, P. 2008. *Making the news: Journalism and news cultures in Europe*. Routledge.
- Pricewaterhouse Coopers Myanmar Co., Ltd. [PWD] 2015. *Myanmar Business Guide*.
- Qiu, B., & Wang, T. (2018). Does Knowledge Protection Benefit Shareholders? Evidence from Stock Market Reaction and Firm Investment in Knowledge Assets. *Journal of Financial and Quantitative Analysis*, 53(3), 1341-1370.
- Qu, S. Q., & Dumay, J. 2011. The qualitative research interview. *Qualitative research in accounting & management*, 8(3), 238-264.
- Rafindadi, A. A., Muye, I. M., & Kaita, R. A. 2018. The effects of FDI and energy consumption on environmental pollution in predominantly resource-based economies of the GCC. *Sustainable Energy Technologies and Assessments*, 25, 126-137.
- Rahman, A., Bridge, A. J., Rowlinson, S., Hubbard, B., & Xia, B. 2018. Multinational contracting and the eclectic paradigm of internationalization. *Engineering, Construction and Architectural Management*, 25(11), 1418-1435.
- Rahman, N. A., Saharuddin, A. H., & Rasdi, R. 2014. Effect of the northern sea route opening to the shipping activities at Malacca straits. *International Journal of e-Navigation and Maritime Economy*, 1, 85-98.
- Ramamurti, R., & Williamson, P. J. 2019. Rivalry between emerging-market MNEs and developed-country MNEs: Capability holes and the race to the future. *Business Horizons*, 62(2), 157-169.
- Rammal, H. G., & Zurbruegg, R. 2006. The impact of regulatory quality on intra-foreign direct investment flows in the ASEAN markets. *International Business Review*, 15(4), 401-414.
- Ravelomanana, F., Yan, L., Mahazomanana, C., & Miarisoa, L. P. 2015. The External and Internal Factors That Influence the Choice of Foreign Entry Modes at Wuhan Iron and Steel Corporation. *Open Journal of Business and Management*, 3(01), 20.
- Reginal Operation Center (ROC) 2016. *Full Paper: The model of trade and tourism border between Thailand and the Republic of the Union of Myanmar, King Mongkut's University of Technology Thonburi*.
- Ricart, J. E., Enright, M. J., Ghemawat, P., Hart, S. L., & Khanna, T. 2004. New frontiers in international strategy. *Journal of International Business Studies*, 35(3), 175-200.
- Rich, A. K., & Franck, A. K. 2016. Tourism development in Bagan, Myanmar: Perceptions of its influences upon young peoples' cultural identity. *Tourism Planning & Development*, 13(3), 333-350.

- Rienda, L., Claver-Cortes, E., Quer, D., & Andreu, R. 2018. *Greenfield investments or acquisitions? The influence of distance on emerging-market multinationals*. Management Decision.
- Rossman, G. B., & Wilson, B. L. 1985. Numbers and words combining quantitative and qualitative methods in a single large-scale evaluation study. *Evaluation review*, 9(5), 627-643.
- Sadoi, Y., & Aung, T. T. 2016. Japan's role in the human resource development of the manufacturing industry in Myanmar. *Meijo Asian Research Journal*, 7(1), 15 – 28.
- Salehan, M., Kim, D. J., & Lee, J. N. 2018. Are there any relationships between technology and cultural values? A country-level trend study of the association between information communication technology and cultural values. *Information & Management*, 55(6), 725-745.
- Sangnak, D., et al., 2015. Tourism:DaweiTanintharyi Territory of the Republic of the Union of Myanmar. *Journal of Thai hospitality and tourism*, 10(1), 3-14.
- Sangnak, D., Lertputtarak, S., & Tresirichod, T. 2016. Decision Making for the Entry Mode Strategies of Hotel Industry in Myanmar. *Processding the 1st Technology Innovation Management and Engineering Science international conference (TIME-iCON2016)*. pp.146-150.
- Sangnak, D., Srijumpa, R., & Tresirichod, T. 2016. The Mode of entry strategies paradigm fot multinational enterprises to investin republic of the Union of Myanmar. *Processding the international postgraduate student colloquium*, 2016. pp. 187 – 206.
- Sangnak, D., Srijumpa, R., & Tresirichod, T. 2018. Myanmar investment opportunity and challenge; quad-angulation. In *processding the The 7th Business, Economics and Communications International Conference*, 2018. Pp.287 – 295.
- Sayari, N., Sari, R., & Hammoudeh, S. 2018. The impact of value added components of GDP and FDI on economic freedom in Europe. *Economic Systems*, 42(2), 282-294.
- Scalera, V. G., Mukherjee, D., & Piscitello, L. 2018. Ownership strategies in knowledge-intensive cross-border acquisitions: Comparing Chinese and Indian MNEs. *Asia Pacific Journal of Management*, 1-31.
- Schafft, K. A., & Greenwood, D. J. 2003. Promises and dilemmas of participation: Action research, search conference methodology, and community development. *Community Development*, 34(1), 18-35.

- Schön, D. 1983. *The reflective practitioner: How practitioners think in action*. London: Temple Smith.
- Schultze, U., & Avital, M. 2011. Designing interviews to generate rich data for information systems research. *Information and Organization*, 21(1), 1-16.
- Sekkat, K., & Veganzones-Varoudakis, M. A. 2007. Openness, investment climate, and FDI in developing countries. *Review of Development Economics*, 11(4), 607-620.
- Shilei, L., & Yong, W. 2009. Target-oriented obstacle analysis by PESTEL modeling of energy efficiency retrofit for existing residential buildings in China's northern heating region. *Energy Policy*, 37(6), 2098-2101.
- Shin, S., He, X., & Kim, S. Y. 2016. Innovation capability, marketing capability and firm performance: A two-nation study of China and Korea. *Asian Business & Management*, 15(1), 32-56.
- Skift, 2016. *New Skift Data Deck: The Forces Shaping Business Travel*. Retrieved from <https://skift.com/2016/06/30/new-skift-data-deck-the-forces-shaping-business-travel>.
- Slodkowski, A. 2012. Japan Inc Steals a March in Myanmar. *Reuters Special Report*, 3; 1-7.
- Smith, L. B. 2009. From fragments to geometric shape changes in visual object recognition between 18 and 24 months. *Current Directions in Psychological Science*, 18(5), 290-294.
- Smith, L. M., Denzin, N. K., & Lincoln, Y. S. 1994. Biographical method In NK Denzin and YS Lincoln (Eds). *Handbook of qualitative research*, 286-305.
- Soans, A., & Abe, M. 2015. *Myanmar Business Survey: Data Analysis and Policy Implications*. United Nations ESCAP, Retrieved from http://www.burmalibrary.org/docs21/UNESCAP-2015-Myanmar_Business_Survey-Data_Analysis-red.pdf
- Stiebale, J. 2011. Do financial constraints matter for foreign market entry? A firm-level examination. *The World Economy*, 34(1), 123-153.
- Strange, R. 2018. Corporate ownership and the theory of the multinational enterprise. *International Business Review*, 27(6), 1229-1237.
- Sufi, T. 2008. Hospitality Industry: An Overview of Strategy, *Structure And Globalization*. *JOHAR*, 3(1), 50.
- Sun, J., Wang, S. L., & Luo, Y. 2018. Strategic entry or strategic exit? International presence by emerging economy enterprises. *International Business Review*, 27(2), 418-430.

- Sun, Q. 2016. The Analytical Model of Country Resources, Country Image, and Foreign Direct Investment: The Country Branding Implications. In *Celebrating America's Pastimes: Baseball, Hot Dogs, Apple Pie and Marketing?* (pp. 807-808). Springer, Cham.
- Suntayatron S., et al., 2015. *Policy Recommendations of Tourism Mobility upon the Preparation for Asian Economic Community in 2015*. The Thailand Research Fund.
- Su-ying, G., Min, Z., Yan-li, Z., Jin, Z., & Hong-feng, Z. 2013. The VRIO characteristics of corporate strategic human capital at business level. In *2013 International Conference on Management Science and Engineering 20th Annual Conference Proceedings* (pp. 827-832). IEEE.
- Sykianakis, N., & Bellas, A. 2005. The foreign direct investment decision-making process: Strategy, politics and uses of management accounting information. *Managerial Auditing Journal*, 20(9), 954-969.
- Talja, S. 1999. Analyzing qualitative interview data: The discourse analytic method. *Library & information science research*, 21(4), 459-477.
- Tashakkori, A., & Teddlie, C. 1998. *Mixed methodology: combining qualitative and quantitative approaches*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Tee, P. L., Lim, C. S., & Aik, N. C. 2017. Do foreign ownership and foreign directorship matter for return on equity? Evidence from Malaysian listed companies. *International Journal of Business Governance and Ethics*, 12(1), 47-64.
- Tenenhaus, M., Vinzi, V. E., Chatelin, Y. M., & Lauro, C. 2005. PLS path modeling. *Computational statistics & data analysis*, 48(1), 159-205.
- Tepavcevic, S. 2018. In the Bear's Shadow? Russia's International Image and Its Influence on Investments of Russian Companies in Post-Socialist Europe. *Journal of East-West Business*, 24(2), 108-137.
- Than, T. M. M. 2015. Myanmar's Economic Reforms: Hard Choices Ahead. *Social Research: An International Quarterly*, 82(2), 453-480.
- Thansettakij. 2015. *Myanmar openness-Parade Products penetrate the market*. Retrived from <http://www.thansettakij.com/2015/06/10/3501>.
- The Siam Commercial Bank [SCB], 2016. *SCB FIRST intensive training businessman preparing to invade Myanmar - looked likely investment bright*. Retrieved from <http://www.manager.co.th/iBizChannel/ViewNews.aspx?NewsID=9570000051707>.
- Thornton, G. 2015. *doing business in Myanmar*. Grant Thornton International Ltd.

- Timlon, J. 2011. Sustainable strategic sourcing decisions: the logic of appropriateness applied to the Brazilian market. *Strategic Outsourcing: An International Journal*, 4(1), 89-106.
- Tong, T. W., & Reuer, J. J. 2007. Real options in multinational corporations: Organizational challenges and risk implications. *Journal of International Business Studies*, 38(2), 215-230.
- Tong, T., Singh, T., & Li, B. 2018. Country-level macro-corporate governance and the outward foreign direct investment. *International Journal of Social Economics*. 45(1), 107-123.
- Vahter, P., & Masso, J. 2006. *Home versus host country effects of FDI: Searching for new evidence of productivity spillovers*.
- Vaismoradi, M., Turunen, H., & Bondas, T. 2013. Content analysis and thematic analysis: Implications for conducting a qualitative descriptive study. *Nursing & health sciences*, 15(3), 398-405.
- van Ginneken, R. 2011. Expert attitudes to management contracts in the Dutch hotel industry: A DELPHI approach. *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 18(1), 140-146.
- Van Wyk, J., Dahmer, W., & Custy, M. C. 2004. Risk management and the business environment in South Africa. *Long Range Planning*, 37(3), 259-276.
- Walsh, J. 2015. Thilawa special economic zone and the single window. *International Journal of Services Technology and Management*, 21(1-3), 27-39.
- Wang, C. L., & Ahmed, P. K. 2007. Dynamic capabilities: A review and research agenda. *International journal of management reviews*, 9(1), 31-51.
- Wethington, E., & McDarby, M. L. 2015. *Interview Methods (Structured, Semistructured, Unstructured)*. The Encyclopedia of Adulthood and Aging.
- Wilson, T. 2016. *Eyewitness to Early Reform in Myanmar*. ANU Press.
- Winter, S. G. 2003. Understanding dynamic capabilities. *Strategic management journal*, 24(10), 991-995.
- Witcher, B. J., & Chau, V. S. 2010. *Strategic management: principles and practice*. Cengage Learning EMEA.
- Wongsaichue, T., et al. 2014. *Appropriate Forms of Tourism along the Border between Thailand and Myanmar*. Bangkok: Thailand Research Fund and National Research Council of Thailand.

- World Bank. 2016a. *Doing Business 2016 (Myanmar)*, D.C.: World Bank Group.
- World Bank. 2016b. *Myanmar*. Retrieved from
<http://www.worldbank.org/en/country/Myanmar>.
- World Bank. 2020. *The World Bank In Myanmar*. Retrieved from
<https://www.worldbank.org/en/country/myanmar/overview>.
- Yaakub, S., & Ying Szu, L. 2017. Factors influencing the choice of incoterms among Malaysian manufacturers. In *E-proceeding of the 6th international conference on social sciences research 2017 (ICSSR 2017)*. (E-ISBN: 978-967-0792-23-1)
- Yu, T., Subramaniam, M., & Cannella Jr, A. A. 2013. Competing globally, allying locally: Alliances between global rivals and host-country factors. *Journal of International Business Studies*, 44(2), 117-137.
- Yüksel, I. 2012. Developing a multi-criteria decision making model for PESTEL analysis. *International Journal of Business and Management*, 7(24), 52.
- Zahra, S. A., Sapienza, H. J., & Davidsson, P. 2006. Entrepreneurship and dynamic capabilities: A review, model and research agenda. *Journal of Management studies*, 43(4), 917-955.
- Zhang, H., Zhang, J., Yang, Y., & Zhou, Q. 2018. Bargaining power in tourist shopping. *Journal of Travel Research*, 57(7), 947-961.
- Zhang, H., Zhang, J., Yang, Y., & Zhou, Q. 2018. Bargaining power in tourist shopping. *Journal of Travel Research*, 57(7), 947-961.
- Zhou, N., & Guillen, M. F. 2016. Categorizing the Liability of Foreignness: Ownership, Location, and Internalization-Specific Dimensions. *Global Strategy Journal*, 6(4), 309-329.

การประเมินผลและถอดบทเรียนโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning ของโรงเรียนเทศบาล 5 (กระต่ายไทยอนุเคราะห์)

The Estimation and the Lesson Learned Visualizing of the Professional Learning Community Project (PLC Project) in Order to Increase the Active Learning Skills of the Students of Tessaban 5 School (Kradatthaianucroc)

Received 16 January 2021

Revised 20 January 2021

Accepted 27 January 2021

สันติ พันธุ์พุด

โรงเรียนเทศบาล 5 (กระต่ายไทยอนุเคราะห์)

Santi Phanphut

Tessaban 5 School (Kradatthaianucroc)

บทคัดย่อ

การประเมินผลและถอดบทเรียนโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริม ทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning ของโรงเรียนเทศบาล 5 (กระต่ายไทยอนุเคราะห์) มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning ในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน ด้านการถ่ายโยงความรู้ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning 3) เพื่อถอดบทเรียนโครงการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นครั้งนี้เป็น ครู 32 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 13 คน ผู้ปกครอง 169 คน และนักเรียน 169 คน ผลการประเมินพบว่า 1) การดำเนินงานโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน ด้านการ ถ่ายโยงความรู้ มีผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning สรุปได้ว่า การขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สู่สถานศึกษา ควรเร่งดำเนินการเพื่อให้ครูที่เข้าร่วมโครงการนำกระบวนการตามกรอบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างแท้จริง ต้องเลือกวิธีการหรือแนวทางที่ดีที่สุด และครูที่เข้าร่วมต้องเปิดเผยข้อมูลที่เป็นประโยชน์ให้สมาชิกได้รับทราบร่วมกัน สมาชิกมีภาวะผู้นำ และผู้ตามที่เหมาะสม มีการตัดสินใจร่วมกัน สมาชิกในทีมการนำเอาทักษะความรู้ ความสามารถที่หลากหลายของสมาชิกในทีมมาทำงานร่วมกันโดยการผสมผสานความคิด เพื่อแสวงหาจุดร่วมของการทำงาน 3) การถอดบทเรียน สรุปว่า สมาชิกชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) บางส่วนให้ความสำคัญกับการดำเนินงานน้อย จึงต้องผลักดันการดำเนินงานโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการ

เรียนรู้แบบ Active Learning ให้อยู่ในแผนปฏิบัติงานของโรงเรียนเทศบาล 5 (กระดาศไทยอนุเคราะห์) เนื่องจากทำให้บุคลากรและเจ้าหน้าที่รับรู้โดยทั่วถึงกัน และยึดถือที่จะต้องรับผิดชอบการดำเนินงานร่วมกัน รวมทั้งจะทำให้สามารถจัดสรรทรัพยากร ทั้งงบประมาณ บุคลากร เวลา และสถานที่ให้กับการดำเนินงานเป็นการเฉพาะ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดประสิทธิผลดังที่ตั้งเป้าหมายไว้ด้วย

คำสำคัญ : ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การเรียนรู้แบบ Active Learning

Abstract

The Estimation and the Lesson Learned Visualizing of the Professional Learning Community Project (PLC Project) in Order to Increase the Active Learning Skills of the Students of Tessaban 5 School (Kradatthaianucroc) were as follows. 1) To estimate the professional learning community project (PLC Project) in order to increase the active learning skills of the students based on the aspects of the context, the input factors, the processes, the products, the impacts, the efficiency, the sufficiency and the knowledge transfer. 2) To study the guidance of community movements through the professional learning community project (PLC Project) in order to increase the active learning skills of the students. 3) To visualize the lesson learned of the project. The target group of this research consisted of 32 teachers, 13 officials of Office of Basic Education Commission, 169 guardians and 169 students. The estimation results presented as follows. 1) The operational result of the professional learning community project (PLC Project) in order to increase the active learning skills of the students based on the aspects of the context, the input factors, the processes, the products, the impacts, the efficiency, the sufficiency and the knowledge transfer was at a high level. 2) The result of the guidance of community movements through the professional learning community project (PLC Project) in order to increase the active learning skills of the students found that the professional learning community movements should be rapidly operated and applied to the academic institute. So the teachers attending the project could use the process based on the framework of the professional learning community to truly develop the qualities of the students. The best process or guidance should be selected and the teachers attending the project must reveal the useful information to all of the members to know it. The members should have proper qualities of leadership and fellowship. The members of the team could make decisions as well as could use the various knowledge and skills of the members to work together. Brainstorming should be applied to reach the concepts of the project. 3) The results of the lesson learned

visualizing of the project presented that some members of the professional learning community (PLC) paid less attention to the operation so the operation of the professional learning community project (PLC Project) in order to increase the active learning skills of the students should be listed in the operational plans of Tassaban 5 School (Kradatthaianucroc). It would make all of the personals and officials know the plans and they would be determinedly responsible for the project together. Moreover, the sharing of resources, budgets, personals, time and locations for the project operation could be done specifically so that the operation of the project would be effective and productive according to the plans.

Keywords: Professional Learning Community (PLC), Active Learning

บทนำ

การจัดการศึกษาโรงเรียนเทศบาล 5 (กระต่ายไทยอนุเคราะห์) ที่ผ่านมา โรงเรียนได้ทำการนิเทศการสอนในสถานศึกษา พบว่าบุคลากรต่างๆ ขาดความรู้ความเข้าใจในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน เนื่องจากขาดความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการที่สำคัญตามช่วงวัยของผู้เรียน ผู้ปกครองมีความคาดหวังต้องการให้ผู้เรียนอ่านออกเขียนได้ จึงอยากให้โรงเรียนมีระบบการแก้ปัญหาแบบรายบุคคล อีกทั้งปัญหาผู้เรียนใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศมากเกินไป เช่น การเล่นเกม การเล่นโทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ หรือโทรทัศน์ มีส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนมีความบกพร่องใน การเรียนรู้มากยิ่งขึ้น การขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการจัดการศึกษาของครู และผู้สนับสนุนการศึกษา การขาดแคลนความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัยจึงทำให้ครูเน้นให้เด็กอ่านเขียนมากกว่าวัยและเน้นการสอนที่มีลักษณะให้เด็กท่องจำมากกว่าทักษะด้านการคิดปัญหา การให้ความสำคัญด้านเนื้อหาและการวัดผลที่มากกว่าการเรียนรู้ไม่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ อีกทั้งการประเมินผลมุ่งเน้นให้นักเรียนท่องจำความรู้เป็นจำนวนมากไม่สอดคล้องและเชื่อมโยงกับหลักสูตรของการศึกษาที่เน้นการส่งเสริมพัฒนาการนักเรียนโดยคำนึงถึงการพัฒนาการในทุกด้านอย่างสมดุลได้แก่ ด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม อารมณ์และจิตใจ

ครูทุกคนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องแสวงหาแนวทางการพัฒนาตนเองที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นวัตกรรมใหม่ที่ครูจะต้องเรียนรู้คือ Professional Learning Community (PLC) เป็นกระบวนการพัฒนาครูเกิดจากการรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมมือกันของครูผู้บริหารและนักการศึกษาในโรงเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ เป้าหมายเพื่อให้ครูที่เข้าร่วมโครงการนำกระบวนการตามกรอบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างแท้จริง แนวคิดของ PLC คือ การนำบุคลากรต่างๆ มาอยู่รวมกันเกิดการเรียนรู้และแบ่งปันความรู้กันระหว่างผู้เข้าร่วมอบรม จนกระทั่งเกิดการสะท้อนความคิดในด้านต่างๆ ที่จะเป็นแนวทางการพัฒนาลงสู่ผู้เรียนอย่างแท้จริง (สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559 : 4)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อประเมินโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning ในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน ด้านการ ถ่ายโยงความรู้
2. เพื่อศึกษาแนวทางการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning
3. เพื่อถอดบทเรียนโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning ของโรงเรียนเทศบาล 5 (กระต่ายไทยอนุเคราะห์)

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้เป็น ครู 32 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 13 คน ผู้ปกครอง 169 คน และนักเรียน 169 คน

ผู้ให้ข้อมูลหลัก ในการถอดบทเรียน เป็น ครู 8 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 คน ผู้ปกครอง 4 คน และนักเรียน 4 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามประเมินโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning จำนวน 3 ฉบับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติ t – test และการถอดบทเรียน

ผลการวิจัย

1. ด้านบริบทของการดำเนินงานโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning มีผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก
2. ด้านปัจจัยนำเข้าของการดำเนินงานโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning มีผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก
3. ด้านกระบวนการของการดำเนินงานโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning มีผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก
4. ด้านผลผลิต
 - 4.1 ด้านผลผลิตของโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning สอบถามครู มีผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

4.2 ด้านผลผลิตของโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning สอบถามคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

4.3 ด้านผลผลิตของโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning สอบถามผู้ปกครอง มีผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

4.4 ด้านผลผลิตของโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning สอบถามนักเรียน มีผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

5. ด้านผลกระทบ

5.1 ด้านผลกระทบของโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning สอบถามครู มีผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

5.2 ด้านผลกระทบของโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning สอบถามคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

5.3 ด้านผลกระทบของโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning สอบถามผู้ปกครอง มีผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

5.4 ด้านผลกระทบของโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning สอบถามนักเรียน มีผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

6. ด้านประสิทธิผลของโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning สอบถามครู มีผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

7. ด้านความยั่งยืน ของโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning สอบถามครู มีผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

8. ด้านถ่ายโยงความรู้ ของโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning สอบถามครู มีผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

9. แนวทางการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning สรุปได้ว่า การขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สู่สถานศึกษา ควรเร่งดำเนินการเพื่อให้ครูที่เข้าร่วมโครงการนำกระบวนการตามกรอบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างแท้จริง ต้องเลือกวิธีการหรือแนวทางที่ดีที่สุด และครูที่เข้าร่วมต้องเปิดเผยข้อมูลที่เป็นประโยชน์ให้สมาชิกได้รับทราบร่วมกัน สมาชิกมีภาวะผู้นำ และผู้ตามที่เหมาะสม มีการตัดสินใจร่วมกัน สมาชิกในทีมการนำเอาทักษะความรู้ ความสามารถที่หลากหลายของสมาชิกในทีมเข้ามาทำงานร่วมกันโดยการผสมผสานความคิด เพื่อแสวงหาจุดร่วมของการทำงาน

10. การถอดบทเรียน สรุปว่า สมาชิกชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) บางส่วนให้ความสำคัญกับการดำเนินงานน้อย จึงต้องผลักดันการดำเนินงานโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning ให้อยู่ในแผนปฏิบัติงานของโรงเรียนเทศบาล 5 (กระต่าย

ไทยอนุเคราะห์) เนื่องจากทำให้บุคลากรและเจ้าหน้าที่รับรู้โดยทั่วถึงกัน และยึดถือที่จะต้องรับผิดชอบ การดำเนินงานร่วมกัน รวมทั้งจะทำให้สามารถจัดสรรทรัพยากร ทั้งงบประมาณ บุคลากร เวลา และสถานที่ ให้กับการดำเนินงานเป็นการเฉพาะ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิด ประสิทธิภาพดังที่ตั้งเป้าหมายไว้ด้วย

อภิปรายผล

จากการประเมินผลการดำเนินโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อ ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning ทั้ง 8 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน ด้านการถ่ายทอดความรู้ มีผลความคิดเห็นของ ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียน สอดคล้องกันอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและดำเนินโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อ ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning เห็นกิจกรรมที่จัดขึ้นในโรงเรียนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมของครูและนักเรียนในทางที่ดีขึ้น ครูมีการรวมตัวเพื่อสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เป็น การรวมตัว ของผู้บริหารโรงเรียน และบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมมือ ร่วมใจกันเรียนรู้ทาง วิชาชีพด้านการศึกษา ที่มุ่งผลนำไปพัฒนาสัมฤทธิ์ไปที่ผู้เรียน หรือแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนการสอนใช้ ชั้นเรียน มุ่งให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ผ่านกระบวนการเรียนรู้แลกเปลี่ยนซึ่งการและ กัน ตลอดจนร่วมดำเนินการ การวางแผนอย่างเป็นระบบ ตั้งเป้าหมายหรือมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ร่วมกัน ดำเนินงาน ร่วมสะท้อนผลการทำงาน และร่วมพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น อย่างต่อเนื่อง จนเกิดเป็นวัฒนธรรมหรือชุมชนของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยมีเป้าหมายเพื่อ ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning เป็นการเรียนรู้เชิงรุก การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning

การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ให้ความสำคัญกับการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จาก การลงมือ ปฏิบัติ ตั้งแต่การปฏิบัติตามต้นแบบ (Imitation) การปฏิบัติได้เองอย่างถูกต้อง (Precision) จนถึงการปฏิบัติ ได้เองอย่างคล่องแคล่วเป็นธรรมชาติ (Naturalization) สามารถเชื่อมโยงวิเคราะห์ความสัมพันธ์ จากสิ่งที่ได้ ปฏิบัติไปสู่องค์ความรู้ที่กำลังเรียนได้ อีกทั้งการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ทำให้ผู้เรียนทุ่มเทในการ เรียน จูงใจในการเรียนและทำให้ผู้เรียนแสดงออกถึงความรู้ความสามารถ เมื่อผู้เรียนในได้มีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติอย่างกระตือรือร้นในภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ผู้เรียนจะมีความทุ่มเทเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จของงานและ มีความรับผิดชอบ เช่นเดียวกันถ้าผู้เรียนมี ส่วนร่วมในการตัดสินใจเขาก็จะทุ่มเทมุ่งเรียนรู้และใช้ความรู้อย่าง เต็มความสามารถ สอดคล้องกับแนวคิดของ วิจารย์ พานิช (2555 : 4) กล่าวว่า การเรียนแบบ Active Learning เป็นแนวคิดค่อนข้างใหม่ในการปฏิรูประบบการศึกษาแบบเดิมที่เน้นการถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนสู่ ผู้เรียนโดยตรง โดยอาศัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำ และได้ใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับ สิ่งที่เขาได้กระทำลงไป ครูใช้วิธีการสอนเทคนิคการสอนที่หลากหลาย กระตุ้นให้ผู้เรียนมี ส่วนร่วมในชั้นเรียน ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้สอน ดังนั้น Active Learning จึงถือเป็นการ

จัดการเรียนการสอนประเภทหนึ่งที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

1. ด้านบริบทของโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning เป็นการประเมินสภาพโดยทั่วไปของโครงการ เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายของเทศบาลเมืองกาญจนบุรี นโยบายของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และการเตรียมการภายในของโครงการ มีความคิดเห็นในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีความคิดเห็นมากที่สุด คือ โครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning เป็นโครงการที่ตอบสนองปัญหาในพื้นที่ของท่าน และด้านโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning มีวัตถุประสงค์ที่สามารถวัดระดับความสำเร็จได้ ทั้งนี้เพราะในการดำเนินโครงการได้ทำการศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 โดยระบุไว้ในมาตรา 22 ระบุถึงหลักการจัดการศึกษาว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ต้องจัดการศึกษาที่พัฒนาผู้เรียนตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ครูทุกคนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องแสวงหาวิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ซึ่งนวัตกรรมใหม่ที่ครูจะต้องดำเนินการ คือ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) สอดคล้องแนวทางของ สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559 : 2) กล่าวถึง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพหรือ PLC คือ การรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมทำและร่วมเรียนรู้ร่วมกันของครู ผู้บริหารและนักการศึกษา บนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบ กลยาณมิตร สู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญ และความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชน ซึ่งจากการดำเนินงาน พบว่าบุคลากรทางการศึกษาได้ เข้าร่วมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ส่งผลดีต่อครูผู้สอน เป็นการเพิ่มความรู้สึกร่วมกันต่อพันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียนมากขึ้น โดยเพิ่มความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติให้บรรลุพันธกิจอย่างแข็งขัน จนเกิดความรู้สึกร่วมต้องการร่วมกันเรียนรู้และรับผิดชอบต่อการพัฒนาการโดยรวมของนักเรียนถือเป็นพลังการเรียนรู้ซึ่งส่งผลให้การปฏิบัติการสอนในชั้นเรียนให้มีผลดียิ่งขึ้น

2. ด้านปัจจัยนำเข้า เป็นการประเมินปัจจัยในการดำเนินงานตามโครงการ ความพร้อม ของปัจจัยในด้านอื่นๆ ได้แก่ วิทยากร ความเพียงพอในด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านอุปกรณ์สื่อ อาคารสถานที่ที่ใช้ในการพัฒนา และเนื้อหาหลักสูตรที่ใช้ในการฝึกอบรม ระยะเวลาการฝึก อบรมและการบริหารจัดการ จากการประเมิน พบว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษา คณะกรรมการดำเนินการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning มีความสามารถและมีจำนวนเหมาะสม และการส่งเสริมความรู้ก่อนดำเนินงานโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning ที่เป็นเช่นนี้เพราะการประเมินผลการดำเนินโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning ได้รับการสนับสนุนจากเทศบาลเมืองกาญจนบุรี ทั้งใน ด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ อีกทั้งยังได้รับการสนับสนุนด้านการจัดอบรม เรื่อง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ

Active Learning โดยได้วิทยากร มาทำการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning สอดคล้องกับแนวคิดของ ถาวร เสงี่ยมและคณะ (2553 : 71) ได้กล่าวถึง ความต้องการในการพัฒนาครูผู้สอนว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่ง ต่อการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา หากได้รับการพัฒนาและกำหนดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสามารถของครูจะทำให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แต่ทั้งนี้ ผู้ปกครองให้ความสำคัญโดยจัดหาและนำเสนอแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ของชุมชนมามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน เช่น การผลิตขนมทองโย๊ะ เป็นอาหารพื้นเมืองของชาวกะเหรี่ยง การแสดงศิลปะกลองยาว การรำศิลปะไทยรามัญ การทำไข่เค็ม การทำยาสระผม การทำผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด การประดิษฐ์งานใบตอง การทำน้ำสมุนไพรเพื่อสุขภาพ โดยผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการเป็นวิทยากรเพื่อให้ความรู้กับนักเรียน

3. ด้านกระบวนการ เป็นการประเมินเมื่อโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning ได้ดำเนินกิจกรรมผ่านไปแล้วระยะหนึ่งเพื่อประเมินการตรวจสอบการปฏิบัติงานกิจกรรมในโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning และขึ้นสรุปและรายงานผลเพื่อศึกษาข้อบกพร่องของกระบวนการตามที่วางแผนไว้ จากการประเมิน พบว่า ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้ เพราะในการดำเนินโครงการ ได้ทำการอบรม เรื่อง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยเป็นการอบรมเชิงปฏิบัติการ ให้ครูได้ทำการเขียนแผน การจัดการเรียนรู้บูรณาการเรียนรู้แบบ Active Learning แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความถูกต้องของแผนการจัดการเรียนรู้ทำให้ครูมีความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการเรียนรู้แบบ Active Learning ได้ถูกต้อง จากขั้นกระบวนการ พบว่า การวิเคราะห์และนำผลการอบรม การเรียนรู้แบบ Active Learning มาดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนในชั้นเรียน โดยครูได้นำการเรียนรู้แบบ Active Learning มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีหลากหลายกิจกรรม เช่น ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ นำการจัดเรียนรู้แบบโครงงาน มุ่งให้ผู้เรียนได้สังเกต ได้ค้นหา สืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง การทดลอง และนำความรู้มานำเสนอให้คนอื่นได้เข้าใจ หรือครูกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ใช้การเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการคิด การเรียนรู้ด้วยการค้นพบ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนใช้เทคนิควิธีการกระตุ้นให้ผู้เรียน คิดเป็นลำดับขั้นแล้วขยายความคิดต่อเนื่องจากความคิดเดิม พิจารณารอบด้าน โดยให้เหตุผลและเชื่อมโยงกับความรู้เดิมที่มีจนสามารถสร้างสิ่งใหม่หรือแก้ไขปัญหาด้านคณิตศาสตร์ได้ อย่างมีหลักการ หรือครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และวิชาพลศึกษามุ่งจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ เป็นการเรียนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดยให้นักเรียนได้ลงมือกระทำจนเกิดเป็นความชำนาญ หรือครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาและวัฒนธรรม มุ่งจัดการเรียนรู้แบบโดยใช้ผังกราฟิก มุ่งให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมและสร้างความหมายและความเข้าใจในเนื้อหาสาระหรือข้อมูลที่เรียนรู้ นำเสนอออกมาในรูปแบบ ผังกราฟิก ซึ่งจะช่วยให้ง่ายแก่การจดจำ

4. ด้านผลผลิต เป็นการประเมินเพื่อประเมินคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้านความรู้

ความสามารถการนำความรู้จากโครงการไปใช้ในการดำเนินชีวิต ประสิทธิภาพของผู้เข้าร่วมโครงการ ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ

4.1 ผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning สอบถามครู มีความคิดเห็นในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีข้อ การจัดทำแผนการจัด การเรียนรู้ตามขั้นตอนโดยละเอียด และผ่านการตรวจรับรองจากผู้บริหารโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ในการดำเนินการโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning ได้ทำการอบรม เรื่อง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยให้ครูได้ทำการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการเรียนรู้แบบ Active Learning ที่ครูพัฒนาขึ้น มีคุณภาพจากการประเมินและเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ เนื่องจากแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการเรียนรู้แบบ Active Learning มีการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ที่อิงมาตรฐานและมีตัวชี้วัดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นเป้าหมายของหน่วยการจัดการเรียนรู้ที่ คลอบคลุมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning ที่สอดคล้องและเชื่อมโยงกันอย่างเหมาะสม โดยการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ได้ทำการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โดยกลุ่มครูที่มีความต้องการคล้ายกัน สอบวิชาเดียวกัน ช่วยกันพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละโรงเรียน มุ่งให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรลักษณ์ ชูกำเนิด (2557 : 62) ที่วิจัยวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาองค์ประกอบ คุณลักษณะและรูปแบบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูบริบทโรงเรียนในประเทศไทยที่มีแนวทางการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ได้แก่ ต้องเป็นชุมชนกัลยาณมิตรตามวิถีไทย ส่งผลให้เกิดความไว้วางใจและ รับฟัง ภาวะผู้นำเร้าศักยภาพ ทำให้เกิดการเผยแพร่ของผู้นำการเปลี่ยนแปลง วิสัยทัศน์เชิงศรัทธาร่วม ทำให้เกิดพลังเข้มทิศวิสัยทัศน์ร่วม ระบบเปิดแบบฉันทกกำลังมุ่งสู่ผู้เรียน ทำให้เกิดการเผยแพร่เป็นเจ้าของงานการเรียนรู้ ระบบทีมการเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่ภาวะและจิตวิญญาณความเป็นครู ทำให้เกิดเจตจำนงร่วมพัฒนาวิชาชีพ และพื้นที่เรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจบนฐานงานจริง ทำให้เกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงบนฐานงานจริงเมื่อแต่ละพื้นที่มีการพัฒนาในรูปแบบดังกล่าวอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นวิถีปกติขององค์กร

4.2 ผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning สอบถามคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีข้อ สถานศึกษามีการประสานสัมพันธ์ทำงานทีม และสร้างเครือข่ายในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยในระดับ มากที่สุด รองลงมาข้อ สถานศึกษารับฟังข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสถานศึกษา ที่เป็นเช่นนี้เพราะในโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning ได้ขอความร่วมมือกับผู้บริหาร และชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วม ในการส่งเสริมเป้าหมายการเรียนรู้ของชุมชนและโรงเรียน กล่าวคือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมทางการศึกษา ผู้ปกครองได้ให้การดูแลแนะนำการเรียนรู้ที่บ้านของนักเรียน รวมทั้งให้การสนับสนุนแก่ครูและผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ ให้แก่บุตรหลานของตน อีกทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนสามารถ

เป็นอาสาสมัครในการถ่ายทอดองค์ความรู้ของชุมชน โรงเรียนเทศบาล 5 (กระต่ายไทยอนุเคราะห์) ได้สร้างกลุ่มชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของสมาชิกวิชาชีพครู คือ การจัดพื้นที่เปิดกว้างให้สมาชิกชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่มีอุดมการณ์ร่วมกันในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเองเพื่อการเปลี่ยนแปลง เชิงคุณภาพของผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญ สมาชิกที่รวมตัวกัน ไม่มีเงื่อนไขเกี่ยวกับสังกัด แต่จะตั้งอยู่บนความมุ่งมั่น สมัยใจใช้อุดมการณ์ร่วมเป็นหลักในการรวมกันเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ผลที่ได้พบว่า ครูมีความก้าวหน้าในการปรับเปลี่ยนวิธีสอน ให้สอดคล้องกับลักษณะผู้เรียนได้อย่างเด่นชัด และรวดเร็วกว่าที่พบในโรงเรียนแบบเก่า อีกทั้งนักเรียนมีผลการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้นเด่นชัด ปรากฏให้เห็นทั่วไปโดยเฉพาะในแทบทุกโรงเรียนในกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

4.3 ผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning สอบถามผู้ปกครอง พบว่าภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีข้อ การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนการสอนที่เป็นประโยชน์แก่นักเรียนและสามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน มีค่าเฉลี่ยในระดับ มากที่สุด รองลงมาข้อ กระบวนการเรียนการสอนของครูก้าวหน้าและทันต่อ เหตุการณ์ ที่เป็นเช่นนี้กิจกรรมในโครงการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ได้มุ่งให้ครูได้ร่วมกลุ่มเพื่อสร้าง ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning ซึ่งเป็นการจัดการเรียน การสอนที่มุ่งให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้และมีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกขั้นตอน สังเกตได้จาก การที่นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการลงมือในการสำรวจแหล่งชุมชน การเรียนรู้กับภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งเรื่อง การทำขนมทองหย้อ อีกทั้งยังนำความรู้มาเผยแพร่ให้กับผู้ปกครอง การทำปุ๋ยหมักการทำน้ำหมักชีวภาพ การ อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับ การผลิตหน้ากากอนามัย การผลิตแอลกอฮอล์ล้างมือ การแสดงศิลปะกลองยาว การ รำศิลปะไทยรำมโน การทำไข่เค็ม การทำยาสระผม การทำผลิตภัณฑ์ ทำความสะอาด การประดิษฐ์งานใบตอง การทำน้ำสมุนไพรเพื่อสุขภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2559 : 10) กล่าวถึง ลักษณะ ของการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning เป็นการเรียนการสอนที่พัฒนาศักยภาพทางสมอง ได้แก่ การคิด การแก้ปัญหา และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ เป็นการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้และจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนมีส่วนร่วมใน การเรียนการสอนทั้งในด้านการสร้างองค์ความรู้ การสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน ผู้เรียนเรียนรู้ความรับผิดชอบร่วมกัน การมีวินัยในการทำงาน และการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ

4.4 ผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning สอบถามนักเรียน พบว่าภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก โดยมีข้อ นักเรียนเรียนรู้แบบโครงงาน เน้นการทำโครงงานการสืบค้นข้อมูล นำเสนอข้อมูลจากแหล่ง ต่างๆ มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด รองลงมาข้อ นักเรียนเรียนรู้ โดยให้สรุปข้อมูลเป็นผังความคิด (Graphic Organizer) ที่เป็นเช่นนี้เพราะในการดำเนินโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อ ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning มุ่งให้ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ทั้งการเรียนรายบุคคล การเรียนรู้แบบกลุ่มเล็ก และการเรียนรู้แบบกลุ่มใหญ่การเรียนรู้ แบบบูรณาการ การเรียนรู้แบบโครงงาน การเรียนรู้แบบผังกราฟิก การเรียนแบบร่วมมือ การสอนแบบใช้

ปัญหาเป็นฐาน มีการส่งเสริมการมีอิสระทางด้านความคิดและการกระทำของผู้เรียน การมีวิจารณ์ญาณ และการคิดสร้างสรรค์ ผู้เรียนจะมีโอกาสในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริงและมีการใช้วิจารณ์ญาณในการคิดและตัดสินใจในการปฏิบัตินั้น โดยครูเป็นผู้ดูแลให้คำปรึกษาและกระตุ้นซึ่งอาจใช้การถามหรือเทคนิคการสอนต่างๆที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประยุกต์ใช้อุปกรณ์ต่างในการปฏิบัติงาน หรือในการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ สอดคล้องกับแนวคิดของ ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2559 : 6) กล่าวถึงลักษณะของกิจกรรมในการเรียนการสอนแบบ Active Learning กิจกรรมควรส่งเสริมให้ครู ผู้เรียนได้แบ่งปันความรู้ วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น กิจกรรมควรมีความหลากหลาย กิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้สำรวจ เสาะแสวงหาความรู้ ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกทักษะในการประเมิน ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการแก้ปัญหา

5. ด้านผลกระทบ เป็นการประเมินผลงานหรือผลที่เกิดจากการประเมินผลการดำเนินงานของโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning

5.1 ผลการประเมินผลการดำเนินโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้านผลกระทบ สอบถามครู เป็นการประเมินผลงานหรือผลที่เกิดจากโครงการ และนำไปใช้ประโยชน์ หรือพัฒนานักเรียนให้ดียิ่งขึ้น จากการประเมินพบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากโดยมีข้อ ร่วมกันออกแบบแนวทางแก้ไขปัญหานำมาพัฒนาเป็นแผนการจัดการเรียนรู้/แบบฝึก/กิจกรรม ที่เป็นเช่นนี้เพราะ การดำเนินงานโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning ได้ส่งเสริมการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อหาแนวทางแก้ไขการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น โดยการรวมตัวร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมทำและร่วมเรียนรู้ร่วมกันของครู ผู้บริหาร และนักศึกษา บนพื้นฐานความต้องการในการพัฒนาการจัดการศึกษาเหมือนกัน โดยทุกคนมีความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร สู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญ และความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชน อีกทั้งพบว่าครูมีความต้องการพัฒนา จึงเข้ารับการฝึกอบรม แต่พบว่าการอบรมบางครั้งไม่เพียงพอที่จะทำให้ครูสามารถจัดการ เรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพให้กับผู้เรียนที่มีความแตกต่างหลากหลายได้ หากจะรอให้ครูมีประสบการณ์จากการสอนจริง หรือได้รับการฝึกอบรมมากพอก็จะต้องใช้ระยะเวลานานมาก อีกทั้งความรู้เดิมก็ล้าสมัย ไปอย่างรวดเร็ว ความรู้ใหม่ก็เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งทฤษฎีการเรียนรู้ที่ใช้อยู่ไม่เพียงพอต่อการเรียนรู้ภายใต้วิถีชีวิต และความต้องการของคนรุ่นใหม่ ดังนั้น ครูจึงจำเป็นต้องเรียนรู้ และทำความเข้าใจให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และต้องเปลี่ยนกระบวนทัศน์การทำงานจากการทำงานคนเดียว ไปเป็นการทำงานที่มีการเรียนรู้ร่วมกันจากประสบการณ์ของครูด้วยกัน ที่สอนในวิชาเดียวกัน เป็นกลุ่มเป็นเครือข่ายอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้ได้รับความรู้มากกว่าการเรียนรู้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับ วิจารณ์ พานิช (2555 : 11) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ PLC เป็นการรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมทำและร่วมเรียนรู้ร่วมกันของครู ผู้บริหาร และนักศึกษานบนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตรที่มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน โดยทำงานร่วมกันแบบทีมเรียนรู้ที่ครูเป็นผู้นำ ร่วมกันและผู้บริหารแบบผู้ดูแลสนับสนุนสู่การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพเปลี่ยนแปลง คุณภาพตนเอง สู่คุณภาพการจัดการ

เรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญและความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชน

5.2 ผลการประเมินผลการดำเนินโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้านผลกระทบ สอบถามคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีผลกระทบในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีข้อนักเรียนมีความประพฤติดีที่ตั้งใจเรียนมากยิ่งขึ้น รองลงมาคือ นักเรียนมีการลงมือปฏิบัติการเรียนด้วยตนเองมากขึ้น ที่เป็นเช่นนี้เพราะ การจัดการเรียนรู้ในโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning ได้ส่งเสริมการเรียนรู้ตามทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning ที่มุ่งทักษะการใช้ชีวิตให้เหมาะสมกับบริบทของโลกปัจจุบัน ทักษะในการจัดการกับความท้าทายในชีวิต และทักษะการรับมือกับโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยกระบวนการที่ใช้ในการสร้างทักษะเหล่านี้ไม่สามารถสร้างได้ จากจากกระบวนการที่ใช้ในห้องเรียนแบบเดิมๆ นักเรียนจำเป็นต้องรู้วิธีการเรียนรู้ที่ถูกต้องและมี แนวคิดของการพัฒนา การอยากเรียนรู้หรือการปรับตัวให้มากขึ้น ผู้ปกครองต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบ Active Learning ให้มากขึ้น ครูต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอน มาเป็นผู้อำนวยความสะดวก ในขณะที่หลักสูตร เนื้อหาสาระ ควรต้องมีการปรับตัวและเปิดโอกาสให้มีการสร้างหลักสูตรใหม่ๆ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงตามบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป สอดคล้องกับแนวคิดของ วิชัย เสวกงาม (2557 : 5) กล่าวว่า Active Learning เป็นการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ทักษะและเชื่อมโยงองค์ความรู้นำไปปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาหรือประกอบอาชีพในอนาคตหลักการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning เป็นการนำเอาวิธีการสอน เทคนิคการสอนที่หลากหลายมาใช้ออกแบบแผนการสอนและกิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้สอน Active Learning จึงถือเป็นการจัดการเรียนการสอนประเภทหนึ่งที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน

5.3 ผลการประเมินผลการดำเนินโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้านผลกระทบ สอบถามผู้ปกครอง พบว่า มีผลกระทบในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีข้อ นักเรียนมีความประพฤติดีที่ตั้งใจเรียนมากยิ่งขึ้น รองลงมาคือ นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงมากขึ้น เช่น การทำไข่เค็ม การทำยาสระผม การทำผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด การประดิษฐ์งานใบตอง การทำน้ำสมุนไพรเพื่อสุขภาพ ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning ได้ส่งเสริมการเรียนรู้จากการปฏิบัติของนักเรียน จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ผ่านประสบการณ์ตรง เช่นการเรียนแบบทดลอง ส่งเสริมให้นักเรียนได้ แสวงหาความรู้ได้ลงมือปฏิบัติจริงจากการจัดเรียนรู้แบบโครงงาน หรือกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และวิชาพลศึกษามุ่งจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ เป็นการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดยให้นักเรียนได้ลงมือกระทำจนเกิดเป็นความชำนาญ อีกทั้งจัดการเรียนรู้แบบโดยใช้ผังกราฟิก มุ่งให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมและสร้างความหมายและความเข้าใจในเนื้อหาสาระหรือข้อมูลที่เรียนรู้ นำเสนอออกมาในรูปแบบผังกราฟิก ซึ่งจะช่วยให้จดจำได้นานขึ้น สอดคล้อง

กับแนวทางของ คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน (2558 : 3) กล่าวถึงวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning จะเป็นการนำเอาวิธีการสอนหลากหลายวิธีมาผสมผสาน โดยอาจารย์ผู้สอนจะวางแผนคัดเลือกเทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับธรรมชาติรายวิชา วัตถุประสงค์การเรียนรู้ ลักษณะผู้เรียน รวมไปถึงออกแบบสัดส่วนของเทคนิคหลักเทคนิครองในการสอนแต่ละครั้ง ทั้งนี้ได้จัดเป็นกลุ่มวิธีการสอนที่ใช้ ออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ การสอนแบบโครงงาน การสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน และการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการคิด

5.4 ผลการประเมินผลการดำเนินโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้านผลกระทบ สอบถามนักเรียน พบว่า มีผลกระทบในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีข้อ นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นมีทักษะความรู้ และทักษะกระบวนการกลุ่ม รองลงมาคือ นักเรียนมีความสามารถในการแสดงความคิดเห็น เจจ่า รับฟังความคิดเห็นผู้อื่นเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจ ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ในการดำเนินโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning ผู้ประเมินโครงการได้ส่งเสริมให้ครูได้เข้าร่วมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อรวมกลุ่มแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนการสอน โดยในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ได้เสนอแนวทางการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน เทคนิคการใช้ผังกราฟิกในการสรุปความรู้ในการเรียนแต่ละครั้ง หรือการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นการเชื่อมโยงเนื้อหาความรู้ที่เกี่ยวข้องจากศาสตร์ต่างๆ ของรายวิชาเดียวกันหรือรายวิชาต่างๆ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความคิดรวบยอดของศาสตร์ต่างๆ มาใช้ในชีวิตจริงได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ นัตยา หล้าทุนธีรกุล (2560 : 7) กล่าวถึง กระบวนการ PLC ในสถานศึกษาสามารถประยุกต์ใช้ได้ตามบริบท เช่น จัดการเรียนรู้ในห้องเรียนจริง เน้นการใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับแนว Active Learning ที่มุ่งให้นักเรียนในการทำ ในการฝึกอะไรบางอย่าง และการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เขากำลังลงมือทำลงไป ได้แก่ การสอนแบบบูรณาการ STEM การเรียนแบบ Active Learning วิธีสอนแบบโครงงานเป็นฐาน

6. ด้านประสิทธิผล เป็นการประเมินผลที่เกิดกับ ครู นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการโดยตรงหลังจบโครงการ ได้แก่ ด้านการสร้างความสัมพันธ์การดำเนินงานที่ค้ำค้ำด้านการริเริ่มสร้างสรรค์ และด้านความสนใจในการเรียน พบว่า ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีข้อ รับผิดชอบภาระงานที่ได้รับมอบหมาย รองลงมาคือ ปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ที่เป็นเช่นนี้เพราะ การจัดการเรียนรู้ครูได้ส่งเสริมให้นักเรียนได้แสวงหาความรู้ แล้วนำความรู้ต่างๆ มาวิเคราะห์ เพื่อนำเสนอให้กับเพื่อนนักเรียนห้องเรียน ได้ทราบถึงข้อมูลต่างๆ ที่กลุ่มตนเองได้ไปสืบค้นข้อมูลมา อีกทั้งเมื่อครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบของนวัตกรรมการศึกษา ครูได้นำมาพัฒนาวิธีการสอนให้มีความหลากหลาย เหมาะสมกับศักยภาพที่แตกต่างกันของผู้เรียน จึงทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ

7. ด้านความยั่งยืน เป็นการประเมินความรู้ ความสามารถของครู นักเรียนในการนำความรู้ที่ได้จากโครงการไปใช้พัฒนาความรู้ หรือเชื่อมโยงความรู้ที่ได้ไปสู่การเรียนในระดับที่สูงขึ้นหรือการสืบค้นข้อมูลเพื่อพัฒนาความรู้ พบว่า ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดย

มีข้อ ผู้เข้าร่วมโครงการนำความรู้ ทักษะ จากการเรียนรู้ ไปใช้ในการเรียนในระดับที่สูงขึ้น รองลงมาคือ ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้คงอยู่ สามารถนำไปปรับใช้ใน การเรียนในระบบโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม ที่เป็นเช่นนี้ เพราะ โครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning ได้ฝึกการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อวางแผนการสอนล่วงหน้าทำให้เกิดผลดีกับนักเรียน โดยเฉพาะการทบทวนเนื้อหาเก่าและการสรุป เนื้อหาใหม่ โดยเน้นการเรียนรู้แบบโครงงาน ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่มีนักเรียนเป็นศูนย์กลางส่งเสริมให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้จากประสบการณ์ตรง และเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่เปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่ตนเองสนใจในโลกแห่งความเป็นจริง และพบเห็นในชีวิตประจำวัน ซึ่งนักเรียนสามารถศึกษาได้โดยง่าย ทั้งที่โรงเรียน ที่บ้าน และในชุมชนทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาที่เรียนผ่านมาแล้วได้มากยิ่งขึ้น

8. ด้านการถ่ายโยงเป็นการประเมินผลที่เกิดกับนักเรียนที่มีต่อโครงการ ในการถ่ายทอดความรู้หรือขยายผล พบว่า ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีข้อโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) รองลงมาคือ โรงเรียนและครูในเครือข่ายเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อหาทางแก้ไขปัญหา ที่เป็นเช่นนี้เพราะในการดำเนินโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning ได้มีการจัดอบรมครู เรื่อง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning ที่มุ่งจัดการเรียนการสอนแบบเน้นพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ทักษะและเชื่อมโยงองค์ความรู้นำไปปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหา โดยกระบวนการแก้ปัญหาในชั้นเรียน เช่น การศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่มีองค์ความรู้ที่เกิดจากการสะสมความรู้จากในอดีตผ่านการทดลองจนเป็นที่ยอมรับในวงกว้าง เช่น การผลิตขนมทองหยี เป็นอาหารพื้นเมืองของชาวกะเหรี่ยง การแสดงศิลปะกลองยาว การรำศิลปะไทย รามัญ การทำไข่เค็ม การทำยาสระผม การทำผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด การประดิษฐ์งานใบตอง การทำน้ำสมุนไพรเพื่อสุขภาพ โดยผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการเป็นวิทยากรเพื่อให้ความรู้กับนักเรียน อีกทั้งการจัดการเรียนยังได้มุ่งส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน ที่มุ่งแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนการสอนเป็น การแก้ปัญหาพัฒนางานที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในชั้นเรียนโดยอาศัยกระบวนการวิจัยในการดำเนินงานทั้งนี้มีเป้าหมายสำคัญที่อยู่ที่การเรียนรู้ที่สำคัญของผู้เรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาในแต่ละระดับ

9. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ แนวทางขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning ผู้ประเมินนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ ดังนี้

การพัฒนาแนวทางการดำเนินชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ “การเรียนรู้และการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นหัวใจสำคัญในการเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความสุขโดยสร้างบรรยากาศที่เปิดพื้นที่การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง พัฒนาตนเองและวิชาชีพอย่างต่อเนื่องเป็นสำคัญ ที่เกิดขึ้นภายในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดังนั้นในการร่วมมือ รวมพลัง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสมาชิกในชุมชน เพื่อให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพนั้น ต้องมีความซื่อสัตย์และมีมนุษยธรรม เพราะครูผู้สอนที่เป็นสมาชิกในชุมชน

จะต้องสอดคล้องกับข้อมูลที่มีอยู่จริงทั้งในแง่ของผลการเรียนของผู้เรียน ความรู้และทักษะที่ตนมีอยู่ รวมทั้งกล้าที่จะขอความช่วยเหลือและเรียนรู้จากผู้อื่นที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญมากกว่า”

ด้านกระบวนการของโครงการควรมีการรวบรวมข้อมูลสำหรับการวางแผน และเป็นการรายงานการปฏิบัติงานทุกระยะ “การจัดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพแต่ละครั้งมีวิธีการหรือแนวทางหลากหลายวิธี ครูผู้สอนต้องเลือกวิธีการหรือแนวทางที่ดีที่สุด และเปิดเผยข้อมูลที่เป็นประโยชน์ให้สมาชิกได้รับทราบร่วมกัน มีความอดทนความเพียรพยายาม เพราะครูผู้สอนต้องอดทนและเพียรพยายามเพื่อหาแนวทางที่ดีที่สุดที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุดแม้ว่าความอดทนอาจไม่ใช่บรรทัดฐานของสังคมใน และที่สำคัญคือความมีประสิทธิภาพ และความกระตือรือร้น เพราะครูผู้สอนต้องเชื่อมั่นว่าประสิทธิภาพของครูผู้สอนส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและต้องกระตือรือร้น ที่จะพัฒนา” การเตรียมความพร้อมในการดำเนินโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning ควรแบ่งส่งเสริมภาวะความเป็นผู้นำ เพื่อให้งานดำเนินการไปอย่างมีระบบ “ภาวะผู้นำ เป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จ หรือความล้มเหลวในการจัดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพแสดงให้เห็นถึงความรู้ความสามารถของบุคคล ที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำในการริเริ่มกระบวนการทัศน์ใหม่ หรือเป้าหมาย เพื่อทำให้โรงเรียนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่มีประสิทธิภาพ เป็นความสามารถของผู้นำในการใช้อิทธิพลโน้มน้าวผู้อื่นให้เต็มใจที่จะร่วมมือในการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของการปฏิบัติ ใช้ความสามารถสนใจสมาชิกในองค์กรเพื่อปฏิบัติภารกิจขององค์กรซึ่ง เป็นบุคคลที่มีความสามารถในการบังคับบัญชาบุคคลอื่นโดยได้รับการยอมรับและยกย่องจากบุคคลอื่น เป็นผู้ทำให้บุคคลอื่นไว้วางใจและให้ความร่วมมือ ความเป็นผู้นำเป็นผู้มีหน้าที่อำนาจการ สั่งการ บังคับบัญชา ประสานงานโดยอาศัยอำนาจหน้าที่ เพื่อการบรรลุเป้าหมาย”

10. การถอดบทเรียนโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning จากการสอบถามครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน สรุปได้ดังนี้

การส่งเสริมการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เป็นการรวมตัวของ ผู้บริหารและครูในการลงมือปฏิบัติการเรียนรู้และเรียนรู้ร่วมกัน เน้นปฏิสัมพันธ์และการเป็นผู้นำร่วมกัน โดย ครูเป็นเจ้าของการเปลี่ยนแปลงนั้น ซึ่งเริ่มจากการเห็นคุณค่าวิสัยทัศน์ และการเรียนรู้ในทิศทางเดียวกัน แล้ว นำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้อย่างสร้างสรรค์ สมาชิกใน PLC จะมุ่งเน้นว่า “ศิษย์ของเรา” มากกว่าว่า “ศิษย์ของฉัน” และการเปลี่ยนแปลงคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เริ่มจาก “การเรียนรู้ของครู” เรียนรู้ที่จะมองเห็น การปรับปรุง เปลี่ยนแปลง พัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อผู้เรียนเป็นสำคัญ

แนวปฏิบัติที่ดีของการทำงานในฐานะพี่เลี้ยงในโครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning ให้ประสบผลสำเร็จนี้ ผู้ทำหน้าที่พี่เลี้ยงเป็นผู้ซึ่งนำความรู้และการดำเนินกิจกรรม PLC ทำหน้าที่สะท้อนดำเนินการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และผลการสังเกตการสอน อีกทั้งเป็นผู้ที่ให้คำแนะนำช่วยให้ครูผ่อนคลาย และมีบรรยากาศความสุขในการทำงานและเรียนรู้ สุดท้ายคือเป็นผู้ที่ยกระดับการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนและผู้เรียนได้โดยผ่านการปรับความรู้ของพี่เลี้ยงให้

ทันสมัย แต่ละบทบาทหน้าที่ของพี่เลี้ยงในการขับเคลื่อนกิจกรรม พัฒนาวิชาชีพแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้ประสบผลสำเร็จ

การแสวงหาแนวทางแก้ปัญหาาร่วมกัน เริ่มต้นจากผู้บริหารและครูร่วมแลกเปลี่ยน เรียนรู้จากเป้าหมายขององค์กรโดยนำประสบการณ์และความรู้จากการปฏิบัติหรือความรู้ที่ฝังอยู่จากการ ทำงานของครูแต่ละคน ถ่ายทอดและบูรณาการร่วมกันทั้งองค์กรและนำไปสู่การปฏิบัติที่ ชัดเจน และถ้าการแก้ปัญหาในบางเรื่องที่ยังไม่สามารถคลี่คลายอุปสรรคเหล่านั้นได้ดี จำเป็นต้องอาศัยผู้ชี้แนะ ที่เป็นไปตามความต้องการของครู โดยการชี้แนะนั้นก็ต้องสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่อย่าง แท้จริง

ผู้ประเมินโครงการเห็นว่า โครงการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning นี้มีประโยชน์ต่อวงวิชาการ สร้างความรู้ความสามารถในการแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครู ทำให้ปัญหาต่างๆ ได้รับการศึกษาปัญหา กำหนดเป้าหมาย อภิปราย สะท้อนผล แลกเปลี่ยนกับบุคคลอื่น เพื่อกำหนดวิธีการดำเนินการ โดยพิจารณาและสะท้อนผลสามารถแก้ไข ปัญหาได้อย่างมีคุณภาพ เห็นควรให้ดำเนินการต่ออย่างมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. โรงเรียนเทศบาล 5 (กระต่ายไทยอนุเคราะห์) ควรส่งเสริมสนับสนุนโครงการนี้อย่างต่อเนื่อง เพราะถือว่าเป็นโครงการที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีการพัฒนาทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองรักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องโดยการได้เข้าร่วมโครงการ
2. โรงเรียนเทศบาล 5 (กระต่ายไทยอนุเคราะห์) เร่งส่งเสริมการพัฒนาการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และทักษะการเรียนรู้แบบ Active Learning มุ่งส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ทักษะและเชื่อมโยงองค์ความรู้ นำไปปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง
3. โรงเรียนเทศบาล 5 (กระต่ายไทยอนุเคราะห์) ควรประสานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ส่งเสริมโรงเรียนให้มีการดำเนินงานด้านส่งเสริมการพัฒนาการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพิ่มมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน. (2558). *การจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning*. คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน. ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2559). *กระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning กับการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.

- ถาวร เสงี่ยมและคณะ. (2554). **สภาพ ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาตนเองของครูและบุคลากรทางการศึกษา ในจังหวัดราชบุรีและสมุทรสงคราม**. สาขาบริหารการศึกษาศาสตร์คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. กรุงเทพฯ : สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนารเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- นัตยา หล้าทูนธีรกุล. (2561). **เอกสาร ครอบครองเรื่อง PLC : Professional Learning Community ให้มีนวัตกรรม ยุค Thailand 4.0**. ขอนแก่น : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2559). **Active Learning : การจัดเรียนรู้เชิงรุก : การเรียนรู้เชิงลึก**. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรลักษณ์ ชูกำเนิด. (2557). **โรงเรียนแห่งชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อการพัฒนาวิชาชีพครูที่เน้นผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญ**. สงขลา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). **วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิชัย เสวกงาม. (2557). **Active Learning : What, Why and How?**. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). **คู่มือประกอบการอบรมการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC (Professional Learning Community) “ชุมชนการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ”สู่สถานศึกษา**. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 5 (กระดาศไทยอนุเคราะห์)

The Development of the Learning Management Model based on the Philosophy of Sufficiency Economy for Increasing the Inquisitive Characteristics of the Students of Tessaban 5 School (Kradartthaiyanukroc)

Received 15 January 2021

Revised 20 January 2021

Accepted 27 January 2021

สันติ พันธุ์พุด

โรงเรียนเทศบาล 5 (กระดาศไทยอนุเคราะห์)

Santi Phanphut

Tessaban 5 School (Kradartthaiyanukroc)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 5 (กระดาศไทยอนุเคราะห์) กลุ่มตัวอย่างเป็น ครู จำนวน 32 คน นักเรียน จำนวน 169 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการ ควรเร่งพัฒนางานวิชาการโรงเรียนก่อนอย่างอื่น เพราะต้องการให้นักเรียนได้รับการพัฒนาตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนให้ดีขึ้น 2) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน ใช้รูปแบบ"3'PCT Model" ประกอบด้วย การวางแผน การมีส่วนร่วม การแก้ไขปัญหา ความสามารถในการปฏิบัติ และถ่ายโยงความรู้ 3) การทดลองใช้ โดยการจัดอบรม พบว่า การทดสอบความรู้ก่อนและหลังการอบรมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.75 และ 17.34 และเมื่อเปรียบเทียบคะแนน พบว่ามีความต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 4) การประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบ พบว่า (1) ประเมินความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (2) ประเมินทักษะความสามารถในการปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (3) ระดับพฤติกรรมนักเรียนที่แสดงออกบนฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และ (4) คุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 5) การถอดบทเรียน นักเรียนควรได้รับการจัดการเรียนจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มุ่งดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คำนึงถึงความต้องการของนักเรียนเป็นสำคัญ โดยครูต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีกับนักเรียน

คำสำคัญ : หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คุณลักษณะใฝ่เรียนรู้

Abstract

The aim of this research was to develop the learning management based on the philosophy of sufficiency economy for increasing the inquisitive characteristics of the students of Tessaban 5 School (Kradartthaianukroc). The target group consisted of 32 teachers and 169 students. The results of the research presented as follows. 1) According the basic information and the need conditions, the academic work of the school should be speedy developed before other work in order to improve the students based on the philosophy of sufficiency economy and to increase the students' inquisitive characteristics. 2) The learning management model based on the philosophy of sufficiency economy for increasing the inquisitive characteristics of the students used the 3'PCT Model consisting of the components which were Plans, Cooperation, Solutions, Capability of Practice, and Transfer of Knowledge. 3) The test of the training found that the pre and the post results were at the averages of 7.75 and 17.34 respectively and the comparison of the points was different with statistical significance of 0.01. 4) The estimation and development were as follows. (1) The estimation of understanding showed that the learning management based on the philosophy of sufficiency economy for increasing the inquisitive characteristics of the students was at a high average level. (2) The estimation of practical skills was at a high average level. (3) The expressions of the students' behavior based on the philosophy of sufficiency economy was at a high average level. (4) The inquisitive characteristics of the students was at a high average level. (5) The lesson learned visualizing of the model presented that the students should be provided with various sources of knowledge that emphasized on the philosophy of sufficiency economy according to the students' needs and the teachers were supposed to behave well in order to be the good examples for the students.

Keywords: Philosophy of Sufficiency Economy, Inquisitive Characteristics

บทนำ

จากสภาพปัญหาทางเศรษฐกิจ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพล อดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้ทรงพระกรุณาพระราชทานแนวพระราชดำริ ทฤษฎีใหม่ (New Theory) หลักการสำคัญของทฤษฎีใหม่ คือ การบริหารจัดการที่ดินและน้ำเพื่อการเกษตรในที่ดินขนาดเล็กเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด เป็นระบบการผลิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ยึดหลักการพึ่งตนเองอย่างมีอิสระภาพมีการวางแผนอย่างเป็นระบบเป็นขั้นตอน มีการใช้วิธีคำนวณตามหลักวิชาการ เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและสังคม หลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยหลัก 3 ห่วง ประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี 2 เงื่อนไข คือ เงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2557 : 3)

โรงเรียนเทศบาล 5 (กระต่ายไทยอนุเคราะห์) ยึดหลักการจัดการศึกษาเพื่อการศึกษาตลอดชีวิต ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และที่สำคัญ คือ การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ โดยกำหนดเป้าหมายสำคัญของการขับเคลื่อน คือ การทำให้นักเรียนและครูรู้จักความพอเพียง ปลูกฝัง อบรม บ่มเพาะให้นักเรียนมีความสมดุลทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม โดยสอดแทรกแนวคิด ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร สาระเรียนรู้ต่างๆ เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน รู้จักการใช้ชีวิตได้อย่างสมดุลตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเห็นคุณค่าของทรัพยากรต่างๆ รู้จักอยู่ร่วมกับผู้อื่น รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยมความเป็นไทย ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงต่างๆ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการบริหารจัดการศึกษาตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน
2. เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 5 (กระต่ายไทยอนุเคราะห์)
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 5 (กระต่ายไทยอนุเคราะห์)
4. เพื่อประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 5 (กระต่ายไทยอนุเคราะห์)

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากการวิจัยเป็นแนวทางต่อฝ่ายบริหารสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี ที่จะใช้ในการวางแผนพัฒนางานบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพ
2. ครู ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาและได้รับการพัฒนาความสามารถของตนเอง พัฒนาความรู้ วิธีสอนที่หลากหลายตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนเพื่อให้ผลที่ได้มาลงสู่ผู้เรียน
3. นักเรียนมีทักษะการแก้ปัญหาการเรียน โดยนักเรียนนำความรู้จากวิชาหนึ่งไปบูรณาการแก้ไข ปัญหาในอีกวิชาหนึ่ง
4. ผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีความสอดคล้องกับบริบทของสังคมและความต้องการของชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง / กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการเปิดตารางของ Krejcie & Morgan ประกอบด้วย ครู จำนวน 32 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 169 คน

กลุ่มเป้าหมายการถอดบทเรียน จำนวน 20 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 คน ครูผู้สอน/หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 8 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 3 คน. นักเรียน จำนวน 3 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ แบบทดสอบ แบบประเมินความรู้ความเข้าใจ แบบประเมินทักษะความสามารถในการปฏิบัติ แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน แบบประเมินคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ และการถอดบทเรียน วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติ t – test (dependent) การวิเคราะห์เนื้อหา และการถอดบทเรียน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) มีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การวิจัย (Research : R₁) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการบริหารจัดการ การศึกษาตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน

ระยะที่ 2 การพัฒนา (Development : D₁) การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน

ระยะที่ 3 การวิจัย (Research : R₂) การทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน

ระยะที่ 4 การพัฒนา (Development : D₂) การประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน

สรุปผลการวิจัย

1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการ ควรเร่งพัฒนางานวิชาการโรงเรียนก่อนอย่างอื่น เพราะต้องการให้นักเรียนได้รับการพัฒนาตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนให้ดีขึ้น

2) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนใช้รูปแบบ "3'PCT Model" ประกอบด้วย การวางแผน การมีส่วนร่วม การแก้ไขปัญหา ความสามารถในการปฏิบัติ และถ่ายโยงความรู้

3) การทดลองใช้ โดยการจัดอบรม พบว่า การทดสอบความรู้ก่อนและหลังการอบรมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.75 และ 17.34 และเมื่อเปรียบเทียบคะแนน พบว่ามีความต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4) การประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบ พบว่า

(1) ประเมินความรู้ความเข้าใจ การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

(2) ประเมินทักษะความสามารถในการปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

(3) ระดับพฤติกรรมนักเรียนที่แสดงออกบนฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

(4) คุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

5) การถอดบทเรียน นักเรียนควรได้รับการจัดการเรียนจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มุ่งดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คำนึงถึงความต้องการของนักเรียนเป็นสำคัญ โดยครูต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีกับนักเรียน

อภิปรายผล

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการบริหารจัดการศึกษาตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน

จากการวิเคราะห์ความต้องการในการบริหารจัดการศึกษา ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนพบว่า ควรมีแนวทางในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น โดยจัดหาวิทยากรหรือแหล่งเรียนรู้ที่มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนแนวใหม่มาพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา อีกทั้งควรมีการนำเรื่องเกี่ยวกับท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยโรงเรียนเทศบาล 5 (กระต่ายไทยอนุเคราะห์) ควรมุ่งให้ความสำคัญด้านการศึกษาถือเป็นรากฐานการพัฒนาในทุกด้าน โดยใช้แนวทางการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร นำมาประยุกต์เป็นแนวทางในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนเทศบาล 5 (กระต่ายไทยอนุเคราะห์) ในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ควรมีรูปแบบในการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม โดยสร้างรูปแบบ หรือที่เรียกว่า Model ในการพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน

2. การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน

การออกแบบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการบริหารจัดการศึกษาตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน พบว่า ควรเร่ง

พัฒนาการสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ของครูตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ควรมีแนวทางในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น โดยจัดหาวิทยากรหรือแหล่งเรียนรู้ที่มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนแนวใหม่มาพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา อีกทั้งควรมีการนำเรื่องเกี่ยวกับท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยโรงเรียนเทศบาล 5 (กระต่ายไทยอนุเคราะห์) ควรมุ่งให้ความสำคัญด้านการศึกษาคือเป็นรากฐานการพัฒนาในทุกด้าน ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์องค์ประกอบในแต่ละขั้นตอนขึ้นเป็นร่างโครงสร้างรูปแบบแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องและความเหมาะสม พบว่า ระดับความสอดคล้องและระดับความเหมาะสมของรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญไปปรับแก้ไขรูปแบบเพิ่มเติม พบว่ารูปแบบมีความเหมาะสมสามารถนำไปทดลองใช้ได้ จากนั้นผู้วิจัยได้นำร่างรูปแบบมาปรับปรุง แก้ไขขั้นตอนย่อยให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นแล้วจึงนำไปทดลองใช้รูปแบบดังกล่าวมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฤตินันท์ สมุทร์ทัย (2555 : 70) ที่วิจัยนำร่องพัฒนาหลักสูตรการผลิตครูสำหรับศตวรรษที่ 21 ที่สรุปผลขั้นตอนของการพัฒนารูปแบบ เมื่อพัฒนาเสร็จแล้วได้นำไปปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญจนได้รูปแบบที่มีเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มทดลองแล้วจึงได้ทำมาใช้เป็นเครื่องในการทดลองต่อไป

องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน ใช้รูปแบบ 3 PCT Model ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ

1) การวางแผน (Planning : P) หมายถึง การประชุมชี้แจง กระบวนการกำหนดเป้าหมาย และกลยุทธ์ขององค์การเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และการกำหนดแผนย่อยเพื่อประสานงานของการพัฒนาการศึกษาโดยรวม เป็นการตัดสินใจล่วงหน้าเกี่ยวกับการพัฒนาสถานศึกษาในอนาคต การคัดกรองระดับความรู้ความสามารถ ทักษะที่สำคัญเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ เพื่อจัดกลุ่มครูและเลือกวิธีการนิเทศที่เหมาะสมกับกลุ่มครูแต่ละกลุ่ม โดยใช้การสนทนากลุ่มและแผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาโรงเรียนเทศบาล 5 (กระต่ายไทยอนุเคราะห์) การวางแผนช่วยกำหนดมาตรฐานในการควบคุม การกำหนดเป้าหมายและมาตรฐานการบริหารงาน ช่วยให้ผู้บริหารเปรียบเทียบกับปฏิบัติงาน จริงได้ แผนงานจะทำให้มีมาตรฐานในการควบคุม

(1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาล 5 (กระต่ายไทยอนุเคราะห์)

2) สำรวจความต้องการของครู ผู้ปกครองและชุมชน ในการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอน

(3) มีการวิเคราะห์บริบทของชุมชนในการจัดการศึกษา

(4) เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้แสดงความคิดเห็น

(5) มีส่วนร่วมในการจัดทำ การปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา

2) การมีส่วนร่วม (Participation : P) การเปิดโอกาสให้ภูมิปัญญาท้องถิ่น บุคลากรในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการคิด ริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ ของโรงเรียนเทศบาล 5 (กระต่ายไทยอนุเคราะห์) เป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมใน

การจัดการศึกษาร่วมกับโรงเรียน เป็นกระบวนการเรียนรู้ซึ่งกันและกันของทุกฝ่าย นับตั้งแต่การแสดงความคิดเห็น การวางแผน การดำเนินการและการแก้ไขปัญหา ตลอดจนการควบคุม กำกับ ติดตามและประเมินผล เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

3) การแก้ไขปัญหา (Problem Solving : P) หมายถึง การเจาะลึกถึงปัญหา โดยใช้แนวทางแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ด้วยการวิจัยในชั้นเรียน การจัดการเรียนแบบโครงการ (1) แนวคิดพื้นฐาน เปลี่ยนแนวคิดจากเรียนรู้โดยการฟัง ตอบให้ถูกกลายเป็นการถาม และแสวงหาคำตอบจากการสืบค้นข้อมูล การทดลอง การวิเคราะห์ข้อมูล (2) เป้าหมาย เปลี่ยนเป้าหมายจาก การเรียนรู้โดยการจำ การทำ การใช้ กลายเป็นการคิด การค้นหา แสวงหาแนวทางแก้ไขจากการจัดกระทำข้อมูล (3) วิธีสอน เปลี่ยนวิธีสอนจากการเรียนรู้โดยการบรรยาย ท่องจำกลายเป็นการให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางในการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูล ต่างๆ (4) บทบาทผู้สอน เปลี่ยนบทบาทผู้สอนจาก การเป็นผู้ปฏิบัติเอง กลายเป็นการจัดการให้ผู้เรียนปฏิบัติ

4) ความสามารถในการปฏิบัติ (Capability : C) การฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการ การศึกษาตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อมุ่งให้นักเรียนใช้เงื่อนไขความรู้ มีทักษะการ แสวงหาความรู้ ประกอบด้วย (1) ความอยากรู้อยากเห็น เป็นการพัฒนาความรู้ การค้นหาความรู้ตามที่รับ มอบหมาย ทำให้งานไม่คั่งค้าง (2) ความตั้งใจอย่างมีสติ การมีใจใส มีจิตใจจดจ่อต่อการเรียนหรืองานที่ ได้รับมอบหมาย รับผิดชอบบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ (3) กล้าคิดริเริ่ม การนำเสนอ ความคิดเห็น ความรู้สึกนึกคิด เปิดเผยให้ผู้อื่นได้รับรู้ และการแสดงออกทางความคิดที่ผ่านการสังเคราะห์องค์ความรู้ อย่าง ลุ่มลึก (4) ความเพียรพยายาม ความมุ่งมั่น ขยันขันแข็ง ในการศึกษา หาความรู้ (5) การศึกษาค้นคว้าด้วย ตนเอง การค้นคว้าหาความรู้ และสามารถสร้างความรู้ใหม่เพิ่มเติมได้อาจจะมาจากการคิด การศึกษา การทดลอง การค้นคว้า

5) ถ่ายโยงความรู้ (Transportation: T) การส่งเสริมให้นักเรียนนำสิ่งที่เรียนรู้มาแล้วมาใช้ แก้ปัญหาการเรียน นักเรียนนำความรู้จากวิชาหนึ่งไปบูรณาการแก้ปัญหากับอีกวิชาหนึ่ง หรือการนำความรู้จาก ประสบการณ์ต่างๆ ของตนเองไปขยายผลกับเพื่อนนักเรียนคนอื่นๆ เพื่อเพิ่มความหมายหลายทางความคิด

เงื่อนไขการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อ ส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน ไปใช้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่ เรียนรู้ของนักเรียน ที่พัฒนาขึ้นนี้เป็นการอธิบายความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ ในการพัฒนาการจัด การศึกษาของโรงเรียนเทศบาล 5 (กระต่ายไทยอนุเคราะห์) ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ซึ่ง โรงเรียนอื่นๆ สามารถนำรูปแบบไปใช้ ต้องทำการประยุกต์ให้เหมาะสมกับศักยภาพและความพร้อมของ โรงเรียนต่อไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขในการนำรูปแบบไปใช้ ดังนี้ ผู้ที่เกี่ยวข้อง ต้องมีความตระหนักและเห็น ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา และครูในโรงเรียนที่ต้องมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาห้องเรียนมาตรฐาน อย่างแท้จริง ต้องปฏิบัติจริงตามกระบวนการ และบทบาทอย่างเป็นรูปธรรม โดยอาศัยการนิเทศกำกับติดตาม ความก้าวหน้าของการดำเนินงาน การโรงเรียนต้องกระจายอำนาจการบริหารงานแก่ครูและบุคลากรทางการ ศึกษา นักเรียน และชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการวางแผน ปฏิบัติและตัดสินใจอย่างแท้จริง โรงเรียนต้องบริหาร

จัดการตนเองให้มีความคล่องตัว ยืดหยุ่น มีอิสระในการวางแผน ปฏิบัติ พัฒนาและแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง อย่างเป็นระบบ โรงเรียนต้องส่งเสริมให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาอย่างแท้จริง โดยให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ และส่งเสริมให้ ชุมชนเห็นความสำคัญร่วมกันในการสนับสนุนการจัดการศึกษา

การประเมินความเหมาะสมของการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตาม แนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน

การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน ตามรูปแบบ 3 PCT Model ผู้วิจัยอภิปรายตาม องค์ประกอบรูปแบบ 5 องค์ประกอบ ในประเด็นต่างๆ โดยสอบถามผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน สอบถาม ความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะ ใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน ในภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบแต่ละองค์ประกอบมีความสัมพันธ์สอดคล้อง ส่งเสริมซึ่งกันและกัน มุ่งพัฒนาครูให้มี ศักยภาพการจัดการเรียนรู้มุ่งพัฒนาครูผู้เรียนและกระบวนการพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน มีขั้นตอน ครบถ้วน เหมาะสมและสอดคล้องต่อเนื่องกัน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้วิจัยได้ ดำเนินการกำหนดขั้นตอนในการดำเนินงาน มีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้ กำหนดนโยบายการจัดการ เรียนรู้ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน เป็น นโยบายสำคัญของโรงเรียนเทศบาล 5 (กระต่ายไทยอนุเคราะห์) ทำการพัฒนาความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากร ทั้งผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน และส่งเสริมให้ปฏิบัติ ตนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ ทบทวนหรือปรับปรุงโครงสร้างและพัฒนากิจการตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดทำ ปรับปรุง หรือเพิ่มเติมโครงการ กิจกรรม และปรับแผน กลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของสถานศึกษา เสริมสร้างบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ จัดระบบนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการ ดำเนินการ ให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในขั้นตอนสำคัญทุกขั้นตอนการ ดำเนินการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จงกลนีย์ โรจน์ภูริจินดา (2561 : 68) ได้พัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรม พหุวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะพอเพียงตามแนวทางการพัฒนาโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น จากการ พัฒนาการจัดกิจกรรมพหุวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะพอเพียงตามแนวทางการพัฒนาโรงเรียน พอเพียงท้องถิ่น โรงเรียนมีนโยบายน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา โดยให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น ความเป็นไทย และการมีส่วนร่วมในการ พัฒนาชุมชน โดยให้ ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น ความเป็นไทย และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา

การสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อยืนยันรับรองรูปแบบการจัด การเรียนรู้ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน ตามรูปแบบ “3 PCT Model”

1. ด้านการวางแผน (Planning: P) กำหนดให้มีการสอบถามความต้องการกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียถึงความต้องการพัฒนาการจัดการศึกษาในแง่มุมต่างๆ ที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาสาระตามหลักสูตรควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะใหม่ๆ ที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 สร้างครูให้เป็นผู้ที่มีทักษะความรู้ความสามารถในเชิงบูรณาการ การใช้เครื่องมือและกำหนดยุทธศาสตร์สู่ การปฏิบัติในชั้นเรียน และสร้างให้ครูมีความสามารถในการวิเคราะห์และกำหนด กิจกรรมการเรียนรู้ได้เหมาะสม ครูมีทักษะความรู้ในมิติของการสอนด้วยเทคนิค วิธีการสอนที่หลากหลาย

2. การมีส่วนร่วม (Participation : P) ด้านการเล็งดูในฐานะผู้ปกครองควรจัดระบบ การทำงานให้เข้มแข็งและมีความสามัคคีกันไม่ว่าจะเป็นฝ่ายผู้ปกครองฝ่ายบุคลากรของโรงเรียน มุ่งให้ชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งการเชิญมาบรรยายให้ความรู้ แนวทางการดำเนินชีวิตตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สาธิตการผลิตผลิตภัณฑ์ต่างๆ และแปรรูปสินค้าในชุมชน การแสดงความคิดเห็นในการประชุมผู้ปกครองนักเรียน แสดงความคิดเห็นผ่านการตอบแบบสอบถาม ความคิดเห็นไปประกอบการพิจารณากำหนดเป้าหมายการพัฒนา

3. การแก้ไขปัญหา (Problem Solving : P) ควรมุ่งส่งเสริม การจัดการเรียนรู้โดยใช้ การวิจัยเป็นฐาน เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษา วิธีการแสวงหาความรู้ ด้วยตนเอง ผู้สอนควรแนะนำ และฝึกนักเรียนให้สามารถแสวงหาความรู้ได้อย่าง เป็นระบบทั้งจากเอกสารและแหล่งเรียนรู้อื่นๆ ทั้งสนับสนุนให้มีแหล่งเรียนรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการ ศึกษาค้นคว้าของนักเรียน การใช้กระบวนการวิจัยมาจัดกิจกรรม การเรียนรู้ ที่สำคัญคือ การกระตุ้นนักเรียนให้มี ความสงสัยให้มีความกระตือรือร้น ครูต้องกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสงสัยใคร่รู้ให้มากที่สุด

4. ความสามารถในการปฏิบัติ (Capability : C) ควรมีการจัดการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการจัดการเรียน การสอนเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน มุ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีกระบวนการฝึกทักษะโดยการปฏิบัติจริง

5. ถ่ายโยงความรู้ (Transportation : T) มุ่งการสอนให้นักเรียนมีจิตสาธารณะ มีความสามารถในการใช้ทักษะความมีเหตุผล เพื่อถ่ายโยงการเรียนรู้จากการเรียนวิชาหนึ่ง ไปประยุกต์ใช้กับการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ นักเรียนการถ่ายโยงความรู้และทักษะจากสถานการณ์ในการแก้ปัญหาหนึ่งไปยังสถานการณ์อื่น

3. การทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 5 (กระต่ายไทยอนุเคราะห์)

ผู้วิจัยได้จัดอบรม เรื่อง การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ มุ่งหวังให้ครูมีการพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ของครูตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน ผู้วิจัยได้ประเมินโดยใช้แบบทดสอบก่อนการจัดอบรม เรื่อง การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ แล้วนำคะแนนมาเปรียบเทียบกับ การทดสอบหลังการจัดอบรมการนำแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถิติ $t - test$ แบบ dependent พบว่าการทดสอบความรู้ก่อนและหลังการอบรม การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.75 และ 17.34 ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการอบรม พบว่ามีความต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 โดยคะแนนหลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมสอดคล้องกับนักวิชาการทางการศึกษาได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับแนวทางในการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน ได้แก่ กานต์ บุรณพิริยะพงศ์ (2561 : 104) ได้พัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ทั้งการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อีกทั้งการส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน ได้แก่ การวิจัยในชั้นเรียน การจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน ปลูกฝังความคิดอย่างมีวิจารณญาณและความคิดสร้างสรรค์แล้วยังต้องเน้นในเรื่องการจัดการความสลับซับซ้อน และการจัดการความเสี่ยง

การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ณ ห้องประชุม โรงเรียนเทศบาล 5 (กระต่ายไทยอนุเคราะห์)

สรุปข้อมูลจากเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้ดังนี้ การพัฒนาระบบการศึกษาไทยบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง ควรมุ่งไปสู่การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ที่มีการบูรณาการความรู้ทั้งเนื้อหา วิธีการ แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างกว้างขวาง ซึ่งไม่จำเป็นต้องจำกัดอยู่เฉพาะในระบบโรงเรียนแบบเดิม แต่ควรพัฒนากระบวนการเรียนรู้ไปพร้อมๆ กับการสร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายและต่อเนื่องตลอดชีวิตให้เกิดขึ้น ในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษานั้น ต้องพัฒนาที่ครูก่อนเป็นอันดับแรก เพราะครูถือว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการถ่ายทอดความรู้ และปลูกฝังสิ่งต่างๆ ให้แก่เด็ก ดังนั้นจึงควรส่งเสริมครูให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริงก่อน เพราะเมื่อครูเข้าใจ ครูก็จะได้เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็กได้ ครูจะสอนให้เด็กรู้จักพอ ครูจะต้องรู้จักพอก่อน โดยอยู่อย่างพอเพียง และเรียนรู้ไปพร้อมๆ กับเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต้องมีสติในการเลือกรับข้อมูลต่างๆ ที่เข้ามา รู้จักเลือกรับ และรู้จักต่อยอดองค์ความรู้ที่มีอยู่ หมั่นศึกษา เพิ่มพูนความรู้ อย่างเป็นขั้นเป็นตอน ไม่ก้าวกระโดด ในการ เลือกรับข้อมูลนั้น ต้องรู้จักพิจารณาอย่างเป็นขั้นเป็นตอน รู้จักแก้ไขปัญหอย่างเป็นขั้นเป็นตอน ประเมินความรู้และสถานการณ์อยู่ตลอดเวลา จะได้รู้จัก และเตรียมพร้อมที่จะรับมือกับสภาพ และผลจากการ เปลี่ยนแปลงในมิติต่างๆ ได้อย่างรอบคอบและระมัดระวัง

เป้าหมายสำคัญของการขับเคลื่อน คือ การทำให้นักเรียนรู้จักความพอเพียง ปลูกฝัง อบรม บ่มเพาะ ให้เด็กมีความสมดุลทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม โดยสอดแทรกแนวคิดปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียงให้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร สาระเรียนรู้ต่างๆ เพื่อสอนให้เด็กรู้จักการใช้ชีวิตได้อย่างสมดุล ตาม แนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่างๆ รู้จักอยู่ร่วมกับผู้อื่น รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมค่านิยม ความเป็นไทย ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงต่างๆ รู้ว่าตนเองเป็นองค์ประกอบหนึ่ง ของโลก การกระทำใดๆ ย่อมมีผลและเชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อมของโลก ซึ่งการจะบรรลุเป้าหมายดังกล่าวข้างต้นสำคัญ คือครูจะต้องรู้จักบูรณาการเรียนการสอนให้เด็กและเยาวชนเห็นถึงความเชื่อมโยงในมิติต่างๆ ทั้งด้าน สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม สังคม และเศรษฐกิจ ซึ่งความเป็นองค์รวมนี้อาจเกิดขึ้นได้ ครูต้องโดยใช้ความรู้และคุณธรรมเป็นปัจจัยในการขับเคลื่อน

4. การประเมินผลการทดลองและปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน

1) การประเมินความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า บวกที่มาจากรายได้และรายจ่ายของตนเองและครอบครัว เช่น ทำบันทึกรายรับ รายจ่ายของตนเอง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ในการจัดการเรียนการสอน โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน ผู้วิจัยได้กำหนดให้มีการนำแนวทาง การเรียนรู้ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในชั้นเรียน ทำให้นักเรียนมีการทำบันทึกรายรับ รายจ่ายของตนเอง เพื่อทราบว่าตอนนี้ นักเรียนมีรายรับมากกว่ารายจ่าย หรือรายรับน้อยกว่ารายจ่าย และเพื่อทราบว่าค่าใช้จ่ายมาจากส่วนไหนมากที่สุด เป็นการฝึกวินัย และใช้ในการวางแผนการเงิน ถ้านักเรียนอยากมีเงินใช้ต้องมีวินัยในการออมและบริหารเงิน เมื่อเราทำบัญชีรายรับรายจ่าย เราจะรู้สถานะการเงินของตัวเอง จัดการรายจ่ายได้ดีขึ้น และเข้าใจบริบทการใช้จ่ายของตัวเอง ซึ่งจะส่งผลให้อยากเก็บเงิน และบริหารเงินให้งอกเงยอย่างดี และเหมาะสมที่สุดอย่างสม่ำเสมอ ทำให้เราเกิด วินัย ทางการเงินที่ดีอย่างไม่รู้ตัว สอดคล้องกับงานวิจัย พิมพรัก พุ่มเจริญ (2559 : 57) ได้วิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายของเกษตรกร และแนวทางในการส่งเสริมให้ เกษตรกรมีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายที่เหมาะสม จากการศึกษาพบว่า การที่เกษตรกรได้จัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย ทำให้ทราบข้อมูลด้านการเงินที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน โดยแยกเป็นหมวดหมู่ ช่วยฝึกความมีระเบียบของตน ลดสิ่งฟุ่มเฟือย รู้จักอดออมและมีความระมัดระวังเรื่องการใช้จ่ายมากขึ้น รู้คุณค่าของเงิน และทำเป็นประจำจนติดเป็นนิสัยและสามารถเก็บออมเพื่ออนาคตของตนและครอบครัวได้

2. ผลการประเมินทักษะความสามารถในการปฏิบัติ ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก พิจารณา พบว่า การส่งเสริม นักเรียนเกิดทักษะการแสวงหาความรู้และเกิดการเรียนรู้ที่คงทนมากยิ่งขึ้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นเช่นนี้เพราะในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน ได้นำ แนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน มาใช้ ประกอบด้วย 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน และอยู่ภายใต้เงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม โดยเฉพาะ เงื่อนไขความรู้ ที่

มุ่งให้นักเรียนได้ใช้ ทักษะการแสวงหาความรู้ ด้วยความเพียรพยายาม มุ่งมั่น ขยันขันแข็ง ในการศึกษา หาความรู้ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และสามารถสร้างความรู้ใหม่เพิ่มเติมได้อาจจะมาจากการคิด การศึกษา การทดลอง การค้นคว้า หรือปฏิบัติด้วยตนเอง แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ซึ่งสัมพันธ์กับความรู้เดิมที่มีอยู่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชำนาญ บุญวงศ์ (2557 : 90) ได้วิจัยการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพโดยยึดหลักภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา จากการวิจัยพบว่า องค์ประกอบรูปแบบมี 4 ด้าน คือ ด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการ ด้านภาวะผู้นำ ด้านการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาและด้านการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งในการจัดการศึกษาได้ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีความรอบรู้เกี่ยวกับ วิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้น มาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นตอนปฏิบัติคุณธรรม ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียรใช้สติปัญญาในการแก้ไขปัญหา และการดำเนินชีวิต ส่งเสริมนักเรียนได้มีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม จากการเรียนรู้แบบโครงการ การเรียนรู้แบบบูรณาการ และการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มร่วมมือ

3. ผลการประเมินพฤติกรรมนักเรียนที่แสดงออกบนฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ใช้ทรัพยากรส่วนรวมอย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้เพราะ โรงเรียนเทศบาล 5 (กระต่ายไทยอนุเคราะห์) ได้ดำเนินงานต่างๆ โดยสอดคล้องกับ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งการดำเนินงานสวนเศรษฐกิจพอเพียง นำคณะครูศึกษาดูงานโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น ส่งเสริมการปลูกพืชผักสวนครัวเพื่อนำไปรับประทานในครัวเรือน ได้แก่ ถั่วแขก ผักบุ้ง เห็ดภูฐาน และต้นอ่อนทานตะวัน ทำปุ๋ยหมักจากซากพืชซากสัตว์ และนำปุ๋ยหมักไปใช้ในแปลงเกษตรพอเพียง คัดแยกขยะเป็น ๔ ประเภท ได้แก่ ขยะอินทรีย์ ขยะรีไซเคิล ขยะอันตราย และทั่วไป แล้วนำขยะที่ใช้ประโยชน์ได้ไปสร้างสื่อนวัตกรรม รวมถึงจำหน่ายสร้างรายได้ นำเศษอาหารมาทำน้ำหมักชีวภาพสำหรับใช้ปรับสภาพความเป็นกรด ด่างในดิน ช่วยในการเจริญเติบโตของพืช อีกทั้งโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งศึกษาดูงานเศรษฐกิจพอเพียงแก่สถานศึกษาอื่นๆ อีกทั้งโรงเรียนได้จัดหาภูมิปัญญาท้องถิ่นมามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ทางด้านเศรษฐกิจพอเพียง คืออย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวทางของ สำนักทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ (2557 : 3) กล่าวถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักในความสำคัญของการดำเนินชีวิตตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ และทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิตตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สืบสานวัฒนธรรม ประเพณี ประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญาภูมิใจในความเป็นไทย

4. ผลการประเมินคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ศึกษา ค้นคว้า แสวงหาความรู้เกี่ยวกับประเด็นที่เลือกจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ในการเรียนรู้จากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน เน้นการส่งเสริมให้นักเรียน เรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีเหตุผล และการใช้เงื่อนไขความรู้ โดยส่งเสริมให้นักเรียนมีเหตุผลใน

การตัดสินใจซื้อของใช้ เมื่อมีความจำเป็นเท่านั้น และส่งเสริมให้นักเรียนเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียก่อนตัดสินใจซื้อทุกครั้ง

5. ผลการถอดบทเรียนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน

การจะบริหารงานสถานศึกษาให้ได้ผลดีต้องดำเนินการเป็นขั้นตอน คือ ต้องมีการประชุมก่อนเริ่มงาน แล้วแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ มีการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการว่าเป็นอย่างใดและจะพัฒนาสถานศึกษาสู่เป้าหมายอย่างไรซึ่งต้องกำหนดร่วมกัน จะทำให้ร่วมดำเนินการบริหารไปด้วยดี ในการปฏิบัติทุกครั้งทุกอย่างต้องดำเนินการเป็นขั้นตอนแบบ PDCA มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติ การนำไปใช้จริงเพื่อปรับปรุงแก้ไขและพัฒนางานจึงจะประสบผลสำเร็จ อีกทั้งการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาจะมีการประชุมคณะกรรมการและผู้ที่เกี่ยวข้องเสนอความคิดเห็นในการวางแผนและจัดทำหลักสูตรโดยครูจะเสนอในส่วนหลักสูตรสถานศึกษาทั้ง 8 กลุ่มสาระ ชุมชนก็จะเสนอในด้านหลักสูตรท้องถิ่นแล้วนำมาบูรณาการเข้ากับ 8 กลุ่มสาระโดยคำนึงถึงความต้องการของชุมชนเป็นสำคัญว่าต้องการให้จัดทำหลักสูตรไปในทิศทางใด อีกทั้งในการบริหารแบบมีส่วนร่วมและน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา พบว่า สภาพชุมชนรอบๆ โรงเรียนมีหลายหมู่บ้าน นักเรียนย่อมมาจากหลากหลายชุมชน การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ให้ดำเนินการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ต้องทำกิจกรรมเพื่อการจัดการเรียนการสอนส่งเสริมและพัฒนาให้มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมและน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา มีหลักสูตรสถานศึกษาที่ต้องการเพิ่มเติมอะไรบ้าง ซึ่งสรุปว่าชุมชนร่วมดำเนินการในหลักสูตรเพิ่มเติม คือ ได้กำหนดเป็นหลักสูตรท้องถิ่นโดยชุมชนจะเป็นหลักในการดำเนินการ ซึ่งมีการผลิตน้ำยาล้างจาน ยาสระผม การผลิตปุ๋ยชีวภาพ น้ำหมักชีวภาพ มีภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนมาเป็นวิทยากร

แนวทางการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียน ควรมุ่งส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดกระบวนการเรียนรู้โดยฝึกทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ การเผชิญสถานการณ์ และการปฏิบัติจริง โรงเรียนควรให้องค์ความรู้แก่ครูผู้สอนในเรื่องการส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน ให้ครูได้ทดลองกิจกรรมประกอบการสอน การฝึกกระบวนการคิด อีกทั้งควรมุ่งจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน และใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องควรมีกิจกรรมในด้านการค้นคว้า การแสวงหา การนำเสนอเรื่องราว ทำกิจกรรมหนังสือเล่มเล็กควรมีกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน มอบหมายให้ครูได้จัดกิจกรรมรักการอ่าน และพัฒนาห้องสมุดของโรงเรียน พัฒนาสื่อ ICT ของโรงเรียนควรจัดกิจกรรมหลากหลายนอกเหนือการเรียนการสอน จัดแหล่งเรียนรู้ให้หลากหลาย จัดกิจกรรมมีเวทีให้ผู้เรียนได้แสดงออกถึงความสามารถ อีกทั้งนักเรียนควรได้รับประสบการณ์ตรง สัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นักเรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง นักเรียนเลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเองอย่างมีความสุข การเรียนแบบกลุ่ม ให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนแบ่งคะแนนจากคะแนนที่ได้จากผลงานของกลุ่มแก่สมาชิกแต่ละคนของกลุ่มกันเองโดยแบ่งตามสัดส่วนของงานที่แต่ละคนทำให้กับงานนี้ นักเรียนบางคนเป็นสมาชิกกลุ่มทั้งที่ แทบไม่ได้ช่วยทำอะไรเลย แต่เมื่อต้องแบ่งคะแนนให้นักเรียนคนที่ไม่ค่อยได้ทำงาน เพื่อนๆ มักไม่แบ่งคะแนนให้พวกนี้สูงนัก อีกวิธีหนึ่งคือตอนนำเสนอผลงาน หากผู้สอนสุ่มเลือกสมาชิกกลุ่มให้นำเสนอส่วนของโครงงานหรือการแก้ปัญหาบางส่วน โดย

ทุกคนจะได้เกรดเดียวกันหมดจากคำตอบหรือการนำเสนอของนักเรียนที่ถูกสุ่มให้ตอบคนนั้น ดังนั้น นักเรียนที่เก่งของกลุ่มต้องพยายามให้สมาชิกทุกคนเข้าใจงานที่ทำและการแก้ปัญหาอย่างดีและเขามักจะไม่ยอมให้คนที่ชอบโดยสารฟรีใส่ชื่อในผลงานแล้วเสี่ยงที่จะถูกสุ่มเลือกเป็นผู้นำเสนอผลงาน”

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัยควรกำหนดเป็นนโยบายในการพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นนโยบายของโรงเรียน
2. ควรส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหารในสถานศึกษา ให้มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ของครูตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน เช่น จัดสัมมนาแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างหน่วยงานต่างๆ
3. ผลการวิจัยด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี ต้องเห็นความสำคัญมุ่งมั่นในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาอย่างแท้จริง
4. ครูต้องเร่งพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถในด้านการถ่ายทอดความรู้ การใช้เทคนิควิธีการใหม่ๆ ที่น่าสนใจอย่างสม่ำเสมอ

เอกสารอ้างอิง

- กานต์ บุณศิริพงษ์. (2561). *การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของครูโรงเรียนเทศบาลสวรรคโลกประชาสรรค์*. สุโขทัย : โรงเรียนเทศบาลสวรรคโลกประชาสรรค์ สังกัดเทศบาลเมืองสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย.
- จกกลนีย์ โรจน์ภูริจินดา. (2561). *รูปแบบการจัดกิจกรรมพหุวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะพอเพียงตามแนวทางการพัฒนาโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น สำหรับนักเรียนโรงเรียนเทศบาลวัดเกตการาม*. เชียงใหม่ : จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่.
- ชำนาญ บุญวงศ์. (2557). *การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพโดยยึดหลักภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. การบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์. บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- พิมพ์รัก พุ่มเจริญ. (2559). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของเกษตรกร และแนวทางในการส่งเสริมให้เกษตรกรมีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายที่เหมาะสม*. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ฤตินันท์ สมุทรทัย. (2555). *การวิจัยนาร่องการพัฒนาหลักสูตรการผลิตครูสำหรับศตวรรษที่ 21*. เชียงใหม่ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. (2557). *เศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).

สำนักทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์. (2557). *เศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : โครงการวิจัย เศรษฐกิจพอเพียง.

การดำรงอยู่ของการทอผ้าตีนจกของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั่ง เทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

The existence of Teen-Jok weaving of Lao Khrang Ethnic Group in Nakhon Pathom Province.

Received 2 February 2021

Revised 13 February 2021

Accepted 15 February 2021

แพรภัทร ยอดแก้ว

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

Praepat Yodkaew

Nakhon Pathom Rajabhat University

บทนำ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.ศึกษาการดำรงอยู่ของการทอผ้าตีนจกของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั่ง เทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 2.ศึกษาลวดลายของการทอผ้าตีนจกของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั่ง เทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีเลือกแบบเจาะจง คือ กลุ่มทอผ้าตีนจก เทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ

ผลการวิจัยพบว่า

1.ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของการทอผ้าตีนจกของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั่ง เทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ได้แก่ 1. คุณค่าและความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์และภูมิปัญญาของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั่ง 2. มูลค่าทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่เกิดจากผ้าทอตีนจก 3. พลังการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการอนุรักษ์ผ้าทอตีนจก กลุ่มทอผ้าตีนจกมีรูปแบบการดำเนินงานในลักษณะธุรกิจชุมชน และมีการใช้กลยุทธ์เพื่อพัฒนาศักยภาพธุรกิจชุมชน คือ 1) ด้านการผลิต 2) ด้านการตลาด 3) ด้านการเงิน 4) ด้านการบริหารจัดการ เพื่อบริหารจัดการกลุ่มทอผ้าและเป็นแนวทางในการอนุรักษ์ สืบสาน วัฒนธรรมและประเพณีการทอผ้าตีนจกของชาวลาวครั่ง

2.ลวดลายของผ้าทอตีนจกของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั่ง เทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม มีลวดลายผ้าทอลาวครั่งที่เป็นเอกลักษณ์คือ 1.ลวดลายธรรมชาติ ได้แก่ ลายดอกมะเดื่อ ลายดอกขบา ลายดอกแก้วและลายดอกพิกุล ลายมะเขือ ลายไม้สน ลายนาค ลายหงส์ ลายน้ำไหล เป็นต้น 2. ลวดลายเรขาคณิต ได้แก่ ลายสามเหลี่ยม สีเหลี่ยมขนมเปียกปูน ลายเส้นตรง เส้นโค้ง วงกลมและวงรี ลายตะขอ เป็นต้น ผลิตภัณฑ์ผ้าทอตีนจกในชุมชนลาวครั่งโพรงมะเดื่อที่ได้รับความนิยมที่สุดคือ ผ้าทอตีนจก ลายดอกมะเดื่อ

คำสำคัญ: การดำรงอยู่, ผ้าทอตีนจก, กลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั่ง

Abstract

This research aims to 1. Study the existence of the weave weaving of the Lao Khrang ethnic group Phrong Madua Subdistrict, Muang District, Nakhon Pathom Province. 2. Study the pattern of weave weaving of the Lao Khrang ethnic group Phrong Madua Subdistrict, Muang District, Nakhon Pathom Province. The sample was selected by purposive sampling from Laos Khrang weaving group Phrong Madua Subdistrict.

The study revealed that

1. Important factors affecting the existence of the weaving of the Lao Khrang ethnic group Phrong Madua Subdistrict, Muang District, Nakhon Pathom Province, as follows: 1. Value and pride in the history and wisdom of the Lao Khrang ethnic group 2. Creative economic value resulting from the weave woven fabric 3. The power of participation in driving fabric conservation Teen-Jok weaving Group has an operating pattern as a community business. And strategies are used to develop the potential of the community business, namely 1) Production 2) Marketing 3) Financial 4) Management. The product of Chom Jok weaves in the Lao Khrang fur burlap community. The most popular figs are Fig flowers pattern fabric Teen-Jok weaving

2. The pattern of the Teen-Jok weaving of the Lao Khrang ethnic group Phrong Madue Subdistrict Municipality, Mueang District, Nakhon Pathom Province There is a unique pattern of Lao Khrang weaving. 1. Natural patterns such as fig flower pattern, hibiscus flower pattern, glass flower pattern and Pikul flower pattern, eggplant pattern, pine wood pattern, Naga pattern, swan pattern, watermark flow etc. 2. Geometric patterns such as triangular pattern Rhombus, straight lines, curves, circles and ellipses, hooks, etc. The fabric of the chalk fabric in the community of Laos Khrang and the bur fig. The most popular are Figot weave with figs pattern.

Keyword: The existence, Teen-Jok weaving, Laos Khrang Ethnic Group

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

“ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ทั้งนี้ วิสัยทัศน์ดังกล่าวจะต้องสนองตอบต่อผลประโยชน์แห่งชาติ อันได้แก่ การมีเอกราชอธิปไตย และบูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ การดำรงอยู่อย่างมั่นคง ยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติ การดำรงอยู่อย่างมั่นคงของชาติและประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุขเป็นปึกแผ่นมีความมั่นคงทางสังคมท่ามกลางพหุสังคมและการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความเจริญเติบโต

ของชาติ ความเป็นธรรมและความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ความมั่นคง ทางพลังงานและอาหาร ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติประสานสอดคล้องกับด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี (กรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) : 5)

ผ้าทอตีนจก เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน โดยเฉพาะลวดลายผ้าทอในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งมีเอกลักษณ์เฉพาะมากมาย สามารถสร้างชื่อเสียงและความมีเอกลักษณ์ให้กับประเทศไทย เนื่องจากการประยุกต์ใช้วัสดุธรรมชาติในท้องถิ่นผสมผสานกับภูมิปัญญาดั้งเดิมที่ได้รับการปรับปรุง และพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ของแต่ละท้องถิ่น มีการถ่ายทอดภูมิปัญญาจากรุ่นสู่รุ่นมาเป็นร้อยกว่าปี

ในอดีตชาวลาวครั้ง มีการประกอบอาชีพหลักดั้งเดิมด้วยการทำนา ทำไร่ เมื่อเสร็จจากฤดูทำนาไร่ จะมีช่วงเวลาว่างจากการทำนาไร่ รอบต่อไป จึงมาทำการทอผ้าในครัวเรือนเพื่อใช้สวมใส่ในชีวิตประจำวันและร่วมงานบุญประเพณีพิธีกรรมต่างๆ ในปัจจุบันความเจริญภาคอุตสาหกรรมได้ขยายฐานมาในพื้นที่ ชาวบ้านเริ่มลดการทำไร่ข้าวและเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม ทำให้การทอผ้าในครัวเรือนเริ่มลดลง อีกทั้งชาวบ้านส่วนใหญ่เห็นว่า การทอผ้าทำให้เกิดความยุ่งยากในชีวิต ผ้าทอมีกรรมวิธีที่มีหลายขั้นตอน ซับซ้อน ต้องใช้เวลานาน ไม่สะดวกสบาย รูปแบบของผ้าทอก็ไม่หลากหลาย ราคาแพงกว่าเสื้อผ้าสำเร็จรูป จึงไม่นิยมสวมใส่ผ้าทอตีนจก และไม่ต้องการประกอบอาชีพทอผ้า เนื่องจากไม่เชี่ยวชาญ ใช้เวลาในการทำงานนาน รวมทั้ง รายได้ไม่แน่นอน

การรวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาด้านการทอผ้า ช่วยให้เข้าใจประวัติศาสตร์ที่มาของกลุ่มวัฒนธรรมลาวครั้ง รวมทั้งอัตลักษณ์ลวดลายและสีสันทนของผ้าทอลาวครั้ง จึงเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้บริโภคที่จะได้เข้าใจและเปิดใจสุนทรียภาพที่แตกต่างจากกลุ่มวัฒนธรรมอื่นๆ ทั้งยังเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการออกแบบผลิตภัณฑ์ ผ้าทอต่อไปในอนาคต ด้วยการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมมาประยุกต์ใช้งาน เสริมสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP : หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์) การมีผู้สืบทอด มรดกทางวัฒนธรรมทางภูมิปัญญา (Intangible Cultural Heritage) ก็จะเป็นความพร้อมของตัวชี้วัดในการเสนอขอขึ้นทะเบียนในระดับ UNESCO ต่อไปในอนาคต (สิทธิชัย สมานชาติ, 2562)

จากการทบทวนงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับผ้าทอลาวครั้ง ผ้าทอตีนจกและกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง พบว่า มีงานวิจัยของผู้วิจัยหลายท่านที่น่าสนใจ เช่น แพรภักทร ยอดแก้ว (2561) (2559) ญาณภัทร ยอดแก้ว (2559) ทรงพล ต่วนเทศ (2555) เสาวนีย์ อารีจางเจริญ (2556) รุจี ศรีสมบัติ (2553) สุพิศ ศรีพันธุ์ (2551) นุจิรา รัตมีไพบูลย์ (2549) วิราวรรณ ขาติบุตร (2546) งานวิจัยเหล่านี้ ได้ศึกษาชาติพันธุ์ลาวครั้งในด้านต่างๆ โดยเฉพาะเรื่องภูมิปัญญาการทอผ้า ลวดลายและวัฒนธรรมวิถีพุทธ เป็นต้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง การดำรงอยู่ของการทอผ้าตีนจกของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง เทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมวิถีพุทธของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง เพื่อเป็นแนวทางในการอนุรักษ์ สืบสาน วัฒนธรรมและประเพณีการทอผ้าของชาวลาวครั้ง เผยแพร่เป็นองค์ความรู้ที่ถูกต้อง ช่วยต่อยอดในการศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญา

ท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมอันทรงคุณค่า นำความรู้มาสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับชุมชนท้องถิ่น เป็นฐานข้อมูลทางด้านศิลปวัฒนธรรมให้แก่หน่วยงานต่างๆ รวมทั้งสร้างรายได้และความมั่นคงจากทุนทางสังคมและทุนทางวัฒนธรรมผ่านการท่องเที่ยว สินค้าและบริการทางวัฒนธรรม ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) ประเทศไทย 4.0 และตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 เพื่อบูรณาการ “ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน” เพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทยสืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1.เพื่อศึกษาการดำรงอยู่ของการทอดผ้าตีนจกของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั่ง เทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม
- 2.เพื่อศึกษาลวดลายของการทอดผ้าตีนจกของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั่ง เทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

ขอบเขตของการวิจัย

ด้านเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้ครอบคลุมเนื้อหา คือ

1. แนวคิดเกี่ยวกับการคงอยู่ของชุมชน
2. แนวคิดเกี่ยวกับทุนทางสังคม
- 3.แนวคิดเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
4. แนวคิดเกี่ยวกับการทอดผ้าตีนจก
5. ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั่ง

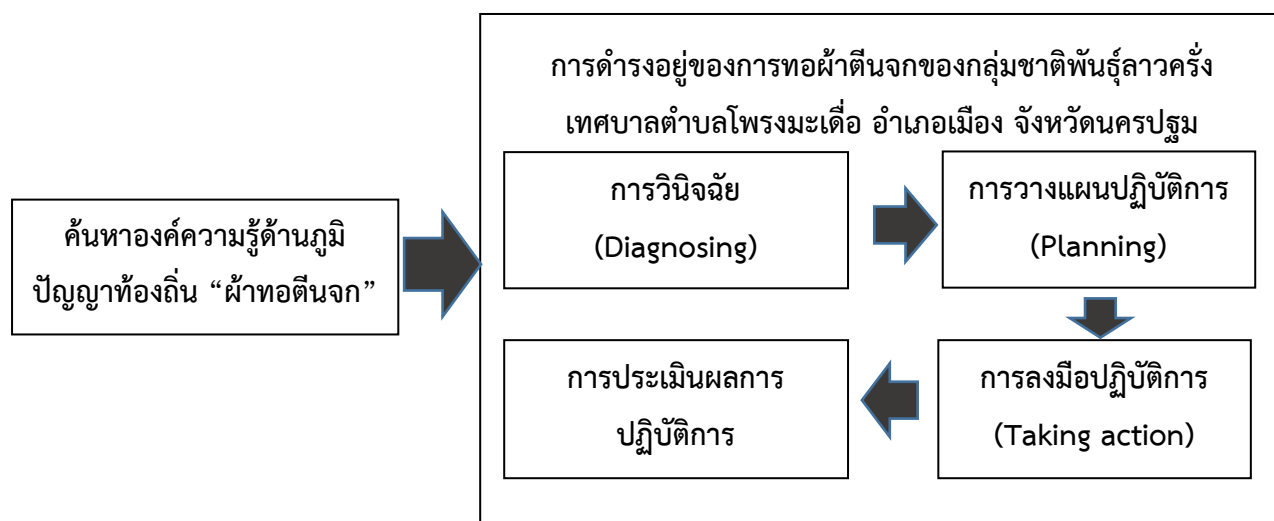
ด้านประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั่ง เทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

ด้านระยะเวลา

ใช้ระยะเวลา 1 ปี ระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ. 2562 จนถึงเดือน กันยายน พ.ศ. 2563

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีปรากฏการณ์วิทยา มีขั้นตอนการวิจัย คือ

1. การศึกษาเอกสาร (Documentary Searching) โดยการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ได้แก่ เอกสารทางด้านวิชาการ รายงานการวิจัย บทความ วารสาร วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องและแหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

2. การศึกษาในพื้นที่ (Research Area Surveying) ใช้วิธีการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม (Participant Observation) เกี่ยวกับสภาพพื้นที่ กระบวนการ ความสัมพันธ์ วิถีชีวิต หรือพฤติกรรมของชาวบ้าน การเก็บข้อมูลจากเรื่องเล่า (Story Telling) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ (Key Informant) จำนวน 10 คน ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ปราชญ์ท้องถิ่น และสมาชิกกลุ่มทอผ้า ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยด้วยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ “กลุ่มทอผ้าตีนจก” ในเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่ออำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม หลังจากนั้น จึงนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปผล

เครื่องมือในการวิจัย ใช้แบบสังเกตการณ์ และแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างที่ผู้วิจัยได้สร้าง และพัฒนาเครื่องมือขึ้นเอง โดยศึกษาทฤษฎี แนวคิด จากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านการทอผ้า เพื่อพัฒนาเครื่องมือในการวิจัยให้มีความเหมาะสมที่สุด นอกจากนั้นผู้วิจัยใช้เทคนิคในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่แม่นยำและน่าเชื่อถือจึงได้ใช้เทคนิคต่างๆ ได้แก่

1. การวิเคราะห์เอกสารและหลักฐานต่างๆ (documentary analysis)
2. การศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชนจากคำบอกเล่า (oral history)
3. การเดินสำรวจสภาพแวดล้อมในชุมชน (transect walk and guide field walk)

4. การสังเกตและการจดบันทึก (observation and field-note)
5. การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi structured interviewing)
6. การจัดกลุ่มสนทนา (focus group discussion)

โดยในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อความลึกซึ้งและการอิ่มตัวของข้อมูล (data satiation) เมื่อประเด็นใดวิเคราะห์แล้ว ไม่มีความชัดเจน ผู้วิจัยลงพื้นที่เพิ่มเติมจนกว่าจะได้ข้อมูลที่มีความอิ่มตัว

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) (ผ่องพรรณ ทรัพย์มงคล และ สุภาพ ฉัตรภรณ์, 2555 และ บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 184) รายละเอียด มีดังต่อไปนี้

1. การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) คือ การตรวจสอบแหล่งของข้อมูล ได้แก่ 1) แหล่งเวลา หมายถึง ถ้าข้อมูลต่างเวลากันจะเหมือนกัน หรือไม่ 2) แหล่งสถานที่ หมายถึง ถ้าข้อมูลต่างสถานที่กันจะเหมือนกันหรือไม่ และ 3) แหล่งบุคคล หมายถึง ถ้าบุคคลผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนไป ข้อมูลจะเหมือนเดิมหรือไม่

2. การตรวจสอบสามเส้าด้านรวบรวมข้อมูล (Methods Triangulation) คือ การใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ กัน เพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน เช่น ใช้วิธีการสังเกตการณ์คู่กับการสัมภาษณ์พร้อมกัน

3. การสร้างบทสรุปและยืนยันบทสรุป คือ การนำหลักการ แนวคิด และทฤษฎีมาสร้างเป็นบทสรุปร่วมกับข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้อีกครั้งหนึ่ง เพื่อตรวจสอบและยืนยันความถูกต้อง โดยเน้นความเชื่อมโยงเพื่อนำไปสู่การพิสูจน์ที่เป็นรูปธรรมและตรงต่อข้อเท็จจริง

จากข้อมูลที่ได้ นำมาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล การจัดหมวดหมู่ตามประเด็นปัญหาและการตีความจากข้อมูลที่ได้ ตามกระบวนการวิเคราะห์เนื้อหาของข้อมูล (Content Analysis) เพื่อสรุปประเด็นตามกลุ่มข้อมูลและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มข้อมูล นำเสนอแบบพรรณนาเนื้อความ

สรุปผลและเสนอแนะ

ส่วนที่ 1 การดำรงอยู่ของการทอผ้าตีนจกของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง เทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

ผลการวิจัยพบว่า ในอดีตผู้ทอผ้าตีนจกไว้ใช้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งถวายพระสงฆ์เป็นพุทธบูชา แต่ในปัจจุบันเป็นการทอผ้าเพื่อการจำหน่ายและใช้นุ่งห่มในงานประเพณี ชุมชนต้องการจะอนุรักษ์ภูมิปัญญาการทอผ้าตีนจกซึ่งเป็นผ้าทอของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งไม่ให้สูญหาย ชาวบ้านที่มีความรักและต้องการที่จะ สืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการทอผ้า ตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญาการทอผ้า จึงมีการรวมตัวกันก่อตั้งกลุ่มทอผ้า เรียนรู้และฝึกอบรมวิธีการทอผ้า วิธีการทำธุรกิจชุมชน ซึ่งมีการนำเอาภูมิปัญญาที่มีอยู่มาประยุกต์ใช้ให้เกิดการผสมผสานระหว่างลายผ้าแบบโบราณและลายผ้าสมัยใหม่ เน้นเทคนิคการทอผ้าที่มีการประยุกต์ใช้เส้นฝ้ายผสมเส้นไหมมาขึ้นลายผ้า จึงทำให้ผ้าทอตีนจกมีเอกลักษณ์ มีความโดดเด่นและร่วมสมัย สามารถสร้างอาชีพ เสริมรายได้ให้กับครอบครัวได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีกระบวนการส่งเสริมให้คนใน

ชุมชนเกิดความรักและตระหนักถึงคุณค่าของผ้าทอตีนจก ร่วมสืบทอดภูมิปัญญาด้านการทอผ้าและสนับสนุนการทอผ้านำมาเป็นอาชีพในครัวเรือน รวมทั้งสวมใส่ผ้าทอตีนจกในงานบุญประเพณีและงานวันสำคัญต่างๆ

นอกจากนั้น กลุ่มทอผ้า ได้มีรูปแบบการดำเนินงานกลุ่มในลักษณะธุรกิจชุมชน มีการรวมกลุ่มและพัฒนา กลุ่ม การบริหารจัดการกลุ่ม ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและส่งเสริมการเรียนรู้ การจัดตั้งกลุ่มธุรกิจชุมชนที่เป็นระบบ มีการกำหนดบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบของฝ่ายต่างๆ อย่างชัดเจนดังนี้ คือ ประธาน รองประธาน เลขานุการ ฝ่ายบัญชี เป็นต้น และมีการใช้กลยุทธ์เพื่อพัฒนาศักยภาพธุรกิจชุมชน คือ 1. ด้านการผลิต 2. ด้านการตลาด 3. ด้านการเงิน 4. ด้านการบริหารจัดการ เพื่อบริหารจัดการกลุ่มทอผ้าในรูปแบบธุรกิจชุมชน เพื่อเป็นแนวทางในการอนุรักษ์ สืบสาน วัฒนธรรมและประเพณีการทอผ้าของชาวลาวครั้ง เผยแพร่เป็นองค์ความรู้อย่างถูกต้อง ช่วยต่อยอดในการศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมอันทรงคุณค่า นำความรู้มาสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับชุมชน ท้องถิ่นเป็นฐานข้อมูลทางด้านศิลปวัฒนธรรมให้แก่หน่วยงานต่างๆ รวมทั้งสร้างรายได้และความมั่นคงจากทุนทางวัฒนธรรมผ่านการท่องเที่ยว สินค้าและบริการทางวัฒนธรรม ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) ประเทศไทย 4.0 และตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 เพื่อบ่มบ่ม “ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน ” เพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทยสืบไป

ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของการทอผ้าตีนจกของกลุ่มทอผ้าลาวครั้ง ในเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ได้แก่

1. **คุณค่าและความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์และภูมิปัญญาของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง** การส่งเสริมให้ชาวลาวครั้งในชุมชนตระหนักถึงคุณค่าของภูมิปัญญา ประเพณีและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์และภูมิปัญญาของชาติพันธุ์นั้น เป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของการสร้างแรงจูงใจในการอนุรักษ์ที่เกิดขึ้นจากชุมชน

2. **มูลค่าทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่เกิดจากผ้าทอตีนจก** เมื่อชุมชนมีผลิตภัณฑ์ผ้าทอตีนจก ซึ่งเกิดจากการรวมกลุ่มของชาวบ้านในชุมชน มาประกอบอาชีพทอผ้าและมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้า นำไปสู่การเผยแพร่ผลงานและการจำหน่ายผ้าทอตีนจก ในรูปแบบร้านจัดจำหน่าย ณ ศูนย์ทอผ้าลาวครั้งของเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ โดยผู้ผลิตจำหน่ายเอง และจัดจำหน่ายในงานนิทรรศการสำคัญต่างๆ ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น จนกระทั่งผ้าทอลาวครั้งในชุมชนมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก นอกจากนั้น ได้เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายในรูปแบบของสินค้าออนไลน์ การจัดจำหน่ายผ่านทางบริษัทไปรษณีย์ไทย และการสร้างเครือข่ายของผลิตภัณฑ์ OTOP รวมทั้งหาแนวทางในการนำผลิตภัณฑ์ผ้าทอลาวครั้งส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ เพื่อขยายตลาดให้กว้างขึ้นทำให้เกิดรายได้สู่ชุมชน

3. **พลังการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการอนุรักษ์ผ้าทอตีนจก** พลังการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทั้งในระดับฐานรากของชุมชน ได้แก่ บ้าน วัด โรงเรียน ที่เรียกว่า พลัง “บวร” กล่าวคือ การมีส่วนร่วมของ “บ้าน” หมายถึง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน และครัวเรือน “วัด” หมายถึง วัดโพรงมะเดื่อ และ “โรงเรียน” หมายถึง สถานศึกษาในท้องถิ่น ได้แก่ โรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ และโรงเรียนโพรงมะเดื่อวิทยาคม และพลังการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานสนับสนุนภายนอก เช่น สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครปฐม สำนักงาน

ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครปฐม และมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม เป็นต้น พลังการมีส่วนร่วมนี้ จะช่วยเสริมให้ชุมชนมีพลังใจ พลังความคิด และพลังความสามารถในการรักษาความตั้งใจในการสืบสาน อนุรักษ์ภูมิปัญญาการทอผ้า ให้สืบสานต่อไปได้อย่างยั่งยืน

การสนับสนุนการอนุรักษ์ สืบทอดและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ภูมิปัญญาด้านการทอผ้าตีนจกของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั่ง หน่วยงานราชการและองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น จึงมีนโยบายสนับสนุนการรวมกลุ่ม และ การทำงานของกลุ่มทอผ้าในชุมชนในรูปแบบธุรกิจชุมชน ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในชุมชน เพื่อการสืบสาน อนุรักษ์และพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอตีนจกที่มีลวดลายต่างๆที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของชุมชนลาวครั่ง ในเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ

ส่วนที่ 2 ลวดลายของการทอผ้าตีนจกของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั่ง เทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

ผ้าทอตีนจกของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั่ง เทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม เป็นผ้าทอมือพื้นเมืองที่มีลวดลายเป็นอัตลักษณ์ที่สำคัญ คือ ลายดอกมะเดื่อ ซึ่งลวดลายดอกมะเดื่อ ได้มาจากการประชุมอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ นำโดยคุณพิทักษ์พล ตันกิตติวัฒน์ นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ และคุณอนงค์ลักษณ์ ตันกิตติวัฒน์ รองนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ ผู้มีเชื้อสายลาวครั่ง ให้การสนับสนุนการอนุรักษ์ สืบทอดและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ภูมิปัญญาการทอผ้าของ กลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั่ง รวมทั้ง คุณนัฐวรรณ คฤหบดี ปราชญ์ท้องถิ่นด้านผ้าทอพื้นเมือง ผู้คิดค้น ผ้าทอลาวครั่ง ลายดอกมะเดื่อ ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในชุมชน เพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟูการทอผ้าและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอตีนจกที่มีลวดลายแสดงถึงอัตลักษณ์ของชุมชน ซึ่งลวดลายผ้าทอ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ลวดลายธรรมชาติ ได้แก่

- 1.1 ลายดอกไม้ เช่น ดอกมะเดื่อ ดอกขบา ดอกแก้ว ดอกสนและดอกพิกุล เป็นต้น
- 1.2 ลายพันธุ์ไม้ เช่น ลายมะเขือ ลายต้นไผ่ ลายต้นไม้ ลายไม้สน เป็นต้น
- 1.3 ลายสัตว์ต่างๆ เช่น ลายนก หงส์ ช้าง ม้า นาค นกยูง เป็นต้น
- 1.4 ลายที่เกี่ยวกับน้ำและความอุดมสมบูรณ์ต่างๆในชุมชน เช่น ลายฝนตก ลายน้ำไหล ลายภูเขา

2. ลวดลายเรขาคณิต ได้แก่

- 2.1 ลายเรขาคณิตพื้นฐานทั่วไป เช่น ลายสามเหลี่ยม สีเหลี่ยมขนมเปียกปูน ลายเส้นตรง เส้นโค้ง วงกลมและวงรี เป็นต้น
- 2.2 ลายสิ่งของเครื่องใช้ เช่น ลายส้อม ลายระฆัง ลายโคม เชิงเทียนลายธรรมาสัน ลายตะขอ เป็นต้น

ทั้งนี้ ผ้าทอลาวครั่ง นิยมใช้สีแดงจากการย้อมด้วยครั่งเป็นสีหลักในการทอผ้า ทั้งด้ายเส้นยืนและด้ายเส้นพุ่ง ส่วนด้ายเส้นพุ่งพิเศษ ซึ่งในการทอลวดลายจากนั้นชาวบ้านจะนิยมใช้สีเหลืองเป็นหลัก ส่วนสีอื่นจะ

เป็นองค์ประกอบ ได้แก่ สีขาว สีดำ สีส้มและสีเขียว ในอดีตผ้าหนึ่งผืนจะมีสี 5 สีเท่านั้น แต่ปัจจุบันมีการพัฒนา การทอผ้าให้มีลักษณะทันสมัยมากขึ้น ผ้าทอบางผืนอาจจะมีสีเส้นไหมหรือเส้นฝ้ายมากกว่า 5 สี เช่น มีสีฟ้า สีชมพู เป็นต้น ชาวลาเว้งมีความชำนาญในการเลือกใช้เส้นไหมสีตรงข้ามและสีขัดแย้งมาอยู่ด้วยกัน ผสมผสานกันเป็นลวดลายอย่างกลมกลืนงดงาม นอกจากนั้น นิยมใช้เส้นด้ายเงิน ดิ้นทอง ทอลวดลายประกอบระหว่างลวดลายตีนจกอีกด้วย

ปัจจุบันเส้นด้ายฝ้ายและเส้นไหมที่ใช้ในการทอไม่นิยมที่จะย้อมสีเอง เนื่องจากเป็นงานที่ต้องใช้ความเชี่ยวชาญ และใช้เวลามาก ที่สำคัญชาวลาเว้ง อนุรักษ์ในการย้อมเส้นด้าย กลุ่มทอผ้าจึงสั่งด้ายที่ย้อมสีแล้วจากกลุ่มทออื่นๆ เช่น จังหวัดสุรินทร์ ชัยภูมิ เป็นต้น นำเส้นด้ายมาทอเป็นตัวขึ้น โดยลักษณะของการทอผ้าตีนจกของกลุ่มชาติพันธุ์ลาเว้ง เทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม จะมีวิธีการทอและขั้นตอนการทอที่ละเอียดและประณีต ทอเป็นผ้าสีพื้นและทอเป็นลวดลายต่างๆ นิยมใช้ลวดลายจากลายผ้าดั้งเดิมมาเป็นต้นแบบ เรียกว่า ลวดลายโบราณ และมีการพัฒนาดัดแปลงมาเป็นลวดลายในปัจจุบันอีกด้วย ผลิตภัณฑ์ผ้าทอตีนจกในชุมชนลาเว้งโพรงมะเดื่อที่ได้รับความนิยมที่สุดคือ ผ้าทอตีนจกลายดอกมะเดื่อ

สำหรับการเก็บข้อมูลของลวดลายทอผ้าตีนจกของกลุ่มทอผ้า พบว่ามีวิธีการเก็บรักษาลวดลายผ้าทอตีนจกมี 3 รูปแบบคือ

- 1.การเก็บผ้าทอโบราณ เป็นการเก็บลายผ้าเก่าไว้เป็นต้นแบบและอนุรักษ์ไว้ โดยชิงผ้าทอโบราณบนกรอบผ้า ซึ่งแต่เดิมชาวบ้านจะขายผ้าทอโบราณเกือบทั้งหมด รวมทั้งเผาผ้าทอโบราณเมื่อเจ้าของผ้าเสียชีวิตไป เนื่องจากไม่รู้ถึงคุณค่าของผ้าทอและลวดลายโบราณ การเก็บผ้าโบราณที่เหลืออยู่ จะช่วยอนุรักษ์ผ้าทอผ้าโบราณได้

2. การขึ้นกี่ทอผ้าและใช้ไม้ขัดลายเก็บไว้ ทำให้สามารถนำผ้ามาทอ นำผ้ามาจกได้ง่ายขึ้น

- 3.การบันทึกลวดลายลงในกระดาษ เป็นตารางลาย เส้นกราฟ สามารถบันทึกได้มาก และทำสำเนาได้เป็นจำนวนมาก เป็นการเก็บข้อมูลของลวดลายทอผ้าตีนจกได้อย่างดี

กระบวนการการรักษาลวดลายผ้าทอตีนจกทั้ง 3 รูปแบบ เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการอนุรักษ์ลวดลายทอผ้าตีนจกของชาวลาเว้ง ที่สำคัญศิลปะการทอผ้าตีนจกของชาวลาเว้งได้นำเอาภูมิปัญญาที่มีอยู่มาประยุกต์ใช้ให้เกิดการผสมผสานระหว่างลายผ้าแบบโบราณและลายผ้าสมัยใหม่ เน้นเทคนิคการทอผ้าที่มีการประยุกต์ใช้เส้นฝ้ายผสมเส้นไหมมากขึ้นลายผ้า จึงทำให้มีเอกลักษณ์ มีความโดดเด่นและร่วมสมัย

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การดำรงอยู่ของการทอผ้าตีนจกของกลุ่มชาติพันธุ์ลาเว้ง เทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม พบว่า ชุมชนลาเว้งเกิดความรักและตระหนักถึงคุณค่า ร่วมสืบทอดภูมิปัญญาด้านการทอผ้าด้วยการตั้งกลุ่มอาชีพการทอผ้าและสนับสนุนการทอผ้าตีนจกนำมาเป็นอาชีพในครัวเรือน เพราะตระหนักให้เห็นถึงความสำคัญการทอผ้า สามารถสร้างอาชีพ เสริมรายได้ให้กับครัวเรือนได้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลอ อไชโยธา (2551) ผลการวิจัยพบว่า ภูมิปัญญาการทอผ้าไหมของชุมชน ตำบลโคกจาน เป็นสิ่งทอที่งดงาม มีคุณภาพที่โดดเด่น ลักษณะเหล่านี้เป็นพื้นฐานของความเชื่อ

และสภาพแวดล้อมของชุมชนที่ปฏิบัติสืบทอดกันมา จึงทำให้ผ้าไหม มีคุณค่า และมีบทบาทสำคัญที่บ่งชี้ถึงความเป็นมาของชุมชน แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการ การค้น การคิด การประดิษฐ์ การแก้ไขปรับปรุงประยุกต์ให้มีความเหมาะสมลงตัว กลายเป็นจารีต ประเพณี วัฒนธรรมที่ถ่ายทอดสู่รุ่นลูกหลานสืบทอดไป การสืบทอดและพัฒนาการของ การทอผ้าไหม โดยวิธีการสอนกันเองในชุมชน จาก ปู่ย่า ตายาย พ่อแม่ สู่ลูกหลาน เป็นการเรียนรู้กันภายในชุมชน ความสำคัญและความสัมพันธ์ของผ้าไหมกับวิถีชีวิตคนในชุมชนโคกจาน ที่ใช้กระบวนการทอผ้าไหม และผ้าไหม เป็นสื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีงาม ความสามัคคี ตลอดจนจนถึงการมีส่วนร่วมตั้งแต่ครอบครัว จนถึงชุมชน สร้างค่านิยมความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ควรส่งเสริมและอนุรักษ์ไว้ ปัจจัยที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรคใน การดำรงอยู่ของการทอผ้าไหมของชุมชนโคกจาน ได้แก่ ผ้าไหมที่มีคุณภาพและมีคุณค่าสามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัว ชุมชน ลดปัญหาความยากจนลงได้ และการพัฒนาการทอผ้าไหมอย่างต่อเนื่องทั้งด้านการบริหารจัดการระบบกลุ่ม รวมถึงวัตถุดิบจากธรรมชาติที่นำมาผลิตสีย้อมผ้าไหมได้หายากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของแพรรักษ์ ยอดแก้ว (2563) ผลการวิจัยพบว่า ภูมิปัญญาด้านการทอผ้าของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งเทศบาล ตำบลโพรงมะเดื่อ ได้รับการอนุรักษ์ สืบสานและส่งเสริมโดยเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ ซึ่งมีการจัดตั้ง กลุ่มทอผ้าลาวครั้งขึ้น โดยเน้นอนุรักษ์วิธีการทอผ้าและลวดลายผ้าแบบโบราณที่มีการสะท้อนถึงวิถีชีวิตที่ผูกพันกับสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ต้นไม้ ดอกไม้ สายน้ำ ภูเขา และสัตว์ เป็นต้น ผสมผสานกับ อัตลักษณ์ท้องถิ่นและจินตนาการของช่างทอผ้า เกิดเป็นผลิตภัณฑ์ผ้าทอลายดอกมะเดื่อที่สวยงาม นำไปตัดเย็บเป็นเครื่องนุ่งห่มและเครื่องใช้สอยต่างๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของโกศล น่วมบาง และ พิทักษ์ ศิริวงศ์ (2559) ผลการวิจัยพบว่า การดำรงอยู่ของทอผ้าตีนจกของชาวไทยเชื้อสายลาวครั้ง บ้านสระบัวก่า มีความสามารถในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ แต่มีปัญหาด้านคนที่มีความรู้และมีฝีมือในการทอผ้าตีนจกลายโบราณ การเก็บข้อมูลของลวดลายทอผ้าตีนจก และพบว่ามี การรักษา ลวดลายผ้าทอลายโบราณมี 3 รูปแบบ การเก็บลายผ้าเก่า การขึ้นกี่ทอผ้า และใช้ไม้ขัดลายเก็บไว้ และการบันทึกลงในกระดาษลายเส้นกราฟ สอดคล้องกับงานวิจัยของ แพรรักษ์ ยอดแก้ว (2559) ผลการวิจัยพบว่า อัตลักษณ์ของชาติพันธุ์ลาวครั้ง ได้แก่ ประวัติศาสตร์ ลักษณะครอบครัว อาชีพ อาหาร การแต่งกาย ภาษา ศาสนาและความเชื่อ ประเพณีของชาติพันธุ์ลาวครั้ง ได้แก่ ประเพณีแห่ธงสงกรานต์ ประเพณีบุญกลางบ้าน แนวทางการอนุรักษ์ วัฒนธรรมของชาติพันธุ์ลาวครั้ง ได้แก่ นโยบายส่งเสริม สนับสนุนให้ชุมชนนำวิถีชีวิตและวัฒนธรรมลาวครั้งมาพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พัฒนาและสนับสนุนให้ชุมชนเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ เป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งอนุรักษ์วัฒนธรรมของ ชาติพันธุ์ลาวครั้ง สนับสนุนทุนวิจัยแก่สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาวิจัยแนวทาง การอนุรักษ์วัฒนธรรมของชาติพันธุ์ลาวครั้ง ในชุมชนเทศบาลโพรงมะเดื่อ รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญาณภัทร ยอดแก้ว (2559) ผลการวิจัยพบว่า ในชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งตำบลห้วยด้วน มีการรักษา สืบสานและถ่ายทอดวัฒนธรรมวิถีพุทธที่เข้มข้นผ่านประเพณีสำคัญๆ ที่เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง คือ การแห่ธงสงกรานต์ การทำบุญกลางบ้าน และสารทเดือนสิบ

การศึกษาลวดลายของการทอผ้าตีนจกของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง เทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม พบว่า ลวดลายผ้าทอลาวครั้งที่เป็นเอกลักษณ์คือ 1.ลวดลายธรรมชาติ ได้แก่ ลายดอกมะเดื่อ ลายดอกขบา ลายดอกแก้วและลายดอกพิกุล ลายมะเขือ ลายไม้สน ลายนาค ลายหงส์ ลายน้ำไหล

เป็นต้น 2. ลวดลายเรขาคณิต ได้แก่ ลายสามเหลี่ยม สี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน ลายเส้นตรง เส้นโค้ง วงกลมและวงรี ลายตะขอ เป็นต้น ผลิตภัณฑ์ผ้าทอตีนจกในชุมชนลาวครั้งโพรงมะเตือที่ได้รับความนิยมที่สุดคือ ผ้าทอตีนจก ลายดอกมะเตือ สอดคล้องกับงานวิจัยของ แพรภัทร ยอดแก้ว (2561) พบว่า ผ้าทอลาวครั้ง เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวลาวครั้ง เป็นผ้าทอมือที่มีความสวยงาม มีเอกลักษณ์โดดเด่น เพราะแสดงถึงวิถีการดำเนินชีวิต ความเชื่อขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชน มีลวดลายผ้าทอ ได้แก่ 1. ลวดลายธรรมชาติ 2. ลวดลายเรขาคณิต และสอดคล้องกับงานวิจัยของเสาวนีย์ อาริฉะเจริญ (2556) พบว่า ผ้าขึ้นลาวครั้งบ้านหม้อ มีเอกลักษณ์อยู่ 3 ประการคือ 1. ลักษณะผ้าขึ้น 2. นิยมนุ่งขึ้นสีแดงที่ได้จากครั้ง 3. ลายตีนจก ได้แก่ ลายทองเหลือง ลายหงส์ ลายหลัก ลายเครื่องป่อง ลายตวย ลายขอ ลายดอกแก้ว ลายคันร่ม ลายจกตุ้ม รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แพรภัทร ยอดแก้ว (2563) พบว่า ภูมิปัญญาด้านการทอผ้าของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งเทศบาลตำบลโพรงมะเตือ ได้รับการอนุรักษ์ สืบสานและส่งเสริมโดยเทศบาลตำบลโพรงมะเตือ ซึ่งมีการจัดตั้งกลุ่มทอผ้าลาวครั้งขึ้น โดยเน้นอนุรักษ์วิธีการทอผ้าและลวดลายผ้าแบบโบราณที่มีการสะท้อนถึงวิถีชีวิตที่ผูกพันกับสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ต้นไม้ ดอกไม้ สายน้ำ ภูเขา และสัตว์ เป็นต้น ผสมผสานกับอัตลักษณ์ท้องถิ่นและจินตนาการของช่างทอผ้า เกิดเป็นผลิตภัณฑ์ผ้าทอลายดอกมะเตือที่สวยงาม นำไปตัดเย็บเป็นเครื่องนุ่งห่มและเครื่องใช้สอยต่างๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงพล ต่วนเทศ (2555) พบว่า ชาวบ้านทอผ้าไว้เพื่อจำหน่ายและสวมใส่ในเทศกาลสำคัญ ที่มีการทอผ้าแบบดั้งเดิมคือ การทอขัด การทอผ้ามัดหมี่ การทอผ้าจกและการทอผ้าขิด ลวดลายบนผืนผ้าแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มคือ ลวดลายเรขาคณิต ลวดลายจากธรรมชาติ การใช้สีใช้สียส เช่น สีแดง สีนํ้าเงิน สีเหลือง สีฟ้า สีส้ม เป็นต้น กระบวนการถ่ายทอดความรู้ในการทอโดยวิธีเรียนรู้จากการเรียนแบบการสาธิตให้ดูและลงมือปฏิบัติจริง

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. มีนโยบายส่งเสริม สนับสนุนให้ชุมชนนำสถานที่ทอผ้ามาพัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้การทอผ้าตีนจก เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครปฐม
2. ส่งเสริมการพัฒนาและสนับสนุนให้เทศบาลตำบลโพรงมะเตือ เป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งอนุรักษ์ วัฒนธรรมของชาติพันธุ์ลาวครั้งในจังหวัดนครปฐม เช่น แหล่งเรียนรู้ผ้าทอตีนจก แหล่งเรียนการทอผ้าแบบโบราณ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

1. สนับสนุนให้เทศบาลตำบลโพรงมะเตือ จัดตั้งพิพิธภัณฑ์ชาติพันธุ์ลาวครั้ง เพื่อการอนุรักษ์ วัฒนธรรม เก็บรักษาและดูแลสิ่งของที่สำคัญทั้งในด้านประวัติศาสตร์ ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนลาวครั้ง
2. สนับสนุนทุนวิจัยแก่สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาวิจัยอย่างมีส่วนร่วมกับชุมชน ในการสืบทอดและอนุรักษ์ภูมิปัญญาการทอผ้า ในชุมชนเทศบาลตำบลโพรงมะเตือต่อไป

3. สนับสนุนการจัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาชาติพันธุ์ลาวครั้ง ในเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ เป็นระบบฐานข้อมูลสารสนเทศที่รวบรวมบริบททางวัฒนธรรม รวมทั้งสภาพปัจจุบัน เพื่อการเรียนรู้และเผยแพร่วัฒนธรรม โดยมีการเผยแพร่ทั้งในลักษณะฐานข้อมูลออนไลน์ หนังสือและเอกสารควบคู่กันไป และควรให้เทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ เป็นแหล่งจัดเก็บฐานข้อมูลและดูแลระบบสารสนเทศที่สร้างขึ้นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- โกศล น่วมบาง และ พิทักษ์ ศิริวงศ์. 2559. การดำรงอยู่ของการทอผ้าตีนจกของชาวไทยเชื้อสายลาวครั้ง บ้านสระบัว อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 35 (6), 50-59.
- ญาณภัทร ยอดแก้ว. 2559. รายงานวิจัยเรื่อง การสืบสานวัฒนธรรมวิถีพุทธของชาติพันธุ์ลาวครั้งตำบลห้วยด้วน อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ทรงพล ต่วนเทศ. 2555. การศึกษาภูมิปัญญาการทอผ้าพื้นเมืองของคนไทยเชื้อสายลาวครั้งในจังหวัดสุพรรณบุรี ชัยนาท และอุทัยธานี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ.
- บุญชม ศรีสะอาด. 2554. *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล และ สุภาพ ฉัตรภรณ์. 2555. *การออกแบบการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- แพรภัทร ยอดแก้ว. 2559. การศึกษาวิเคราะห์อัตลักษณ์ของชาติพันธุ์ลาวครั้ง ในเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอมือง จังหวัดนครปฐม. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ครั้งที่ 6 วันที่ 15-16 สิงหาคม 2559. สงขลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- แพรภัทร ยอดแก้ว. 2561. ผ้าทอลาวครั้งลายดอกมะเดื่อ: ผ้าทอพื้นเมืองของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง ในเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอมือง จังหวัดนครปฐม. ใน การประชุมวิชาการระดับนานาชาติและระดับชาติ ราชภัฏวิจัย ครั้งที่ 5 วันที่ 2-5 ธันวาคม 2561. เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- แพรภัทร ยอดแก้ว. 2563. การอนุรักษ์ผ้าทอลาวครั้งกับการสืบสานวัฒนธรรมวิถีพุทธของชาติพันธุ์ลาวครั้งในเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอมือง จังหวัดนครปฐม. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ครั้งที่ 12 วันที่ 10 กรกฎาคม 2563. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- รุจี ศรีสมบัติ. 2553. *ผ้าทอลาวครั้ง: การอนุรักษ์ฟื้นฟูและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอในวิถีชีวิต*. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ล่อ ไชโยธา. 2551. *ศึกษาภูมิปัญญาการทอผ้าไหมชุมชนตำบลโคกจาน อำเภอยะผา จังหวัดศรีสะเกษ*. (วิทยานิพนธ์สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา). มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, ศรีสะเกษ.

- วิราวรรณ ขาดิบุตร. 2546. วัฒนธรรมและแนวทางอนุรักษ์สิ่งทอพื้นถิ่นในวิถีชีวิตลาวครั่ง : กรณีศึกษาชุมชนในตำบลโคกหม้อ อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2561. ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี พ.ศ. 2561 - 2580.
- สิทธิชัย สมานชาติ, ดร. 2562. ผ้าทอกลุ่มไท-ครั่ง อัตลักษณ์ลวดลายและสีสันท. วารสารวัฒนธรรม 58 (3) กรกฎาคม-กันยายน 2562.
- สุพิศ ศรีพันธุ์. 2551. ภูมิปัญญาการทอผ้าของคนไทยเชื้อสายลาวครั่งในเขตอำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- เสาวนีย์ อาริวงเจริญ. 2556. รายงานวิจัยเรื่อง การศึกษาลวดลายผ้าทอโบราณของชนชาติลาวครั่ง บ้านโคกหม้อ จังหวัดอุทัยธานี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.

การวางแผนการปลูกข้าวในระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ด้วยวิธีการตัดสินใจแบบหลาย หลักเกณฑ์

Planning of Rice Cultivation in Large Plot Agricultural System with Multi -Criteria Decision Making

Received 30 February 2021

Revised 3 February 2021

Accepted 18 February 2021

มนตรี สิงหหาระ

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

Montri Singhavara

Maejo University

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงแนวทางการตัดสินใจของชุมชนที่มีต่อการปลูกข้าวและพืชเศรษฐกิจสำคัญ รวมถึงแนวทางการใช้ทรัพยากรเพื่อการเพาะปลูกอย่างเหมาะสมภายใต้แนวทางเกษตรนาแปลงใหญ่ มีขอบเขตด้านพื้นที่ศึกษาใน อ.พาน จ.เชียงราย โดยรวบรวมข้อมูลภาคสนามจากเกษตรกรตัวอย่าง 400 ราย และการพัฒนาแบบจำลองทางคณิตศาสตร์สำหรับการปลูกพืชแบบหลายวัตถุประสงค์แบบหลายช่วงเวลา ร่วมกับการมีส่วนร่วมของตัวแทนเกษตรกรและผู้เชี่ยวชาญด้วยวิธี MCDM เพื่อกำหนดความสำคัญของพืชทางเลือกและหาแนวทางการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสมเพื่อการบรรลุเป้าหมายที่กำหนด ผลการศึกษา ได้แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรให้ความสำคัญกับหลักเกณฑ์(criteria) การปลูก ข้าวญี่ปุ่น มากที่สุดด้วยค่าน้ำหนัก 0.179 รองลงมา คือ ข้าวเจ้าดำ ข้าวเหนียวดำ กระเทียม ข้าวเจ้าขาว และข้าวเหนียวขาว ตามลำดับ การศึกษาค้นพบว่า ความผันผวนของราคาผลผลิตพืชส่งผลให้เกิดการใช้ที่ดินและแรงงานสูงขึ้นเพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิตชดเชยราคาที่ต่ำลงและมีผลให้ต้นทุนค่าเสียโอกาส(opportunity cost) ของวิธีการปลูกข้าวราคาสูงขึ้น เพราะฉะนั้น แนวทางการปลูกข้าวด้วยวิธีนาดำในช่วงนาปีถือเป็นวิธีที่เหมาะสมที่สุด ในขณะที่นาปรังสามารถเลือกปลูกได้ทั้งกระเทียมและข้าวญี่ปุ่น โดยรูปแบบการรวมกลุ่มเพื่อการวางแผนการใช้ทรัพยากรร่วมกันตามแนวทางนาแปลงใหญ่ร่วมกับการกำหนดเป้าหมายด้านการตลาดที่ชัดเจน จะทำให้การใช้ทรัพยากรมีประสิทธิภาพถือเป็นวิธีที่เหมาะสมต่อการลดความเสี่ยงด้านผลตอบแทนจากความไม่แน่นอนด้านราคาและปริมาณผลผลิตตกต่ำจากภัยแล้ง นอกจากนี้ การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานถือเป็นแนวทางสำคัญต่อการยกระดับความสามารถทางการแข่งขันของเกษตรกรในอนาคต

คำสำคัญ: เกษตรนาแปลงใหญ่ ข้าว การตัดสินใจแบบหลายหลักเกณฑ์ แบบจำลองหลายเป้าหมาย การแลกเปลี่ยน

Abstract

This Research aims to study the approach of the community toward decision to grow rice and economic crops, including resource allocation for using appropriately in plantation under the large plot agricultural system. The study areas were in Phan district, Chiang Rai Province and the data were collected from sampling 400 field farmers. The method used is developing mathematical model for crop growing in multi-objectives and multi-periods, together with agriculturist representative and experts with multi criteria decision making (MCDM). This is to prioritize the importance of alternative crops and finding appropriate allocation of resources to achieve the targeted goal. The result showed that agriculturists prioritize most toward criteria for Japanese rice growing, with weight of 0.179, followed by transplanted rice, glutinous transplanted rice, garlic, paddy sown rice, and glutinous paddy sown rice, respectively. The study's result also showed that price fluctuation of crop products resulted in more use of land and labor in order to increase product to compensate low price and this also resulted in the higher opportunity cost of growing transplanted rice. Therefore, growing transplanted rice during in-season plantation is considered the most effective way while during off-season, either garlic and Japanese rice can be grown. Collective pattern for planning for using resources together in large plot agricultural areas, together with clear marketing target would bring about effective use of resources and reduce risk in revenue from fluctuation in price and uncertainty of yields from drought. Moreover, technology development to solve the problem of lack of labor is deemed important approach toward the enhance of competitiveness of agriculturists in the future as well.

Keyword: Large Agricultural Land Plot Guidelines, Rice, Multi-decision making, Multi-Choice goal Programming, Trade-offs

บทนำ

จากประเด็นปัญหาเชิงโครงสร้างของระบบการผลิตข้าวไทยและความสำคัญของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในเขตภาคเหนือตอนบน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดนโยบายสำคัญที่มีเป้าประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องข้าวในระยะยาวให้กับชาวนาทั่วประเทศ ซึ่งนโยบายสำคัญที่ถูกขับเคลื่อนไปแล้วในปีงบประมาณ 2559 ได้แก่ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ และเมื่อนำมาใช้กับเกษตรกรผู้ปลูกข้าวจึงเป็นนโยบายที่ต้องการส่งเสริมให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มกันเพื่อเป็น นาแปลงใหญ่ โดยเป้าหมายของนโยบายดังกล่าว คือ การลดต้นทุนเพื่อการสร้างความสามารถทางการแข่งขันให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าว (Economy of scale) ด้วย

การมุ่งให้ความสำคัญกับการใช้ปัจจัยการผลิต(ปุ๋ย ยากำจัดศัตรูพืช เมล็ดพันธุ์) การใช้แรงงานและเครื่องจักร การเกษตร การปรับปรุงดิน และการบริหารจัดการ โดยมีการแต่งตั้งผู้จัดการแปลง(ตัวแทนจากหน่วยงาน รัฐบาล) ทำหน้าที่บริหารจัดการและประสานงานเชื่อมโยงให้กับสมาชิกในกลุ่ม ตามแนวทางดังกล่าวเกษตรกร ต้องมีการรวมกลุ่มกันโดยมีหลักเกณฑ์ คือ พื้นที่เพาะปลูกควรอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกันและควรมีขนาดพื้นที่ รวมเกินกว่า 1,000 ไร่ จากเกษตรกรจำนวนมากกว่า 50 ราย ขึ้นไป ภาระหน้าที่ของกลุ่มเกษตรกรตาม แนวทาง นาแปลงใหญ่ ประกอบด้วย 1) การรวบรวมเกษตรกรและจัดกระบวนการกลุ่มเพื่อดำเนินการนา แปลงใหญ่ 2) ดำเนินการผลิตและการตลาดร่วมกันโดยผ่านกระบวนการวิเคราะห์ และร่วมกันเพื่อกำหนด เป้าหมาย(ผลตอบแทน , ปริมาณการผลิต , ราคา) 3) จัดทำแผนปฏิบัติการและร่วมกันกำหนดเทคโนโลยีเพื่อ ใช้ในกระบวนการผลิตและตลาด 4) กำหนดการใช้ปัจจัยการผลิต ในลักษณะร่วมกันซื้อหรือจัดจ้าง เป็นต้น การรวมกลุ่มของเกษตรกรตามแนวทาง นาแปลงใหญ่ ที่ได้ดำเนินการไปแล้วในปีงบประมาณ 2559 สำหรับ จังหวัดในเขตภาคเหนือตอนบนที่มีศักยภาพเชิงพื้นที่ ประกอบด้วย 1) จ.เชียงราย ได้แก่ อ.เวียงชัย อ.พาน อ.ขุนตาล จำนวนอำเภอละ 1,000 ไร่ และ อ.เชียงของ จำนวน 2,000 ไร่ 2) จ.พะเยา ได้แก่ อ.เมือง พื้นที่ ขนาด 1,400 ไร่ เพราะฉะนั้น เมื่อเทียบสัดส่วนกับพื้นที่เหมาะสมของการปลูกข้าวจะเห็นได้ถึงช่องว่างหรือ โอกาสที่สามารถเพิ่มจำนวนกลุ่มหรือขนาดพื้นที่ นาแปลงใหญ่ ได้อีกมาก

อย่างไรก็ตาม การรวมกลุ่มของเกษตรกรเพื่อวางแผนการผลิต(การใช้ปัจจัยการผลิต) การตลาด (ปริมาณการขาย) และการกำหนดเป้าหมายนั้น ยังขาดแนวทางที่ชัดเจนและไม่สามารถตรวจวัดในเชิงปริมาณ รวมถึงไม่สามารถประเมินถึงผลกระทบเชิงเศรษฐกิจที่เกิดจากความไม่แน่นอนของสภาพแวดล้อม (เช่น ปริมาณน้ำ หรือสภาพอากาศ) และความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจ (เช่น ราคา หรือต้นทุน) ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อการหาแนวทางตัดสินใจต่อการใช้ปัจจัยการผลิตอย่างเหมาะสม โดยอาศัย วิธีการตัดสินใจแบบหลายหลักเกณฑ์ (Multi-criteria Decision Making) และการมีส่วนร่วมของเกษตรกรใน การให้น้ำหนักความสำคัญต่อทางเลือก(Alternatives) ต่างๆ ตามหลักเกณฑ์(Criteria) หรือข้อจำกัด (Constraint) ด้านทรัพยากรและเทคโนโลยีของชุมชน ซึ่งคุณประโยชน์ที่ได้จะมีส่วนช่วยสร้างต้นแบบการ รวมกลุ่มตามแนวทางนาแปลงใหญ่ และพัฒนาไปสู่เกษตรแม่นยำ(Precision Agriculture) หรือ Smart Farmer ซึ่งจะส่งผลต่อการยกระดับความสามารถทางการแข่งขัน(Competitiveness) ของเกษตรกรไทยใน อนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อได้ทราบการตัดสินใจของเกษตรกรในการให้น้ำหนักความสำคัญต่อการปลูกข้าวและพืช เศรษฐกิจสำคัญเพื่อการบรรลุเป้าหมายโดยชุมชนมีส่วนร่วม
2. เพื่อพัฒนาแบบจำลองทางคณิตศาสตร์และแนวทางการตัดสินใจต่อการใช้ปัจจัยการผลิตเพื่อการ ปลูกข้าวในระบบเกษตรนาแปลงใหญ่อย่างมีประสิทธิภาพ

ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การตัดสินใจแบบพิจารณาหลายเกณฑ์(multiple criteria decision making : MCDM) และการตัดสินใจแบบหลายวัตถุประสงค์(multiple objective decision making : MODM) ถูกประยุกต์ใช้เพื่อหาแนวทางการจัดสรรปัจจัยการผลิตและทรัพยากรเพื่อการตัดสินใจและวางแผนผลิตทางการเกษตรและพลังงานทางเลือกอย่างแพร่หลาย ดังตัวอย่างต่อไปนี้ Jablonski et al. (2010) ได้ทำการสำรวจเกี่ยวกับการคาดการณ์และการใช้นโยบายการผลิตพลังงานชีวมวล เพื่อให้เกิดความยั่งยืนทางพลังงานของประเทศอังกฤษในระยะยาวโดยแบบจำลอง BIOSYS-MAKAL ผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงความซับซ้อนของเส้นทางการใช้พลังงานชีวมวล(bioenergy) รูปแบบต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพลังงานความร้อนชีวภาพ (bio-heat) และการใช้ biofuel เพื่อการขนส่งซึ่งมีศักยภาพเป็นอย่างมาก ความสำเร็จของโครงการขึ้นอยู่กับความพร้อมด้านทรัพยากรการผลิตและข้อจำกัดทางการตลาด Callesen et al. (2010) ใช้วิธีการ Simple Linear Programming เพื่อหาแนวทางการจัดสรรทรัพยากรการผลิตภายใต้ข้อบังคับการใช้พลังงานในประเทศเดนมาร์ก เพื่อต้องการหาค่าต้นทุนต่ำที่สุดของการผลิตพลังงานภายใต้ขอบเขตข้อจำกัดของระบบคือ พื้นที่การเพาะปลูก พื้นที่ที่กั้นเอาไว้เพื่ออนุรักษ์ ปริมาณไนโตรเจนตามมาตรฐานกำหนด รูปแบบการปลูกพืช (การปลูกพืชพลังงานหลายอย่างร่วมกัน) และข้อจำกัดด้านปริมาณอาหารคนและอาหารสัตว์ เนื่องจากการผลิตพลังงานชีวมวล(bioenergy) มีความเกี่ยวเนื่องกับระบบการปลูกและขายพืชเพราะฉะนั้น งานวิจัยส่วนใหญ่จึงต้องทำการศึกษาเพื่อคาดการณ์ผลกระทบของระบบห่วงโซ่อุปทานการผลิตพลังงานชีวมวลต่อการใช้ทรัพยากรและเพื่อการแนะนำเทคโนโลยีที่เหมาะสม โดยใช้วิธีการ multi-criteria optimization และ genetic algorithm optimization (Ayoub et al., 2009) นอกจากนี้การใช้แบบจำลอง goal programming เพื่อการกำหนดเป้าหมายของแบบจำลองถือเป็นแนวทางสำคัญของผู้ทำการตัดสินใจ (decision maker) เนื่องจากช่วยให้เกิดแนวทางการกำหนดนโยบายและวางแผนได้อย่างเหมาะสม ที่ผ่านมามีงานวิจัยที่นำแนวทางนี้ไปใช้อย่างแพร่หลาย เช่น Cristobal (2012) ใช้แบบจำลอง goal programming เพื่อให้ทราบถึงผลกระทบต่อผลผลิตและการจ้างงานในส่วนต่างๆของเศรษฐกิจ ที่เกิดจากการลดลงของมลภาวะและความต้องการพลังงาน นอกจากนี้ ด้วยความไม่แน่นอนหรือคลุมเครือของข้อมูลทางการเกษตร ทำให้ข้อมูลบางประเภทที่ต้องอาศัยความรู้หรือประสบการณ์ของ ผู้ทำการตัดสินใจ(decision maker) เช่น ผลผลิตทางการเกษตร ปริมาณน้ำ เป้าหมายที่ต้องการ(goal) เป็นต้น จึงมีการประยุกต์ใช้ fuzzy goal programming เพื่อสร้างแบบจำลองการใช้ทรัพยากรในการปลูกพืชตามฤดูกาลโดยคำนึงถึงความต้องการของสังคม (Biswas et al., 2005) fuzzy goal programming (FGP) model และ lexicographic goal programming(LGP) model ถูกใช้ร่วมกันเพื่อการประเมินถึงโอกาสการมีงานทำ ในพื้นที่ชนบท นอกจากนี้ ผลการคำนวณด้วยการตัดสินใจภายใต้หลายวัตถุประสงค์(multiple objective decision making : MODM) จะทำให้ทราบถึงอัตราการแลกเปลี่ยน(trade-offs) เป็นค่าที่สะท้อนถึงความขาดแคลน(scarcity) เช่น ที่ดิน น้ำ แรงงาน พลังงาน การแลกเปลี่ยน(trade-off) จึงหมายถึงการยอมเสียสละบางสิ่งเพื่อให้ได้บางอย่างเพิ่มขึ้น โดยบางอย่างที่เราไม่ได้เลือกนี้ถือเป็นค่าเสียโอกาส(opportunity cost) ถือเป็นหลักการที่สำคัญทางเศรษฐศาสตร์เพื่อใช้เป็นหลักหรือแนวทางในการเลือกหรือตัดสินใจในหลายๆกรณี เพราะฉะนั้น สามารถ

กล่าวได้ว่าค่าเสียโอกาส(opportunity cost) คือ มูลค่าของทางเลือกที่ดีที่สุดจากทางเลือกที่มีอยู่แต่เราไม่ได้เลือก และด้วยหลักการนี้ทำให้มีหลายงานวิจัยได้ให้ความสำคัญดังเช่น Beck et al.(2008) กำหนดเป้าหมายของแผนพลังงานด้วยวิธี multi-objective optimization และแสดงการคำนวณการแลกเปลี่ยน(trade off) ระหว่าง เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและสังคม

วิธีการวิจัย

การศึกษาแนวทางตัดสินใจต่อการใช้ปัจจัยการผลิตอย่างเหมาะสมภายใต้แนวทางนาแปลงใหญ่โดยอาศัยวิธีการ MCDM ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วนสำคัญ คือ 1) การตัดสินใจด้วยวิธีการเชิงลำดับชั้นแบบคลุมเครือ (Fuzzy Analysis Hierarchical Process) เพื่อให้ได้ค่าน้ำหนักความสำคัญที่เกษตรกรมีต่อทางเลือกในการปลูกและขายพืช 2) การพัฒนาแบบจำลองหลายเป้าหมายแบบหลายทางเลือกและมีหลายช่วงเวลา (Multi-goal , Multi-choice and Multi-Period Linear Programming) ร่วมกับการหาค่าที่เหมาะสมด้วย Extended goal programming แบบจำลองข้างต้นนี้จะถูกใช้ร่วมกันเพื่อคำนวณค่าเหมาะสมของการใช้ที่ดิน แรงงาน และน้ำ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์สำคัญคือ การได้รับผลตอบแทนสูงสุดจากการปลูกข้าวและพืชเศรษฐกิจทางเลือกชนิดอื่นทั้งในและนอกฤดูกาล ภายใต้ข้อจำกัดของทรัพยากร ดิน น้ำและแรงงาน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เพื่อให้เกิดการวางแผนการใช้พื้นที่ที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงผู้วิจัยจึงเลือกพื้นที่ที่มีศักยภาพเชิงพื้นที่และคนในชุมชนมีความพร้อมและร่วมมือในการให้ข้อมูล จากการสำรวจข้อมูลภาคสนาม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย เป็นพื้นที่หนึ่งที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ข้างต้น โดยพืชที่ทำการเพาะปลูกในช่วงเดือนสิงหาคม – ธันวาคม ได้แก่ การปลูกข้าวเจ้าดำ(objective1 C) ข้าวเจ้านาหวาน(objective2 V) ข้าวเหนียว นาดำ (objective3 B) และข้าวเหนียวนาหวาน(objective4 E) ส่วนช่วงฤดูแล้งช่วงเดือนธันวาคม-เมษายน เป็นพืชที่สามารถทนแล้งและสามารถก่อให้เกิดผลตอบแทนเพื่อชดเชยการปลูกข้าวนาปีและคำนึงถึงความเป็นไปได้ทางเทคโนโลยีการเพาะปลูกสำหรับเกษตรกรในพื้นที่ศึกษาการสร้างแบบจำลองครั้งนี้จึงเลือกพืช 2 ชนิดได้แก่ข้าวญี่ปุ่น(objective5 J)และกระเทียม(objective6 G) ส่วนกลุ่มตัวอย่างศึกษาประกอบด้วยเกษตรกรผู้ปลูกพืชทั้ง 6 ชนิดข้างต้น ในพื้นที่ศึกษา และเป็นเกษตรกรที่มีความพร้อมในการรวมกลุ่มตามแนวทางเกษตรแปลงใหญ่ ซึ่งมีจำนวน 67 ครัวเรือน นอกจากนี้ยังมีเกษตรกรที่มีศักยภาพในการรวมกลุ่มในอนาคตอีกเกินกว่า 300 ครัวเรือน ซึ่งมีผลรวมพื้นที่ศึกษาทั้งสิ้น 4,358 ไร่

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

แนวทางการศึกษาประกอบด้วย 2 ขั้นตอนสำคัญประกอบด้วย

1) การตัดสินใจด้วยวิธีการเชิงลำดับชั้นแบบคลุมเครือ (Fuzzy Analysis Hierarchical Process: FAHP) เป็นวิธีการหนึ่งของกระบวนการตัดสินใจแบบหลายหลักเกณฑ์ (multi criteria decision making) เพื่อช่วยแก้ปัญหาที่มีความยุ่งยากและซับซ้อนในการเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด(Best Alternative)

พัฒนาขึ้นโดย Saaty ในปี ค.ศ.1980 และมีการนำแนวคิดของทฤษฎีเซตความคลุมเครือ(Fuzzy Set Theory) เข้ามาร่วมกับกระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์ภายใต้สถานการณ์ที่มีความคลุมเครือ ไม่ชัดเจนและยากต่อการกำหนดให้แน่นอน โดยมีแนวทางคือการให้ลำดับความสำคัญด้วยวิธีการเปรียบเทียบเป็นคู่และใช้ชุดข้อมูลแบบคลุมเครือแทนการให้คะแนนแบบใช้ตัวเลขประเมินเพียงตัวเดียว (Ceilik et al., 2009) ด้วยวิธี FAHP จะทำให้ได้ คำนวณน้ำหนักความสำคัญ

2) การพัฒนาแบบจำลองหลายเป้าหมายแบบหลายทางเลือกและมีหลายช่วงเวลา (Extended goal , Multi-choice and Multi-Period Linear Programming) จากการประชุมแบบมีส่วนร่วมทำให้ทราบทางเลือกหรือวัตถุประสงค์ที่เกษตรกรต้องการบรรลุ ซึ่งได้แก่ผลตอบแทนสูงสุดจากทางเลือกการปลูกพืชทั้ง 6 ชนิด โดยแบ่งกิจกรรมการเพาะปลูกเป็น 4 ส่วน คือกิจกรรมการปลูก ดูแล เก็บเกี่ยวและขายผลผลิต และเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของการวางแผนและแสดงถึงพลวัตรของกิจกรรมเพาะปลูกจึงกำหนดช่วงเวลาเป็น 3 ปีปฏิทิน(36 เดือน) ซึ่งสามารถแสดงแบบจำลอง ได้ดังต่อไปนี้

2.1) สมการวัตถุประสงค์ แสดงถึงสมการผลตอบแทนสุทธิจากการปลูกและขายพืช 6 ทางเลือก (ตามกระบวนการที่ได้จาก FAHP) ซึ่งมีกิจกรรมตลอดกระบวนการเพาะปลูกประกอบด้วย การขาย (รายรับ) ต้นทุนการปลูกพืช (ดูแลและเก็บเกี่ยว) ต้นทุนการใช้แรงงานจ้าง และต้นทุนการใช้น้ำ แสดงเป็นสมการได้คือ

$$Z_i^F = \sum_{t=1}^{36} \sum_{s=1}^2 (\bar{P}_{it} \cdot \bar{y}_{it}) \cdot Area_{ist(j=4)} - \sum_{t=1}^{36} \sum_{s=1}^2 \sum_{j=1}^3 (Cl_{ij} \cdot Area_{istj}) - \sum_{t=1}^{36} \sum_{s=1}^2 \sum_{j=1}^4 (CH_t \cdot HiLa_{istj}) - \sum_{t=1}^{36} \sum_{s=1}^2 \sum_{j=1}^4 (CW_t \cdot HiW_{istj}) \quad \forall i \quad i=1,...,6 \quad (1)$$

ราคาขายผลผลิต ($\bar{P}_{it}$) ผลผลิตเฉลี่ยของพืช ($\bar{y}_{it}$) และต้นทุนการผลิตพืช (C_{ijt}) จากการสำรวจข้อมูลภาคสนามของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรในช่วงปีการเพาะปลูก 2559-2562 ทำให้ได้ช่วงราคาขาย และปริมาณผลผลิตของเกษตรกรเป็นช่วงข้อมูล(ต่ำสุด-สูงสุด) ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากเกษตรกรแต่ละรายมีประสิทธิภาพการผลิตแตกต่างกันรวมถึงความคาดเคลื่อนในการให้ข้อมูลของเกษตรกรจึงทำให้ข้อมูลที่ได้มีความไม่แน่นอนหรือคลุมเครือ ส่วนต้นทุนการผลิตเฉลี่ย (C_{ijt}) จำแนกตามกิจกรรม(ปลูก ดูแลและเก็บเกี่ยว) แสดงค่าพารามิเตอร์ดัง Table 1 ส่วนต้นทุนค่าแรงงานจ้างมีอัตราเท่ากับ 300 บาท/วัน (37.5 บาท/ชั่วโมงแรงงาน) และเนื่องจากพื้นที่ศึกษา อยู่ในเขตพื้นที่ชลประทานทำให้มีต้นทุนการใช้น้ำต่ำมากจึงกำหนดให้มีต้นทุนการใช้น้ำของพืชเท่ากับ 1 บาท/ลูกบาศก์เมตร

Table 1 sales price, quantity of output and production costs

plan t	Price range(baht/kg.) ($\bar{p}_{it}$)			Yield (kg./rai) ($\bar{y}_{it}$)		Cost (baht/rai) (C_{ijt})		
	Year	Year	Year	Soil highly	Soil	implan	care	harves
	2015/16	2016/17	2017/18	suitable(S1)	moderate suitable(S2)	t		t
C	14.31-16.07	14.31-16.07	11.64-14.25	902-1,066	922-1,127	2,852	938	1,117
V	14.313-16.07	14.313-16.07	11.64-14.25	786-825	802-871	1,170	2,624	945
B	12.42-13.36	12.42-13.36	9.92-12.69	1,017-1,202	1,017-1,202	1,975	1,040	1,404
E	12.42-13.36	12.42-13.36	9.92-12.69	908-926	927-981	1,936	1,277	1,996
J	9.5-12.30	9.5-12.30	9.50-12.30	810-830	806-818	1,800	3,173	1,100
G	10.0-25.0	10.0-25.0	10.0-25.0	945-1,035	956-1,068	8,252	5,033	1,851

Source: field survey and data from Department of Internal Trade, Chiang Rai Province, 2019

2.2) สมการข้อจำกัด (Constraints) ประกอบด้วย

2.2.1) การถ่ายโอนปริมาณน้ำในช่วงหน้าแล้งและฝน

$$TrW_{t(w=1)} - HiW_{t(w=2)} \leq \bar{Wat}Q_{t(w=1)} \quad \exists t \quad (2)$$

$$TrW_{t(w=1)} - TrW_{(t-1)(w=1)} \leq HiW_{t(w=2)} \quad \exists t$$

$$\sum_{i=1}^4 \sum_{s=1}^2 \sum_{j=1}^3 \bar{CWU}_{stj} Area_{istj} + TrW_{t(w=1)} - TrW_{(t-1)(w=1)} \leq \bar{Wat}Q_{t(w=3)} + HiW_{t(w=4)} \quad \exists t$$

2.2.2) ข้อจำกัดการใช้ปริมาณน้ำบาดาลในช่วงฤดูแล้งและฝน

$$\sum_{t=1}^T HiW_{t(w=2)} \leq \bar{WQR}_{w=2} \quad \exists t \quad (3)$$

$$\sum_{t=6}^T HiW_{t(w=4)} \leq \bar{WQR}_{w=4} \quad \exists t$$

ปริมาณน้ำชลประทาน ($\bar{Wat}Q_{tw}$) น้ำบาดาล ($\bar{WQR}$) และอัตราการใช้น้ำของพืช ($\bar{CWU}_{ij}$) เนื่องจากพื้นที่ตัวอย่างมีแหล่งน้ำทั้งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ได้แก่ น้ำแม่ควาโดน ลำห้วย และหนองน้ำธรรมชาติ รวมถึง

แหล่งน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้นได้แก่ประปาหมู่บ้าน 26 แห่ง บ่ออบาดาล 98 แห่ง อ่างเก็บน้ำ 10 แห่ง ถึงเก็บน้ำฝน 42 แห่ง ฝาย 69 แห่ง สระน้ำ 5 แห่ง และบ่อน้ำตื้น 624 แห่ง จากการคาดประมาณด้วยการคำนวณขนาดปริมาตรบรรจุน้ำจึงสามารถระบุปริมาณน้ำจากระบบชลประทานได้โดยประมาณ คือ 3,996,659.2 -19,983,296 ลบ.ม/ปี ส่วนปริมาณน้ำที่ดินโดยการคาดประมาณจากเจ้าหน้าที่หน่วยงานของกรมชลประทาน จ.เชียงราย โดยประมาณ คือ 121,816 – 1,763,600 ลบ.ม./ปี ส่วนการใช้น้ำของพืช (EWU_{ij}) มีความไม่แน่นอนจึงแสดงเป็นช่วงของข้อมูล(กรมชลประทาน, 2557) แสดงดัง Table 2

Table 2 labor and water requirement for crop cultivation

plant	labor requirement(man-hour/rai) (LQ_{ij})			water requirement (cubic meters/rai)
	implant	care	Harvest	(EWU_{ij})
transplanted rice (C)	42.32	3.95	11.24	159.75 - 255.5
paddy sown rice (V)	5.63	4.77	15.50	159.75 - 255.5
glutinous transplanted rice (B)	19.13	4.45	22.0	177.5 - 284.25
glutinous paddy sown rice(E)	10.76	3.84	39.02	177.5 - 284.25
Japanese rice(J)	4.00	15.33	11.00	137.5 - 237.5
garlic (G)	18.00	4.80	20.53	120 - 133.75

Source: from field survey and calculated.

2.2.3) ข้อจำกัดพื้นที่ที่มีความเหมาะสมต่อการปลูกพืชในเขตพื้นที่ศึกษา

$$\sum_{i=1}^4 Area_{istj} \leq Aland_s \quad \forall t \quad \forall s \quad (4)$$

2.2.4) การใช้พื้นที่เก็บเกี่ยวและพื้นที่การดูแลมีปริมาณไม่เกินการใช้พื้นที่สำหรับเพาะปลูก

$$\begin{aligned} Area_{is(t+1)(j=2)} &\leq Area_{istj(j=1)} \quad \forall t \quad \forall i \quad \forall s \\ Area_{is(t+1)(j=3)} &\leq Area_{istj(j=2)} \quad \forall t \quad \forall i \quad \forall s \end{aligned} \quad (5)$$

พื้นที่ที่มีความเหมาะสมต่อการปลูกพืช ($Aland_v$) จากข้อมูลกรมการข้าวทำให้ได้ทราบจำนวนเกษตรกรที่มีการรวมกลุ่มในรูปแบบนาแปลงใหญ่ มีจำนวนทั้งสิ้น 67 ราย มีพื้นที่เพื่อใช้ในการวางแผนการเพาะปลูกทั้งสิ้น 858 ไร่ จำแนกเป็นพื้นที่เหมาะสมสูงในการปลูกข้าว (s1) 595 ไร่ และพื้นที่เหมาะสมปานกลาง(s2) 263 ไร่ อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลกรมพัฒนาที่ดิน(กรมพัฒนาที่ดิน ,2550) อ.พาน ยังมีพื้นที่เหมาะสมสูงและเกษตรกรมีศักยภาพในการรวมกลุ่มรูปแบบนาแปลงใหญ่ เพิ่มอีก 3,500 ไร่ จึงมีพื้นที่ในการศึกษาครั้งนี้ทั้งสิ้น 4,385 ไร่

2.2.5) ข้อจำกัดแรงงานในครัวเรือนและแรงงานจ้างสำหรับกิจกรรมการเพาะปลูก ดูแลและเก็บเกี่ยวพืชโดยใช้แรงงานในกิจกรรมของพืช i มีค่าไม่เกินแรงงานในครัวเรือนรวมกับแรงงานจ้าง

$$\sum_{s=1}^2 LQ_{ij} Area_{istj} - HiL_{it} \leq AL_t \quad \forall j \quad \forall i \quad \exists t \quad (6)$$

ปริมาณแรงงานจ้างสูงสุดของพืช i ณ เวลา t

$$HiL_{it} \leq \bar{A}HiL_t \quad \forall i, \forall t \quad (7)$$

ปริมาณแรงงานในครัวเรือน (AL_t) แรงงานจ้างที่มีในพื้นที่ ($\bar{A}HiL_t$) และอัตราการใช้แรงงานในกิจกรรมการเพาะปลูกพืช (LQ_{ij}) เนื่องจากมีสมาชิกในครัวเรือนที่ทำการเกษตรมีจำนวนเฉลี่ย 3 คน และปริมาณแรงงานจ้างทั้งในพื้นที่ศึกษา รวมถึงพื้นที่ใกล้เคียงมีจำนวนโดยประมาณ 800 – 3,000 คน (สำนักงานแรงงานจังหวัดเชียงราย, 2556) โดยกำหนดให้แรงงาน 1 คน ทำงานเป็นเวลา 8 ชั่วโมงต่อวัน (8 ชั่วโมงแรงงาน) และจำนวนวันทำงานเท่ากับ 25 วันต่อเดือน เพราะฉะนั้น จึงสามารถคำนวณจำนวนชั่วโมงการทำงานของแรงงานในครัวเรือนได้ 600 และแรงงานจ้างเท่ากับ 160,000 – 600,000 ชั่วโมงแรงงาน/เดือน

กำหนดให้ เซต(Sets)

i คือ ประเภทของพืช $i \in I$ $I = 1$ คือ ข้าวเจ้านาดำ(C) $I = 2$ คือ ข้าวเจ้านาหวาน(V) $I = 3$ คือ ข้าว

เหนียวนาดำ(B) $I = 4$ คือ ข้าวเหนียวนาหวาน(E) $I = 5$ คือ ข้าวญี่ปุ่น(J) $I = 6$ คือ กระเทียม (G)

s ชนิดของดินที่เหมาะสม $s \in S$ $S = 1$ ดินเหมาะสมลำดับหนึ่ง

t ช่วงเวลาการเกิดกิจกรรมทางการเกษตร $t \in T$ เดือน 1 – 36

j กิจกรรมการปลูกพืชไร่ $j \in J$ $J = 1$ การปลูก $J = 2$ การดูแล $J = 3$ การเก็บเกี่ยว $J = 4$ การขาย

w แหล่งน้ำในพื้นที่ปลูกพืช $w \in W$ $W = 1$ คือ น้ำชลประทาน $W = 2$ คือ น้ำบาดาล

ตัวแปรตัดสินใจ(Decision Variables)

$Area_{ij}$ การใช้พื้นที่ของพืช i ตามกิจกรรมการเพาะปลูก j ณ เวลา t ของดินที่เหมาะสม S (หน่วย: ไร่)

$HiLa_{ij}$ ปริมาณการใช้แรงงานจ้าง (หน่วย: ชั่วโมงแรงงาน)

HiW_{ij} ปริมาณการใช้น้ำบาดาลในช่วงฤดูแล้งและฤดูฝน ณ เวลา t (หน่วย: ลูกบาศก์เมตร)

TrW_w ปริมาณน้ำชลประทานคงเหลือจากกิจกรรมทางการเกษตร ณ t เวลา (หน่วย: ลูกบาศก์เมตร)

$TrW_{(t-1)w}$ ปริมาณน้ำชลประทานที่ถูกถ่ายโอนมาจากเวลา t (หน่วย: ลูกบาศก์เมตร)

HiL_{it} ปริมาณแรงงานจ้าง ณ เวลา t (หน่วย: ชั่วโมงแรงงาน)

เพื่อศึกษาผลกระทบจากความคลุมเครือของปัจจัยทางเศรษฐกิจ(ราคาผลผลิตและปริมาณแรงงาน) และปัจจัยสิ่งแวดล้อม(ปริมาณน้ำและผลผลิตพืช) ต่อผลตอบแทนและการจัดสรรทรัพยากร การศึกษาครั้งนี้

อาศัยการกำหนดฟังก์ชันความเป็นสมาชิกแบบ Fuzzy min ให้กับพารามิเตอร์ที่มีความคลุมเครือ ซึ่งในที่นี้กำหนดให้ α เป็นพารามิเตอร์ควบคุมกล่าวคือเมื่อ α มีค่าเพิ่มขึ้นจนเข้าใกล้ 1 แสดงถึง การมองโลกในแง่ร้าย(pessimistic) แต่มีความเป็นไปได้ในโลกความเป็นจริง (เช่น ราคาผลผลิตตกต่ำ ปริมาณแรงงานลดลง เกิดภัยแล้ง และผลผลิตตกต่ำ) แต่เมื่อ α มีค่าเพิ่มขึ้นจนเข้าใกล้ 0 เป็นการมองโลกในแง่ดี(optimism) แต่เป็นไปได้ยากในโลกความเป็นจริง(เช่น ราคาผลผลิตสูงขึ้น ปริมาณแรงงานเพิ่มขึ้น ปริมาณน้ำสมบูรณ์ และผลผลิตดี)

3) การหาค่าที่เหมาะสมด้วยวิธี Extended goal programming และ Multi-choice goal programming (MCGP) เนื่องจากผลการคำนวณด้วยแบบจำลองหลายเป้าหมายแบบหลายช่วงเวลาสามารถให้ค่าการจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพตามหลักพาเรโต (pareto) ได้อย่างมากมาย และอาจจะทำให้เกิดความไม่สมดุลของคำตอบ กล่าวคือมีเพียงพืชที่มีประสิทธิภาพของผลตอบแทนเท่านั้นที่ถูกเลือกให้เกิดการเพาะปลูก เพราะฉะนั้นเพื่อให้เกิดหลักเกณฑ์ในการเลือกผลลัพธ์อย่างเหมาะสม จึงอาศัยแบบจำลอง Extended GP (EGP) ซึ่งจะทำให้เกิดการการจัดสรรทรัพยากรอย่างสมดุลระหว่างปรัชญาความมีประสิทธิภาพ (Efficiency) กับปรัชญาความเท่าเทียม(equity) บนพื้นฐานของความสำเร็จตามเป้าหมาย และด้วยการถ่วงน้ำหนักความสำคัญ (w_i) ให้กับสมการวัตถุประสงค์ที่ i เพื่อแสดงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนที่คำนวณจากวิธี FAHP นอกจากนี้ เนื่องจากมีการกำหนดเป้าหมายผลตอบแทนสุทธิสำหรับแต่ละสมการวัตถุประสงค์มากกว่า 1 ค่า ดังนั้น จึงใช้ MCGP

$$\text{Achievement function } \text{Min } a = (1-\lambda)D + \lambda \sum_{i=1}^q \left(\frac{w_i n_i}{k_i} + \frac{w_i p_i}{k_i} \right)$$

subject to

$$f_i(x) + n_i - p_i = \sum_{j=1}^m g_{ij} S_{ij}(B) \quad i=1, \dots, Q$$

$$\frac{w_i n_i}{k_i} + \frac{w_i p_i}{k_i} \leq D \quad i=1, \dots, Q$$

$$S_{ij}(B) \in R_i(x) \quad i=1, \dots, Q$$

$$x \in F \quad (F \text{ is feasible set})$$

$$n_i, p_i \geq 0 \quad \lambda \in [0,1] \quad i=1, \dots, Q$$

เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายผลตอบแทนสุทธิได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแสดงการใช้แบบจำลอง EGP ร่วมกับ MCGP ได้ดังต่อไปนี้

$$\text{Achievement function } \text{Min } a = (1-\lambda)D + \lambda \sum_{i=1}^q \left(\frac{w_i n_i}{k_i} + \frac{w_i p_i}{k_i} \right) \quad (8)$$

subject to

$$f_i(x) + n_i - p_i = \sum_{j=1}^m g_{ij} S_{ij}(B) \quad i=1, \dots, Q$$

$$\frac{w_i n_i}{k_i} + \frac{w_i p_i}{k_i} \leq D \quad i=1, \dots, Q$$

$$S_{ij}(B) \in R_i(x) \quad i=1, \dots, Q$$

$$x \in F \quad (F \text{ is feasible set})$$

$$n_i, p_i \geq 0 \quad \lambda \in [0,1] \quad i=1, \dots, Q$$

โดยที่ λ เป็นพารามิเตอร์ควบคุม นั่นคือ ถ้า $\lambda = 0$ เราจะได้ฟังก์ชันความสำเร็จที่มีความเท่าเทียมกันสูงสุด(maximum equity) แต่ถ้า $\lambda = 1$ จะได้ฟังก์ชันความสำเร็จที่มีประสิทธิภาพสูงสุด(maximum efficiency) ซึ่งค่า λ ในช่วง (0,1) ทำให้ได้คำตอบที่อยู่ระหว่าง Chebyshev goal programming (CGP) ($\lambda = 0$ หรือ Minmax goal programming) กับ weighted goal programming (WGP) ($\lambda = 1$) ในขณะที่ $s_j(B)$ แสดงถึงฟังก์ชันลำดับของตัวเลข 0 กับ 1 และ $R_i(x)$ คือ ฟังก์ชันข้อจำกัดของทรัพยากร

ผลการทดลองและวิจารณ์

การตัดสินใจด้วยวิธีการเชิงลำดับชั้น (Fuzzy Analysis Hierarchical Process: FAHP)

จากการจัดประชุมแบบมีส่วนร่วมระหว่างตัวแทนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ อำเภอพวน จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วยกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพืชทั้ง 6 ชนิด ตัวแทนจากภาครัฐบาล(เกษตรตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล และนักวิชาการจากสถาบันการศึกษา) การประชุมในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดน้ำหนักความสำคัญโดยอาศัยวิธี FAHP ทำให้ได้แผนภาพเชิงลำดับชั้น และค่าน้ำหนักการตัดสินใจแสดงได้ดัง Figure 1 แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรมีเป้าหมาย(goal) คือ **การผลิตข้าวเพื่อสร้างผลตอบแทนอย่างยั่งยืนภายใต้แนวทางนาแปลงใหญ่** ประกอบด้วย 6 ทางเลือก (alternatives) คือ การปลูกข้าวเจ้านาดำ (Rice_C) และนาหว่าน (Rice_V) การปลูกข้าวเหนียวนาดำ (Rice_B) และนาหว่าน (Rice_E) และพืชเศรษฐกิจสำคัญ ได้แก่ ข้าวญี่ปุ่น(Rice_J) และกระเทียม(Gar_R) โดยน้ำหนักความสำคัญ(Weight) มีค่าแตกต่างกันเล็กน้อย แต่ก็ได้แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรให้ความสำคัญกับการปลูก ข้าวญี่ปุ่น มากที่สุด ด้วยค่าน้ำหนัก 0.179 รองลงมา คือ ข้าวเจ้านาดำ ข้าวเหนียวนาดำ กระเทียม ข้าวเจ้านาหว่าน และข้าวเหนียวนาหว่าน ด้วยค่าน้ำหนัก 0.171 , 0.169 , 0.161 , 0.155 และ 0.153 ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากเกษตรกรให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมถึง(ES) 0.74 มากกว่าสิ่งแวดล้อม(ENV) ที่เท่ากับ 0.26 โดยเกษตรกรมีความเห็นร่วมกันว่าหลักเกณฑ์ย่อย (sub-criteria) ที่มีบทบาทสำคัญต่อการตัดสินใจมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ปัจจัยราคา(P) 0.28 รองลงมา คือ การส่งเสริมจากภาครัฐบาล(G) 0.17 และต้นทุน(C) 0.16 ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากการขายผลผลิตได้ในราคาที่สูงส่งผลต่อการเกิดสภาพคล่องทางการเงิน เกษตรกรสามารถนำเงินไปใช้จ่ายในชีวิตประจำวันได้สะดวก และสามารถชำระหนี้สินที่เกิดขึ้นได้อย่างคล่องตัว ส่วนการส่งเสริมจากภาครัฐบาลทั้งในรูปแบบการประกันราคาหรือการช่วยเหลือด้านปัจจัยการผลิตนั้นถือเป็นปัจจัยเกื้อหนุนทำให้เกษตรกรลดความเสี่ยงด้านผลตอบแทนลงได้ รวมถึงการจัดการด้านต้นทุนการผลิตที่มีประสิทธิภาพจะมีส่วนช่วยส่งเสริมความสามารถทางการแข่งขันให้กับเกษตรกรได้เป็นอย่างดี โดยค่าน้ำหนักความสำคัญของทางเลือกทั้ง 6 ที่คำนวณได้ข้างต้นจะถูกนำไปถ่วงน้ำหนักความสำคัญให้กับสมการวัตถุประสงค์ในแบบจำลอง EGP และ MCGP ต่อไป

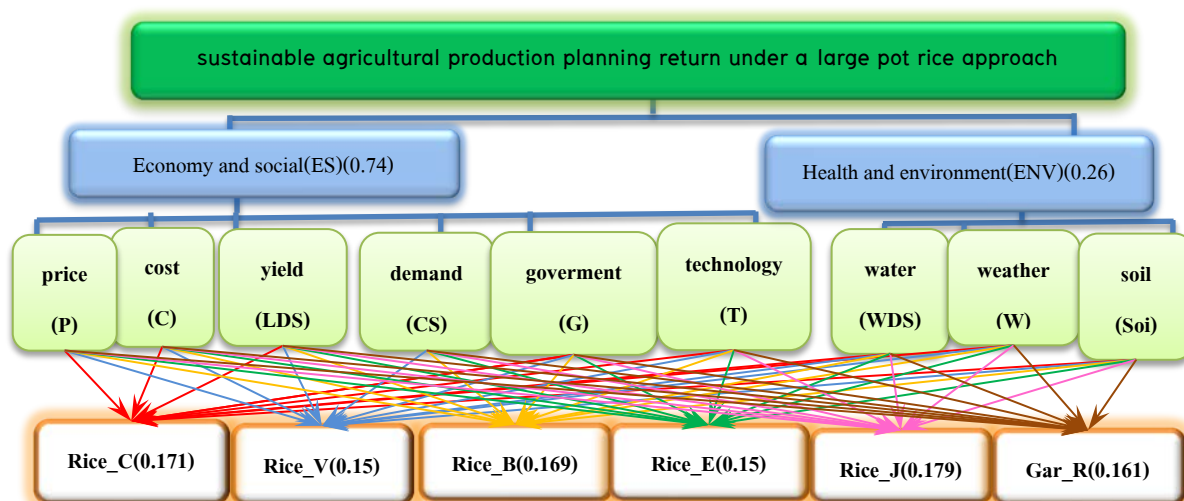

Figure 1 Hierarchical analysis to sustainable agricultural production planning return

การบรรลุเป้าหมายผลตอบแทนของเกษตรกรและแนวทางการจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม

จากการประชุมแบบมีส่วนร่วมของตัวแทนเกษตรกรและข้อมูลเศรษฐกิจชุมชนจากหน่วยงานรัฐบาล ทำให้ได้ช่วงข้อมูลของค่าเป้าหมายผลตอบแทนรวม 3 ปี สำหรับแต่ละทางเลือกคือ ข้าวเจ้าดำ(Rice_C) 0.25-60 ล้านบาท ข้าวเจ้าขาว(Rice_V) 0.45-50 ล้านบาท ข้าวเหนียวดำ(Rice_B) 0.1-65 ล้านบาท ข้าวเหนียวขาว(Rice_E) 0.25-45.5 ล้านบาท ข้าวญี่ปุ่น(Rice_J) 0.2-30 ล้านบาท และกระเทียม(Gar_R) 0.3-50 ล้านบาท ผลการคำนวณด้วย EGP และ MCGP ร่วมกับแบบจำลองการปลูกพืชแบบหลายช่วงเวลาในระบบนาแปลงใหญ่แสดงดังต่อไปนี้

ผลตอบแทนเกษตรกร ลำดับแรกต้องเลือกค่า λ (ระดับความเท่าเทียมและควมมีประสิทธิภาพ) (จากสมการที่ 8) ที่ทำให้เกิดผลตอบแทนสุทธิโดยรวมมากที่สุดที่ระดับค่า α ต่างๆ (ความไม่แน่นอนของราคา ($\tilde{p}_t$) และผลผลิตพืช ($\tilde{y}_t$)) ซึ่งผลการคำนวณทำให้ได้ค่า $\lambda = 0.15$ และ $\alpha = 0.15 - 0.25$ แสดงดัง Figure 2 กรอบเส้นไขปลาสีแดง จากรูปนี้แสดงให้เห็นผลตอบแทนครัวเรือนสุทธิโดยรวมทั้ง 6 ทางเลือกมีมูลค่า 677,846 บาท/3 ปี โดยที่สามารถวางแผนการปลูกพืชได้ 2 แนวทาง คือ 1) ปลูกข้าวเจ้าดำ(C)(นาปี) (153,406 บาท/3ปี) และปลูกกระเทียม(G)(ฤดูแล้ง)(115,091 บาท/3 ปี) ได้ผลตอบแทนรวม 268,497 บาท/3 ปี 2) ปลูกข้าวเหนียวดำ(B)(นาปี)(162,371 บาท/3ปี) และปลูกข้าวญี่ปุ่น(J)(ฤดูแล้ง)(61,990 บาท/3 ปี) ได้ผลตอบแทนรวม 224,361 บาท/ 3 ปี ซึ่งเมื่อพิจารณาทั้ง 2 แนวทางนี้แสดงให้เห็นว่าแนวทางที่ 1 ได้ผลลัพธ์เกินรายได้เฉลี่ยอ้างอิงของครัวเรือนเกษตรกรจังหวัดเชียงราย 225,972 บาท/ 3 ปี (Re)(figure 2 เส้นตรงสีน้ำตาล) (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2560) ขณะที่ทางเลือกที่ 2 ให้ผลลัพธ์ใกล้เคียงค่าเฉลี่ยอ้างอิงมาก

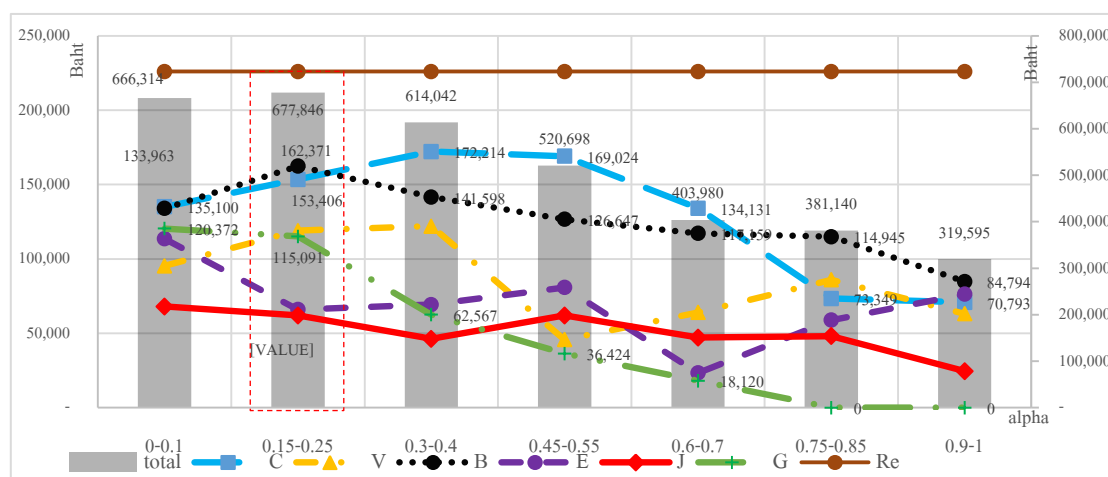

Figure 2 Total 3 year Net Return at various α of price and yield (at $\lambda = 0.15$)

อัตราการแลกเปลี่ยนระหว่างผลกำไรสุทธิของพืชแต่ละชนิด ค่าการแลกเปลี่ยน(trade-offs) ที่ $\alpha = 0.15 - 0.25$ (Figure 2 กรอบเส้นไขปลาสีแดง) ได้บ่งบอกว่าการลดผลตอบแทนของข้าวญี่ปุ่น(J) ลง 1 บาท จะช่วยให้ผลตอบแทนจากการปลูกกระเทียม(G) เพิ่มขึ้น 1.82 บาท (การปลูกพืชในฤดูแล้ง) และสามารถเพิ่มผลตอบแทนให้กับข้าวเจ้าดำ(C) และข้าวเหนียวดำ(B) ได้เท่ากับ 2.48 และ 2.51 ตามลำดับ นอกจากนี้ เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าการแลกเปลี่ยนตามวิธีการปลูกระหว่างนาหว่านกับนาดำ ก็พบว่าการลดผลตอบแทนจากการปลูกข้าวเหนียวนาหว่าน(E) ลง 1 บาท ส่งผลให้ผลตอบแทนจากข้าวเหนียวดำ(B)เพิ่มขึ้นเท่ากับ 1.47 และการลดผลตอบแทนจากข้าวเจ้านาหว่าน(V) ลง 1 บาท ผลตอบแทนข้าวเจ้าดำ(C)เพิ่มขึ้น 1.29 บาท

การใช้ทรัพยากรจากแบบจำลองและการใช้ทรัพยากรในปัจจุบัน การศึกษาในส่วนนี้แบ่งออกเป็น 2 แบบจำลองได้แก่ แบบจำลอง 1 ราคาผลผลิตเกิดความไม่แน่นอนและการเลือกปรัชญาคำตอบระหว่างประสิทธิภาพ(efficiency) กับความเท่าเทียม(equity) แบบจำลอง 2 การเลือกปรัชญาคำตอบ ($\lambda = 0.15$) ที่ทำให้เกิดผลตอบแทนสุทธิสูงสุดภายใต้ความไม่แน่นอนของราคาและผลผลิตที่กำหนด($\alpha = 0.15 - 0.25$) ผลการคำนวณจากแบบจำลองพบว่ามีพื้นที่น้อยกว่า 4,358 ไร่ ซึ่งเป็นพื้นที่ทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้และยังสามารถสร้างผลตอบแทนสุทธิได้ใกล้เคียงหรือมากกว่าผลตอบแทนเฉลี่ย 225,972 บาท (Table 3) แสดงได้ดังแบบจำลอง 1 กรณีมองโลกในแง่ดี ($\alpha = 0$) และมีการกำหนดความเท่าเทียม(equity) ในระดับสูง $\lambda = 0 - 0.1$ ส่งผลให้เกิดผลตอบแทนสุทธิเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 270,000 บาท รองลงมาคือ 257,000 บาท โดยรูปแบบการปลูกพืชนาปีได้แก่ ข้าวเหนียวดำ(B) หรือข้าวเจ้าดำ(C) ส่วนฤดูแล้งได้แก่การปลูกกระเทียม(G) และเมื่อกำหนดให้ราคาผลผลิตพืชตกต่ำลง(pessimistic)($\alpha = 0.5$) การปรับระดับความมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น(ลดความเท่าเทียม) $\lambda = 0.3 - 0.4$ จะช่วยพยุงให้ผลตอบแทนสุทธิเฉลี่ยมีค่าอยู่ที่ 224,634 บาท โดยข้าวเจ้าดำ(C)และกระเทียม(G) ยังคงเป็นทางเลือกที่เหมาะสม สำหรับ แบบจำลอง 2 เมื่อกำหนดให้ระดับราคา (P_{it}) และผลผลิตพืช(Y_{it}) เกิดความไม่แน่นอนและมีความสัมพันธ์ในแบบแปลผกผันกันที่ระดับ $\alpha = 0.15 - 0.25$ การปลูกข้าวแบบนาดำทั้งข้าวเจ้าและข้าวเหนียวยังคงเป็นทางเลือกที่ดีที่สุด และข้าว

ญี่ปุ่น (J) ถือเป็นอีกทางเลือกสำหรับการปลูกในช่วงฤดูแล้งเนื่องจากสามารถสร้างผลตอบแทนสุทธิร่วมกับข้าวเหนียวนาดำ (B) ได้ถึง 224,361 บาท

สำหรับความต้องการพื้นที่และแรงงานจางนั้นมีค่าเพิ่มขึ้นในแบบจำลองที่ 1 โดยเฉพาะเมื่อราคาผลผลิตตกต่ำลง(pessimistic)(α เพิ่มขึ้น) การเพิ่มปริมาณผลผลิตจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อชดเชยราคาผลผลิตที่ลดลง เพราะฉะนั้น พื้นที่เพาะปลูก($Area_{ij}$) และแรงงานจาง($HiLa_{ij}$) ถูกใช้เพิ่มขึ้นดังจะเห็นได้ในแบบจำลอง 1 มีการใช้พื้นที่เพิ่มขึ้น 3,092 , 3,560 และ 4,240 และมีความต้องการแรงงานจางเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน คือ จาก 1,540 เป็น 1,643 และ 2,851 คน/เดือน ตามลำดับ ซึ่งเมื่อคำนวณเป็นมูลค่าการใช้แรงงานจาง (ค่าจ้างแรงงานเท่ากับ 350 บาท/คน/วัน และจ้างงาน 25 วัน) จะมีค่าเท่ากับ 13.4 , 31.1 และ 37.1 ล้านบาท/เดือน (Table 3) โดยอุปทานแรงงานครัวเรือนในพื้นที่ที่มีประมาณ 1,701 คน/เดือน เพราะฉะนั้น จึงอาจเกิดปัญหาการขาดแคลนแรงงานเกษตรในพื้นที่ขึ้นได้เมื่อมีการใช้พื้นที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้น ($\alpha > 0.5$)

วิจารณ์ผลการศึกษา

เกษตรกรให้ความสนใจต่อการรวมกลุ่มตามแนวทางนาแปลงใหญ่แต่ยังคงมีความคลุมเครือต่อแนวทางปฏิบัติ เพราะฉะนั้น การใช้วิธีการ MCDM ถือเป็นเครื่องมือสำคัญต่อการช่วยสนับสนุนการตัดสินใจ (decision support) ให้กับเกษตรกร ซึ่งผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรให้ความสำคัญกับปัจจัยทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยด้านราคาผลผลิต เนื่องจากค่าครองชีพและต้นทุนการผลิตที่เพิ่มสูงขึ้นทำให้ปัจจัยทางเศรษฐกิจมีความสำคัญมากกว่าสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ผลการคำนวณจากแบบจำลองได้แสดงให้เห็นว่า การปลูกข้าวด้วยวิธีนาดำหรือการปลูกข้าวแบบประณีต (System of Rice Intensification) สามารถสร้างผลตอบแทนให้กับแนวทางนาแปลงใหญ่ได้สูงและยั่งยืนมากกว่าวิธีการนาหว่านซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อารีย์ เชื้อเมืองพาน และคณะ (2562) เนื่องจากผลผลิตของข้าวนาดำที่สูงกว่าข้าวนาหว่านจึงส่งผลให้ได้รับผลกระทบจากความไม่แน่นอนของราคาต่ำไปด้วย นอกจากนี้ ผลการคำนวณการแลกเปลี่ยน (trade-offs) ทำให้ได้ค่าเสียโอกาส(opportunity cost) (Beck et al, 2008) ของผลตอบแทนจากทางเลือกของพืชทั้ง 6 วัตถุประสงค์ และทำให้พบว่า ข้าวเหนียวนาดำมีต้นทุนค่าเสียโอกาสสูงสุด รองลงมาคือข้าวเจ้านาดำ นอกจากนี้ การใช้ปัจจัยการผลิตจากแบบจำลองยังแสดงให้เห็นถึงการจัดสรรตามหลักของพาเรโต (pareto optimality) เห็นได้จากการใช้ปัจจัยการผลิต(พื้นที่และแรงงาน)ลดลงจากทั้งแบบจำลองที่ 1 และ 2 ในขณะที่สามารถสร้างผลตอบแทนได้เพิ่มขึ้น สะท้อนถึงการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรเช่นเดียวกันกับผลการศึกษาของ Biswas and Pal (2005)

Table 3 The used of inputs, resources and return from model compare with current situation

	Current situation n	$\alpha=0$ $\lambda=0-0.1$	Model 1 $\alpha=0.5$ $\lambda=0.3-0.4$	$\alpha=1$ $\lambda=0.9-1$	Model 2 $\alpha=0.15-0.25$ $\lambda=0.15$
1. Total area for growing rice at the highly and moderate suitable	4,358	377 – 3,092	93 – 3,560	86 – 4,240	86 – 4,240
1.1 Total area of the farmers who have joined the rice large plots (rai)	858	38 – 858	14 – 838	7 – 788	14 – 858
1.2 Total area of the farmers who have potential to joined the rice large plots in future (rai)	3,500	15 – 2,313	3,500	10 – 3,500	14 – 3,479
2. Water requirement for cultivation (million cubic meters/month)	-	0.06 – 0.63	0.04 – 0.63	0.1 – 0.63	0.63 – 1.27
3. Amount of household labor (person/month)	1,701				
4. demand for hire labor (person/month)		40 – 1,540	25 – 1,643	48 – 2,851	28 – 1,415
5. average return of agriculturer household (baht/ 3 year)	225,972				
5.1 transplanted rice (C) (in season) and garlic(G) (off season)		257,000	224,634		268,497
5.2 glutinous transplanted rice (B)(in season) and garlic (G) (off season)		270,000	157,328	178,385	224,361
5.3 glutinous transplanted rice (B) (in season) and Japanese rice(J) (off season)					

Source: from field survey and calculated

สรุปผลและเสนอแนะ

นโยบายนาแปลงใหญ่มีเป้าหมายสำคัญเพื่อลดต้นทุนการผลิตและสร้างรายได้เปรียบทางการแข่งขันให้กับเกษตรกร เพราะฉะนั้น การใช้วิธี MCDM เพื่อช่วยสนับสนุนการตัดสินใจของเกษตรกรต่อการปลูกข้าวในระบบนาแปลงใหญ่ถือเป็นแนวทางสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายข้างต้นอย่างยั่งยืน เนื่องจากเกษตรกรมีส่วนในการตัดสินใจร่วมกับวิธีการสร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ ผลการศึกษาได้แสดงให้เห็นว่าความไม่แน่นอนของราคาผลผลิตพืชส่งผลให้เกิดการใช้ทรัพยากรการผลิต(ที่ดินและแรงงาน)เพิ่มขึ้นเพื่อชดเชยผลตอบแทนที่ลดลง และด้วยสถานการณ์ในปัจจุบันที่เกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุเกิน 55 ปี จึงมีความเสี่ยงต่อปัญหาการขาดแคลนแรงงานได้ในที่สุด เพราะฉะนั้น การพัฒนาเทคโนโลยีการปลูกข้าวนาดำเพื่อลดการใช้แรงงานถือเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากต่อการส่งเสริมความสามารถทางการผลิตข้าวในอนาคต นอกจากนี้ผลกระทบจากความไม่แน่นอนด้านเศรษฐกิจ(ราคาผลผลิตตกต่ำ)และธรรมชาติ(ภัยแล้ง) จะนำไปสู่การผลิตแบบมุ่งเน้นประสิทธิภาพ(efficiency) คือ ผลิตพืชน้อยชนิดลง(ข้าวเจ้าและข้าวญี่ปุ่น) ขณะที่พืชท้องถิ่นปลูกน้อยลง(ข้าวเหนียวและกระเทียม) จนกระทั่งต้องซื้อเพื่อบริโภคจากภายนอกชุมชนซึ่งถือเป็นการบั่นทอนความสามารถทางการผลิตและเกิดความไม่มั่นคงทางอาหารขึ้นได้อย่างแน่นอน ดังนั้น ผู้ทำการตัดสินใจ(decision maker) จำเป็นต้องมีหลักเกณฑ์เพื่อการเลือกส่วนผสมระหว่างความมีประสิทธิภาพ(efficiency)(การผลิตพืชน้อยชนิด) กับความเท่าเทียม(equity) (การผลิตพืชหลายชนิด) อย่างเหมาะสม

ปัจจุบันพื้นที่ของ อ.พาน จ.เชียงราย มีเกษตรกรที่รวมกลุ่มกันในรูปแบบนาแปลงใหญ่จำนวน 67 ครัวเรือน (พื้นที่รวม 858 ไร่) และมีเกษตรกรที่มีศักยภาพในการรวมกลุ่มอีก 3,500 ไร่ (รวม 4,358 ไร่) ผลการคำนวณจากแบบจำลองแสดงถึงการใช้พื้นที่น้อยกว่า 4,358 ไร่ แต่ยังสามารถสร้างผลตอบแทนสุทธิได้ใกล้เคียงหรือมากกว่า 225,972 บาท/ 3 ปี ดังนั้น ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สำคัญคือ การขยายพื้นที่การรวมกลุ่มนาแปลงใหญ่เพิ่มขึ้นจะช่วยลดความเสี่ยงด้านผลตอบแทนจากความไม่แน่นอนด้านราคาและปริมาณผลผลิตตกต่ำ(ภัยแล้ง)ลงได้ โดยมีทางเลือกการเพาะปลูกสำคัญ คือ 1) ข้าวเจ้านาดำ(C)(นาปี) และกระเทียม (G) (ฤดูแล้ง) 2) ข้าวเหนียวนาดำ (B) (นาปี) และกระเทียม (G) (ฤดูแล้ง) และ 3) ข้าวเหนียวนาดำ (B) (นาปี) และข้าวญี่ปุ่น (J) (ฤดูแล้ง)

เอกสารอ้างอิง

- กรมการค้าภายในจังหวัดเชียงราย. 2562. *ราคาสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัด*. สืบค้น 1 มีนาคม 2562, จาก <http://www.dit.go.th/ChiangRai/content.asp?depid=24&catid=10806>
- กรมชลประทาน. 2557. *ค่าสัมประสิทธิ์พืช(Kc)ของพืช 40 ชนิด*. สืบค้น 1 พฤษภาคม 2560, จาก http://water.rid.go.th/hwm/cropwater/iwmd/index_th.htm.
- กรมพัฒนาที่ดิน. 2550. “*เขตการใช้ที่ดิน ตำบลแม่ต๋อน อำเภอสี จังหวัดลำพูน*”. [ซีดี-รอม].
- สาระสังเขปจาก : *ฐานข้อมูลกรมพัฒนาที่ดิน*.
- สำนักงานแรงงานจังหวัดเชียงราย. 2556. *สถิติแรงงานจังหวัด*. สืบค้น 1 พฤษภาคม 2558, จาก http://chiangrai.mol.go.th/labour_statistic.

อารีย์ เชื้อเมืองพาน, มนตรี สิงหะวาระ และ อัครวิน เฝ้าอำนวยวิทย์. 2562. **ประสิทธิภาพการผลิตข้าวนาแปลงใหญ่ของเกษตรกรในเขตภาคเหนือตอนบน**. รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์, สำนักวิจัยและส่งเสริมวิชาการการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

References

- Ayoub, N., Elmoshi, E., Seki, H., & Naka, Y. (2009). Evolutionary algorithms approach for integrated bioenergy supply chains optimization. *Energy Conversion and Management*, 50(12), 2944-2955.
- Beck, J., Kempener, R., Cohen, B., & Petrie, J. (2008). A complex systems approach to planning, optimization and decision making for energy networks. *Energy Policy*, 36(8), 2795-2805.
- Biswas, A., & Pal, B. B. (2005). Application of fuzzy goal programming technique to land use planning in agricultural system. *Omega-International Journal of Management Science*, 33(5), 391-398.
- Callesen, I., Grohnheit, P. E., & Ostergard, H. (2010). Optimization of bioenergy yield from cultivated land in Denmark. *Biomass & Bioenergy*, 34(9), 1348-1362.
- Celik, M., Kandakoglu, A., & Er, D. (2009). Structuring fuzzy integrated multi-stages evaluation Model on academic personnel recruitment in MET institutions. *Expert Systems with Applications*, 36, 6918–6927 decision-making methods for bioenergy systems”. *Energy* 25: 1-11.
- Cristobal, J. R. S. (2012). A goal programming model for the optimal mix and location of renewable energy plants in the north of Spain. *Renewable & Sustainable Energy Reviews*, 16(7), 4461-4464.
- Jablonski, S., Strachan, N., Brand, C., & Bauen, A. (2010). The role of bioenergy in the UK's energy future formulation and modelling of long-term UK bioenergy scenarios. *Energy Policy*, 38(10), 5799-5816.
- Saaty, T.L., (1980), *The Analytic Hierarchy Process*, McGraw-Hill, New York.

นวัตกรรมบริการที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม

Service Innovation Affecting the Success of Traditional Retail Stores Businesses

Received 1 February 2021

Revised 11 February 2021

Accepted 18 February 2021

ภิราภรณ์ ก้อนคำ

มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

Piraporn Konkhum

Kasem Bundit University

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสร้างกรอบแนวคิดนวัตกรรมบริการที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม โดยใช้วิธีการทบทวนวรรณกรรม และใช้ข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ ทำการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและผลงานต่าง ๆ โดยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หนังสือ งานวิจัย เอกสารวิชาการ และสืบค้นข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ตโดยใช้คำสำคัญที่เกี่ยวข้อง (ตามกรอบแนวคิดในการศึกษา) ร่วมกับการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่ให้คำปรึกษาด้านค้าปลีกที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 5 ราย เจ้าของกิจการ จำนวน 10 ราย และผู้ใช้บริการจำนวน 20 ราย โดยใช้แบบวิเคราะห์เอกสารเป็นเครื่องมือวิจัย และรายงานผลด้วยการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ โดยมีขอบเขตการศึกษา ได้แก่ นวัตกรรมบริการและธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิม และส่วนประสมทางการตลาดสำหรับธุรกิจบริการการค้าปลีกแบบดั้งเดิมภายใต้สมมุติฐานที่ว่า นวัตกรรมบริการส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิม

ผลการศึกษาพบว่า กรอบแนวคิดนวัตกรรมบริการที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมมี องค์ประกอบที่สำคัญคือ องค์ประกอบของทฤษฎีด้านนวัตกรรมบริการ และองค์ประกอบด้านส่วนประสมทางการตลาดสำหรับธุรกิจบริการค้าปลีกแบบดั้งเดิม และผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ มีการแนะนำผู้ประกอบการไว้ 2 ประเด็นคือ 1)ควรมีการประเมินตนเอง 2)ควรใช้การวิเคราะห์ในแบบจำลองธุรกิจ หรือ BMC (Business Model Canvas) เป็นแนวทางไปสู่การพัฒนาปรับปรุงธุรกิจ เพื่อให้มีนวัตกรรมบริการที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม ต่อไปได้

คำสำคัญ: นวัตกรรมบริการ, ธุรกิจร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม

Abstract

The objective of this study is to study the conceptualization of service innovation that affects the success of traditional retail businesses. Using the method of literature review And using data from secondary sources Conduct studies and research from various documents and works related to research books, academic papers And search through the Internet using relevant keywords (Based on the study conceptual framework) together with

the interview of 5 wholesale and retail consulting experts with at least 5 years of experience, 10 business owners and 20 service users by using the document analysis. As a research tool And report the results with analytical descriptions The scope of study includes service innovation and traditional retail businesses. And the marketing mix for traditional retail services under the assumption that service innovation affects the success of traditional retail businesses.

The study found that The service innovation concept that affects the success of the traditional retail business has The key elements are Components of service innovation theory And marketing mix elements for traditional retail service businesses And results of expert interviews Operators are recommended to 2 issues: 1) should have a self-assessment. 2) The analysis should be used in a business model or BMC (Business Model Canvas) as a guideline for business improvement. To provide service innovations that affect the success of the traditional retail business

Keyword: Service Innovation, Traditional Retail Stores

บทนำ

ร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม(traditional retailed trade store) หมายถึง“ร้านโชห่วย”หรือ “ร้านขายของชำ”(grocery store) มีลักษณะเป็นร้านค้าห้องแถวที่มีพื้นที่ไม่มากนักการตกแต่งร้านไม่ทันสมัยการจัดวางสินค้าไม่เป็นหมวดหมู่ โดยเน้นความสะดวกของเจ้าของร้าน หรือร้านค้าที่มีการจัดรูปแบบคล้ายกับร้านค้าปลีกสมัยใหม่โดยการเพิ่มขึ้นสำหรับการวางสินค้าส่วนใหญ่ลูกค้าไม่สามารถเดินเลือกสินค้าได้ ซึ่งผู้ขายจะเป็นผู้ให้บริการลูกค้าเอง การดำเนินงานเป็นลักษณะแบบครอบครัวมีความคล่องตัวในการตัดสินใจ ไม่มีการนำเทคโนโลยีขั้นสูงมาใช้มีเพียงเทคโนโลยีสมัยใหม่รูปแบบที่ไม่ซับซ้อนมาใช้ในการดำเนินงาน เช่น เครื่องคิดเงินอัตโนมัติ ไม่มีการจัดการด้านการตลาดที่ชัดเจน สินค้าที่จำหน่ายมีหลากหลายประเภท เช่น เครื่องดื่ม ขนม และสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นในชีวิตประจำวันขนาดเล็กและขนาดกลางราคาไม่แพง คุณภาพต่ำถึงปานกลางการบริหารงานแบบง่ายๆ ไม่มีหลักเกณฑ์แน่นอน ไม่ซับซ้อนมีเงินลงทุนน้อย

สภาวะการแข่งขันของอุตสาหกรรมค้าปลีกในปัจจุบัน จากข้อมูลการสำรวจของ The Nielsen Company (Thailand) ในปี 2562 มีร้านค้าโชห่วยทั่วประเทศ จำนวน 443,123 ร้าน เพิ่มขึ้นจากปี 2561 จำนวน 4,303 ร้าน (ปี 2561 มีจำนวน 438,820 ร้าน) แบ่งสัดส่วนเป็นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 34% ภาคกลาง 22% ภาคเหนือ 16% ภาคใต้ 15% และกรุงเทพและปริมณฑล 13% แสดงให้เห็นว่าร้านค้าโชห่วยได้กระจายตัวอยู่ในภูมิภาคเป็นส่วนใหญ่สะท้อนถึงการเป็นกลไกสำคัญในการเป็นเครื่องมือกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากได้เป็นอย่างดี สำหรับภาพรวมของธุรกิจค้าส่งค้าปลีกจะพบว่าร้านค้าโชห่วยมีส่วนแบ่งในตลาดสูงเป็นอันดับ 1 คือ 44.1% รองลงมาคือร้านสะดวกซื้อ 31.8% และไฮเปอร์มาร์เก็ต 24.1% (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์, 2562)

จากผลการศึกษาของ พรไพลิน (2561) พบว่า ปัจจัยหลักที่ทำให้เลือกซื้อสินค้าในร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมได้แก่ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านการจัด promotion และการบริการลูกค้าที่มีความเป็นกันเอง สร้างความสนิทสนมกับลูกค้า ทำให้ลูกค้าเกิดความประทับใจและอยากจะกลับมาใช้บริการอยู่เสมอ ในขณะที่เดียวกัน ผลการศึกษา นภัทร (2558) พบว่า ด้านบุคคลต้องการให้มีความซื่อสัตย์ต่อลูกค้าและมีการบริการที่เป็นมิตรเอาใจใส่ลูกค้าเป็นอย่างดีสุภาพและเป็นกันเองกับลูกค้า ในด้านกระบวนการให้บริการ ต้องการกระบวนการคิดราคาและทอนเงินมีความถูกต้องครบถ้วน และกระบวนการในการชำระเงินมีความรวดเร็ว และด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ ต้องการความมีเอกลักษณ์ดั้งเดิมของชุมชน และการตกแต่งร้านสวยงาม

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นปัญหาที่พบในปัจจุบันคือ สภาพการแข่งขันของอุตสาหกรรมค้าปลีกในปัจจุบัน มีการคู่แข่งจากร้านสะดวกซื้อ และไฮเปอร์มาร์เก็ต ซึ่งมีการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการทำธุรกิจ เพิ่มช่องทางการขาย และการจัดร้านที่สวยงาม มีการติดป้ายราคาชัดเจนทำให้ลูกค้าสามารถตัดสินใจก่อนเลือกซื้อสินค้า อีกทั้งยังมีสินค้าหลากหลายรูปแบบที่มีการปรับเปลี่ยนให้ทันสมัยอยู่เสมอแตกต่างจากร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมมีสินค้าที่ลูกค้าไม่สามารถเดินเลือกสินค้าด้วยตัวเองได้ การจัดการตลาดที่ไม่ชัดเจน สินค้ายังคงรูปแบบเดิมซึ่งมีคุณภาพต่ำจนถึงปานกลาง จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการบริหารจัดการให้เหมาะสมกับกิจการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับผู้ประกอบการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมได้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานวัตกรรมบริการให้ประสบผลสำเร็จและการบริหารจัดการร้านค้าให้มีคุณภาพ และอยู่รอดในสภาพการแข่งขันทางด้านค้าปลีกในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการสร้างกรอบแนวคิดนวัตกรรมบริการที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม

ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านนวัตกรรมบริการ และ ร้านค้าปลีกดั้งเดิม ได้ดังนี้

แนวคิดด้านนวัตกรรมบริการ

วัลย์ลักษณ์ และคณะ (2557:125-128) ได้อ้างถึงทฤษฎี ของ Joseph Schumpeter โดยให้ความเห็นเกี่ยวกับนวัตกรรมว่า นวัตกรรมเป็นสิ่งที่องค์กรควรให้ความสำคัญใน 5 เรื่อง ด้วยกันคือ

- 1) การปรับปรุงผลิตภัณฑ์ใหม่ โดยการแนะนำผลิตภัณฑ์ใหม่ หรือ ปรับเปลี่ยนคุณภาพผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่แล้ว
- 2) การสร้างหรือแนะนำกระบวนการใหม่ ให้เกิดขึ้นในอุตสาหกรรม
- 3) การสร้างตลาดใหม่ หรือ การเปิดตลาดใหม่
- 4) การพัฒนาอุปทานของตลาดใหม่ โดยการดำเนินการด้านการจัดหาวัตถุดิบ หรือปัจจัย การผลิตอื่น ๆ
- และ 5) การปรับโครงสร้างหรือการพัฒนาองค์กร

นฤติ และภูมิพร (2555) การศึกษาองค์ประกอบของนวัตกรรมบริการจะเน้นไปที่การสร้างสรรค์กระบวนการใหม่ ๆ เช่น การเข้าถึงกลุ่มลูกค้าใหม่ แนวคิดในการให้บริการใหม่ หรือการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาช่วย เพื่อให้การดำเนินงานสิ้นไหลและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นซึ่งการบริการจะเข้าถึงกลุ่มลูกค้าได้ก็

ต่อเมื่อมีการกำหนดกลุ่มลูกค้าเป้าหมายถูกต้อง เช่น มีการตั้งคำถามถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตลาดเป้าหมาย เน้นไปที่ลักษณะของประชากร เช่น อายุ รายได้และการศึกษา โดยมีการแบ่งกลุ่มลูกค้าออกตามขนาด เช่น ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก

ชไมพร (2555:) ได้สรุป ความหมายของ นวัตกรรมกรรมการบริการว่า คือ บริการใหม่ ที่มีลักษณะของการปฏิรูปจากเดิม โดยเกิดจากแนวคิดที่มีผู้ ดำรงชีวิตเป็นจุดเริ่มต้น และคำนึงถึงปัจจัยทางสังคม โครงสร้างของระบบที่เป็นอยู่ และการให้ความสำคัญกับคน จากความหมายที่กล่าวมาพอจะสรุปได้ว่า นวัตกรรมกรรมการบริการ หมายถึง การนำความคิดแนวทางการดำเนินงาน หรือเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ตอบสนองความต้องการและสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า อีกทั้งยังเป็นการยกระดับประสิทธิภาพ เพิ่มประสิทธิผลของการบริการและสร้างมูลค่าเพิ่มให้ กับธุรกิจ

(วลัยลักษณ์ และคณะ,2557) นวัตกรรมบริการ คือ ความคิดสร้างสรรค์ในกระบวนการพัฒนา สินค้า และบริการใหม่ หรือกิจกรรมใหม่ ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการอันหลากหลายของลูกค้า โดยการบูรณาการ ศักยภาพการบริหารจัดการขององค์กร รวมถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์กับลูกค้าเพื่อก่อให้เกิดการสร้างคุณค่าของบริการ และ โจเซฟ ชุมปีเตอร์(Joseph Schumpeter) เป็นผู้เสนอทฤษฎีนวัตกรรมซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนา การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ได้กล่าวไว้ในซึ่งได้เสนอแนวคิดทฤษฎีของนวัตกรรมไว้ดังนี้

ทฤษฎี Schumpeter's theory of innovation (Schumpeter,1934,p.120) แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ('4Ps' of innovation) ดังนี้

1) Product innovation คือ การเปลี่ยนแปลงสร้างใหม่ หรือบริการใหม่สำหรับนวัตกรรมต่อยอด เพื่อสินค้าและบริการให้ดีขึ้นกว่าเดิมที่อยู่

2) Process innovation คือ การเปลี่ยนกระบวนการดำเนินงานใหม่ หรือปรับปรุงกระบวนการเดิม เพื่อลดต้นทุน ให้บริการดีกว่าเดิม ลดระยะเวลา ลดขั้นตอน เพิ่มผลผลิต เพิ่มคุณภาพ ลดระยะเวลาในการรอคอย (Lead time)

3) Position innovation คือ การเปลี่ยนบริบท (Context) ของสินค้า หรือบริการ ทำให้ตำแหน่งทางธุรกิจเปลี่ยนไป

4) Paradigm innovation คือ การเปลี่ยนรูปแบบหรือกรอบความคิดทางธุรกิจอาจทำให้เห็นโอกาสทางธุรกิจ ทฤษฎีนวัตกรรมของชุมปีเตอร์ ได้รับความสนใจจากนักวิชาการหลายท่านได้นำมาประยุกต์เพื่อใช้ในการศึกษาทางด้านนวัตกรรม

สรุปแนวคิดนวัตกรรมบริการ ที่ได้จากการศึกษานี้ คือ นวัตกรรมเป็นการสร้างสรรค์วิธีการ รูปแบบและการนำเสนอสิ่งใหม่ๆ มีการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการบริหารจัดการที่มีความเหมาะสมกับกิจการ การบริการและกลุ่มลูกค้า

แนวคิดด้านธุรกิจร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม

ความหมายของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม

อนุศาสตร์ (2553) ธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิม คือร้านค้าขายสินค้าเข้าถึงผู้บริโภคโดยผ่านบุคคลที่เป็นเจ้าของธุรกิจ ไม่มีระบบการจัดการบริหารงานมีรูปแบบที่หลากหลาย ขายสินค้าในพื้นฐานความจำเป็นในการดำรงชีวิตลักษณะการดำเนินงานแสดงถึงลักษณะวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของประชาชนในถิ่นนั้น มีการเจรจาต่อรอง ความเป็นมิตร ความเห็นอกเห็นใจ และความเป็นเอง ตลอดจนมีการดำเนินธุรกิจแบบพอเพียง รูปแบบธุรกิจดั้งเดิมปัจจุบันจะแบ่งได้เป็น 6 ประเภท ดังนี้

1. ยี่เป็ด เป็นตัวแทนของสินค้ารับสินค้าจากบริษัทโดยตรงแล้วกระจายสินค้าออกไป ส่วนมากทำหน้าที่ค้าส่ง พร้อมการกระจาย
2. ซาปั๋ว มีการดำเนินธุรกิจแบบค้าส่ง เพื่อนำไปขายให้กับลูกค้ารายย่อย มีอยู่ในพื้นที่นอกเมือง ผู้ค้าขายซื้อสินค้าจากผู้ค้าส่งหลักไปขายต่อให้ร้านโชห่วยอีกทอดหนึ่ง โดยปกติลูกค้าจะเข้ามาซื้อสินค้าเอง
3. โชห่วย เป็นร้านที่ขายเครื่องอุปโภคบริโภค โดยมีหลักแหล่งที่แน่นอน อยู่ในพื้นที่ชุมชน จำหน่ายสินค้าทั่วไปที่มีความจำเป็นต้องใช้ประจำวัน โดย มีการขายสินค้าทั่วไปเป็นหลักและมีสินค้าจำพวกอาหารสด
4. ร้านชำ เป็นร้านที่ขายเครื่องบริโภคบริโภค โดยมีหลักแหล่งที่แน่นอน ส่วนมากอยู่ในการตลาดสด เน้นการขายสินค้า มีจำหน่ายอาหารสด และขายสินค้าทั่วไปที่จำเป็นต้องใช้ประจำวันจำนวนไม่มากนัก
5. กองคาราวานสินค้า (ตลาดนัด) เป็นสถานที่รวมของผู้ค้าปลีกดั้งเดิมทุกประเภท อาจจะจัดให้ทั้งในอาคารและที่โล่ง ซึ่งมีกำหนดเวลาแน่นอน
6. ร้านค้าเร่ มีลักษณะการนำสินค้าไปขายในที่ชุมชน หมู่บ้าน โดยมีลักษณะการนำสินค้าถึงผู้บริโภค ที่บ้าน และไม่มีคามแน่นอนในการนำไปขายในแต่ละที่

สุจินดา (2554) ได้ศึกษาการปรับปรุงร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม (traditional trade) จากการสอบถามผู้ประกอบการ ร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมและผู้บริโภคที่ได้เข้ามาใช้บริการร้านค้าปลีก ได้ข้อสรุปดังนี้

1. ควรพัฒนาการจัดร้านค้าให้มีความทันสมัยโดยมีการจัดวางสินค้าให้เป็น ระเบียบเป็นหมวดหมู่ สะดวกและง่ายต่อการเลือกซื้อของผู้บริโภค โดยดูตัวอย่างการจัดร้านค้าปลีกสมัยใหม่ เช่น ร้านเซเว่นอีเลฟเว่น หรือร้านสะดวกซื้อหลายยี่ห้อซึ่งมีการใช้พื้นที่เท่ากับร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม แต่ยังสามารถจัด พื้นที่ภายในร้านให้ลูกค้ามีความสะดวกและมีอิสระในการเดินเลือกซื้อสินค้าได้
2. ควรมีการกำหนดกลุ่มลูกค้าเป้าหมายของร้านตนให้ได้ว่ากลุ่มลูกค้า คือ คนกลุ่มใด ต้องการสินค้าประเภทไหน จึงสามารถทำการเลือกซื้อสินค้ามาเสนอขายได้ตรงกับความต้องการของ ผู้บริโภคมากที่สุด และคำนึงถึงความหลากหลายของตัวสินค้าด้วย
3. ควรมีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการให้มากขึ้น เช่น มีเครื่องบันทึกเงินสดอัตโนมัติ เครื่องยิงบาร์โค้ด เป็นต้น เพื่อเพิ่มความสะดวกในการชำระเงินของลูกค้า
4. ควรมีการพัฒนาด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์บ้าง หากพบว่ายอดขาย ของร้านมีแนวโน้มลดลง

ภาณุพงศ์ (2554) ที่ศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจในการเลือกซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคระหว่างร้านสะดวกซื้อกับร้านโชห่วย กรณีศึกษาอำเภอศรีนครจังหวัดสุโขทัย ที่สรุปว่า การบริการที่รวดเร็ว มีอิทธิพลต่อ

ความพึงพอใจในการซื้อสินค้าและใช้บริการจากร้านโชห่วย สอดคล้องกับศุสึพร (2556) ทำการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการใช้บริการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม(ร้านโชห่วย)ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า ปัจจัยด้านกระบวนการ ได้แก่ การบริการที่รวดเร็ว การหยิบเลือกชมสินค้าได้เอง การให้บริการต่าง ๆ กับลูกค้าอย่างเพียงพอ และความถูกต้องในการชำระเงิน ส่งผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการ ร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม เช่นเดียวกับข้อสรุปของ ธัญญา (2546) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมและทัศนคติการซื้อสินค้าจากร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร โดยพบว่า ผู้บริโภคจะเลือก ซื้อสินค้าจากร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม เมื่อสามารถเดินเลือกซื้อสินค้าเองได้เอง สอดคล้องกับ ปฏิกิต (2558) เจ้าของกิจการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม คือ ผู้ที่ต้องพบเจอและใกล้ชิดกับผู้บริโภคโดยตรง จึงควรสร้างและบริหารความสัมพันธ์ให้เกิดความพึงพอใจสูงสุด โดยเน้นสร้างความคุ้นเคยและเป็นกันเอง ให้บริการด้วยความสุภาพ พุดจาไพเราะ ยิ้มแย้มแจ่มใส รวมถึงควรมีความรู้ความ เข้าใจในตัวสินค้าเพื่อที่จะให้ข้อมูลและคำแนะนำกับลูกค้าได้ นอกจากนี้ ยังต้องตอบสนองความต้องการของลูกค้าอย่างรวดเร็ว เช่น การหยิบส่งสินค้าให้ลูกค้า การบริการในจุดชำระเงิน เป็นต้น ขณะเดียวกัน ควรที่จะจัดระเบียบสินค้าให้เป็นหมวดหมู่ เมื่อลูกค้าต้องการเลือกสินค้าเอง ก็จะสามารถตอบสนองความต้องการนี้ได้เป็นอย่างดี ซึ่งช่วยให้เกิดการบริการที่รวดเร็วยิ่งขึ้น ภาวิณี (2554) ได้ศึกษาการบริหารส่วนประสมการค้าปลีกและการจัดการเชิงกลยุทธ์การตลาดของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม พบว่า ความรวดเร็วในการบริการและการ ให้บริการต่าง ๆ กับลูกค้า เช่น การช่วยหยิบส่งสินค้าให้กับลูกค้า โดยที่ลูกค้าไม่จำเป็นต้องลงจากรถ สามารถทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิษญา และคณะ(2551) ที่ทำการศึกษาแนวทางการปรับตัวทางการตลาดของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมตามทัศนคติของ ลูกค้าในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย พบว่า ร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมควรมีการหยิบสินค้าให้กับลูกค้าและให้บริการลูกค้าด้วยความจริงใจ

แนวคิดส่วนประสมทางการตลาดสำหรับร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2547: 35-36) ได้กล่าวว่า ทฤษฎีด้านส่วนประสมทาง การตลาด เป็นปัจจัยทางการตลาด เพื่อตอบสนองความต้องการและสร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้า กลุ่มเป้าหมาย หรือเพื่อกระตุ้นให้กลุ่มลูกค้าเป้าหมายเกิดความต้องการสินค้าและบริการของตน ประกอบด้วยส่วนประกอบ 4 ประการหรือ 4Ps คือ

1. ผลิตภัณฑ์ (Product) หมายถึง สิ่งที่เสนอขายโดยธุรกิจ เพื่อตอบสนองความต้องการ หรือ ความจำเป็นของลูกค้าให้เกิดความพึงพอใจ ประกอบด้วยสิ่งที่สัมผัสได้และสัมผัสไม่ได้ ผลิตภัณฑ์จึง เป็นได้ทั้ง สินค้าและบริการ ซึ่งต้องมี รรถประโยชน์ (Utility) มีคุณค่า (Value) ในความรู้สึกของ ลูกค้า จึงทำให้ผลิตภัณฑ์สามารถขายได้

2. ราคา (Price) หมายถึง จำนวนเงินหรือสิ่งแลกเปลี่ยนที่มีความจำเป็นต้องจ่าย เพื่อให้ได้ สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ ซึ่งหมายถึง คุณค่าผลิตภัณฑ์ในรูปตัวเงิน ราคาเป็นต้นทุนของลูกค้า ผู้บริโภค เปรียบเทียบระหว่างคุณค่า (value) ของผลิตภัณฑ์กับราคา (Price) ของผลิตภัณฑ์ ถ้าคุณค่าสูงกว่า ราคา ผู้บริโภคก็จะตัดสินใจซื้อ

3. การจัดจำหน่าย (Place) หมายถึง โครงสร้างของช่องทางซึ่งประกอบสถาบันและ กิจกรรม ใช้เพื่อเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์และบริการจากผู้ผลิตไปยังผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมาย คือสถาบัน การตลาดส่วนกิจกรรมที่ช่วยในการกระจายตัวของสินค้าประกอบด้วย การขนส่งและการเก็บรักษา สินค้าคงคลัง

4. การส่งเสริมการตลาด (Promotion) เป็นเครื่องมือการสื่อสารเพื่อสร้างความพึงพอใจต่อ ตลาดสินค้า หรือบริการหรือความคิด หรือต่อบุคคล โดยใช้เพื่อจูงใจ (Persuade) ให้เกิดความต้องการ เพื่อเตือนความทรงจำ (Remind) ในผลิตภัณฑ์ โดยคาดคิดว่าจะมีอิทธิพลต่อความรู้สึก ความเชื่อ และพฤติกรรม การซื้อ หรือเป็นการติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับข้อมูลระหว่างผู้ขายกับผู้ซื้อ เพื่อสร้างทัศนคติ และพฤติกรรม การซื้อ การติดต่อสื่อสารอาจใช้พนักงานขาย (Personal selling) ทำการขาย และการติดต่อสื่อสารโดยไม่ใช้คน (Non personal selling) เครื่องมือในการติดต่อสื่อสารมีหลาย ประการซึ่งเลือกใช้ได้หลากหลาย โดยการเลือกใช้ ให้พิจารณาความเหมาะสมของเครื่องมือการ สื่อสารทางการตลาดกับลูกค้า ผลิตภัณฑ์ คู่แข่ง

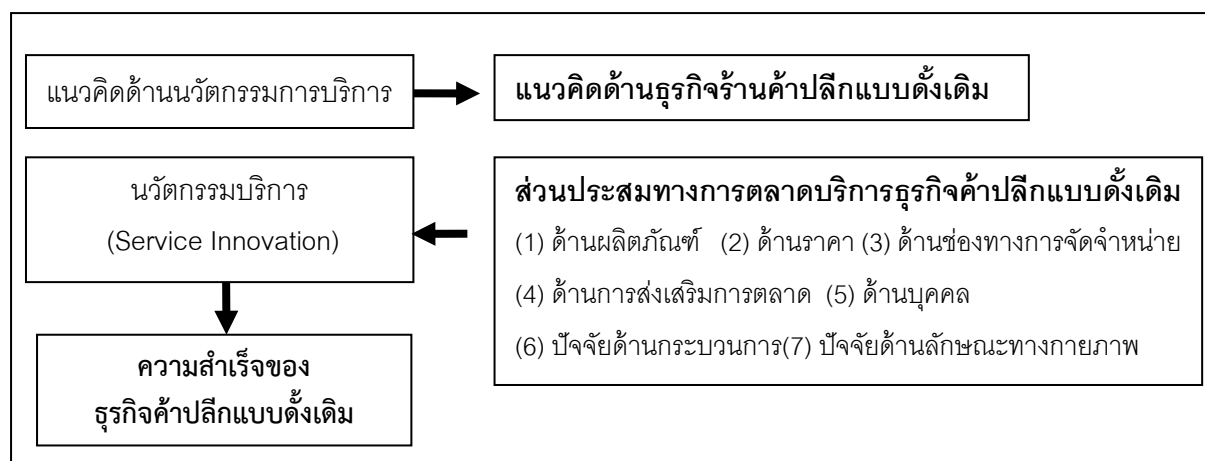
สรุป แนวคิดด้านธุรกิจร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมและที่กล่าวมาทั้งหมดธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิมถือได้ว่าเป็นธุรกิจให้บริการประเภทหนึ่ง ที่มีความสอดคล้องกับ Kotler (2546) ภูฏานด้านการตลาดชั้นนำของโลก ได้ให้แนวคิดส่วนประสมทางการตลาดสำหรับธุรกิจบริการ (Service Marketing Mix) ไว้ว่าเป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจที่ให้บริการซึ่งเป็นธุรกิจที่แตกต่างสินค้าอุปโภคและบริโภคทั่วไปจำเป็นต้องใช้ส่วนประสมการตลาด (Marketing Mix) 7 อย่าง หรือ 7P's ในการกำหนดกลยุทธ์การตลาดซึ่งประกอบด้วย ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคคล ปัจจัยด้านกระบวนการ และปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพ

ขอบเขตงานวิจัย

เป็นการสร้างแนวคิดในการวิจัยจากแนวคิดด้านนวัตกรรมบริการร้านค้าปลีกดั้งเดิม และส่วนประสมทางการตลาดบริการสำหรับธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิม นวัตกรรมบริการที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม และอยู่ภายใต้สมมุติฐาน คือ นวัตกรรมบริการส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นได้กรอบแนวคิดซึ่งจะเป็นกรอบแนวทางหลัก ในการศึกษาต่อไป แสดงไว้ใน ภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการทำการวิจัย :มาจากการทบทวนวรรณกรรมเป็นกระบวนการหลัก

วิธีการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ใช้วิธีการทบทวนวรรณกรรม โดยใช้ข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ ทำการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและผลงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้แก่หนังสืองานวิจัย เอกสารเผยแพร่ และสืบค้นข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ตโดยใช้คำสำคัญ ที่เกี่ยวข้องในการสืบค้นและวิเคราะห์เนื้อหาจากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง (ตามกรอบแนวคิดในการทำการวิจัย)

สัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านให้คำปรึกษาค้าส่งค้าปลีก จำนวน 5 ราย เจ้าของกิจการ 10 ราย ผู้ใช้บริการ 20 ราย ซึ่งมี 1.ประเด็นข้อคำถาม ด้านนวัตกรรมบริการ ด้านแนวทางการปรับตัวของธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิม

และ สรุปผลจากบทสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ ใช้แบบวิเคราะห์เอกสารเป็นเครื่องมือวิจัย และรายงานผลด้วยการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ โดยมีขอบเขตการศึกษา ได้แก่ นวัตกรรมบริการและธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิม และส่วนประสมทางการตลาดสำหรับธุรกิจบริการการค้าปลีกแบบดั้งเดิมภายใต้สมมุติฐาน ที่ว่า นวัตกรรมบริการส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิม

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาตามกรอบแนวคิดในการทำการวิจัย และการสัมภาษณ์ ได้ผลดังนี้

แนวคิดนวัตกรรมบริการ ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ คือ การสร้างสรรค์วิธีการ รูปแบบและการนำเสนอสิ่งใหม่ๆ มีการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการบริหารจัดการที่มีความเหมาะสมกับกิจการ การบริการและกลุ่มลูกค้า

แนวคิดด้านธุรกิจร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม ที่ได้จากการศึกษานี้ คือ เป็นธุรกิจบริการที่จำเป็นจะต้องใช้ส่วนผสมการตลาด(Marketing Mix) 7 อย่าง หรือ 7P's ในการกำหนดกลยุทธ์การตลาดซึ่งประกอบด้วยด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคคล ปัจจัยด้านกระบวนการ และปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพ

ผลจากการสัมภาษณ์ ในด้านนวัตกรรมบริการและด้านแนวทางการปรับตัวของธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิม สรุปได้ดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญด้านให้คำปรึกษาค้าส่งค้าปลีกจำนวน 5 ราย ด้านนวัตกรรมบริการสำหรับร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม สรุปดังนี้ การให้บริการใหม่ๆที่ร้านค้าปลีกยังไม่เคยทำ เช่น ให้ลูกค้าเลือกหยิบสินค้าเอง การนำเทคโนโลยีมาช่วยในการขาย การจัดภาพลักษณ์ร้านค้าให้มีความสวย สะดวก สว่าง สะอาด และมีวิธีการรูปแบบหรือกระบวนการสำหรับการให้บริการใหม่ๆที่สอดคล้องกับเทคโนโลยี เป็นต้น และด้านแนวทางการปรับตัวของธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิม สรุปดังนี้ 1.ควรมีการประเมินตนเอง (ซึ่งได้ให้ข้อเสนอแนะใช้แบบประเมินตนเองของคู่มือปฏิบัติงานกิจกรรมยกระดับมาตรฐานคุณภาพบริหารจัดการธุรกิจค้าส่งค้าปลีก ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์) 2. ควรมีการวิเคราะห์ธุรกิจของตนเอง ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะแบบจำลองธุรกิจ หรือ บิซิเนสโมเดลแคนวาส BMC (Business Model Canvas) เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้ประกอบการ มองเห็นธุรกิจ ของตนเองในมิติ ต่างๆ มองเห็นจุดอ่อนวิเคราะห์จุดแข็งของธุรกิจ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาธุรกิจให้มีนวัตกรรมบริการสามารถแข่งขันในตลาด และสร้างความสำเร็จให้กับธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิมได้

เจ้าของกิจการ 10 ราย สรุปด้านนวัตกรรมบริการสำหรับร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม ดังนี้ ผู้ประกอบการต้องการใช้เทคโนโลยีที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการทำธุรกิจ เช่น การเพิ่มช่องทาง ขายผ่านโซเชียลมีเดีย การชำระค่าซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน สแกนคิวอาร์โค้ด เป็นต้นด้านแนวทางการปรับตัวของธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิม มีความพยายามในการปรับเปลี่ยนปรับปรุงร้านให้ทันสมัยซึ่งข้อมูลในการปรับปรุงร้าน และการบริการต่างๆก็ได้จากข้อเสนอแนะจากลูกค้าในบางส่วน

ผู้ใช้บริการ 20 ราย สรุปด้านนวัตกรรมบริการสำหรับร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม ดังนี้ อยากเห็นร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม จ่ายเงินได้ผ่านแอปพลิเคชัน สแกนคิวอาร์โค้ด ได้เหมือนร้านสะดวกซื้อ ด้านแนวทางการปรับตัวของธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิม อยากให้จัดร้านสวยๆ มีการติดป้ายบอกราคา และเดินหยิบสินค้าได้เอง เหมือนร้านสะดวกซื้อ และอยากให้ร้านค้ารักษาการบริการที่เป็นกันเองไว้ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม

การอภิปรายผล

จากการศึกษา พบว่าร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมต้องมีการให้บริการใหม่ๆที่ร้านค้าปลีกยังไม่เคยทำ เช่น ให้ลูกค้าเลือกหยิบสินค้าเอง การนำเทคโนโลยีมาช่วยในการขาย การจัดภาพลักษณ์ร้านค้าให้มีความสวย สะดวก สว่าง สะอาด และมีวิธีการรูปแบบหรือกระบวนการสำหรับการให้บริการใหม่ๆที่สอดคล้องกับเทคโนโลยีและผู้ประกอบการต้องการใช้เทคโนโลยีที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการทำธุรกิจ เช่น การเพิ่ม

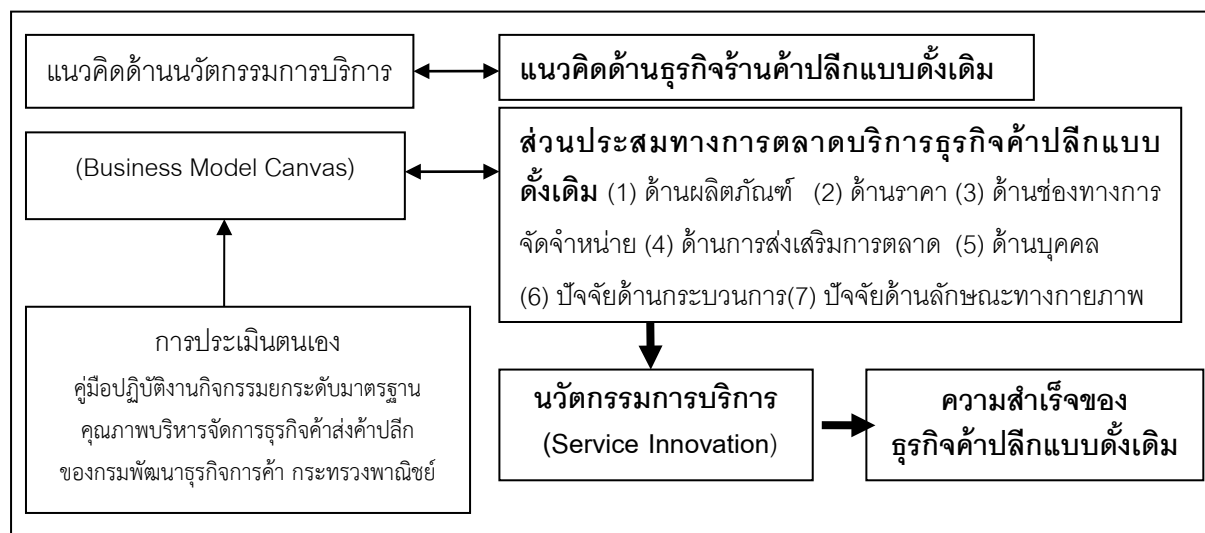
ช่องทาง ขยายผ่านโซเชียลมีเดีย การชำระค่าซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน สแกนคิวอาร์โค้ด เป็นต้น ด้านแนวทางการปรับตัวของธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิม มีความพยายามในการปรับเปลี่ยนปรับปรุงร้านให้ทันสมัยซึ่งข้อมูลในการปรับปรุงร้าน และการบริการต่างๆก็ได้จากข้อเสนอแนะจากลูกค้าในบางส่วน

ผู้ใช้บริการอยากเห็นร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม จ่ายเงินได้ผ่านแอปพลิเคชัน สแกนคิวอาร์โค้ด ได้เหมือนร้านสะดวกซื้อ ด้านแนวทางการปรับตัวของธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิม อยากให้จัดร้านสวยๆ มีการติดป้ายบอกราคา และเดินหยิบสินค้าได้เอง เหมือนร้านสะดวกซื้อ และอยากให้ร้านค้ารักษาการบริการที่เป็นกันเองไว้ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมซึ่งมีความสอดคล้องกับ ทฤษฎีของ Joseph Schumpeter กล่าวว่าร้านค้าปลีกดั้งเดิมควรมีการบริการใหม่ๆ การจัดร้านค้าให้มีความทันสมัยโดยมีการจัดวางสินค้าให้เป็นระเบียบเป็นหมวดหมู่ สะดวกและง่ายต่อการเลือกซื้อของผู้บริโภค และมีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการ เช่น มีเครื่องบันทึกเงินสดอัตโนมัติ เครื่องยิงบาร์โค้ด สอดคล้องกับ สุจินดา (2554) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิม (ร้านโชห่วย): ปัญหาและทางแก้ไข ผลการศึกษาพบว่า มีปัจจัยด้านกระบวนการ ได้แก่ การบริการที่รวดเร็ว เช่น การชำระเงินผ่านแอปพลิเคชัน สแกนคิวอาร์โค้ด รวมถึงการสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดความพึงพอใจสูงสุดสอดคล้องกับ ภาวิณี (2554) เป็นต้น และจากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ การประเมินตนเอง การวิเคราะห์ในแบบจำลองธุรกิจ หรือ BMC (Business Model Canvas) เป็นแนวทางในการนำไปสู่ การพัฒนาปรับปรุงธุรกิจให้มีความทันสมัยการบริการที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม ต่อไปได้

สรุปผลและเสนอแนะ

สรุปผล

จากการทบทวนวรรณกรรมและการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มตัวอย่างที่เป็นที่ปรึกษา ค้าส่งค้าปลีกจำนวน 5 คน เจ้าของกิจการจำนวน 10 คน และผู้ใช้บริการจำนวน 20 คน ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ผลการศึกษาได้ว่า กรอบแนวคิดนวัตกรรมบริการที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมนั้น องค์ประกอบที่สำคัญ คือ องค์ประกอบของทฤษฎีด้านนวัตกรรมบริการ และองค์ประกอบด้านส่วนประสมทางการตลาดสำหรับธุรกิจบริการค้าปลีกแบบดั้งเดิม และผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ มีการแนะนำไว้ 2 ประเด็นคือ 1) ควรมีการประเมินตนเอง 2) ควรใช้การวิเคราะห์ในแบบจำลองธุรกิจ หรือ BMC (Business Model Canvas) เป็นแนวทางไปสู่การพัฒนาปรับปรุงธุรกิจ เพื่อให้สามารถสร้างนวัตกรรมบริการที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม ต่อไปได้ ดังภาพที่ 2 ดังนี้

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดนวัตกรรมบริการที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจ ร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง นวัตกรรมบริการที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิม ทำให้ทราบความต้องการเปลี่ยนแปลงของเจ้าของกิจการและผู้ให้บริการที่มีต่อร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมให้มีการนำเทคโนโลยีที่มีอยู่มาใช้อย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนาการบริการ การจัดภาพลักษณ์ร้านค้าและสร้างความสำเร็จให้กับธุรกิจร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมได้ ซึ่งในการศึกษาครั้งต่อไปผู้ศึกษาจะทำการศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อยืนยันกรอบแนวคิดนวัตกรรมบริการที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม เพื่อแนวทางในการศึกษาครั้งต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์. 2562. พาณิชย์...เปิดตัวการสร้างร้าน 'SMART โชวห่วย' ก่อหลุยเปลี่ยนโฉมโชวห่วยทั่วประเทศ.สืบค้น18มกราคม 2563, จาก https://www.dbd.go.th/news_view.php?nid=469416316.
- ชไมพร สุธรรมวงศ์ และบัณฑิต ไรจน์อารยานนท์. 2555. นวัตกรรมบริการ (Service Innovation) เบื้องหลังความสำเร็จของเซเว่นอีเลฟเว่นเจแปน และธุรกิจบริการยุคใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 2. สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น), กรุงเทพฯ. แปลจาก Makoto USUI. Service innovation. สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น), กรุงเทพฯ.
- นภัทร ไตรเจตน์. 2558. ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าปลีกแบบดั้งเดิม (ร้านโชวห่วย)กรณีศึกษาในตลาดไท ปทุมธานี. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- นฤติ จิยะวรรณน์ และภูมิพร ธรรมสถิตเดช. 2555. การศึกษาธุรกิจบริการนิตยสารจัดชุดให้เช่าแบบและลงถึงที่ในมุมมองของนวัตกรรมบริการ.วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- ปฏิกิริยา ทิพย์เลอเลิศ. 2558. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคจากร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม
ในจังหวัดกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. การค้นคว้าอิสระปริญญาโท,มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พรไพลิน เพชรอาวุธ. 2561. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อสินค้าในร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมของประชากรใน
อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พิชญา จุฑามณีนิล และคณะ. 2551. แนวทางการปรับตัวทางการตลาดของร้านค้าปลีก แบบดั้งเดิมตาม
ทัศนคติของลูกค้าในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
2(3): 55-66.
- ภาวิณี กาญจนภา. 2554. การบริหารส่วนประสมการค้าปลีกและการจัดการเชิงกลยุทธ์ การตลาดของ
ร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม. วารสารบริหารธุรกิจ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 34(132): 37-57.
- ธัชยา แสงศรี. 2546. พฤติกรรมและทัศนคติการซื้อสินค้าจากร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมของผู้บริโภคในเขต
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- วลัยลักษณ์ รัตนวงศ์,ณัฐธิดา สุวรรณโณ และธิดักดิ์จินดาบถ. 2557. การวัดนวัตกรรมบริการของธุรกิจ
ท่องเที่ยวไทย *Journal of Management Sciences*. 31(1): 125-128.
- สุจินดา เจียมศรีพงษ์. 2554. ธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิม (ร้านโชห่วย): ปัญหาและทางแก้ไข. *Journal of
Business, Economics and Communications*. 6(1): 9-23.
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2545 อ้างถึงใน อนุศาสตร์สระทองเวียน. (2553). *ค้าปลีกแบบดั้งเดิมและค้าปลีก
สมัยใหม่*. จาก <http://www.thaiblogonline.com/sodpichai.blog?PostID=20383>, สืบค้น 18
มกราคม 2563.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. 2547. *กลยุทธ์การตลาด การบริหารการตลาดและกรณีศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 5 .
กรุงเทพมหานคร: อีระฟิล์มและไซเท็กซ์

การศึกษาการทำงานต่ำกว่าวุฒิของภาคการผลิตในตลาดแรงงานไทย

Over education in Thailand Labor Market's Manufacturing Sector

Received 1 February 2021

Revised 13 February 2021

Accepted 18 February 2021

ชัชชลัยย์ ยลอารีย์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Chatchalai Yol-aree

Thammasat University

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการทำงานต่ำกว่าวุฒิของภาคการผลิตในตลาดแรงงานไทยโดยใช้ข้อมูลรายงานผลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร (Labor force survey : LFS) ผลการศึกษาพบว่า อุตสาหกรรมการผลิตในปัจจุบันนี้มีสัดส่วนการใช้แรงงานฝ่ายผลิต หรือแรงงานระดับไร้ฝีมือจำนวนมาก โดยแรงงานที่ทำงานต่ำกว่าวุฒิส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในอาชีพประเภทกลุ่มคนงานหรือกรรมกร (Blue collar workers) และมีแรงงานที่ทำงานสูงกว่าวุฒิมากในกลุ่มอาชีพประเภทกลุ่มผู้ทำงานในสำนักงาน (White collar worker)

นอกจากนี้แล้วยังพบว่ากลุ่มแรงงานที่ทำงานต่ำกว่าวุฒิส่งผลต่อสถานประกอบการโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานประกอบการที่มีเทคโนโลยีการผลิตสูง ส่วนสถานประกอบการที่มีกระบวนการผลิตที่ไม่ซับซ้อนแทบจะไม่ได้รับประโยชน์จากกลุ่มแรงงานที่ทำงานต่ำกว่าวุฒิ ซึ่งสถานประกอบการส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มนี้ ในขณะเดียวกัน ผลเสียของแรงงานที่ทำงานต่ำกว่าวุฒิที่พบว่ามีแนวโน้มลาออกสูงกว่า แต่ด้วยสถานะเศรษฐกิจในปัจจุบันอัตราลาออกจึงอยู่ในเกณฑ์ที่สถานประกอบการรับได้ ดังนั้นแล้วสถานประกอบการจึงไม่มีวิธีการปรับตัวในต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ส่วนปัจจัยด้านระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานยังคงเป็นปัจจัยสำคัญที่สถานประกอบการให้ความสนใจ และส่งผลในทางบวกต่อค่าตอบแทนของแรงงาน แต่ปัจจัยดังกล่าวจะส่งผลแตกต่างกันในแต่ละกลุ่มประเภทอาชีพ นอกจากนี้แล้วเมื่อแรงงานมีอายุเพิ่มขึ้น แรงงานจะมีแนวโน้มที่จะปรับตัวสู่ตำแหน่งงานที่เหมาะสมได้เมื่อระยะเวลาผ่านไป

คำสำคัญ : การทำงานต่ำกว่าวุฒิ**Abstract**

This research is study on over education in Thailand labor market's manufacturing sector using Labor Force Survey (LFS) data in 2012, 2017 and 2019. The study found that manufacturing industries currently have major number of unskilled workers. Most over

education are blue collar workers. In contrary respectively where most under education are white collar workers.

In addition, the study found that over education have positive effects on high production technology establishments while simple manufacturing establishments rarely benefit which most of establishments are in this segment. At the same time, the disadvantage of over education is that they tend to resign more than any workers but with the current economic situation, the resignation rate is within the acceptable rate to the establishments. Therefore, they have no adaption guideline for the incident.

The important factors for establishments are education level and work experience which affect positively on labor compensation. However, those factors affect differently in each occupation category. Additionally, when the workers age increase, they tend to adjust to the right job position over time.

Keywords: Over education

บทนำ

ความไม่สอดคล้องของระดับการศึกษาของแรงงาน (Education Mismatch) เป็นส่วนหนึ่งของปัญหาความไม่สอดคล้องของตลาดแรงงานในแนวดิ่ง (Vertical Mismatch) แบ่งได้เป็น 2 รูปแบบ ได้แก่

- 1.) การที่แรงงานทำงานต่ำกว่าวุฒิ หรือการที่แรงงานมีระดับการศึกษาสูงกว่าระดับการศึกษาที่เหมาะสมกับงาน (Over education)
- 2.) การที่แรงงานทำงานสูงกว่าวุฒิ หรือการที่แรงงานมีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับการศึกษาที่เหมาะสมกับงาน (Under education)

ปัญหาการทำงานต่ำกว่าวุฒินั้นถูกมองว่าเป็นต้นทุนที่สังคมต้องแบกรับ และส่งผลกระทบทางลบต่อทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นระบบเศรษฐกิจโดยรวม สถานประกอบการ และแรงงาน ทั้งนี้การทำงานต่ำกว่าวุฒินั้นมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นได้ในประเทศที่มีการเจริญเติบโตในระดับการศึกษาของแรงงานสูงกว่าการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างความต้องการแรงงานที่มีระดับการศึกษาที่สูงขึ้น (Groot, 1996) รวมไปถึงประเทศไทยที่มีค่านิยม และแนวโน้มการสนับสนุนการศึกษาในระดับสูง แต่ละเลยบริบทของความต้องการแรงงานของตลาดแรงงานไทย ซึ่งสามารถนำมาสู่ปัญหาการทำงานต่ำกว่าวุฒิในตลาดแรงงานได้นั่นเอง

โดยการศึกษาครั้งนี้จะใช้การศึกษาในตลาดแรงงานของอุตสาหกรรมการผลิตไทย ซึ่งเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้ให้กับประเทศไทยในสัดส่วนที่สูงอย่างต่อเนื่องโดยในปี พ.ศ. 2561 อุตสาหกรรม

การผลิตสามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศไทยได้ถึงร้อยละ 26.74 จากรายได้ของประเทศไทยทั้งหมด ซึ่งนับว่าเป็นสัดส่วนที่สูงมากเมื่อเทียบกับภาคเศรษฐกิจอื่น ๆ และนำมาสู่การจ้างงานแรงงานในระบบเศรษฐกิจจำนวนมาก ประกอบกับนโยบายการสนับสนุนอุตสาหกรรมการผลิต และยกระดับการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตจากรัฐบาล เช่น โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC), โครงการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษชายแดน (Special Economic Zone: SEZ) เป็นต้น ทำให้การเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานในภาคอุตสาหกรรมผลิตนั้นส่งผลต่อความสอดคล้องของกลุ่มแรงงาน และความต้องการของสถานประกอบการมีความน่าสนใจยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาถึงสถานการณ์ของการทำงานต่ำกว่าวุฒิในตลาดแรงงานไทยในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา
2. ศึกษาถึงแนวทางที่ใช้ในการปรับตัว และผลที่ได้จากแนวทางปฏิบัตินั้นจากสถานประกอบการ
3. ศึกษาถึงผลกระทบที่เกิดจากปัญหาการทำงานต่ำกว่าวุฒิที่มีต่อค่าจ้างของแรงงาน และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ

วิธีการวิจัย

วิธีการศึกษาโดยใช้ข้อมูลรายงานผลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร (Labor force survey : LFS) จัดทำโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในช่วงปี พ.ศ. 2555, 2560 และ 2562 ในอุตสาหกรรมการผลิต ในเบื้องต้นจะแบ่งกลุ่มแรงงานเป็น 3 กลุ่มได้แก่ กลุ่มแรงงานที่ทำงานต่ำกว่าวุฒิ แรงงานที่ทำงานเหมาะสมกับวุฒิ และกลุ่มแรงงานที่ทำงานสูงกว่าวุฒิ โดยระดับการศึกษาที่เป็นค่าฐานนิยม (Mode) ในแต่ละหมวดอาชีพย่อย การกำหนดระดับการศึกษาที่เหมาะสม

จากนั้นจึงใช้การสัมภาษณ์จากสถานประกอบการอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาในพื้นที่จังหวัดระยอง และชลบุรี เพื่อศึกษาถึงผลกระทบ และวิธีการปรับตัวต่อการทำงานต่ำกว่าวุฒิที่เกิดขึ้นในตลาดแรงงานไทย ในส่วนสุดท้ายในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อค่าตอบแทนของแรงงาน โดยใช้วิธีการ Verdugo and Verdugo Model (VV Model) ซึ่งเป็นวิธีการในการใช้ตัวแปร Dummy เข้ามาใช้ระบุสถานการณ์ทำงานของแรงงานเมื่อเทียบกับวุฒิการศึกษาในสมการ และศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจทำงานไม่สอดคล้องกับวุฒิการศึกษาเมื่อเทียบกับระดับการศึกษาที่เหมาะสมกับงานด้วยการใช้ The Multinomial Logit Models

ผลการวิจัย

สำหรับการทำงานต่ำกว่าวุฒินั้น พบว่า มีแนวโน้มลดลงในช่วงปี พ.ศ. 2555 และ 2560 แต่ในปี พ.ศ. 2562 สัดส่วนของแรงงานที่ทำงานต่ำกว่าวุฒิไม่ได้เปลี่ยนมากนัก ส่วนสัดส่วนแรงงานที่ทำงานเหมาะสมกับวุฒิมีแนวโน้มลดลงเล็กน้อย แต่ในกลุ่มแรงงานที่ทำงานสูงกว่าวุฒิพบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด (ตามตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 แสดงสัดส่วนความสอดคล้องของระดับการศึกษาของแรงงานในอุตสาหกรรมการผลิต ในปี พ.ศ. 2555, 2560 และ 2562

ปี	ลักษณะความสอดคล้องทางระดับการศึกษา (ร้อยละ)		
	ทำงานต่ำกว่าวุฒิ (Overeducation)	ทำงานตรงตามระดับ การศึกษาที่เหมาะสม	ทำงานสูงกว่าวุฒิ (Undereducation)
2555	48.32	35.93	15.75
2560	39.70	34.60	25.69
2562	37.97	33.80	28.23

ในส่วนของแรงงานที่ทำงานต่ำกว่าวุฒินั้นโดยส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในกลุ่มแรงงานประเภทกลุ่มคนงานหรือกรรมกร (Blue collar workers) ซึ่งมีระดับการศึกษาที่เหมาะสมกับการทำงานในระดับต่ำ หรือเป็นกลุ่มแรงงานไร้ฝีมือ ทั้งนี้เกิดจากลักษณะงานที่ไม่มีความซับซ้อน สถานประกอบการบางแห่งมีเทคโนโลยีการผลิตเฉพาะทางซึ่งไม่ได้รับการบรรจุในหลักสูตรการศึกษา แต่การใช้งานเทคโนโลยีดังกล่าวไม่ได้มีความซับซ้อนมากนัก ใช้เวลาฝึกสอนไม่นานใช้เวลาประมาณ 1 สัปดาห์เท่านั้น จึงทำให้สถานประกอบการส่วนใหญ่สร้างระบบการฝึกฝนแรงงานด้วยตนเอง ส่งผลให้ระดับการศึกษาที่สถานประกอบการต้องการอยู่ในระดับต่ำ จึงทำให้เกิดแรงงานที่ทำงานต่ำกว่าวุฒิในแรงงานประเภทกลุ่มคนงานหรือกรรมกรจำนวนมากนั่นเอง

ในส่วนของการทำงานสูงกว่าวุฒินั้นส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในกลุ่มแรงงานประเภทกลุ่มผู้ทำงานในสำนักงาน (White collar worker) โดยเฉพาะในประเภทอาชีพที่ 31 หรือ ผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับด้านวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ ซึ่งเป็นความก้าวหน้าในอาชีพการงานของกลุ่มแรงงานปฏิบัติการ หรือกลุ่มแรงงานฝ่ายผลิต ทั้งนี้เกิดจากการที่สถานประกอบการให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านประสิทธิภาพในการทำงานของแรงงานในตำแหน่งแรงงานระดับปฏิบัติการ นอกจากนี้สถานประกอบการจะพิจารณาเรื่องอุปนิสัย ประสิทธิภาพ และอายุในการทำงานประกอบการเลื่อนขั้นแรงงาน โดยที่ระดับการศึกษานั้นจะเป็นปัจจัยที่สถานประกอบการไม่ค่อยให้ความสนใจนัก ยกเว้นว่าสถานประกอบการต้องการทักษะเพิ่มเติมเป็นพิเศษสำหรับการเลื่อนตำแหน่งงาน

เช่น ทักษะทางภาษา เป็นต้น สอดคล้องกับข้อมูลกลุ่มแรงงานที่ทำงานสูงกว่าวุฒิส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มแรงงานที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า ม.3 และกลุ่มแรงงานที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า ม.3 สูงสุด ได้แก่ กลุ่มแรงงานที่อายุสูงกว่า 46 ปีนั้นเอง (ตามตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 แสดงสัดส่วนระดับการศึกษาของแรงงานตามช่วงอายุต่าง ๆ ในอุตสาหกรรมการผลิต ปี.พ.ศ. 2562

ช่วงอายุ	ระดับการศึกษา						รวม
	ต่ำกว่า ม.3	ม.3	ม.6/ ปวช.	ปวส./ อนุปริญญา	ปริญญา ตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี	
ช่วงอายุ 15 - 20 ปี	33.80	40.72	22.99	2.49	-	-	100.00
ช่วงอายุ 21 - 25 ปี	22.99	26.27	29.21	12.96	8.47	0.09	100.00
ช่วงอายุ 26 - 30 ปี	19.47	26.82	28.39	9.90	14.97	0.46	100.00
ช่วงอายุ 31 - 35 ปี	20.70	26.02	26.91	10.82	13.90	1.66	100.00
ช่วงอายุ 36 - 40 ปี	29.17	22.90	25.73	9.25	11.73	1.21	100.00
ช่วงอายุ 41 - 45 ปี	44.00	20.94	20.10	6.13	8.26	0.57	100.00
ช่วงอายุ 46 ปี ขึ้นไป	70.33	11.32	10.52	2.97	4.35	0.51	100.00

ปัจจัยสำคัญที่สถานประกอบการให้ความสนใจในการคัดเลือกแรงงานเข้าทำงานในสถานประกอบการ ได้แก่ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน โดยระดับการศึกษาสามารถใช้บอกความรู้ความสามารถพื้นฐานของแรงงานได้ ในขณะที่ประสบการณ์จะเป็นตัวชี้วัดความสามารถในการนำความรู้พื้นฐานดังกล่าวมาใช้ในการปฏิบัติงานจริง สำหรับระดับการศึกษานั้นสถานประกอบการจะให้ความสำคัญมากสำหรับงานที่ต้องใช้ทักษะในการทำงานสูง เช่น กลุ่มแรงงานประเภทอาชีพที่ 1 - 4 (ผู้บัญญัติกฎหมาย ข้าราชการระดับอาวุโส และผู้จัดการ, ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่าง ๆ, ช่างเทคนิคสาขาต่าง ๆ และผู้ประกอบวิชาชีพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเสมียน) ส่งผลต่อค่าตอบแทนของแรงงานโดยกลุ่มแรงงานที่มีระดับการศึกษาสูง หรือกลุ่มแรงงานที่ทำงานต่ำกว่าวุฒิส่วนใหญ่มักจะได้รับค่าตอบแทนสูงกว่าแรงงานที่ทำงานในตำแหน่งงานเดียวกัน แต่หากเปรียบเทียบกับกลุ่มแรงงานระดับการศึกษาเดียวกันที่ทำงานเหมาะสมกับวุฒิแล้ว พบว่าแรงงานที่ทำงานต่ำกว่าวุฒิจะได้รับค่าตอบแทนน้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับแรงงานระดับการศึกษาเดียวกันที่ทำงานเหมาะสมกับวุฒิ ทั้งนี้ผลกระทบของระดับการศึกษาที่มีต่อแรงงานนั้นมีระดับความแตกต่างกันออกไปตามความเหมาะสมของระดับ

ทักษะกับอาชีพนั้น ๆ โดยอาชีพที่จำเป็นต้องใช้แรงงานทักษะ หรือมีระดับการศึกษาสูงจะได้รับผลประโยชน์จะระดับการศึกษามากกว่ากลุ่มอาชีพที่เหมาะสมกับแรงงานไร้ฝีมือ

สำหรับปัจจัยด้านประสบการณ์ในการทำงานนั้นสถานประกอบการส่วนใหญ่ เห็นว่า สามารถใช้ทดแทนระดับการศึกษาได้ส่วนหนึ่งแต่ไม่สมบูรณ์ ประสบการณ์ในการทำงานนั้นเป็นตัวพิสูจน์ความสามารถในการทำงานจริงของแรงงานซึ่งมีความสำคัญในการตัดสินใจจัดจ้างแรงงานเป็นอย่างมากในกรณีที่เป็นการจัดจ้างสำหรับตำแหน่งงานที่ไม่จำเป็นต้องใช้ทักษะเฉพาะทางที่ได้รับตามกระบวนการจากสถานศึกษา แต่สำหรับในกรณีที่มีความซับซ้อน หรือการเลื่อนตำแหน่งงานของนั้นสถานประกอบการจะนำปัจจัยด้านระดับการศึกษาเข้ามาพิจารณาประกอบการตัดสินใจด้วย ทั้งนี้การตัดสินใจจัดจ้างแรงงานเข้าทำงานในสถานประกอบการนั้น ยังต้องพิจารณาถึงโครงสร้างค่าตอบแทนของสถานประกอบการนั้น ๆ ที่มีแบบปรับวุฒิตามระดับการศึกษา และการให้ค่าตอบแทนตามตำแหน่ง ซึ่งจะส่งผลโดยตรงกับต้นทุนแรงงานของสถานประกอบการ นอกจากนี้แล้วยังมีปัจจัยอื่นที่สถานประกอบการใช้ในการประกอบการตัดสินใจรับแรงงานเข้าทำงาน เช่น คุณลักษณะนิสัยในการทำงานของแรงงาน ความตั้งใจในการทำงานร่วมกับสถานประกอบการในระยะยาว ทักษะทางความคิด ทักษะด้านภาษา เป็นต้น ทั้งนี้สถานประกอบการส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าผลดี ผลเสียของแรงงานที่ทำงานต่ำกว่าวุฒินั้นไม่มีผลที่ชัดเจน จนทำให้สถานประกอบการต้องออกนโยบายในการปรับตัวสำหรับกลุ่มแรงงานที่ทำงานต่ำกว่าวุฒิ เนื่องจากผลดีของแรงงานที่ทำงานต่ำกว่าวุฒิ เช่น การเรียนรู้งานได้ไว มีความสามารถคิดวิเคราะห์สูงกว่าแรงงานที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่านั้น ถูกจำกัดด้วยขอบเขตงานที่ขาดความซับซ้อนจึงทำให้ผลดีดังกล่าวไม่สามารถแสดงออกมาได้อย่างเต็มที่ ส่วนผลเสียที่เกิดขึ้นจากการลาออกของแรงงานนั้นมีน้อยมาก เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจ ที่ชะลอตัวจึงทำให้อัตราการลาออกของแรงงานยังอยู่ในเกณฑ์ที่สถานประกอบการรับได้ ส่วนสาเหตุหลักที่สถานประกอบการให้ความเห็นว่าส่งผลให้เกิดการทำงานต่ำกว่าวุฒิ มีดังต่อไปนี้

- แรงงานมีทักษะความสามารถต่ำกว่าระดับการศึกษาพึงมี เช่น การขาดความรู้ และทักษะพื้นฐานในการทำงาน ไม่สามารถใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์อย่างง่ายได้ ไม่สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้ เป็นต้น
- แรงงานจบไม่ตรงสาขาที่ตลาดแรงงานต้องการ โดยสถานประกอบการส่วนใหญ่ขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะเกี่ยวข้องกับด้านวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์
- แรงงานมีถิ่นฐานใกล้สถานประกอบการทำให้สะดวกในการเดินทาง และประหยัดค่าใช้จ่ายในการเช่าที่พักอีกด้วย
- สวัสดิการที่ดีจากสถานประกอบการ เช่น สวัสดิการค่ารักษาพยาบาล ค่าตอบแทนการทำงานล่วงเวลา บริการรถรับส่งภายในนิคมอุตสาหกรรม เป็นต้น
- ภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว ทำให้สถานประกอบการไม่มีนโยบายในการขยายกิจการ ในขณะที่มีแรงงานใหม่เข้าสู่ตลาดเพิ่มขึ้น แรงงานจึงเลือกสมัครงานใดก็ได้ โดยไม่สนใจความสอดคล้องทางระดับการศึกษา เนื่องจากแรงงานไม่ต้องการตักงาน

ในส่วนของผลกระทบของการทำงานไม่สอดคล้องกับวุฒิ และค่าตอบแทนของแรงงานจากการใช้ Verdugo and Verdugo Model พบว่าโดยรวมแล้วกลุ่มแรงงานที่ทำงานไม่สอดคล้องกับวุฒิทั้งกลุ่มแรงงานที่ทำงานต่ำกว่าวุฒิ และกลุ่มแรงงานที่ทำงานสูงกว่าวุฒิจะได้รับค่าตอบแทนน้อยกว่าแรงงานที่ทำงานเหมาะสมกับวุฒิอย่างมีนัยยะสำคัญ (ยกเว้นกลุ่มแรงงานที่ทำงานสูงกว่าวุฒิในปี พ.ศ. 2555) ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ ประสบการณ์ เพศ สถานภาพสมรส พื้นที่อาศัยของแรงงาน และขนาดของสถานประกอบการต่างส่งผลต่อค่าตอบแทนแรงงานแตกต่างกันไปในแต่ละประเภทอาชีพ โดยระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานนั้น จะส่งผลกระทบมากในกลุ่มอาชีพที่ใช้กลุ่มแรงงานฝีมือในการทำงาน (กลุ่มประเภทอาชีพที่ 1 – 4) และแรงงานกลุ่มที่ได้รับค่าตอบแทนสูงสูงเมื่อเทียบกับกลุ่มประเภทอาชีพเดียวกันจะได้รับผลกระทบที่รุนแรงกว่า ส่วนปัจจัยอื่นที่ส่งผลกระทบต่อค่าตอบแทนของแรงงานอย่างชัดเจน ได้แก่ เพศ และขนาดของสถานประกอบการโดยเพศชาย และแรงงานที่ทำงานในสถานประกอบการขนาดใหญ่จะได้รับค่าตอบแทนสูงขึ้นเมื่อเทียบกับแรงงานเพศหญิง และแรงงานที่ทำงานในสถานประกอบการขนาดเล็กกว่า ส่วนปัจจัยอื่น ได้แก่ สถานภาพสมรส พื้นที่อาศัยของแรงงาน ไม่ได้ส่งผลกระทบชัดเจนมากนัก ทั้งนี้สำหรับประเภทอาชีพที่ใช้กลุ่มแรงงานประเภทแรงงานไร้ฝีมือ และแรงงานกึ่งฝีมือในการทำงาน เช่น กลุ่มแรงงานประเภทอาชีพที่ 5 – 9 ได้แก่ พนักงานบริการ และพนักงานขายในร้านค้าและตลาด, ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้านการเกษตรและการประมง, ผู้ปฏิบัติงานในธุรกิจด้านความสามารถทางฝีมือและธุรกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง, ผู้ปฏิบัติการเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักร และผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ และอาชีพขั้นพื้นฐานต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเภทอาชีพที่ 7 และ 8 ซึ่งเป็นกลุ่มแรงงานที่มีสัดส่วนมากในอุตสาหกรรมการผลิตได้รับผลกระทบด้านบวกจากระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานต่อค่าตอบแทนที่ได้รับน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับประเภทอาชีพอื่น ๆ และสำหรับกลุ่มแรงงานฝ่ายผลิตที่ทำงานในลักษณะที่ไม่ซับซ้อนแล้ว มักจะได้รับค่าตอบแทนแรงงานเท่ากับค่าตอบแทนขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งหากแรงงานไม่สามารถที่จะเพิ่มทักษะ หรือปรับเปลี่ยนไปยังกลุ่มประเภทอาชีพที่ใช้ทักษะสูงขึ้นได้นั้น โอกาสที่แรงงานจะได้รับค่าตอบแทนเพิ่มขึ้น และสร้างความก้าวหน้าในอาชีพจะมีน้อย และอาจก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำเพิ่มขึ้นในเวลาถัดมา

สำหรับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจทำงานไม่สอดคล้องกับระดับการศึกษาของแรงงานพบว่า เพศชาย และแรงงานที่สมรสแล้วมีแนวโน้มจะตัดสินใจทำงานไม่สอดคล้องกับวุฒิการศึกษา ในขณะที่การกระจุกตัวของอุตสาหกรรม และเทคโนโลยีในเขตเทศบาลส่งผลให้แรงงานมีแนวโน้มที่จะทำงานต่ำกว่าวุฒิลดลง ส่วนในพื้นที่นอกเขตเทศบาลยังขาดการกระจายตัวของสถานประกอบการในอุตสาหกรรมผลิตจึงทำให้แรงงานในพื้นที่ดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะทำงานสูงกว่าวุฒิสูง ซึ่งจากการวิเคราะห์ในข้างต้นจะพบว่าลักษณะงานที่แรงงานสูงกว่าวุฒิจะได้รับนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นงานที่ใช้ทักษะพื้นฐาน ไม่มีความซับซ้อนในการผลิต ซึ่งการที่แรงงานอาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลจะมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจทำงานสูงกว่าวุฒิมากขึ้นนั้นอาจเป็นเพราะสถานประกอบการที่อยู่นอกเขตเทศบาลยังเป็นสถานประกอบการที่ขาดการใช้เทคโนโลยีระดับสูงในการผลิต ดังนั้นแล้วปัจจัยดังกล่าวจึงแสดงให้เห็น

เห็นถึงการกระจุกตัวในแง่ปริมาณของสถานประกอบการ และมีแนวโน้มที่จะเกิดการกระจุกตัวในแง่เทคโนโลยีของสถานประกอบการด้วยเช่นกัน

สรุป และอภิปรายผล

จากการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า ในแรงงานอุตสาหกรรมการผลิตส่วนใหญ่ทำงานในส่วนของการผลิตไม่ได้มีการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่ซับซ้อน แรงงานที่ใช้ส่วนใหญ่จึงเป็นแรงงานกลุ่มไร้ทักษะ หรือกลุ่มแรงงานที่ไม่จำเป็นต้องมีการศึกษา หรือความรู้เฉพาะทาง แม้จะมีสถานประกอบการที่พัฒนา และยกระดับเทคโนโลยีในการผลิตจนถึงระดับที่ต้องใช้แรงงานที่มีทักษะสูงขึ้นในการทำงานแล้ว แต่สถานประกอบการกลุ่มดังกล่าวยังมีจำนวนไม่มากนัก

ปัจจุบันแรงงานในอุตสาหกรรมการผลิตนั้นเป็นกลุ่มแรงงานที่อยู่ในช่วงวัย 46 ปีขึ้นไป และมีระดับการศึกษาส่วนใหญ่ต่ำกว่าวุฒิม.3 ทำงานในฝ่ายการผลิต ซึ่งสำหรับสถานประกอบการที่ไม่จำเป็นต้องใช้ทักษะในการทำงานสูงมากนัก แรงงานฝ่ายผลิตส่วนใหญ่จะได้รับค่าตอบแทนเท่ากับอัตราค่าตอบแทนขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนด แต่แรงงานจะได้รับค่าตอบแทนจากสถานประกอบการเพิ่มขึ้นหากแรงงานสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทำงานร่วมกับสถานประกอบการมาเป็นระยะเวลานาน ประกอบกับภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว จึงทำให้แรงงานเดิมในอุตสาหกรรมไม่กล้าลาออกจากงานที่ทำอยู่ ส่งผลให้แรงงานกลุ่มอายุมาก มีประสบการณ์ในการทำงานสูง ยังสามารถทำงาน และมีความก้าวหน้าอยู่ในอุตสาหกรรมการผลิตได้

ทั้งนี้โดยรวมแล้วพบว่า การทำงานต่ำกว่าวุฒิตลาดแรงงานไทยในภาคอุตสาหกรรมการผลิตนั้นก่อให้เกิดความสูญเปล่าทางการศึกษาขึ้นมาจริง แรงงานใหม่ที่มีระดับการศึกษาสูง แต่ไร้ประสบการณ์ในการทำงานยังไม่ใช่ตัวเลือกที่สถานประกอบการให้ความสนใจ นอกจากนี้แล้วสถานการณ์ความสอดคล้องตลาดแรงงานยังไม่มีแนวโน้มที่สัดส่วนของกลุ่มแรงงานที่ทำงานเหมาะสมกับวุฒิจะเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยยะสำคัญ ดังนั้นแล้วการแก้ไขปัญหในตลาดแรงงานดังกล่าวจะต้องประกอบไปด้วยแผนระยะสั้นสำหรับปรับแรงงานที่มีในปัจจุบันให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ ในขณะเดียวกันนั้นยังต้องมีแผนระยะยาวสำหรับการพัฒนาแรงงานให้มีคุณภาพตามที่สถานประกอบการต้องการอีกด้วย สำหรับการสนับสนุนของรัฐบาลนั้นต้องยอมรับว่าแรงงานที่มีระดับการศึกษาสูงไม่ได้ตอบโจทย์ความต้องการของตลาดแรงงานเสมอไป แต่เป็นระดับการศึกษาที่เหมาะสม ในสาขาที่ต้องการต่างหากที่จะสามารถตอบโจทย์ของสถานประกอบการได้ แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายถึงการละเลยการพัฒนาศักยภาพแรงงานของประเทศไป เนื่องจากการพัฒนาการศึกษานั้นสามารถก่อให้เกิดผลกระทบภายนอกเชิงบวกต่อสังคมโดยรวมได้ ดังนั้นแล้วการพัฒนา และยกระดับเทคโนโลยีในการผลิตของอุตสาหกรรมไทยจึงมีความสำคัญเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาการทำงานต่ำกว่าวุฒิของภาคการผลิตในตลาดแรงงานไทย เพื่อเป็นการลดสัดส่วนแรงงานที่ทำงานต่ำกว่าวุฒิ สามารถจัดสรรทรัพยากรแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และไม่ให้เกิดการสูญเปล่าทางการศึกษาขึ้นในอนาคต จึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ซึ่งปัญหาโดยรวมของตลาดแรงงานไทยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานต่ำกว่าวุฒิในปัจจุบันได้แก่ การขาดการสนับสนุนด้านเทคโนโลยีการผลิตเพื่อรองรับแรงงานที่มีระดับการศึกษาสูง ทำให้แรงงานที่มีการศึกษาสูงนั้นไม่มีตำแหน่งงานที่เหมาะสมในการทำงาน และขาดการสนับสนุนการศึกษาที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการทั้งทางด้านทักษะ และสาขาการศึกษา ดังนี้

1. การสร้างทัศนคติในการเรียนรู้ตลอดช่วงชีวิต ปัจจุบันนั้นเทคโนโลยีต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันตลอดจนในการทำงานมีการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด เพราะฉะนั้นแล้วแรงงานจึงควรมีความตื่นตัว และพร้อมเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ในทุกช่วงอายุ ทั้งนี้ทัศนคติดังกล่าวควรที่จะครอบคลุมไปถึงกลุ่มแรงงานที่ขาดโอกาสในการศึกษาในระบบทั่วไป ให้มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ที่ไม่จำกัดเรื่องขีดด้านอายุ โดยชี้ให้เห็นถึงประโยชน์จากการเรียนรู้ส่งเสริมแรงงานเรียนรู้นอกห้องเรียน การเพิ่มพูนทักษะให้กลายเป็นแรงงานที่มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพในการทำงานเพิ่มขึ้น สามารถสร้างความก้าวหน้าในการทำงานได้
2. สำหรับกลุ่มแรงงานเดิมที่มีในปัจจุบันที่มีสัดส่วนแรงงานที่มีระดับการศึกษาต่ำ หรือขาดทักษะเฉพาะที่สำคัญในการทำงาน ประกอบกับแนวโน้มแรงงานที่หลุดออกจากระบบการศึกษามาขึ้นจากโครงสร้างเศรษฐกิจถดถอย ดังนั้นแล้วรัฐควรเข้ามามีบทบาทในการจัดสรร และพัฒนาแรงงานที่มีอยู่ในปัจจุบันโดยการสร้างโครงการอบรมเพื่อการทำงานต่าง ๆ ในระยะสั้นที่ตอบสนองกับความต้องการของสถานประกอบการ และควรมีใบรับรองความสามารถหลังจบหลักสูตรที่เป็นมาตรฐาน มีความน่าเชื่อถือ สามารถแสดงให้เห็นถึงความสามารถของแรงงาน และยกระดับค่าตอบแทนให้แก่แรงงานได้
3. สำหรับการศึกษาเพื่อแรงงานที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานอุตสาหกรรมในอนาคต สถานศึกษาควรปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพ สามารถตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการ เนื่องจากแรงงานมีความสามารถต่ำกว่าวุฒิพึงมี ซึ่งในความหมายของสถานประกอบการคือแรงงานส่วนใหญ่ยังขาดทักษะทางความคิด และคุณลักษณะที่ดีในการทำงาน เน้นไปที่ทักษะทางความคิดกระบวนการวิเคราะห์ และแก้ไขปัญหา และทักษะภาษาอังกฤษ ซึ่งจำเป็นต่ออุตสาหกรรมการผลิตในประเทศไทยที่เป็นอุตสาหกรรมการผลิตเพื่อการส่งออก
4. การทำงานต่ำกว่าวุฒิส่วนหนึ่งมาจากการเรียนไม่ตรงสาขาที่สถานประกอบการต้องการ ดังนั้นแล้วสถานประกอบการจึงควรให้ความร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษา ให้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะ

- แรงงานที่สถานประกอบการต้องการกับสถานศึกษา เพื่อให้การพัฒนาแรงงานของสถานศึกษานั้นสามารถตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการได้ในทิศทางเดียวกัน
5. เนื่องด้วยการพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตของประเทศนั้นควรมีการพัฒนาเทคโนโลยีควบคู่ไปกับการพัฒนาแรงงาน ไม่เช่นนั้นจะเกิดปัญหาความไม่สัมพันธ์ในการพัฒนาได้รัฐบาลควรเข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนสถานประกอบการไทยในการพัฒนา และยกระดับเทคโนโลยีการผลิตภายในอุตสาหกรรม เพื่อตอบสนองนโยบายในการพัฒนาประเทศไปสู่อุตสาหกรรม 4.0 และเพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาแรงงานที่มีระดับการศึกษาสูงในปัจจุบัน โดยจะเห็นว่าที่ผ่านมา นโยบายส่วนใหญ่ของรัฐบาลเน้นไปที่การพัฒนาแรงงานระดับอาชีวะ หรือแรงงานกึ่งฝีมือเพื่อทำงานในอุตสาหกรรม ซึ่งสวนทางกับความต้องการแรงงานไร้ฝีมือของสถานประกอบการในอุตสาหกรรมการผลิต รัฐบาลควรเข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนด้านเทคโนโลยีการผลิตให้สอดคล้องกับการพัฒนาแรงงาน ทั้งนี้ควรเน้นการสนับสนุนไปที่สถานประกอบการไทยเป็นหลัก เนื่องจากสถานประกอบการส่วนใหญ่ในปัจจุบันเป็นสถานประกอบการต่างชาติ และสถานประกอบการร่วมทุนซึ่งการลงทุนทางเทคโนโลยีนั้นขึ้นอยู่กับความตัดสินใจของบริษัทแม่ในต่างประเทศ ทำให้ประเทศไทยขาดอำนาจในการตัดสินใจพัฒนา หรือยกระดับเทคโนโลยี และยังส่งผลกระทบต่อรายได้ที่ประเทศไทยควรได้รับในฐานะที่เป็นประเทศเจ้าของทรัพยากรในการผลิต และแรงงาน
 6. รัฐบาลควรสนับสนุนการสร้างเส้นทางคมนาคมที่สะดวกต่อการเดินทางทำงานของแรงงาน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำของปริมาณ ขนาด เทคโนโลยีของสถานประกอบการ และทำให้แรงงานมีโอกาสในการเลือกเข้าสมัครงานในสถานประกอบการที่เหมาะสมกับความสามารถ และวุฒิการศึกษาของตน

เอกสารอ้างอิง

- กรมการจัดหางาน, ฝ. ก. 2546. รายงานการศึกษาวิจัย เรื่อง สาเหตุการไม่หางานทำของผู้ที่ไม่มีงานทำแต่พร้อมที่จะทำงาน.
- กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, ส. 2560. การศึกษาแนวโน้มความต้องการแรงงานของตลาดแรงงานไทย ในช่วงปี 2560 - 2564 .
- กระทรวงแรงงาน. 2559. สถานการณ์และประมาณการด้านแรงงาน ปี 2560.
- กระทรวงอุตสาหกรรม. 2554. แผนแม่บทการพัฒนาอุตสาหกรรมไทย พ.ศ.2555-2574.
- คณะกรรมการพัฒนาแรงงานและประสานงานการฝึกอาชีพจังหวัด. 2560. รายงานสรุปแผนพัฒนากำลังคนรายจังหวัด 76 จังหวัด ปีพ.ศ. 2560 – 2564.

- จุฬารัตน์ แสงทอง . 2560. สังคมผู้สูงอายุ (อย่างสมบูรณ์) ภาวะสูงวัยอย่างมีคุณภาพ Aging Society (Complete Aged) : The elderly condition of good quality. *วารสารกึ่งวิชาการรูสมิแล ปีที่ 38 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2560*, 6-28.
- ชัยยุทธ ปัญญสวัสดิ์สุทธิ์. 2551. ทุมนุญกับผลตอบแทนทางการศึกษา. *การสัมมนาวิชาการประจำปี 2551 เรื่อง การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน*.
- โซติกา ชุ่มมี, & ศรีนรินทร์ เผ่าพงษ์ไพบูลย์. 2015. เขตเศรษฐกิจพิเศษ Roadmap ประเทศ และโอกาสทองที่ต้องจับตาจริงหรือ. *Economic Intelligence Center (EIC)*.
- ธิดา ชัยเดชอัครกุล, & ปุณณวิชัย เศรษฐ์สมบูรณ์. 2562. นโยบายเบื้องหลังอัตราว่างงานที่ต่ำ. *ธนาคารแห่งประเทศไทย*.
- ปุนทริก ศุภอมรกุล, & อังสุปาลี วัชรเกียรติ. 2554. จาก ISIC Rev. 3 สู่ Rev. 4 : ผลกระทบต่อการจัดทำข้อมูลของรพท. *ธนาคารแห่งประเทศไทย*.
- พุกษา เครือแสง. 2558. คุณภาพการศึกษาไทยกับมาตรฐานการบริการสาธารณะรัฐ. *วารสารนักบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง*, 35, (2) กรกฎาคม - ธันวาคม 2558, 46-60.
- รติมา คชนันท์. 2559. เขตเศรษฐกิจพิเศษในรูปแบบคลัสเตอร์. *บทความวิชาการ สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร*.
- สมศักดิ์ แท้มบุญเลิศชัย. 2558. Future of Thai Manufacturing อนาคตของอุตสาหกรรมไทย . *วารสารเศรษฐศาสตร์ธรรมศาสตร์*, 33 (2), 55-116.
- สำนักงานจังหวัดฉะเชิงเทรา, ก. 2561. *แผนพัฒนาจังหวัดฉะเชิงเทรา (พ.ศ. 2561 – 2565) (ฉบับทบทวน) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563*.
- สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม. 2561. *รายงานภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมปี 2561 และแนวโน้มปี 2562*.

References

- Abraham, K. G. 2015. Is skill mismatch impeding U.S. economic recovery. *ILR Review*, 68 (2), March, 291-313.
- Allen, J., & Weert, E. D. 2007. What Do Educational Mismatch Tell Us About Skill Mismatch ? A Cross-country Analysis. *European Journal of Education*, 42(1) 2007, 59-73.
- Baert, S., Cockx, B., & Verhaest, D. 2013. Overeducation at the start of the career : Stepping stone or trap. *Labour Economics* 25 (2013), 123-140.
- Becker, G. S. 1975. Investment in Human Capital : Effect on Earnings. In G. S. Becker, *Human Capital : A Theoretical and Empirical Analysis, with Special Reference to Education*, 2,13-44. NBER.

- Belfield, C. 2010. Over-education : What influence does the workplace have ? *Economics of Education Review*, 29, 236-245.
- Business Roundtable. 2017. How CEOs Are Helping Close America's Skills Gap. *Work In Progress*.
- Card, D. 1999. Chapter 30 The Causal Effect of Education on Earnings. In O. a. D.Card, *Handbook of Labor Economics*, 3,1801-1863. Elsevier Science B.V.
- Carroll, D., & Tani, M. 2013. Over-education of recent higher education graduates : New Australian panel evidence. *Economics of Education Review*, 32, 207-2018.
- Chiswick, B. R. 2003. Jacob Mincer, Experience and Distribution of Earnings. *IZA DP, No.847*.
- Cohn, E., & Chu Ng, Y. 2000. Incidence and wage effect of overschooling and underschooling in Hong Kong. *Economics of Education Review*, 19, 159-168.
- Credit Suisse Research Institute. 2018. Global Wealth Report 2018.
- Flisi, S., Goglio, V., Meroni, E. C., Rodrigues, M., & Vera-Toscano, E. 2017. Measuring Occupational Mismatch: Overeducation and Overskill in Europe--Evidence from PIAAC. *Soc Indic Res*, 131, 1211-1249.
- Freeman, R. B. 1986. Demand for education. In O. A. Layard, *Handbook of labor economics*, 1, 357-386. Elsevier Science Publishers BV.
- Ghignoni, E. 2011. Demand and Supply of Skilled Labour and Persistence of Young Workers' Overeducation in Europe : Mediterranean Countries versus the Netherlands. *ECPS Journal 4/2011*, 101-143.
- Groeneveld, S., & Hartog, J. 2004. Overeducation, wage and promotions within the firm. *Labour Economics*, 11, 701-714.
- Groot, W. 1996. The incidence of, and returns to overeducation in the UK. *Applied Economics*, 28, 1345-1350.
- Jones, M. K., & Sloane, P. J. 2010. Disability and Skill Mismatch. *The Economic Record*, Vol.86, Special Issue, September, 101-114.
- Kampelmann, S., & Rycx, F. 2012. The impact of educational mismatch on firm productivity : Evidence from linked panel data. *Economics of Education Review*, 31, 918-931.
- Kunze, A. 2002. The Timing of Careers and Human Capital Depreciation. *IZA Discussion Paper* No.509, June 2002.

- Leuven, E., & Oosterbeek, H. 2011. Overeducation and mismatch in labor market. *IZA Discussion Paper No.5523*.
- Li, I., Malvin, M., & Simonson, R. D. 2015. Overeducation and employment Mismatch : Wage Penalties for College Degree in Bussiness. *Journal of Education of Bussiness* , 90, 119-225.
- Lin, C.-H. A., & Wang, C.-H. 2005. The Incidence and wage effects of overeducation : The case of Taiwan. *Journal of economic development Volume 30, Number 1, June 2005*, 31-47.
- Mahy, B., Rycx, F., & Vermeulen, G. 2015. Educational Mismatch and Firm Productivity: Do Skills, Technology and Uncertainty Matter? *IZA DP No.8885*.
- Manacorda, M., & Petrongolo, B. (1999). Skill Mismatch and Unemployment in OECD Countries . *Economica*, 66, 181-207.
- Mateos-Romero, L., & Salinas-Jimenez, M. d. 2017. Skill Heterogeneity Among Graduate Workers: Real and Apparent Overeducation in the Spanish Labor Market. *Soc Indic Res*, 132, 1247-1264.
- McGuinness, S. 2006. Overeducation in the labour market. *Journal of economic surveys* 20(3), 387-418.
- McGuinness, S., & Sloane, P. J. 2011. Labour market mismatch among UK gradutes : An analysis using REFLEX data. *Economics of Education Review*, 130-145.
- Mehta, A., Felipe, J., Quising, P., & Camingue, S. 2011. Overeducation in developing economies : How can we test for it , and what does it mean ? *Economic of Education Review* 30, 1334-1347.
- Meroni, E. C., & Vera-Toscano, E. 2017. The persistence of overeducation among recent graduates. *Labour Economic*, 48, 120-143.
- Mincer, J. A. 1974. Schooling, Experience, and Earnings. *the National Bureau of Economic Research*, 41-63.
- Nieto, S., & Ramos, R. 2017. Overeducation, Skills and Wage Penalty: Evidence for Spain Using PIAAC Data. *Soc Indic Res (2017)* ,134, 219-236.
- Oliveira, M. d., Santos, M., & Kiker, B. 2000. The Role of human capital and technology change in over education . *Economics of Education Review* 19 , 199-206.

- Pellizzari, M., & Fichen, A. 2017. A new measure of skill mismatch : theory and evidence from PIAAC. *IZA Journal of Labor Economics*, 1-30.
- Piper, A. 2015. Heaven knows I'm miserable now : overeducation and reduce life satisfaction. *Education Economics* , 23(6), 677-692.
- QS Intelligence Unit. 2018. The Global Skills Gap in the 21st Century. *Institute of Student Employers (ISE)*.
- Rhein, D. 2017. International Higher Education in Thailand : Challenges within a Changing Context. *Journal of Alternative Perspectives in the Social Sciences* (2017) 8(3), 281-298.
- Rubb, S. 2003. Overeducation : a short or long run phenomenon for individuals ? *Economics of Education Review* , 22, 389-394.
- Rubb, S. 2014. Overeducation and earning within an occupation : controlling for occupation heterogeneity of nurses. *Education Economics*, 22(3), 257-269.
- Rumberger, R. W. 1986. The Impact of Surplus Schooling on Productivity and Earning. *The Journal of Human Resources*, 22, 24-50.
- Sicherman, N. 1991. "Overeducation" in the Labor Market. *Journal of Labor Economics*, 1991, 9(2), 101-122.
- Sloane, P. J. 2014. Overeducation, skill mismatches, and labor market outcomes for college graduates. *IZA World of Labor*.
- Somchai Jitsuchon. 2012. Thailand in a Middle-income Trap. *Thailand Development Research Institute Quarterly Review* 27(2) June 2012, 13-20.
- Somkiat Tangkitvanich, & Supanutt Sasiwuttiwat. (2012). Revamping the Thai Education System : Quality for All. *Thailand Development Research Institute Quarterly Review* 27(2) June 2012, 3-12.
- Srinivasan, J. 1991. DEMAND FOR EDUCATION : A SOCIO-ECONOMIC ANALYSIS. *University of Poona*.
- Tarvid, A. 2015. The effectiveness of access restriction to higher education in decreasing overeducation. *Economic Analysis and Policy*, 45, 11-26.
- Verdugo, R. R., & Verdugo, N. T. 1989. The Impact of Surplus Schooling on Earning Some Addition Findings. *The Journal Human Resources*, 629-643.

- Verhaest, D., & Omeij, E. 2009. The Determinants of Overeducation : Different Measures, Different Outcomes ? *Universiteit Gent*.
- Villarreal, A. 2016. The Education-Occupation Mismatch of International and Internal Migrants in Mexico, 2005-2012. *Demography*, 53 , 865-883.
- World Bank. 2012. Putting Higher Education to Work. *World Bank East Asia and Pacific Regional Report*.
- World Bank. 2019. Thailand Economic Monitor Inequality, Opportunity and Human Capital.
- Wu, X. 2008. The impact of overeducation on earnings in China. *Front. Educ. China*, 3(1), 123-136.

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการฆ่าสัตว์เพื่อจำหน่ายเนื้อสัตว์: กรณีศึกษาการจัดการระบบโลจิสติกส์

Legal Problems Relating to Control of Animal Slaughter for the Distribution of Meat: Case Study of Logistics System Management.

Received 1 February 2021

Revised 14 February 2021

Accepted 18 February 2021

สุรวัดน์ ชลอสนธิสกุล

มหาวิทยาลัยศิลปากร

Surawat Chalorsuntisakul

Silpakorn University

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษากรณีการจัดการระบบโลจิสติกส์ตามกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการฆ่าสัตว์เพื่อจำหน่ายเนื้อสัตว์ โดยเปรียบเทียบกับกฎระเบียบขององค์กรระหว่างประเทศและกฎหมายต่างประเทศ เพื่อเสนอแนะแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ทั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิจัยจากเอกสาร ผลการวิจัยพบว่า พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์เพื่อการจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2559 ไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดการระบบโลจิสติกส์ และปรากฏว่าอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 ซึ่งมีเจตนารมณ์เพื่อป้องกันโรคระบาดสัตว์เป็นหลัก ดังนั้นจึงควรมีการปรับปรุงแก้ไขมาตรการทางกฎหมายว่าด้วยการฆ่าสัตว์เพื่อจำหน่ายเนื้อสัตว์ให้เทียบเคียงได้กับมาตรฐานสากล เพื่อสร้างหลักประกันในความปลอดภัยให้กับผู้บริโภคเนื้อสัตว์ที่สะอาด ถูกหลักอนามัยต่อไป

คำสำคัญ: เนื้อสัตว์ โลจิสติกส์ โรงฆ่าสัตว์

Abstract

The purpose of this study was the case of logistics management under the control of animal slaughter for the distribution of meat legislation. It was compared with international corporate regulations and foreign law to propose a solution to amend the law. This is qualitative research from the legal documents. The results of the study showed that the Control of Animal Slaughter for the Distribution of Meat B.E. 2559 did not contain provisions on the management of the logistics system. But it turns out that it is under the Animal Epidemic Act B.E. 2558 which aims to prevent animal diseases. Therefore, it should be revised the legal

measures on the Control of Animal Slaughter for the Distribution of Meat B.E. 2559 to be comparable to international standards to ensure the safety of consumers of clean and hygienic meat.

Keyword: Meat, Logistics, Slaughterhouse

คำนำ

ประเทศไทยมีการเลี้ยงปศุสัตว์และผลิตเนื้อสัตว์เพื่อการบริโภคภายในประเทศและส่งออกไปยังต่างประเทศ ทั้งนี้การตลาดเนื้อสัตว์ในปัจจุบันมีการแข่งขันและได้รับความสนใจจากผู้บริโภคในระดับสูง โดยเฉพาะประเด็นเรื่องความปลอดภัยของอาหาร (Food safety) ซึ่งภาครัฐได้ตระหนัก และให้ความสำคัญเกี่ยวกับมาตรการควบคุมการผลิตเนื้อสัตว์ ตั้งแต่ในระดับฟาร์มปศุสัตว์ โรงฆ่าสัตว์ โรงงานชำแหละและตัดแต่งเนื้อสัตว์ โรงงานแปรรูปเนื้อสัตว์ ตลอดจนสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ เพื่อให้ได้เนื้อสัตว์ที่ปลอดภัยสำหรับการบริโภค โดยทั้งนี้ต้องมีการควบคุมตั้งแต่การเลี้ยงที่ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ กระบวนการฆ่าสัตว์ ขั้นตอนการผลิตเนื้อสัตว์ รวมถึงการขนส่งเนื้อสัตว์จากโรงฆ่าสัตว์ไปสู่สถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ ทั้งนี้ประเทศไทยมีกฎหมายเกี่ยวกับการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ รวมถึงกฎหมายเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากรการฆ่าสัตว์มาโดยตลอด เริ่มตั้งแต่พระราชบัญญัติลักษณะฆ่าโค กระบือและสุกร ตามหัวเมือง ร.ศ.119 พระราชบัญญัติลักษณะฆ่าโค กระบือและสุกร ตามหัวเมือง แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2473 พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าขายโค กระบือ แพะ แกะและสุกร พุทธศักราช 2481 พระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติลักษณะฆ่าโค กระบือ และสุกร ตามหัวเมือง ร.ศ. 119 พุทธศักราช 2485 พระราชบัญญัติอากรฆ่าสัตว์ พุทธศักราช 2488 และพระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2535 โดยปัจจุบันมีประกาศใช้พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์เพื่อการจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2559 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 133 ตอนที่ 85 ก เมื่อวันที่ 26 กันยายน พ.ศ.2559 แต่อย่างไรก็ตามกฎหมายว่าด้วยการฆ่าสัตว์เพื่อจำหน่ายเนื้อสัตว์ดังกล่าว ยังมีบทบัญญัติไม่ครอบคลุมตลอดห่วงโซ่ของกิจการการฆ่าสัตว์เพื่อจำหน่ายเนื้อสัตว์ โดยยังไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับระบบโลจิสติกส์ที่เหมาะสมสำหรับใช้ในการขนส่งเนื้อสัตว์เพื่อการจำหน่ายเนื้อสัตว์

โลจิสติกส์ (Logistics) เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการโซ่อุปทาน (Supply Chain Management) ซึ่งรวมถึงเรื่องการวางแผนการดำเนินการ การควบคุม การไหลเวียน การจัดเก็บวัสดุสินค้า การบริการ และสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จากแหล่งจุดกำเนิดของวัตถุดิบ จนถึงจุดบริโภคหรือจุดการใช้งาน เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า เนื้อสัตว์ที่ใช้บริโภคผ่านกระบวนการฆ่าสัตว์แล้ว และเข้าสู่กระบวนการชำแหละซากสัตว์เป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงต้องเข้าสู่ระบบโลจิสติกส์เพื่อบริหารจัดการในการจัดเก็บรักษาเนื้อสัตว์ ตลอดจนขนส่งเนื้อสัตว์ไปยังสถานที่จัดจำหน่ายเนื้อสัตว์ ทั้งนี้จึงจำเป็นต้องมีหลักประกัน

ความปลอดภัยที่สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคได้ว่ากระบวนการตั้งแต่เสร็จสิ้นการฆ่าและซากสัตว์ จนกระทั่งนำเนื้อสัตว์มาจำหน่าย ทั้งนี้เพราะว่าเนื้อสัตว์จากสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมและเนื้อจากสัตว์ปีก มีความชื้นสูง และมีสารอาหารครบถ้วนที่จะทำให้เนื้อสัตว์เหมาะกับการเจริญของจุลินทรีย์ ส่งผลให้เนื้อสัตว์เกิดการเน่าเสียได้ง่ายด้วยจุลินทรีย์เหล่านี้ (microbial spoilage) และก่อให้เกิดอันตรายจากจุลินทรีย์ก่อโรค (pathogen) ที่จะส่งผลให้ผู้บริโภคเจ็บป่วยด้วยโรคอาหารเป็นพิษ (food poisoning) ดังนั้นภายหลังการฆ่าและการชำแหละ จะต้องนำซากสัตว์ที่ได้เข้าไปเก็บรักษาไว้ห้องที่สามารถควบคุมอุณหภูมิโดยทันที เพื่อลดอุณหภูมิของซากสัตว์ลง โดยเป็นการชะลอการเพิ่มจำนวนของจุลินทรีย์ที่จะก่อให้เกิดการเน่าเสียและจุลินทรีย์ก่อโรค ซึ่งเป็นการควบคุม การแพร่กระจายเชื้อโรคไปยังผู้บริโภค ดังนั้นขั้นตอนการขนส่งจึงต้องมีการควบคุมให้ปลอดภัย สามารถลดปัจจัยที่ทำให้เนื้อสัตว์เน่าเสียหรือปนเปื้อนจากสิ่งสกปรกได้

การศึกษารั้วนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์เพื่อจำหน่าย เนื้อสัตว์ พ.ศ.2559 โดยศึกษากรณีการจัดการระบบโลจิสติกส์ โดยศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายว่าด้วยการควบคุม การฆ่าสัตว์เพื่อจำหน่ายเนื้อสัตว์ของต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ เพื่อเสนอแนะ แก้ไข ปรับปรุง กฎหมายเกี่ยวกับการจัดการระบบโลจิสติกส์ของกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการฆ่าสัตว์เพื่อจำหน่ายเนื้อสัตว์ให้ สอดคล้องกับสถานการณ์และมีความเป็นสากล

วิธีการวิจัย

การศึกษารั้วนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ ตำรา บทบัญญัติของกฎหมาย รวมถึงหลักเกณฑ์ขององค์การระหว่างประเทศ เพื่อนำมาวิเคราะห์โดยอาศัยหลักเกณฑ์และแนวทางที่เหมาะสม ต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุปทางกฎหมาย โดยมีขอบเขตการศึกษาเฉพาะพระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์เพื่อ การจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ.2559 ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการระบบโลจิสติกส์การขนส่งเนื้อสัตว์จากโรงฆ่าสัตว์หรือ สถานที่ชำแหละและตัดแต่งเนื้อสัตว์ไปยังสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์เท่านั้น

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่าพระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์เพื่อการจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ.2559 ไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับระบบตรวจสอบย้อนกลับ เพียงบัญญัติไว้ในมาตรา มาตรา 14 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวง เกษตรและสหกรณ์โดยคำแนะนำของคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบกิจการฆ่าสัตว์มีอำนาจออก กฎกระทรวงตามมาตรา 14(7) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และมาตรฐานการขนส่งสัตว์ไปยังโรงฆ่าสัตว์ และการขนส่งเนื้อสัตว์จากโรงฆ่าสัตว์ไปยังสถานที่ชำแหละและตัดแต่งเนื้อสัตว์หรือจำหน่ายเนื้อสัตว์ ซึ่งจะเป็น การอนุวัติกฎหมายลำดับรองเท่านั้น พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์เพื่อการจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ.2559 ซึ่ง

เป็นกฎหมายแม่บท มีบัญญัติครอบคลุมเพียง 6 หมวด ได้แก่ หมวด 1 คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบกิจการฆ่าสัตว์ หมวด 2 การประกอบกิจการฆ่าสัตว์ หมวด 3 การฆ่าสัตว์เพื่อการจำหน่ายเนื้อสัตว์ หมวด 4 การพักใช้และการเพิกถอนใบอนุญาต หมวด 5 พนักงานเจ้าหน้าที่ และหมวด 6 บทกำหนดโทษ ทั้งนี้ไม่ปรากฏว่ามีมาตราใดที่บัญญัติถึงการจัดการระบบโลจิสติกส์สำหรับการจัดเก็บในระหว่างขนส่งและในระหว่างรอการจัดจำหน่าย รวมถึงการขนส่งเนื้อสัตว์จากโรงฆ่าสัตว์และ/หรือสถานที่ชำแหละและตัดแต่งเนื้อสัตว์ไปยังสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์

ทั้งนี้เมื่อศึกษากฎหมายฉบับอื่นที่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน พบว่าประเทศไทยมีพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการขนส่งสัตว์และซากสัตว์ ทั้งนี้ประเทศไทยมีกฎหมายควบคุมโรคระบาดสัตว์มาตั้งแต่ พ.ศ. 2474 โดยเป็นกฎหมายควบคุมโรคระบาดปศุสัตว์และ สัตว์พาหนะ ซึ่งมีเหตุผลในการตราพระราชบัญญัติโรคระบาดปศุสัตว์และสัตว์พาหนะ พุทธศักราช 2474 กล่าวไว้ดังนี้ “โดยเหตุที่ปศุสัตว์และสัตว์พาหนะเป็นโรคระบาดและกระจายด้วยโรคนั้นเป็นอันมากทุกปี จึงเห็นสมควรจัดการโดยวิธีป้องกันและวิธีอื่นเพื่อมิให้โรคติดต่อและเกิดใหม่ต่อไป” ต่อมาได้มีการปรับปรุงกฎหมายเรื่อยมาจนกระทั่งได้มีการตราพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 ซึ่งเป็นฉบับที่บังคับใช้ในปัจจุบัน พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวได้นิยามซากสัตว์ตามมาตรา 4 ว่า “ซากสัตว์” หมายความว่า ร่างกายหรือส่วนของร่างกายสัตว์ที่ตายแล้ว สิ่งใด ๆ ที่ได้จากสัตว์ที่มีชีวิตหรือสัตว์ที่ตายแล้ว และให้หมายความรวมถึงอาหารสุกที่ทำประกอบ หรือปรุงจากซากสัตว์ หรือสิ่งประดิษฐ์สำเร็จรูปที่ทำจากซากสัตว์ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ทั้งนี้พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการขนส่งซากสัตว์ในหลายมาตรา อาทิเช่น มาตรา 34 ภายใต้อำนาจมาตรา 18 และมาตรา 22 แต่บทบัญญัติทั้งหมดนั้น บัญญัติขึ้นเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและควบคุมโรคระบาดเป็นหลัก ซึ่งยังไม่ได้ครอบคลุมหรือตอบสนองต่อหลักความปลอดภัยของอาหารในด้านหลักประกันและความเชื่อมั่นว่าเนื้อสัตว์มีความเหมาะสมต่อการบริโภค บทบัญญัติที่ให้การนำสัตว์หรือซากสัตว์ไปยังท้องที่จังหวัดอื่นต้องได้รับใบอนุญาตจากสัตวแพทย์ต้นทางทุกครั้ง และสัตวแพทย์ผู้ออกใบอนุญาตจะกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับยานพาหนะและการใช้เส้นทางหรือเงื่อนไขอื่นตามที่จำเป็นไว้ในใบอนุญาตก็ได้ ซึ่งจะเห็นได้ว่ายังไม่มีข้อกำหนดลักษณะของยานพาหนะที่ใช้ขนส่งเคลื่อนย้ายเนื้อสัตว์สำหรับการบริโภคของมนุษย์ไว้ในพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 ที่ชัดเจนแต่อย่างใด และยังไม่มียกเว้นบทบัญญัติเกี่ยวกับควบคุมคุณภาพเนื้อสัตว์ระหว่างการขนส่งหรือมีบทบัญญัติที่จะสามารถควบคุมปัจจัยเสี่ยงด้านจุลชีววิทยาที่จะทำให้เนื้อสัตว์เน่าเสีย และป้องกันการปนเปื้อนสิ่งเจือปนต่าง ๆ จนทำให้เนื้อสัตว์เน่าเสียหรือปนเปื้อนจนไม่เหมาะสมต่อการบริโภคได้ ทั้งนี้ยานพาหนะที่ใช้ขนส่งเนื้อสัตว์ ต้องสามารถปกป้องเนื้อสัตว์ให้คงสภาพ ไม่เน่าเสีย สามารถควบคุมการเจริญเติบโตของจุลินทรีย์ได้ เช่น การควบคุมอุณหภูมิที่เหมาะสม รวมถึงต้องสามารถป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อนสิ่งเจือปนในระหว่างการขนส่งด้วย เช่น การกำหนดวัตถุที่ใช้เป็นภาชนะเพื่อการขนส่ง หรือกำหนดวัตถุที่ใช้ประกอบเป็นพื้นที่ในการจัดเก็บเนื้อสัตว์ในระหว่างการขนส่ง เป็นต้น แต่สาระสำคัญในองค์ประกอบของพระราชบัญญัติโรคระบาด

สัตว์ พ.ศ. 2558 นี้เป็นเรื่องการควบคุมการขนย้าย เคลื่อนย้ายสัตว์และซากสัตว์ เพื่อป้องกันการเกิดหรือแพร่กระจายของโรคระบาดที่เกิดจากสัตว์หรือซากสัตว์ โดยพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวได้บัญญัติเกี่ยวกับระบบการขนส่ง เคลื่อนย้ายเนื้อสัตว์ไว้โดยสามารถแบ่งได้เป็น 2 กรณี ได้แก่ 1) การขนส่งเคลื่อนย้ายสัตว์ข้ามจังหวัดสำหรับการขนส่งเนื้อสัตว์ข้ามจังหวัดนั้น ประเทศไทยใช้ระบบด่านกักกันสัตว์ ซึ่งมีบัญญัติไว้ในมาตรา 34 และ 35

ทั้งนี้มาตรา 34 ภายใต้อำนาจมาตรา 18 และมาตรา 21 บัญญัติว่า “เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและควบคุมโรคระบาด ผู้ใดนำสัตว์หรือซากสัตว์ดังต่อไปนี้ไปยังท้องที่จังหวัดอื่นต้องทำเครื่องหมายประจำตัวสัตว์และให้นำความในมาตรา 9 วรรคสองและวรรคสาม มาบังคับโดยอนุโลม และต้องได้รับใบอนุญาตจากสัตว์แพทย์ประจำท้องที่ต้นทางทุกครั้ง” ทั้งนี้สัตว์ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 ได้แก่ (1) ช้าง ม้า โค กระบือ แพะ แกะ กวาง สุนัข หมูป่า หรือน้ำเชื้อผสมพันธุ์หรือ เอ็มบริโอของสัตว์ดังกล่าว (2) นก ไก่ เป็ด ห่าน หรือน้ำเชื้อผสมพันธุ์หรือไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์ (3) ซากสัตว์ของสัตว์ตาม (1) หรือ (2) (4) สัตว์หรือซากสัตว์ชนิดอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ดังนั้นเนื้อสัตว์เพื่อการบริโภคจึงเข้าตามของกฎหมายบทบัญญัติข้อ (3) ข้างต้น 2) การนำเข้า ส่งออก นำผ่านราชอาณาจักรซึ่งเนื้อสัตว์ สำหรับกฎหมายและมาตรฐานเกี่ยวกับยานพาหนะในการขนส่งเนื้อสัตว์นั้นพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 มีบทบัญญัติเกี่ยวกับยานพาหนะที่ใช้สำหรับขนส่งเนื้อสัตว์ไว้ในมาตรา 34 เป็นมาตราที่กำหนดเกี่ยวกับการนำสัตว์หรือซากสัตว์ไปยังท้องที่จังหวัดอื่น เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและควบคุมโรคระบาด โดยบัญญัติให้การนำสัตว์หรือซากสัตว์ไปยังท้องที่จังหวัดอื่นต้องได้รับใบอนุญาตจากสัตว์แพทย์ต้นทางทุกครั้งและสัตว์แพทย์ผู้ออกใบอนุญาตจะกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับยานพาหนะและการใช้เส้นทางหรือเงื่อนไขอื่นตามที่จำเป็นไว้ในใบอนุญาตก็ได้ ดังนั้นเรื่องการกำหนดลักษณะของยานพาหนะที่ใช้ขนส่งเคลื่อนย้ายเนื้อสัตว์ในพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ.2558 นั้น กำหนดแต่เพียงว่าในการออกใบอนุญาตให้ ขนส่งซากสัตว์ข้ามจังหวัดนั้นสัตวแพทย์ผู้ออกใบอนุญาตมีอำนาจกำหนดลักษณะของยานพาหนะตามแต่ดุลยพินิจ นอกจากนี้ยังมีระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการมาตรฐานการขนส่งซากสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์ พ.ศ.2552 ซึ่งอาศัยอำนาจออกตามความในมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 แต่อย่างไรก็ตามความตามข้อ 4(1) – (4) ไม่ได้ครอบคลุมซากสัตว์ปีกที่มีลักษณะเป็นเนื้อสัตว์เพื่อการบริโภคของมนุษย์

ประเทศไทยจึงต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการฆ่าสัตว์เพื่อการจำหน่ายเนื้อสัตว์ โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการระบบโลจิสติกส์การขนส่งเนื้อสัตว์จากโรงฆ่าสัตว์และ/หรือสถานที่ชำแหละและตัดแต่งเนื้อสัตว์ไปยังสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้เฝ้าระวังและควบคุมโรคระบาดสัตว์ติดต่อสู่คน และพัฒนามาตรฐานและคุณภาพเนื้อสัตว์เพื่อให้เหมาะต่อการบริโภคของมนุษย์ ทั้งนี้ควรนำมาตราฐานสากลมาปรับใช้ในประเทศไทย คือ กฎระเบียบสหภาพยุโรปที่ 853/2004 ว่าด้วยหลักเกณฑ์สุขอนามัยเฉพาะสำหรับอาหารที่มีแหล่งกำเนิดจากสัตว์ (Regulation (EC) 853/2004 laying down specific hygiene rules for food of animal origin) ประกาศใช้ ณ วันที่ 29 เมษายน พ.ศ.2549 ซึ่งเป็นกฎระเบียบ

ข้อบังคับที่เกี่ยวกับสุขลักษณะเฉพาะของแหล่งที่มาของสัตว์ โดยกำหนดข้อบัญญัติเกี่ยวกับการสาธารณสุข โดยผู้ผลิตเนื้อสัตว์ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านสุขอนามัยสำหรับสถานประกอบการและขั้นตอนการขออนุมัติสถานประกอบการ และข้อกำหนดสำหรับการจัดเก็บและการขนส่งเนื้อสัตว์และการประทับเครื่องหมายรับรองเนื้อสัตว์ ทั้งนี้มีการระบุข้อกำหนดของอุณหภูมิที่สามารถหยุดการเจริญเติบโตของแบคทีเรียในระหว่างการขนส่งและการเก็บรักษาเนื้อสัตว์ โดยระบุไว้ในภาคผนวกที่ 3 ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่การขนส่งสัตว์มีชีวิตถึงเนื้อสัตว์ และระบุจำแนกชนิดของแต่ละชนิดสัตว์ อาทิเช่น การเก็บรักษาและขนส่งเนื้อสัตว์จากสัตว์กบ ซึ่งกำหนดให้ทำการแช่เย็นตั้งแต่ในโรงฆ่าสัตว์ภายหลังการตรวจสอบสัตว์ภายหลังการฆ่าสัตว์ โดยกำหนดให้มีอุณหภูมิที่ใช้จัดเก็บอวัยวะภายในไม่เกิน 3 องศาเซลเซียสกำหนดให้มีอุณหภูมิที่ใช้จัดเก็บเนื้อสัตว์ชิ้นเล็กไม่เกิน 3 องศาเซลเซียส และกำหนดให้มีอุณหภูมิที่ใช้จัดเก็บเนื้อสัตว์อื่น ๆ ไม่เกิน 7 องศาเซลเซียส นอกจากนี้ยังกำหนดอุณหภูมิทั้งการแช่เย็นและแช่แข็งแบ่งแยกตามชนิดของสัตว์และประเภทของเนื้อสัตว์ และยังกำหนดระยะเวลาในการเก็บรักษาเนื้อสัตว์หรือการบ่มเนื้อแต่ละประเภทว่าต้องกระทำภายในระยะเวลาที่วัน เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่ากฎระเบียบสหภาพยุโรปที่ 853/2004 นั้นให้ความสำคัญต่อระบบลูกโซ่ความเย็น (cold chain system) ซึ่งระบบการออกแบบและจัดการที่จะทำให้เนื้อสัตว์อยู่ในอุณหภูมิที่ถูกต้องเหมาะสมตลอดเวลาทั้งในขณะจัดเก็บและขนส่งจนกระทั่งถึงหน่วยบริการ เช่น สถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ ภัตตาคาร ร้านอาหาร เป็นต้น ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบกับสาธารณสุขเคนยา ซึ่งมีพระราชบัญญัติควบคุมเนื้อสัตว์ พ.ศ.2515 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2555 (Meat Control Act 1972 Revised Edition 2012) บรรพ 356 เป็นกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการฆ่าสัตว์เพื่อจำหน่ายเนื้อสัตว์ ซึ่งมีกฎหมายลำดับรอง (subsidiary legislation) หลายฉบับ เมื่อพิจารณาระเบียบว่าด้วยการขนส่งเนื้อสัตว์ พ.ศ.2519 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2555 {Meat Control (Transport of Meat) Regulations, 1976 Revised Edition 2012) พบว่ากฎหมายฉบับดังกล่าวได้ให้นิยาม “พาหนะขนส่ง” หมายถึง ยานพาหนะใดใด เครื่องบิน รถเข็น รถจักรยาน รถไฟหรือยานพาหนะที่ใช้เครื่องยนต์หรือการเคลื่อนย้ายใด ๆ ที่ใช้ในระบบขนส่งเนื้อสัตว์ โดยได้รับอนุญาตไปยังสถานที่ใด ๆ เพื่อวัตถุประสงค์ในการขาย ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นการให้นิยามยานพาหนะทุกประเภทในการเคลื่อนย้ายเนื้อสัตว์ไปยังสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ นอกจากนี้ยังบัญญัติให้การขนส่งเนื้อสัตว์สำหรับการบริโภคของมนุษย์ต้องได้รับใบอนุญาตในการเคลื่อนย้ายด้วย ทั้งนี้ความตามข้อ 7 ของระเบียบดังกล่าวได้กำหนดมาตรฐานด้านสุขอนามัยไว้ในเอกสารท้ายระเบียบ เอกสารที่ 1 (first schedule) ว่าด้วยมาตรฐานสุขอนามัยในการขนส่งเนื้อสัตว์ (Standards of Hygiene in the Transportation of Meat) โดยมีข้อกำหนด อาทิเช่น ต้องแยกการขนส่งระหว่างสัตว์มีชีวิตกับเนื้อสัตว์ เนื้อสัตว์ที่ทำการขนส่งต้องผ่านการกลั่นและเอาเครื่องในออกแล้ว เนื้อสัตว์ต้องไม่มีการวางสัมผัสกับพื้นหรือผนังของภาชนะบรรจุ อวัยวะต่าง ๆ เช่น ตับ หัวใจ สมอง ปอด ไตและลำไส้รั่ว ต้องใส่ในภาชนะที่สะอาดโดยภาชนะนั้นต้องสามารถทำความสะอาดได้ง่ายและต้องผ่านการฆ่าเชื้อ เว้นแต่จะเป็นการแช่แข็งซึ่งในกรณีนี้ต้องบรรจุด้วยห่อกระดาษหนาหรือถุงพลาสติกหรือวัสดุบรรจุภัณฑ์อื่น ๆ ที่ได้รับการรับรอง เป็นต้น นอกจากนี้ยังกำหนดสารซักล้าง (detergents) ยานพาหนะและภาชนะบรรจุที่อนุญาตให้ใช้อีก

ด้วย เช่น โซเดียมไฮโปคลอไรต์ โซเดียมคาร์บอเนต ไตรโซเดียมฟอสเฟต สบู่ และผงซักฟอกสังเคราะห์ รวมถึงยังกำหนดสารฆ่าเชื้อ (sanitizing agents) ที่อนุญาตให้ใช้ ได้แก่ สารประกอบแอมโมเนียม (Quaternary ammonium compounds) สารละลายไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ โซเดียมไฮโปคลอไรต์ และคลอรามีน ที โดยต้องคำนวณปริมาณคลอรีนที่แท้จริงได้ 50 ส่วนในล้านส่วน (p.p.m.) และยังมีข้อกำหนดในประเด็นต่าง ๆ อีกหลายประการ เช่น การประกอบสร้างยานพาหนะและภาชนะบรรจุเนื้อสัตว์ ยกตัวอย่างเช่น ผนัง เพดานและพื้นของช่องที่เก็บเนื้อสัตว์ ต้องทำจากวัสดุที่เรียบ ไม่มีรอยแตก ทนต่อการกัดกร่อนซึ่งไม่สามารถซึมผ่านได้กับน้ำ มีสีอ่อน ทำความสะอาดและฆ่าเชื้อได้ง่าย ระเบียบฉบับนี้ยังมีข้อกำหนดเฉพาะสำหรับการขนส่งน้อยกว่า 50 กิโลเมตรหรือระยะเวลาสองชั่วโมง การขนส่งน้อยกว่า 200 กิโลเมตรหรือระยะเวลามากกว่าสองชั่วโมง การขนส่งมากกว่า 200 กิโลเมตรหรือระยะเวลามากกว่าสี่ชั่วโมงอีกด้วย

จากทั้งกฎระเบียบสหภาพยุโรปที่ 853/2004 และระเบียบว่าด้วยการขนส่งเนื้อสัตว์ พ.ศ.2519 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2555 ของสาธารณรัฐเคนยา แสดงให้เห็นว่ากฎหมายให้ความสำคัญกับการจัดการระบบโลจิสติกส์ การขนส่งเนื้อสัตว์จากโรงฆ่าสัตว์และ/หรือสถานที่ชำแหละและตัดแต่งเนื้อสัตว์ไปยังสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ ทั้งการจัดการอุณหภูมิในการเก็บรักษาเนื้อสัตว์ โดยกำหนดอุณหภูมิทั้งการแช่เย็นและแช่แข็ง และยังกำหนดระยะเวลาการบ่มและทำละลาย มีการกำหนดการประกอบสร้างยานพาหนะและภาชนะบรรจุ มีการกำหนดวิธีการขนส่งสำหรับระยะทางที่แตกต่างกัน หรือการใช้เวลาในการขนส่งไปยังสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์

ข้อเสนอแนะ

ความปลอดภัยทางอาหาร (Food Safety) เป็นกระบวนการจัดการอาหารสำหรับการบริโภคของมนุษย์ ให้มีความปลอดภัย เป็นอาหารบริสุทธิ์ ปราศจากสิ่งปนเปื้อนทั้งการปนเปื้อนทางเคมีที่เกิดจากสารเคมีที่มีอยู่ในวัตถุดิบทางกายภาพที่เกิดจากสิ่งแปลกปลอมหรือปนเปื้อนมากับอาหาร และทางชีวภาพที่เกิดจากสิ่งมีชีวิตที่เป็นจุลินทรีย์ก่อโรค เพื่อให้ผู้บริโภคปลอดภัยจากอันตรายที่มาจากอาหาร ถือเป็นการปกป้องสุขภาพของผู้บริโภคที่สำคัญ กฎหมายจึงเป็นเครื่องมือหรือปัจจัยที่ตราไว้เพื่อกำหนดให้ผู้ประกอบการต้องปฏิบัติ เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับความคุ้มครองจากกฎหมายอย่างเต็มที่ ดังนั้นจึงควรมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายแม่บท ได้แก่ พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์เพื่อการจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ.2559 โดยต้องบัญญัติให้มีหมวดว่าด้วยการจัดการระบบโลจิสติกส์ในการขนส่งเนื้อสัตว์ รวมทั้งต้องให้อำนาจบัญญัติกฎหมายลำดับรองหรือกฎหมายลูกบทเพื่อกำหนดรายละเอียดให้สอดคล้องกับกฎหมายแม่บทด้วย ทั้งนี้ควรกำหนดระเบียบให้ครอบคลุมตั้งแต่ขั้นตอนการสั่งซื้อเนื้อสัตว์ การผลิตเนื้อสัตว์ การจัดการห้องเย็นและลูกโซ่ความเย็น การจัดการการเก็บรักษาหรือการบ่ม การจัดการยานพาหนะและภาชนะบรรจุ การจัดการการขนส่งและเคลื่อนย้าย การจัดการการวางสินค้า ณ สถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ ทั้งนี้เพื่อให้กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการฆ่าสัตว์เพื่อจำหน่ายเนื้อสัตว์ของประเทศไทย มีความ

เหมาะสมกับสภาพการณ์ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมเนื้อสัตว์ที่ยั่งยืนและเพื่อให้เกิดความปลอดภัยกับผู้บริโภค

เอกสารอ้างอิง

พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์เพื่อการจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ.2559. *ราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 133. ตอนที่ 85

ก. หน้า 9. วันที่ 26 กันยายน 2559

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534. *ราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 108. ตอนที่ 156. ฉบับพิเศษ.

หน้า 1. วันที่ 4 กันยายน 2534

พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ.2558. *ราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 132. ตอนที่ 14 ก. หน้า 22. วันที่ 2 มีนาคม 2558.

ระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการมาตรฐานการขนส่งซากสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์ พ.ศ.2552. *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม

126. ตอนที่พิเศษ 86 ง. หน้า 1. วันที่ 19 มิถุนายน 2552

Meat Control Act 1972 Revised Edition 2012. *Law of Kenya*. Chapter 356. Republic of Kenya.

Meat Control (Transport of Meat) Regulations, 1976 *Revised Edition* 2012. *Law of Kenya*. Chapter 356. Republic of Kenya.

Regulation (EC) 853/2004 laying down specific hygiene rules for food of animal origin. European Parliament and of the Council of 29 April 2004.

พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยหลังสถานการณ์โควิด 19

The Behavior of Thai Tourists after COVID 19 Situations

Received 1 February 2021

Revised 14 February 2021

Accepted 18 February 2021

บริสุทธิ์ แสนคำ

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Borisuth Saenkam

Kasetsart University

บทคัดย่อ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ทำให้มีผู้ติดเชื้อเป็นจำนวนมากทั่วโลก ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวในประเทศไทยและระหว่างประเทศ รวมทั้ง ทำให้พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเปลี่ยนไป โดยคำนึงถึงความปลอดภัยด้านสุขภาพอนามัยมากยิ่งขึ้น ซึ่งพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทยหลังสถานการณ์โควิด 19 ได้เปลี่ยนแปลงไป 3 รูปแบบ คือ 1.เดินทางท่องเที่ยวในประเทศเป็นอันดับแรก 2.เดินทางท่องเที่ยวระยะใกล้สามารถเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัว และ 3.เดินทางท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยว Unseen ผู้คนไม่พลุกพล่านอย่างใดก็ดี หลังสถานการณ์โควิด 19 อุตสาหกรรมท่องเที่ยวยังมีความท้าทายในการปรับวิถีการดำเนินธุรกิจใหม่ (New Business Norms) เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ใช้บริการโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย

คำสำคัญ: พฤติกรรมนักท่องเที่ยว, นักท่องเที่ยวชาวไทย, โควิด 19

Abstract

The situation COVID 19 pandemic in Thailand has infected a large number of people the worldwide pandemic that affected to domestic and international tourism, as well as they made the changing of tourists behavior. The tourists behavior after COVID 19 situation is consideration of Health, Safety and Dignity of Sanitation. The behavior of Thai tourists after the COVID 19 situation has changed in 3 forms: 1.travel in Thailand 2.short distance travel and able to visit by private car, and 3.Travel in Unseen destination, less crowded tourist place. However, after the COVID 19 situation, the tourism industry is still challenged in adapting new business norms. For making the confidence to customer, especially Thai tourists who are the main target groups of the Thai tourism industry.

Keyword: Tourists Behavior, Thai Tourists, COVID 19

บทนำ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ทำให้มีผู้ติดเชื้อแล้วมากกว่า 25 ล้านคนทั่วโลก ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวในประเทศและระหว่างประเทศ รวมทั้ง ทำให้พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเปลี่ยนไปโดยคำนึงถึงความปลอดภัยด้านสุขภาพอนามัยมากยิ่งขึ้น (ฐานเศรษฐกิจออนไลน์, 2563) สภาการเดินทางและท่องเที่ยวโลก (WTTC) เสนอข้อเสนอแนะมาตรการรองรับกับการฟื้นตัวจากสถานการณ์โควิด 19 ด้านการท่องเที่ยวโดยให้ความสำคัญกับแนวคิดที่เน้นการเดินทางที่ปลอดภัยเป็นหัวใจหลักสำหรับ 11 ธุรกิจการท่องเที่ยว ได้แก่ ธุรกิจให้การต้อนรับ (Hospitality) แหล่งท่องเที่ยว การจำหน่ายสินค้ากลางแจ้ง ธุรกิจการบิน สนามบิน บริการให้เช่าระยะสั้น เรือสำราญ บริษัทนำเที่ยว MICE ธุรกิจให้เช่ารถ และธุรกิจประกันภัย รวมทั้งให้ความสำคัญใน 4 ประเด็นหลักได้แก่ 1. การเตรียมความพร้อมสำหรับทีมงานและการดำเนินงาน 2. การจัดหาประสบการณ์ที่ปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว 3. การสร้างความเชื่อมั่นและความเชื่อถือให้กับนักท่องเที่ยว 4. การนำนโยบายที่เป็นจริงได้มาสู่การปฏิบัติ แม้ว่าสถานการณ์การระบาดของโควิด 19 ในประเทศไทยจะดีขึ้น แต่การระบาดของโควิด 19 ในหลายๆ ประเทศยังไม่คลี่คลาย และทางรัฐบาลของประเทศไทยมีแนวทางที่จะจับคู่ด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มประเทศที่มีความมั่นใจในความปลอดภัยของโรคโควิด 19 แต่เบื้องต้นยังมีข้อจำกัดนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม ส่งผลให้การเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศต้องใช้ระยะเวลาสักกระยะกว่ากิจกรรมการท่องเที่ยวจะกลับมาเป็นปกติ ดังนั้น อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยจึงต้องพึ่งพาตลาดคนไทยเดินทางท่องเที่ยวในประเทศเป็นหลัก (สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2563)

พฤติกรรมนักท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด 19 เป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมรูปแบบการดำรงชีวิตในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ที่ส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจคนไทยโดยสภาพจิตใจดังกล่าวส่งผลต่อความรู้สึกของคนไทยในการเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ โดยสถานที่ที่คนไทยรู้สึกปลอดภัยที่สุด (มาเก็ตเทียร์ออนไลน์, 2563) หลังจากสถานการณ์โควิด 19 ตลาดนักท่องเที่ยวชาวไทยน่าจะเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของการท่องเที่ยว ภายใต้สถานการณ์ที่ประเทศไทยไม่พบผู้ติดเชื้อโควิด 19 รายใหม่ รัฐบาลไทยจึงผ่อนคลายมาตรการลงเป็นลำดับ ส่งผลให้สถานที่ท่องเที่ยวและการให้บริการด้านการท่องเที่ยวน่าจะกลับมาเปิดให้บริการได้ อุตสาหกรรมการบินเริ่มเปิดเส้นทางการบินในประเทศมากขึ้นเมื่อประกอบกับการทำกิจกรรมการตลาดเพื่อกระตุ้นการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศจากผู้ประกอบการจะทำให้บรรยากาศและความต้องการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศกลับมาแต่เนื่องจากตลาดไทยเที่ยวไทยยังมีหลายปัจจัยลบ อาทิ นักท่องเที่ยวยังมีความกังวลต่อสถานการณ์โควิด 19 รวมถึงผลกระทบจากความเชื่อมั่นต่อการมีงานทำและกำลังซื้อที่อ่อนแอของประชาชนหลังกิจกรรมเศรษฐกิจส่วนใหญ่หยุดชะงัก จึงทำให้ทั้งปี 2563 ตลาดไทยเที่ยวไทยอาจหดตัวประมาณ 52.3% ถึงหดตัวประมาณ 46.4% หรือมีจำนวน 79.5-89.5 ล้านคน-ครั้ง ขณะที่รายได้ท่องเที่ยวไทยเที่ยวไทยน่าจะมีมูลค่า

4.85-5.45 แส่นล้านบาท หดตัวประมาณ 55.1% ถึงหดตัวประมาณ 49.4% จากปีก่อน ซึ่งการประเมินอยู่ภายใต้สมมติฐานที่โควิด 19 ไม่กลับมามีระบาดอีกในช่วงที่เหลือของปีนี้ อย่างไรก็ตาม ท่ามกลางภาพเชิงลบของตลาดโดยรวม ตลาดนักท่องเที่ยวระดับบน จะเป็นกลุ่มที่ฟื้นตัวกลับมาได้เร็วกว่ากลุ่มอื่นๆ (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2563) พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปหลังสถานการณ์โควิด 19 จะส่งผลต่อไปในระยะยาวและเพื่อให้ธุรกิจการท่องเที่ยวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทั้งในแง่การทำการตลาด การขายสินค้าทางการท่องเที่ยว การดำเนินชีวิตหรือการทำการกิจกรรมต่างๆ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเพื่อนำไปปรับใช้กับการทำธุรกิจการท่องเที่ยว

สถานการณ์โควิด 19 ในประเทศไทย

โรคโควิด 19 คือโรคติดต่อซึ่งเกิดจากไวรัสโคโรนาชนิดที่มีการค้นพบล่าสุด เป็นไวรัสในวงศ์ใหญ่ที่เป็นสาเหตุของโรคในสัตว์และคน ในคนนั้นไวรัสโคโรนาหลายสายพันธุ์ทำให้เกิดโรกระบบทางเดินหายใจตั้งแต่โรคหวัดธรรมดาจนถึงโรคที่มีอาการรุนแรง เช่น โรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง (MERS) และโรกระบบทางเดินหายใจเฉียบพลันร้ายแรง (SARS) ไวรัสโคโรนาที่ค้นพบล่าสุดทำให้เกิดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโควิด 19 ไวรัสนี้ไม่ใช่ที่รู้จักเลยก่อนจะมีการระบาดที่เมืองอู่ฮั่น ประเทศจีนในเดือนธันวาคมปี 2019 ขณะนี้โรคโควิด 19 มีการระบาดใหญ่ไปทั่วส่งผลกระทบต่อหลายประเทศทั่วโลก ซึ่งองค์การอนามัยโลกประกาศให้การระบาดนี้เป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ ในวันที่ 30 มกราคม 2563 และประกาศให้เป็นโรคระบาดทั่วโลกในวันที่ 11 มีนาคม 2563 (องค์การอนามัยโลก, 2563)

การระบาดของโรคโควิด 19 ดำเนินอยู่ในประเทศไทยตั้งแต่วันที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2563 โดยเป็นประเทศที่มีผู้ป่วยยืนยันรายแรกนอกประเทศจีน (Cheung Elizabeth, 2020) การคัดกรองผู้เดินทางเข้าประเทศพบผู้ป่วยตลอดเดือนมกราคม ซึ่งทั้งหมดเป็นผู้ที่เดินทางมาจากหรือเป็นผู้พำนักอยู่ในประเทศจีน การแพร่เชื้อท้องถิ่นที่มีรายงานการยืนยันรายแรกเมื่อวันที่ 31 มกราคม 2563 และมีจำนวนผู้ป่วยยืนยันตลอดเดือนกุมภาพันธ์ 40 ราย จำนวนผู้ป่วยเพิ่มขึ้นในเดือนมีนาคม ซึ่งมีการระบุสาเหตุจากกลุ่มการแพร่เชื้อหลายกลุ่ม ซึ่งกลุ่มใหญ่สุดเกิด ณ สนามมวยเวทีลุมพินี เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2563 ผู้ป่วยยืนยันเพิ่มเกิน 100 คนต่อวัน (กรมควบคุมโรค, 2563) การตอบสนองของรัฐบาลต่อการระบาดของโรคโควิด 19 เริ่มจากการคัดกรองและการติดตามการสัมผัส มีการคัดกรองโควิด 19 ที่ท่าอากาศยานนานาชาติ ตลอดจนโรงพยาบาลสำหรับผู้ป่วยที่มีประวัติเดินทางหรือสัมผัส (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2563) มีการสอบสวนโรคกรณีที่เกิดกลุ่มการระบาด กระทรวงศึกษาธิการเน้นการเฝ้าระวังตนเอง การรักษาความสะอาดโดยเฉพาะการล้างมือ และการเลี่ยงฝูงชนหรือใส่หน้ากากอนามัย (เดอะแบงก์ค็อกอินไซด์, 2563) แม้บุคคลที่เดินทางมาจากประเทศเสี่ยงสูงจะได้รับคำแนะนำให้กักตนเอง แต่ยังไม่มีการสั่งจำกัดการเดินทางจนวันที่ 5 มีนาคม 2563 และวันที่ 19 มีนาคม 2563 มีประกาศเพิ่มเติมให้มีเอกสารการแพทย์รับรองการเดินทางระหว่างประเทศและคนต่างด้าวต้องมีประกันสุขภาพพลายเดือนมีนาคม 2563 (ไทยพีบีเอสออนไลน์, 2563) สถานที่สาธารณะและธุรกิจห้างร้านได้รับคำสั่งให้ปิด จากนั้นมีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน

มีผลวันที่ 26 มีนาคม 2563 และประกาศห้ามออกนอกเคหสถานยามวิกาล ตั้งแต่คืนวันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2563 พระราชกำหนดสถานการณ์ฉุกเฉินดังกล่าวมีผลบังคับใช้ทั่วประเทศตั้งแต่วันที่ 11 พฤษภาคมและวันที่ 13 พฤษภาคม 2563 ศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 19 (ศบค.) รายงานไม่พบผู้ติดเชื้อเพิ่มตัวเลข 0 ราย รวมมีผู้ป่วยสะสม 3,017 เท่าเดิม ไม่มีผู้เสียชีวิตเพิ่ม รวมมีผู้เสียชีวิต 56 ราย และมีประกาศบังคับใช้มาตรการผ่อนปรนกิจการและกิจกรรมเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ระยะที่ 4 ในเดือนมิถุนายน 2563 เพื่อช่วยภาคธุรกิจท่องเที่ยวให้มีโอกาสในการเริ่มเข้าสู่ระยะฟื้นตัว (ไทยรัฐออนไลน์, 2563)

การท่องเที่ยวในประเทศไทยหลังสถานการณ์โควิด 19

ด้วยวิกฤติโลกที่เกิดจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ซึ่งเริ่มระบาดมาตั้งแต่ช่วงเดือนธันวาคม 2562 และไม่สามารถระบุได้ชัดเจนว่าจะสิ้นสุดเมื่อไรจนทำให้การท่องเที่ยวโลกหยุดชะงักลงด้วยการเติบโตของจำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ติดลบร้อยละ 22.7 จากช่วงเวลาเดียวกันของปี 2562 และหยุดนิ่งต่อเนื่องมาจนถึงเดือนเมษายน 2563 ด้วยการลดลงของจำนวนนักท่องเที่ยวสูงถึงร้อยละ 97 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันในปี 2562 ถือเป็นช่วงตกต่ำที่สุดในรอบ 10 ปีที่ผ่านมาหลังจากวิกฤติการเงินของโลกในปี 2552 แนนอนว่าย่อมส่งผลกระทบต่อจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยในไตรมาส 1/2563 ลดลงร้อยละ 38.01 เช่นเดียวกับการท่องเที่ยวภายในประเทศโดยคนไทย (ไทยเที่ยวไทย) ที่หดตัวลงร้อยละ 30.77 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมาส่งผลให้มูลค่าการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศในไตรมาส 1 ของปี 2563 ลดลงร้อยละ 31.53 เช่นกัน โดยกรุงเทพฯ ยังคงเป็นจังหวัดท่องเที่ยวยอดนิยมอันดับหนึ่งของนักท่องเที่ยวชาวไทยตามมาด้วยภาคเหนือ และภาคตะวันตก ตามลำดับ แต่การใช้จ่ายส่วนใหญ่ของนักท่องเที่ยวชาวไทย 3 อันดับแรก ได้แก่ กรุงเทพฯ ภาคใต้และภาคเหนือ ตามลำดับ การลดลงของจำนวนชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศและมูลค่าการใช้จ่ายด้านการท่องเที่ยวในช่วงไตรมาส 1/2563 เป็นผลจากหลายปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจในประเทศที่เกิดการชะลอตัวต่อเนื่องจากไตรมาส 4/2562 ส่งผลต่อกำลังซื้อของประชาชนและที่สำคัญ คือ การระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่หรือโควิด 19 ในช่วงปลายเดือนมีนาคม 2563 การระบาดของโรคโควิด 19 ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในการเดินทางท่องเที่ยว และเป็นเหตุให้รัฐบาลประกาศสถานการณ์การท่องเที่ยวภายในประเทศของไทยไตรมาส 1/2563 พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินเมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2563 เพื่อควบคุมการระบาดของโควิด 19 โดยมาตรการหนึ่งที่สำคัญ คือ การปิดสถานที่ต่างๆ รวมถึงแหล่งท่องเที่ยว การห้ามการเดินทางระหว่างจังหวัดที่ไม่จำเป็น และการขอความร่วมมือสถานประกอบการให้พนักงานทำงานในที่พักอาศัย (Work from home) สถานการณ์การระบาดและมาตรการต่างๆ ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศให้ชะลอตัวอย่างรุนแรง โดยสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้มีการประกาศผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ไตรมาส

1/2563 ปรับตัวลดลง -1.8% การเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศช่วงไตรมาส 2/2563 มีแนวโน้มหดตัวต่อเนื่อง และรุนแรงขึ้นกว่าไตรมาส 1/2563 จากแนวโน้มสถานการณ์ระบาดที่รุนแรงขึ้นและการใช้มาตรการควบคุมการระบาดที่เข้มงวดภายหลังการประกาศบังคับใช้ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน ทั้งการประกาศเคอร์ฟิวหรือห้ามบุคคลออกนอกเคสสถานทั่วประเทศช่วงเวลา 22.00-04.00 น. การห้ามการเดินทางระหว่างจังหวัดที่ไม่จำเป็น การห้ามการจัดประชุม สัมมนา และนิทรรศการและที่สำคัญ คือ การยกเลิกวันหยุดและกิจกรรมในช่วงเทศกาลสงกรานต์ซึ่งเป็นวันหยุดต่อเนื่องประจำปีที่สำคัญของชาวไทยจึงคาดว่า การเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวไทยในไตรมาส 2/2563 หดตัวอย่างรุนแรงและคาดว่าจะต่ำกว่าระดับร้อยละ 10 ของปีที่ผ่านมา (สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2563)

การระบาดของโรคโควิด 19 ส่งผลกระทบทำให้กิจกรรมเศรษฐกิจทั่วโลกต้องหยุดชะงักลงชั่วคราวหนึ่งรวมถึงผลกระทบต่อกิจกรรมเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวของโลกโดยเฉพาะเมื่อรัฐบาลในหลายประเทศได้ใช้มาตรการควบคุมการเดินทางเข้าออกประเทศของชาวต่างชาติ (Travel Restrictions) โดยหลายประเทศเลือกใช้มาตรการปิดประเทศโดยระงับการเดินทางเข้ามาของนักท่องเที่ยวต่างชาติเป็นการชั่วคราวเพื่อควบคุมการแพร่ระบาดในประเทศ รวมถึงประเทศไทยได้ใช้แนวทางควบคุมการเดินทางเข้าประเทศทางอากาศรวมถึงการปิดด่านชายแดนทั่วประเทศ แม้จะมีบางประเทศที่ใช้มาตรการเฉพาะประเทศ โดยจำกัดการเดินทางเข้าประเทศของชาวต่างชาติที่เดินทางมาจากประเทศที่มีการระบาดของโควิด 19 อาทิ กัมพูชา กรีซ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ เป็นต้น แต่ผู้ที่เดินทางเข้ามาต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบ อาทิ การกักตัวในโรงแรม หรือที่พักเป็นเวลา 14 วัน ตามที่กำหนด เป็นต้น ทำให้ไม่เอื้อต่อการเดินทางท่องเที่ยวมากนัก (สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2563)

พฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทยหลังสถานการณ์โควิด 19

ปัจจุบันการท่องเที่ยวได้กลายเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิตของคนทุกกลุ่มโดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ที่มีการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือเพื่อผ่อนคลายจากสถานการณ์การแข่งขันที่รุนแรงทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้น ไม่ว่าจะเป็นอะไรจะเกิดขึ้นการท่องเที่ยวจะดำเนินต่อไป (มิ่งสรรพ ขาวสะอาด, 2563) ผลการวิจัยตลาดเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคจากกลุ่มตัวอย่างคนไทย 1,000 คน ผ่านเครือข่าย Global Advisor ออนไลน์ระหว่างวันที่ 14-18 พฤษภาคม พ.ศ. 2563 พบว่า หลังจากปลดล็อกดาว์นสถานการณ์โควิด 19 คนไทยต้องการตัดผมมากที่สุด (ร้อยละ 21) รองลงมาคือต้องการไปท่องเที่ยวทั้งในและนอกประเทศ (ร้อยละ 19) โดยกลุ่มที่ตอบมีรายได้ครัวเรือนสูงกว่า 50,000 บาท/เดือน แสดงให้เห็นถึงโอกาสฟื้นตัวของการท่องเที่ยวไทย (สาวิตรี รินวงษ์, 2563) ดังนั้น ผู้ที่มีรายได้สูงยังคงสนใจเดินทางท่องเที่ยวทันทีที่รู้สึกปลอดภัย

หลังสถานการณ์โควิด 19 สิ่งที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ คือ พฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป (มาร์เก็ตเทียร์ออนไลน์, 2563) 3 พฤติกรรมของการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด 19 คือ 1.เดินทางท่องเที่ยวในประเทศเป็นอันดับแรก 2.เดินทางท่องเที่ยวระยะใกล้สามารถเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัว และ 3.เดินทางท่องเที่ยว

ในสถานที่ท่องเที่ยว Unseen ผู้คนไม่พลุกพล่าน (พชรพจน์ นันทรามาศ และคณะ, 2563) ผลสำรวจโดย ศูนย์วิจัย Ipsos ในช่วงเดือนมิถุนายน 2563 ได้สำรวจความคิดเห็นจากนักท่องเที่ยว 11,000 คน จาก 11 ประเทศทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย ว่าหลังจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ทำให้นักเดินทางต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามวิถีใหม่โดยคำนึงถึงความปลอดภัยด้านสุขอนามัยมากยิ่งขึ้น ซึ่งคนไทย 85% มีแผนการเดินทางท่องเที่ยวภายในปี 2563 และ 84% อยากท่องเที่ยวในประเทศ ซึ่งปัจจัยสำคัญ คือ การมีรถยนต์ที่ตอบสนองต่อการใช้ชีวิตประจำวันและการออกเดินทางท่องเที่ยวกับครอบครัว (ฐานเศรษฐกิจออนไลน์, 2563) นักท่องเที่ยวชาวไทย 71% วางแผนจะเดินทางภายในประเทศในปี 2564 โดยเลือกเดินทางโดยรถยนต์และมีแนวโน้มเดินทางไปยังจุดหมายปลายทางที่สามารถขับรถไปได้ด้วยเหตุผลด้านความปลอดภัยและการรักษาระยะห่างทางสังคม (พชรพจน์ นันทรามาศและคณะ, 2563) ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่านักเดินทาง 67% เลือกใช้รถยนต์เป็นหลักและการสำรวจข้อมูลจากแพลตฟอร์มวิเคราะห์ข้อมูลอุตสาหกรรมท่องเที่ยว Skift พบว่าชาวอเมริกันกว่า 2 ใน 3 วางแผนเดินทางในรูปแบบ Road Trip หลังสถานการณ์โควิด 19 (ฐานเศรษฐกิจออนไลน์, 2563) ข้อมูลเดือนกรกฎาคม 2563 พบว่า จังหวัดที่อยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานครมีอัตราการพัก (Occupancy Rate หรือ OR) มากกว่าจังหวัดที่ไกลจากกรุงเทพมหานคร เนื่องจากเป็นจังหวัดที่อยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีผู้บริโภคจำนวนมากและสามารถขับรถไปได้ เช่น จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กาญจนบุรี นครราชสีมา เป็นต้น (สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2563) ความกังวลเรื่องความปลอดภัยทำให้นักท่องเที่ยวอยากไปเที่ยวที่ Unseen มากยิ่งขึ้น โดยแหล่งท่องเที่ยว Unseen แบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ ได้แก่ 1.แหล่งท่องเที่ยวมหัศจรรย์และธรรมชาติ 2.แหล่งท่องเที่ยวผจญภัย 3.แหล่งท่องเที่ยวสิ่งศักดิ์สิทธิ์ 4.แหล่งท่องเที่ยวประเพณี วัฒนธรรม และ 5.แหล่งท่องเที่ยววิถีชีวิต (พชรพจน์ นันทรามาศและคณะ, 2563) นักท่องเที่ยวหลีกเลี่ยงที่ท่องเที่ยวยอดนิยมซึ่งอาจทำให้เสี่ยงในการติดโรคโควิด 19 จึงเลือกไปสถานที่ที่ผู้คนไม่พลุกพล่าน (Rolf Potts, 2020) โดยสถานที่ที่คนไทยรู้สึกปลอดภัยที่สุดคือการเดินทางไปท่องเที่ยวชายทะเล ภูเขา ป่า น้ำตก (มาร์เก็ตเียร์ออนไลน์, 2563) สอดคล้องกับนักท่องเที่ยวจีนที่มีความต้องการท่องเที่ยวแหล่งวิวทิวทัศน์กลางแจ้งมากที่สุดในขณะที่แหล่งท่องเที่ยวประเภทช้อปปิ้งกลายเป็นที่ที่นักท่องเที่ยวต้องการไปเที่ยวน้อยที่สุด (Kay Chen et al., 2020)

บทสรุป

พฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยเปลี่ยนแปลงไปจากผลกระทบการแพร่ระบาดเชื้อโรคโควิด 19 โดยพฤติกรรมป้องกันและดูแลสุขภาพด้านสุขอนามัยเป็นพฤติกรรมที่ชัดเจนที่สุดและเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปคือรูปแบบพฤติกรรมการเดินทางในรูปแบบใหม่ที่เปลี่ยนไปหรือเรียกว่าวิถีชีวิตใหม่ของคนไทย หมายความว่าปรับตัวให้พร้อมกับสถานการณ์ต่างๆ มีรูปแบบใหม่ต่างจากอดีตและมีแนวโน้มที่จะเป็นวิถีชีวิตใหม่ของคนในสังคมไทย สำหรับการเดินทาง

ท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยหลังสถานการณ์โควิด 19 นักท่องเที่ยวจะเลือกเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยเลือกเดินทางท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวที่สามารถเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัว เนื่องจากการขับรถส่วนตัวเป็นวิธีการเดินทางท่องเที่ยวที่ปลอดภัยและเลือกเดินทางท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยว Unseen จำนวนนักท่องเที่ยวไม่หนาแน่น เพราะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่จำนวนนักท่องเที่ยวไม่หนาแน่นและรู้สึกปลอดภัยจากการติดเชื้อมากกว่าแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยม การเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศด้วยรถยนต์ส่วนตัวไปเยือนสถานที่แปลกใหม่ ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถชื่นชมทัศนียภาพระหว่างทางและมีโอกาสสำรวจสภาพภูมิประเทศ อีกทั้งเพิ่มประสบการณ์การเดินทางโดยเฉพาะการเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัวไปกับเพื่อนหรือครอบครัว จะทำให้มีประสบการณ์การใช้เวลาร่วมกันอีกด้วย

อย่างไรก็ดี หลังสถานการณ์โควิด 19 ธุรกิจท่องเที่ยวยังมีความท้าทายในการปรับวิถีการดำเนินธุรกิจใหม่ (New Business Norms) เพื่อตอบสนองต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่จะเป็นกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญในการฟื้นฟูตลาดอุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดยปัจจัยสำคัญคือการให้บริการที่ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยจากเชื้อโรคโควิด 19 เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ใช้บริการ ทั้งนี้ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจำเป็นต้องลงทุนเพื่อยกระดับการดูแลรักษาความปลอดภัย เช่น หุ่นยนต์บริการ Room Service และ Housekeeping เครื่องฉายแสงยูวีเพื่อฆ่าเชื้อบนบันไดและกุญแจห้องพัก เครื่องอบฆ่าเชื้อในห้องพัก จุดบริการเจลแอลกอฮอล์และหน้ากากอนามัย เป็นต้น นอกจากนี้ การให้ความรู้แก่ภาคธุรกิจและเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการท่องเที่ยวให้ตระหนักถึงความสำคัญด้านความปลอดภัยด้านสุขอนามัยและการปฏิบัติตามมาตรฐานสุขอนามัยเป็นอันดับแรก

เอกสารอ้างอิง

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2563). *แนวทางการผ่อนปรน มาตรการควบคุมโรคไวรัสโคโรนา 2019*.

สืบค้น 20 เมษายน 2563, จาก <https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/29412>.

กรมควบคุมโรค. (2563). *รายงานสถานการณ์ โควิด 19*, สืบค้น 14 พฤษภาคม 2563, จาก

<https://covid19.ddc.moph.go.th>.

ฐานเศรษฐกิจออนไลน์. (2563). *ผลวิจัยชี้ คนไทยเลือกขับรถท่องเที่ยว เลี่ยงโควิด-19*, สืบค้น 23 สิงหาคม 2563,

จาก <https://www.thansettakij.com/content/motor/445958>.

เดอะแบงก์ค็อกอินไซด์. (2563). *สธ.ยกระดับควบคุมป้องกันโรค ประกาศคำเตือนระดับ 3 หลีกเลี่ยงเดินทางไป*

พื้นที่ระบาด. สืบค้น 31 มกราคม 2563, จาก <https://www.thebangkokinsight.com/282702/>,

ไทยรัฐออนไลน์. (2563). *สรุปใหม่ไลน์ "โควิด-19" ในไทย จากวันที่พบผู้ป่วยรายแรก สู่วันนี้รู้ผู้ติดเชื้อ*, สืบค้น

13 พฤษภาคม 2563, จาก

<https://www.thairath.co.th/news/society/1843259>,

- พชรพจน์ นันทรามาศ และ คณะ. (2563). *เจาะพฤติกรรมท่องเที่ยวใน New Normal: เมื่อโควิดทำชีวิตเปลี่ยน*. ,สืบค้น 31 สิงหาคม 2563,จาก https://krungthai.com/Download/economyresources/EconomyResourcesDownload_450 เจาะพฤติกรรมท่องเที่ยวใน _New Normal_ เมื่อโควิดทำชีวิตเปลี่ยน_31_08_63.pdf, มาเก็ตเียร์ออนไลน์. (2563). *โควิด-19 ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภค และทัศนคติที่มีต่อแบรนด์อย่างไร*. , สืบค้น 16 กรกฎาคม 2563,จาก <https://marketeeronline.co/archives/176416>.
- มิ่งสรรพ ขาวสะอาด. (2563). ทิศทางท่องเที่ยวไทย หลังวิกฤตโควิด-19. *รายงานภาวะเศรษฐกิจการท่องเที่ยว*. 1(4). 42-53.
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2563). *มาตรการกระตุ้นการท่องเที่ยวในประเทศ หลังการคลายล็อก หนุนคนไทยเที่ยวในประเทศ คาดสร้างรายได้เพิ่มราว 41,000 ล้านบาท*,สืบค้น 18 มิถุนายน 2563,จาก <https://kasikornresearch.com/th/analysis/k-econ/business/Pages/z3118.aspx>,
- สาวิตรี รินวงษ์. 2563. คนไทยรอการเดินทางฟื้นฟูธุรกิจ ท่องเที่ยวหลังโควิด. กรุงเทพฯธุรกิจ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. 2563. COVID-19 กับผลกระทบต่อการท่องเที่ยวไทย สถานการณ์การท่องเที่ยวของประเทศไทย ไตรมาส 1/2563. *รายงานภาวะเศรษฐกิจการท่องเที่ยว*. 1(4).
- องค์การอนามัยโลก. 2563. *คำถามและคำตอบเกี่ยวกับไวรัสโคโรนา (COVID-19)*,สืบค้น 1 ตุลาคม 2563, จาก<https://www.who.int/thailand/emergencies/novel-coronavirus-2019/q-a-on-covid-19>, 1

References

- Cheung, Elizabeth (2020). "Thailand confirms first case of Wuhan virus outside China". *South China Morning Post*.
- Kay Chen et al., 2020. Hitting the road again: How Chinese travelers are thinking about their first trip after COVID-19. *McKinsey & Company*.
- Rolf Potts. (2020). *The Future of Travel After the Coronavirus Pandemic*. Available Source: <https://foreignpolicy.com/2020/06/13/travel-tourism-coronavirus-pandemic-future/>, June 13, 2020.

The Accountant Administration of Thailand and Myanmar: Comparative Study

Received 2 April 2021

Revised 5 April 2021

Accepted 13 April 2021

Chananyoo Tintabura, Aunchistha Poo-Udom

Danupon Sangnak, Kanjanapa Intarajak

Kasetsart University

Abstract

This research study aims to compare accountant competencies, accounting performances, and career success between Thai and Myanmar accountants, and to develop approaches enhancing Thai and Myanmar accountants' competencies to work together effectively. Qualitative method was employed in the study by using in-depth interview technique with 15 key informants related to Thai and Myanmar accountant. The results indicated that accountant competencies, accounting performances, and career success between Thai and Myanmar accountants were different. In terms of accounting, Thai accountants were more knowledgeable and skillful than Myanmar. To develop Thai and Myanmar's competencies in accounting, certain approaches to upgrade education quality, to provide proper accounting training, to follow up and evaluate performance, and to promote self-development. Therefore, Federation of Accounting Professions should play a role in the development of desired accountant competencies in order to reach international standards.

Keywords: Accountant Administration, Thai and Myanmar Accountants, Accountant Competency

INTRODUCTION

Entering the ASEAN Economic Community (AEC) on 31 December 2015, considerable changes are taken place as well as economic benefits among the AEC countries. AEC establishment has contributed to free mobility in goods, services, investment, skilled workers (Sato, 2014; Razal, Firmalino, & Guerrero, 2015). According to beneficial issues mention above, an increasing number of Thai investors then are interested in putting their money into the ASEAN countries.

Myanmar has also started to open its country more to the AEC by progressively launching economic and political reformations has also begun the free trade policy with other countries and multinational corporations. Moreover, Myanmar has passed the new investment law allowing foreigners to fully invest in any projects including tax incentives. As a result, particular law then effectively attracts global investors to jump into Myanmar's business (Business Information Centre, 2016).

As mentioned above, Myanmar is considered as a new market which is worth keeping an eye upon by investors worldwide. As a result of opening their country and administrative reform since 2010, Myanmar has high rate of economic growth. Myanmar possesses various desirable factors interested by Thai investors including the abundance of natural resources, a relatively large number of workers and inexpensive wages (Organisation for Economic Co-operation and Development [OECD], 2014). The statistics of foreign investment in Myanmar that approved by Directorate of Investment and Company Administration (DICA) revealed that Thailand is the third foreign investor ranked after China and Singapore respectively (Directorate of Investment and Company Administration [DICA], 2017).

Since Thailand Multinational Enterprises (TMNEs) have conducted businesses in Myanmar, It is compulsory for Thai and Myanmar accountants to work side by side together. One of the significant problems found during work is language skills since Thai accountants have limited use of English language and thus losing confidence in them. In general, Thai accountants usually have limited critical thinking skills while Myanmar accountants lack of professional knowledge to do the international accounting (Vu, 2015).

Although, Myanmar has adopted the International Accounting Standard as Thai do, problems are still present. Therefore, suitable management is required so as to effectively

supervise and develop accountants' competencies to perform as best as they can accord current circumstances. In all organizations, accountants are the key persons contributing to desirable business management because accountant competencies is considered as a crucial factor directly affects business's accounting performance and this is vital to accountants career success (Tirasriwat, & Thein, 2015).

The development of Thai accounting profession for free economic system allows the integration of trade, investment, and free labor mobility. Accounting is one of the seven promising professions when the AEC is officially opened. Thailand accounting profession and Thai then have to be ready for the competitiveness in both regional and international context by upgrading International Federation of Accountants (IFAC)'s educational standards and building professional accountants with language proficiencies, academic aspects, and technology (Tintabura & Srijumpa, 2016; Tintabura, Lertputtarak, & Sakchai, 2017; Tintabura, Srijumpa, & Sakchai, 2018).

The researchers aim to study and compare competencies between Thai and Myanmar accountants and reveal results in terms of similarities and differences affecting job performances and promising accounting career success. The research's results will be beneficial to organizations' managers paving ways to work effectively in organizations.

Research Objectives

1. To compare the accountant competency, accounting performance and career success of Thai and Myanmar accountants.
2. To develop competencies approaches of Thai and Myanmar accountant to work effectively together.

LITERATURE REVIEW

AEC establishment and accounting in trading and services

Qualifications and desirable practices as a Thai Accountant

1. Accountant/ Bookkeeper's qualifications

Bookkeeper is an accountant registered as the Federation of Accounting Professions member. After being a member of the Federation of Accounting Professions, a person can join

with the Department of Business Development to as a bookkeeper only on a condition that the person has met the required education.

Certified Public Accountant in Thailand is required to be a member of the Federation of Accounting Professions and pass the Certified Public Accountant (CPA) examination conducted by the Federation of Accounting Professions and also need to meet following basic requirements; 1) FAP members must hold a degree in accounting, 2) they must pass the seven subjects within 4 years, if the CPA applicant fails to pass 7 subjects within 4 years, all subjects must be re-tested, 3) they must have at least 3,000 hours experience in accounting work within 3 years and not more than 5 years.

Individuals applying for the license of a certified public accountant must comply with the following qualifications: must be an ordinary member or an extraordinary member of the Federation of Accounting Professions. In case of a foreigner, the person must be able to audit and prepare the report in Thai. Moreover, they must have a domicile in Thailand. That person will be granted a work permit under the law of the alien, a passed trained, examination, or apprentice, or experienced in the accounting profession as defined in regulations of FAP, not being bankrupt, age not less than 20 (ASEAN Secretariat, 2015).

2. Setting-up an Accountancy Practice

2.1 Individuals are authorized to sign the audit report and express an opinion on the audit only in the case where a Certified Public Accountant (CPA) or authorized by the competent authority.

2.2 Foreign accountants are not allowed to practice accounting in Thailand. However, can be the manager of the company. Foreigners must obtain a work permit to work in any companies in Thailand and obtain a work permit must be approved by the Labor Department of Thailand. (ASEAN Secretariat, 2015).

Qualifications and desirable practices as a Myanmar accountant

1. Professional Association

Myanmar Accountancy Council (MAC) is the licensing agency for the accounting profession in Myanmar. MAC also serves to create qualified accountants, participate in professional account development, and comply with ethics in accounting professions under the supervision of the MAC. Myanmar Institute of Certified Public Accountants (MICPA) was formed

in 2003 with principal objectives as follows; to develop knowledge of accounting and auditing, to gain international recognition for Myanmar professional accountants and to develop members' technical competence (ASEAN Secretariat, 2015; World Bank Group, 2017).

2. Qualifications and desirable practices as a Thai Accountant

By law, accountants can be classified as:

- a. Apprentice Accountant
- b. Certified Public Accountant

Apprentice Accountant refers to a trainee who is licensed by the council to qualify as a CPA. To register as an apprentice accountant, a CPA attendee must register with the MAC.

To register as a Certified Public Accountant, attendee must possess following qualifications: to be licensed as a certified public accountant, to pass the CPA by training within the duration of membership, MAC and foreign permission recognize the degree in accounting or certificate, to be registered as a certified public accountant under the Myanmar Accountancy Law, 1972

Applicants to be considered for the CPA certification program must have completed a Bachelor of Accounting (B. Act) or a Bachelor of Commerce (B.Com) degree from an economics institute or an accounting graduate diploma produced by the MAC.

3. Setting-up an Accountancy Practice

To be a practicing accountant, registration as a CPA is required. Under this accounting law, there is only Myanmar citizens who hold a work permit to practice professional auditing. MAC allows only this registration to individuals practicing accountants, on the other hands; it does not allow registration for accounting/ auditing firm (ASEAN Secretariat, 2015).

Accountant competency

The International Education Standards (IES) states that technical competence, professional skills, and professional values, ethics, and attitudes are the qualifications that will enable accountants to be able to perform their duties as thoroughly as possible (International Federation of Accountants [IFAC], 2017). After having passed the work experience and passed the assessment from the workplace (apprentice), then the accountant must be able to show that he or she is knowledgeable in the accounting profession. It can be used in operation,

problem-solving identified business problems, identify ethical issues, and give advice to others in a rational and clear way. This will make the employer, client and the public more confident in the potential and ability of accountants to work efficiently with their responsibilities without causing damage to the public interest (IFAC, 2017). It can be said that the important thing to developing a career in accounting is to become a professional accountant in the future. Graduates need to be developed their knowledge, professional skills and ethics at the same time as a reason for the International Accounting Standards Board Committee: IASB issued the norm to educate and develop accountants into “accountants professional”. It is referred to as “International Accounting Standards (IAS)” (Pongtanee, 2014).

Yanto, Fam, Baroroh, and Jati, (2018) conducted the study Graduates’ Accounting Competencies in Global Business: Perceptions of Indonesian Practitioners and Academics and found that the perceptions toward international accounting competencies of practitioners and academics were not different, with 6 accounting competencies factors including intellectual and decision-making competencies, communication and negotiation competencies, operational competencies, technology competencies, personality competencies and managerial competencies. Accounting department can use accounting competency indicators to determine learning outcomes, designing curriculum, and learning processes. For a researcher can use the accounting competency to measure the success of accounting students.

Muda, et al. (2017) conducted the study towards the Influence of Human Resources Competency and the Use of Information Technology on the Quality of Local Government Financial Report with Regional Accounting System as an Intervening and found that human resource competency and use of information technology were important and put some influences to the Regional Financial Accounting System (SAKD) in Labuhanbatu Regency, Indonesia. From this study, it was recommended to provide training programs to improve human resources competencies in increasing quality of the local government’s financial report. Moreover, executive staff should support the implementation of the regional financial accounting system and internal audit to improve quality of local government finance.

Rufino, Payabyab, and Lim, (2017) conducted the study towards Competency Requirements for Professional Accountants: Basis for Accounting Curriculum Enhancement and found that knowledge, skills, and values, ethics, and attitudes were all applied by professional

accountants regardless of business models and procedures. Accounting and financial knowledge were essential for accountants in various aspects; Intellectual skills, Interpersonal and communication skills which put more focus on teamwork, analytical thinking and written or oral communication. Professional values, ethics, and attitudes were implemented in providing services to customers. Professional accountants must participate in Continuing Professional Development (CPD) activities. The majority of CPD activities required participation in training, seminar, and workshop to improve professional accountants' competencies.

Accounting Performances

Accountants with good performances should be able to report financial statements based on qualitative characteristics in accordance with the accounting framework and this benefits users in the area of financial decision-making (Landy & Conte, 2016). The conceptual framework for financial reporting (Revised 2015) defines financial information in qualitative form of useful, including fundamental qualitative characteristics and enhancing qualitative characteristics (IFRS Foundation, 2015). Fundamental Qualitative Characteristics include relevance and faithful representation. Representing information in a qualitative way in financial context is one way to provide useful information which can be classified in to 4 categories: comparability, verifiability, timeliness, and understandability.

Career success

Career Success can predict possible outcomes usually from activities and work experience. Arthur, Hall, and Lawrence, (1989) have defined the career as "the development of a person's work experience over a period." This definition reflects the objective and subjective commitment to career success. Career success is important to an individual because it provides the best overall assessment for career development (Abele, Spurk, & Volmer, 2011; Bozionelos, Bozionelos, Kostopoulos, & Polychroniou, 2011; Pan, & Zhou, 2013; Van Dierendonck, & Van der Gaast, 2013).

METHODOLOGY

The methodology of this research is qualitative research. The research process uses more than one method to seek knowledge or answers in the same research. The qualitative research aims to seek an in-depth understanding of human behavior and the reasons for behavior (Lewis, 2015). This research to study the accounting competency and practices of Thai and Myanmar accountants. The research process as follows.

1. Determination of samples by using purposive sampling (Etikan, Musa, & Alkassim. 2016). The sample is executives, accounting managers of Thai multinational enterprises in investing in Myanmar, and executives of Thai and Myanmar Federation of Accounting Professions.

2. Made a request for permission through the Royal Thai Embassy, Yangon, Myanmar to contact for interviews with executives, accounting managers of Thai multinational enterprises in investing in Myanmar, and executives of the Thai and Myanmar Federation of Accounting Professions.

3. This research uses triangulation techniques is the use of data from three sources of study in cross-country research to obtain complete and reliable information.

- 3.1 Unstructured interview, where the informant can freely express opinions, views, and attitudes to the questions (Allmark, et al., 2009). The sample of 15 people as follows; executives, accounting managers of Thai multinational enterprises in invest in Myanmar 4 people, executives, accounting managers of Myanmar companies 4 people, executive member of the Thai Federation of Accounting Professions 3 people, and executive member of the Myanmar Accountancy Council 4 people. The researcher collects data from the in-depth interview to analyze the differences accountant competency and the practices between Thai and Myanmar accountants.

- 3.2 Documentary research is used to confirm the validity and reliability of the research report and improve the data to be used in action research (Sixsmith & Murray, 2001).

- 3.3 Action research by the search conference method) using processes that are others structured to develop information gathering and stakeholder participation, which will lead to the administration of Thai and Myanmar accountants to work together effectively to reflect in a problematic manner. This problem affects Thai multinational enterprises that invest

in Myanmar and will help develop the competencies of Thai and Myanmar accountants to be more efficient (Schafft & Greenwood, 2003).

4. Research report writing by using the thematic analysis and technique comparative study is a method that collects data from the key informant perspective by analyzing and the researcher interpretation and to compare the competency and practices of Thai and Myanmar accountants (Braun & Clarke, 2006). Therefore, the researcher summarizes in analytical writing in the form of the holistic result is an integrated explanation for data convergence (Yáñez, Uruburu, Moreno, & Lumbreras, 2019).

RESULT AND DISSCUSSION

From this research, there are issues that researchers presented as follows.

1. Accountant competencies

The competencies of Thai and Myanmar accountants were different which were in accordance with the propositions.

- Thai accountants work in TMNEs as accounting executives or accounting managers and are responsible for the operational control of accounting and finance.

- Myanmar has just opened the country recently, Myanmar's deficiency in labor and knowledge, ability, and working skills. However, Myanmar labors still need to learn and study more for improvement.

However, the comparison of Thai and Myanmar accountants' education showed that Thai accountants' education quality was higher than Myanmar accountants. In addition to knowledge and skills in accounting profession, both Thai and Myanmar accountants showed values, ethics, attitudes towards accounting profession, transparency, integrity, fairness, professional aspects at work, and they tended to be confidential disclose in companies' financial information. These factors contributed to desirable accountant competencies to work (IFAC, 2017). This study results were similar to the study of Thorncharoenkun, (2018) "accounting staff competencies affecting the effectiveness of job performance: a case of manufacturing industry in Muang Samutprakarn district". Accountants' professional skills brought about positive effects on the effectiveness of accountants with significance level of 0.05. This explains that The higher professional skills accountants had operated at work in Muang District,

Samutprakarn Province, the higher effectiveness and performance would become. In other words, accountants who worked with professional knowledge, professional skills, professional values, ethics, and attitudes would surely create effectiveness of performance. As well as Lertwannawit, Serirat, and Pholpantin, (2009)'s study of "career competencies and career success of Thai employees in tourism and hospitality sector" which supported that individual competencies were linked to career success because employees had positive bond with objective and subjective career success. This study showed theoretical and empirical evidence as factors that determined career success in Thai employees, which ultimately led to the success of the organization.

2. Accounting performance

Accounting performance of Thai and Myanmar accountants were different and the research results obtained here were in accordance with the proposition.

- Thai accountants were equipped with accounting performances like verifiability which was accounting information represented in the actual, clear, exact, and reflected reality (IFRS Foundation, 2015).

- Myanmar accountants were equipped with accounting performance of timeliness, which accounting information was available to decision-makers in time to be capable of influencing their decision (IFRS Foundation, 2015).

When compared to Thai accountants, it was still considered that the Myanmar's accounting performance was lower, in all fields, than Thai accountants because Myanmar accountants were lack of work experience. They may spend much time on working but do not understand the rules of work. It was a must to clearly explain how to work in every step. However, if those organizations had standard work system, Myanmar accountants could learn how to work. This study was similar to the study "the strength of HR practices in India and their effects on employee career success, performance, and potential". This research found that job performance was related to career success and accountants' potential. Career development and performance management were positively lead to career success. Also, the results found that performance management was connected to job performance and professional development had effects upon job performance.

3. Career success

Career success for Thai and Myanmar accountants were also different. Research results obtained in the study were in accordance with the proposition.

- Thai accountants considered salary as a matter of career success. Jobs positions of Thai accountants would not be given much importance because career advancement had little chance of growth.

- Myanmar accountants, they put more importance to job positions and salary because Myanmar accountants were in high competition environment. Myanmar accountants usually compared their salary and job position with their colleagues. Thus, this made all Myanmar accountants interested in salary and jobs positions and they were important in career success.

To achieve career success, accountants needed to set goals for what they wanted to do. Also, accountants needed to seek self-development continuously to practice and to acquire new work experiences to have useful knowledge and skills to work and that had resulted in a good position in their career leading the accountant to be successful in their career. This study showed similarity with the study of Allen, Lentz, and Day, (2006) “career success outcomes associated with mentoring others: a comparison of mentors and nonmentors”. The study found that counseling for others was related to objective and subject indicators of career success. Work experience was also related to salary, position, and subjective career success. The demographic and human capital factors would be relating to career success. Therefore, we should encourage other career development efforts.

4. Development of competency approaches

The development of competency approaches for accountants in working and also effects upon career success were important for MNEs or other organizations. For TMNEs in Myanmar, there were both Thai and Myanmar accountants working together. Accountants were required to adapt and always try to develop their competencies. This signified that Myanmar’s education system might not effective enough to produce qualified accountants to meet international standards.

Therefore, it was necessary to develop standardized education system and provided training for Myanmar accountants to increase competencies and efficiencies in accountants. Moreover, after the training, it was required to establish self-assessment and self-development

for Myanmar accountants. The study results were in the same way as the study of Banyongrakkul, & Clancy, 2018 “developing cross cultural competency of local staffs and expatriates to contribute to job satisfaction through action research in the business development unit (BDU) in MICTDC” which found that cross-cultural training for local and foreign employees should be able to improve their knowledge and skills in order to increase the level of job satisfaction and work experience.

RECOMMENDATIONS

According to results obtained from the study, Myanmar accountants had limited knowledge and skills in accounting. As a result, certain development in accounting skills was very required for Myanmar accountants. Therefore, relevant professional organizations such as MAC should play key roles in establishing standards and training approaches to improve accountants’ competencies as good as accountants in ASEAN. However, it is an excellent opportunity for Myanmar accountants to go to work abroad.

LIMITATIONS

In an interview with TMNEs’ accounting managers in Myanmar, there was a limitation in making an appointment for the interview because it was against companies’ regulation to allow external people to meet with employees involved in the accounting both the account manager and the accountant.

REFERENCES

- Abele, A. E., Spurk, D., & Volmer, J. 2011. “The construct of career success: measurement issues and an empirical example”. **Zeitschrift für Arbeitsmarktforschung**, 43(3), 195-206.
- Allen, T. D., Lentz, E., & Day, R. (2006). “Career success outcomes associated with mentoring others: A comparison of mentors and nonmentors”. **Journal of Career Development**, 32(3), 272-285.
- Yáñez, S., Uruburu, Á. Moreno, A., & Lumbreras, J. 2019. “The sustainability report as an essential tool for the holistic and strategic vision of higher education institutions”. **Journal of Cleaner Production**, 207, 57-66.
- Schafft, K. A., & Greenwood, D. J. (2003). “Promises and dilemmas of participation: Action research, search conference methodology, and community development”. **Community Development**, 34(1), 18-35.
- Sixsmith, J., & Murray, C. D. (2001). “Ethical issues in the documentary data analysis of Internet posts and archives”. **Qualitative health research**, 11(3), 423-432.
- Etikan, I., Musa, S. A., & Alkassim, R. S. 2016. “Comparison of convenience sampling and purposive sampling”. **American journal of theoretical and applied statistics**, 5(1), 1-4.
- Allmark, P., Boote, J., Chambers, E., Clarke, A., McDonnell, A., Thompson, A., & Tod, A. M. 2009. Ethical issues in the use of in-depth interviews: literature review and discussion. **Research Ethics**, 5(2), 48-54.
- Arthur, M. B., Hall, D. T., & Lawrence, B. S. (Eds.). 1989. **Handbook of career theory**. Cambridge University Press.
- ASEAN Secretariat. 2015. **Handbook on Liberalisation of Professional Services through Mutual Recognition in ASEAN: Accountancy Services**. Jakarta: ASEAN Secretariat.
- Banyongrakkul, Y., & Clancy, A. L. 2018. “Developing Cross Cultural Competency of Local Staffs and Expatriates to Contribute to Job Satisfaction through action research in the Business Development Unit (BDU) in MICTDC”. **ABAC ODI journal vision. action. outcome.**, 5(1), 22.

- Bozionelos, N., Bozionelos, G., Kostopoulos, K., & Polychroniou, P. 2011. "How providing mentoring relates to career success and organizational commitment: A study in the general managerial population". **Career Development International**, 16(5), 446-468.
- Braun, V., & Clarke, V. 2006. "Using thematic analysis in psychology". **Qualitative research in psychology**, 3(2), 77-101.
- Business Information Centre. (2016). **The outstanding development of business and investment in Myanmar 2558**. Retrieved from <http://www.thaibizmyanmar.com/th/articles/detail.php?ID=357>
- Directorate of Investment and Company Administration (DICA). 2017. **Foreign Investment of Permitted Enterprises by Country**.
- IFRS Foundation. 2015. **Conceptual Framework for Financial Reporting**.
- International Federation of Accountants (IFAC). 2017. **International Education Standards**. Handbook of International Education Pronouncements.
- Landy, F. J., & Conte, J. M. 2016. **"Work in the 21st Century, Binder Ready Version: An Introduction to Industrial and Organizational Psychology"**. John Wiley & Sons.
- Lertwannawit, A., Serirat, S., & Pholpantin, S. 2009. "Career competencies and career success of Thai employees in tourism and hospitality sector". **International Business & Economics Research Journal**, 8(11), 65-72.
- Lewis, S. 2015. "Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches". **Health promotion practice**, 16(4), 473-475.
- Muda, I., Wardani, D. Y., Maksum, A., Lubis, A. F., Bukit, R., & Abubakar, E. 2017. "THE INFLUENCE OF HUMAN RESOURCES COMPETENCY AND THE USE OF INFORMATION TECHNOLOGY ON THE QUALITY OF LOCAL GOVERNMENT FINANCIAL REPORT WITH REGIONAL ACCOUNTING SYSTEM AS AN INTERVENING". **Journal of Theoretical & Applied Information Technology**, 95(20).
- Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). 2014. "Trends in foreign investment in Myanmar". **OECD Publishing**. doi: 10.1787/9789264206441-6-en

- Pan, J., & Zhou, W. (2013). "Can success lead to happiness? The moderators between career success and happiness". **Asia Pacific Journal of Human Resources**, 51(1), 63-80.
- Pongtanee, P. 2014. "The Effects of Knowledge, Skills, Professional Values, Ethics and Attitudes on Competencies of Tax Auditors". **Suthiparithat**. 28(87), 95-121.
- Razal, R. A., Fimalino, A. F. F., & Guerrero, M. C. S. 2015. **Impact of the ASEAN Economic Community (AEC) on Social Forestry and Forest Products Trade**. NTFP-EPASFN, Philippines.
- Rufino, H., Payabyab, R. G., & Lim, G. T. 2017. "Competency Requirements for Professional Accountants: Basis for Accounting Curriculum Enhancement". **Review of Integrative Business and Economics Research**, 7(3).
- Sato, H. (2014). **How can ASEAN and Japan mutually benefit from ASEAN economic integration?**. ILO.
- Stumpf, S. A., Doh, J. P., & Tymon Jr, W. G. 2010. The strength of HR practices in India and their effects on employee career success, performance, and potential. **Human Resources Management**, 49(3), 353-375.
- Thorncharoenkun, N. 2018. "Accounting Staff Competencies Affecting the Effectiveness of Job Performance: A Case of Manufacturing Industry in Muang Samutprakarn District". **APHEIT Journal**, 24(1), 58-70.
- Tintabura, C. & Srijumpa, R. 2016. "The International Accounting Harmonization for Thailand Multinational Enterprises to Invest in Republic of the Union of Myanmar: A Conceptual Framework". **Proceeding the international postgraduate student colloquium**, pp. 241-255.
- Tintabura, C., Lertputtarak, S., & Chanrourng, S. 2016. "The International Accounting Harmonization Model for Hotel Industry in Myanmar". **Proceeding the 1st Technology Innovation Management and Engineering Science international conference (TIME-iCON2016)**, pp.142 - 145.
- Tintabura, C., Lertputtarak, S., & Sakchai, C. 2017. "The International Accounting Harmonization Model for Hotel Industry in Myanmar". **ITMSOC Transactions on Innovation & Business Engineering** 02, 28-33.

- Tintabura, C., Srijumpa, S., & Sakchai, C. 2018. "The accountant competency development of Myanmar to support the investment from multinational enterprises". **Processding the The 7th Business, Economics and Communications International Conference**, 2018. pp.206 - 211.
- Tirasriwat, Amara and U Myint Thein. 2000, Jan-Apr. "A comparative study of Thailand and Myanmar (Burma) professional accountant admission requirements". **AU Journal**, 20
- Van Dierendonck, D., & van der Gaast, E. 2013. "Goal orientation, academic competences and early career success". **Career Development International**, 18(7), 694-711.
- Vu, K. (2015). **Foreign direct investment in Myanmar and Cambodia. Bachelor's Thesis in International Business**. Lahti University of Applied Sciences.
- World Bank Group. (2017). "Report on Observance of Standards and Codes (ROSC)". **Accounting and Auditing Module**. 28-31.
- Yanto, H., Fam, S. F., Baroroh, N., & Jati, K. W. 2018. "GRADUATES' ACCOUNTING COMPETENCIES IN GLOBAL BUSINESS: PERCEPTIONS OF INDONESIAN PRACTITIONERS AND ACADEMICS". **Academy of Accounting and Financial Studies Journal**, 22(3), 1-17.

การศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมจังหวัดราชบุรี กรณีศึกษา วัดขนอนหนังใหญ่

Arts Tourism Development in Ratchaburi A Case Study of Nang Yai Museum at Wat Khanon

Received 8 March 2021
Revised 10 March 2021
Accepted 12 March 2021

พงศ์กฤต นันทนากรณ์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
Pongkit Nantanakorn
Kasetsart University

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมจังหวัดราชบุรี กรณีศึกษา วัดขนอนหนังใหญ่ และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมจังหวัดราชบุรี กรณีศึกษา วัดขนอนหนังใหญ่ ซึ่งศักยภาพในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสถานที่พักผ่อน ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้วิธีการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามกับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว จังหวัดราชบุรี จำนวน 400 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 21-30 ปี สถานภาพโสด มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ส่วนใหญ่ประกอบค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000 – 30,000 บาท ด้านศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมราชบุรี กรณีศึกษา วัดขนอนหนังใหญ่ พบว่า ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสถานที่พักผ่อน ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ในภาพรวม ทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด แต่ควรมีการจัดเตรียมสถานที่ในการกิจกรรมการท่องเที่ยวที่จะทำให้นักท่องเที่ยวได้เข้าใจถึงศิลปวัฒนธรรมของวัดขนอนหนังใหญ่ได้มากยิ่งขึ้นเพื่อที่จะทำให้นักท่องเที่ยวสามารถถ่ายทอดประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวให้บุคคลใกล้ชิดได้ และควรที่จะมีการวางแผนตามจุดต่าง ๆ ให้กับนักท่องเที่ยวเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังวัดขนอนหนังใหญ่

คำสำคัญ: การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม, วัดขนอนหนังใหญ่

Abstract

This research aimed to study the potential of cultural tourism in Ratchaburi Province, a case study of Wat Khanon Nang Yai. And to study the development of art and cultural tourism destinations in Ratchaburi Province, a case study of Wat Khanon Nang Yai Which has the potential to develop tourist attractions in 5 areas: tourist attractions Access to tourist attractions Facilities The camp side Tourism activities It is a quantitative research Using the survey method by using questionnaires with tourists. Traveling Ratchaburi province, number 400 people. The data analysis was based on frequency, percentage, mean and standard deviation. The results of the study showed that Most of the respondents were female. Age between 21-30 years old, unmarried status, have a bachelor's degree Most of them operate in trade / personal business. Have an average monthly income of 15,000 - 30,000 baht. In terms of the potential of cultural tourism in Ratchaburi, a case study of Wat Khanon Nang Yai, it was found that the tourist attractions Access to tourist attractions Facilities The camp side In terms of tourism activities in the whole of 5 aspects at the highest level But there should be a place for tourism activities that will allow tourists to understand the art and culture of Wat Khanon Nang Yai more so that tourists can convey the experience of traveling to people close to it. have And should be placed at various points for tourists to facilitate tourists who travel to Wat Khanon Nang Yai.

Keywords: Development of art and cultural tourism sites, Wat Khanon Nang Yai

บทนำ

กระแสของการท่องเที่ยวที่ปรับเปลี่ยนตามกระแสของการพัฒนาของโลก โดยมีแนวคิดที่ว่า “นักท่องเที่ยว” ในยุคใหม่ไม่ได้เดินทางท่องเที่ยวเพื่อวัตถุประสงค์ของการเสพความสุขจากการบริการ หรือแหล่งท่องเที่ยวเท่านั้น แต่ “นักท่องเที่ยว” ในปัจจุบันมีวัตถุประสงค์ของการเดินทางเพื่อศึกษาหาความรู้ การเรียนรู้และการเข้าใจถึงความแตกต่างกันของสังคมมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ซึ่งนักท่องเที่ยว ทางเลือกใหม่นี้มีผลทำให้รูปแบบของการเดินทางท่องเที่ยวหรือการเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่จะไปหรือการเลือกปฏิบัติกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนของทิศทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหรือกิจกรรมทางการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับกระแสความต้องการของนักท่องเที่ยวตามมา (กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560) ทั้งนี้ UNESCO ยังได้กล่าวถึงความเป็นไปได้ในการสร้างการท่องเที่ยวรูปแบบให้ที่นักท่องเที่ยวจะสามารถ

รับและเข้าเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมเมืองนั้น ๆ ทั้งวัฒนธรรมในลักษณะที่จับต้องได้และเป็นนามธรรม โดยผ่านประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวเอง (สุดแดน วิสุทธิลักษณ์, 2558) ซึ่งนักท่องเที่ยวรูปแบบใหม่มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวในการศึกษาหาความรู้ นอกเหนือจากการพักผ่อนหย่อนใจที่มีความแตกต่างจากพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในอดีต ทำให้เกิดการท่องเที่ยวทางเลือกใหม่ที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่หลากหลายเพิ่มมากขึ้น

เป้าหมายสูงสุดของการท่องเที่ยวในทางเลือกใหม่ คือ นอกจากนักท่องเที่ยวจะได้รับความเพลิดเพลินหรือความสุขทางจิตใจแล้วนั้น ยังเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจกันในสังคมของเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน อันจะทำให้สังคมเกิดความสงบสุขเป็นการนำการท่องเที่ยวมาเป็นเครื่องมือในการเชื่อมโยงเกาะเกี่ยวคนในสังคมเดียวกันและต่างสังคมยังเป็นการรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ทางวิถีชีวิต วัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น และยังเป็นกลไกนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน (กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560) ทั้งนี้การท่องเที่ยวแนวใหม่ของ UNESCO จึงเน้นถึงความผูกพัน (Engaged) ความจริงแท้ผ่านประสบการณ์ (Authentic Experience) ซึ่งเป็นการส่งเสริมกิจกรรมที่จะทำให้นักท่องเที่ยวมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในลักษณะทางวัฒนธรรมของเมืองที่ไปเยือน โดยผ่านการเรียนรู้จาก ประสบการณ์จริงในทางศิลปะและวัฒนธรรมของเมืองที่ไปเยือน เพื่อที่จะนำไปสู่ความเข้าใจอย่างแท้จริงใน พื้นที่ที่ท่องเที่ยว ซึ่งมีความสอดคล้องกับทิศทางการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่เรียกว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (สุดแดน วิสุทธิลักษณ์, 2558)

จังหวัดราชบุรีนับเป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ทั้งนี้ยังโดดเด่นในเรื่องของเมืองแห่งศิลปะร่วมสมัยที่สามารถพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์เชื่อมโยงกับท่องเที่ยวต่าง ๆ อาทิ เช่น วัดคงคาราม เป็นวัดที่มีชื่อเสียงเรื่องของงานศิลปจิตรกรรมฝาผนังวัดคงคารามอายุไม่ต่ำกว่า 250 ปี ฝีมือช่างชั้นสูง ประณีตและหาชมได้ยากในปัจจุบัน เหล่าบรรดาผู้ศึกษาในจิตรกรรม จะต้องมาศึกษาคัดลอกต้นฉบับที่แห่งนี้เป็นอันดับแรก ๆ วัดคงคารามเป็นวัดมอญสร้างขึ้นในสมัยปลายกรุงศรีอยุธยาต่อกับกรุงธนบุรีและต้นรัตนโกสินทร์ และอีกหนึ่งงานศิลปะสถาปัตยกรรม ภูมิเรือนไทย 9 ห้องสร้างในสมัยธนบุรี หนึ่งใหญ่วัดขนอน อำเภอโพธาราม งานศิลป์ที่รวมเอาศิลปะหลากหลายแขนงเข้าไว้ด้วยกันทั้งลวดลายตัวหนังสือจิตรกรรม ศิลปะการแสดงทางนาฏศิลป์ ประกอบกับดนตรีปี่พาทย์ โดยจุดเน้นของแผนยุทธศาสตร์มุ่งที่จะเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยว (Travel Route) ให้เป็นแบรนด์ทางการท่องเที่ยว โดยแบ่งเป็นเส้นทางท่องเที่ยว พร้อมทั้งส่งเสริมการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวในทุกเดือน เพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยว (คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ จังหวัดราชบุรี, 2561) ซึ่งจุดแข็งที่สำคัญด้านงานศิลปะดังกล่าว นับเป็นต้นทุนที่สำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงศิลปะ ซึ่งในปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวจำนวนมากเดินทางเข้ามาชื่นชม ศึกษา เรียนรู้ งานศิลปะของจังหวัดราชบุรี ตลอดจนการจัดงานแสดง เทศกาลที่เกี่ยวข้องกับงานศิลปะอย่างต่อเนื่อง ที่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงศิลปะ

จากทิศทางการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม ที่สอดคล้องตามทิศทางการท่องเที่ยวโลก และนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวของไทย ตลอดจนรูปแบบและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ทั้งจุดแข็งที่

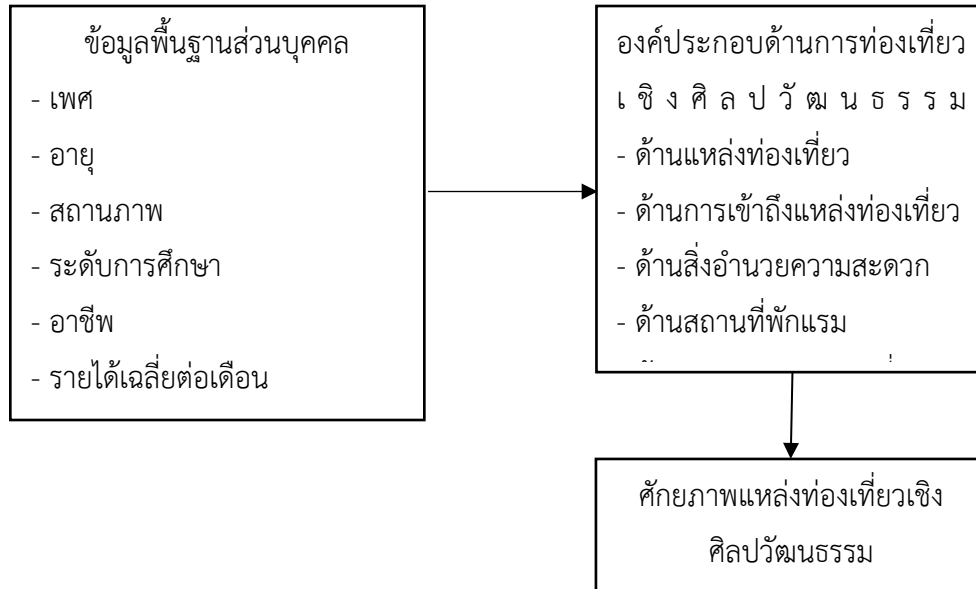
สำคัญด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดราชบุรี โดยเฉพาะทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปะที่มีความโดดเด่น และเป็นอัตลักษณ์ที่สำคัญของจังหวัดราชบุรี ที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นเมืองแห่งศิลปวัฒนธรรม ทั้งนี้จึงมีความสำคัญในการศึกษาเรื่อง การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมจังหวัดราชบุรี กรณีศึกษา วัดขนอนหนังใหญ่ ที่สอดคล้องตามวิสัยทัศน์การท่องเที่ยวไทย 2579 โดยการเติบโตบนพื้นฐานความเป็นไทยโดยเน้นการพัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์และวิถีไทย เสริมสร้างความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวและประชาชน ถึงอัตลักษณ์ความเป็นไทย และเสริมสร้างความภาคภูมิใจในความเป็นไทยและการเป็นเจ้าบ้านที่ดีสำหรับประชาชนทุกระดับ (คณะกรรมการนโยบาย การท่องเที่ยวแห่งชาติ, 2560) และสอดคล้องตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมการท่องเที่ยวประจำปี 2562 โดยส่งเสริมเอกลักษณ์ของประเทศไทย และของแต่ละท้องถิ่น ด้วยการสื่อสารเอกลักษณ์ความเป็นไทย และส่งเสริมการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวสู่พื้นที่รองตามศักยภาพของพื้นที่ผ่านโครงการ “เมืองรอง ต้องลอง” โดยเจาะกลุ่มเป้าหมายตรงกับ Destination Branding เพื่อคัดกรองเฉพาะนักท่องเที่ยว ที่ชื่นชอบเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่นอย่างแท้จริง (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2562) ทั้งยังสอดคล้องตามแผนพัฒนาจังหวัดราชบุรี พ.ศ. 2561-2564 โดยจุดเน้นของแผนยุทธศาสตร์มุ่งที่จะเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยว ให้เป็นแบรนด์การท่องเที่ยว เพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยว ทั้งนี้ยังโดดเด่นในเรื่องของ เมืองแห่งศิลปวัฒนธรรม ที่สามารถพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์เชื่อมโยงกับท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมจังหวัดราชบุรี กรณีศึกษา วัดขนอนหนังใหญ่
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบด้านการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมจังหวัดราชบุรี กรณีศึกษา วัดขนอนหนังใหญ่

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของนักท่องเที่ยว ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน วัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยว และบุคคลที่ร่วมเดินทางท่องเที่ยว และศึกษาศักยภาพการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสถานที่พักผ่อน ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดราชบุรี ในปี พ.ศ. 2560 จำนวน 947,365 คน (กรมการท่องเที่ยว กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา, 2560) มีการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีของทาโรยามาเน่ (Taro Yamane, 1967) ที่ระดับค่าความเชื่อมั่น 95% ค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 ซึ่งสามารถคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้ จำนวน 400 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ใช้สอบถาม กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดขนอนหนึ่งใหญ่ จังหวัดราชบุรี จำนวน 400 ชุด

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน วัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยว บุคคลที่ร่วมเดินทางท่องเที่ยว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว สามารถแบ่งได้เป็น 5 ด้าน คือ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสถานที่พักผ่อน ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

3. การสร้างและพัฒนาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างและพัฒนาคุณภาพเครื่องมือ มีวิธีการดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาสร้างเป็นแบบสอบถาม โดยให้ครอบคลุมในประเด็นต่าง ๆ ที่ทำการวิจัย

3.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วมาหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ในการพิจารณาสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ จากนั้นได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงจากผู้เชี่ยวชาญไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดxon หนึ่งใหญ่ จำนวน 30 คน จากนั้นนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) และความเที่ยงตรง (Validity) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบาค (Cronbach's Alpha) ทั้งหมด เท่ากับ 0.862

3.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาคุณภาพแล้วไปเก็บข้อมูลกับประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ทำการวิจัยสามารถแบ่งได้เป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน วัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยว บุคคลที่ร่วมเดินทางท่องเที่ยว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว สามารถแบ่งได้เป็น 5 ด้าน คือ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสถานที่พักแรม ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการประมวลผลข้อมูลจากแบบสอบถาม ด้วยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ สามารถแบ่งได้เป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

4.1 การวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ

4.2 การวิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวด้วย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1) วิเคราะห์ข้อมูลประชากรศาสตร์ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) 2) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมจังหวัดราชบุรี กรณีศึกษา วัดxon หนึ่งใหญ่ โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์วัดระดับมาตรฐาน แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2561)

ค่าเฉลี่ย	4.20-5.00	หมายถึงระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.40-4.19	หมายถึงระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.60-3.39	หมายถึงระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.80-2.59	หมายถึงระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.79	หมายถึงระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว จังหวัดราชบุรี ซึ่งผลการวิเคราะห์ปรากฏรายละเอียด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว จังหวัดราชบุรี

ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	165	41.25
หญิง	235	58.75
รวม	400	100
อายุ		
18 – 20 ปี	110	27.50
21 – 30 ปี	142	35.50
31 – 40 ปี	93	23.25
41 ปีขึ้นไป	55	13.75
รวม	400	100
สถานภาพ		
โสด	208	52.00
สมรส	175	43.75
หม้าย / หย่า / แยก	7	1.75
รวม	400	100
ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	173	43.25
ปริญญาตรี	196	49.00
สูงกว่าปริญญาตรี	31	7.75
รวม	400	100

อาชีพ		
ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ/พนักงาน	15	3.75
รัฐวิสาหกิจ		
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	203	50.75
พนักงานเอกชน/ลูกจ้างเอกชน	84	21.00
นักเรียน/นักศึกษา	98	24.50
รวม	400	100
รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 15,000 บาท	138	34.50
15,000 – 30,000 บาท	203	50.75
มากกว่า 30,001 ขึ้นไป	59	14.75
รวม	400	100

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 235 คน คิด เป็นร้อยละ 58.75 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 41.25 มีอายุระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 142 คน คิดเป็น ร้อยละ 35.50 รองลงมาอายุ 18-20 ปี จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 27.50 สถานภาพโสด จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 52.00 รองลงมาสถานภาพสมรส จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 43.75 ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 49.00 รองลงมาคือต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 43.250 ส่วนใหญ่ประกอบค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 50.75 รองลงมาประกอบนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 24.50 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000 – 30,000 บาท จำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 50.75 รองลงมาที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาทจำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 34.50

ตอนที่ 2 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว สามารถแบ่งได้เป็น 5 ด้าน คือ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสถานที่พักแรม ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ดังนี้

ตารางที่ 2 สรุปข้อมูลด้านแหล่งท่องเที่ยว

ด้านแหล่งท่องเที่ยว	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
งานศิลปวัฒนธรรมสะท้อนประวัติศาสตร์	4.63	0.61	มากที่สุด
ศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตชุมชนดั้งเดิม			

งานศิลปวัฒนธรรม สามารถเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวได้	4.45	0.75	มากที่สุด
งานศิลปะ สามารถสร้างมูลค่าในผลิตภัณฑ์	4.29	0.90	มากที่สุด
งานศิลปวัฒนธรรม สามารถถ่ายทอดเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าใจ และเรียนรู้ได้	4.05	1.27	มาก
รวม	4.36	0.88	มากที่สุด

ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.36$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ งานศิลปวัฒนธรรม สะท้อนประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตชุมชนดั้งเดิม ($\bar{x} = 4.63$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ งานศิลปวัฒนธรรม สามารถเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวได้ ($\bar{x} = 4.45$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ งานศิลปะ สามารถสร้างมูลค่าในผลิตภัณฑ์ ($\bar{x} = 4.29$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ งานศิลปวัฒนธรรม สามารถถ่ายทอดเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าใจ และเรียนรู้ได้ ($\bar{x} = 4.05$) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 3 สรุปข้อมูลด้านแหล่งท่องเที่ยวด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
มีบริการรถขนส่งสาธารณะที่หลากหลาย	4.22	1.30	มากที่สุด
การเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่าย	4.88	0.54	มากที่สุด
ป้ายบอกทางสามารถสังเกตและอ่านได้ง่าย	4.48	1.14	มากที่สุด
มีป้ายบอกทางสำหรับการเดินทางถึงแหล่งท่องเที่ยว	4.62	0.91	มากที่สุด
รวม	4.55	0.97	มากที่สุด

ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่าย ($\bar{x} = 4.88$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ป้ายบอกทางสำหรับการเดินทางถึงแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{x} = 4.62$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ป้ายบอกทางสามารถสังเกตและอ่านได้ง่าย อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ มีบริการรถขนส่งสาธารณะที่หลากหลาย ($\bar{x} = 4.48$) อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4 สรุปข้อมูลด้านแหล่งท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
สินค้าที่ระลึกแสดงถึงเอกลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว	4.11	1.36	มาก
ร้านอาหารมีเพียงพอต่อความต้องการ	4.49	1.16	มากที่สุด
มีลานจอดรถยนต์เพียงพอแก่นักท่องเที่ยว	4.55	1.12	มากที่สุด
มีการวางถังขยะตามจุดต่าง ๆ ให้กับนักท่องเที่ยว	3.95	1.45	ปานกลาง
ห้องน้ำสะอาดและเพียงพอแก่นักท่องเที่ยว	4.05	1.42	มาก
รวม	4.23	1.30	มากที่สุด

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.23$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีลานจอดรถยนต์เพียงพอแก่นักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 4.55$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ร้านอาหารมีเพียงพอต่อความต้องการ ($\bar{x} = 4.49$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ สินค้าที่ระลึกแสดงถึงเอกลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว ($\bar{x} = 4.11$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ห้องน้ำสะอาดและเพียงพอแก่นักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 4.05$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มีการวางถังขยะตามจุดต่าง ๆ ให้กับนักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.95$) อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 5 สรุปข้อมูลด้านแหล่งท่องเที่ยวด้านสถานที่พักผ่อน

ด้านสถานที่พักผ่อน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ที่พักมีจำนวนเพียงพอแก่นักท่องเที่ยว	4.31	1.58	มากที่สุด
ที่พักมีมาตรฐานในการรองรับนักท่องเที่ยว	4.48	1.22	มากที่สุด
ที่พักมีความหลากหลายให้นักท่องเที่ยวเลือก	4.64	0.94	มากที่สุด
ที่พักมีบริการอาหารที่เป็นเอกลักษณ์	4.09	1.43	มาก
รวม	4.38	1.29	มากที่สุด

ด้านสถานที่พักผ่อน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.38$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ที่พักมีความหลากหลายให้นักท่องเที่ยวเลือก ($\bar{x} = 4.64$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ที่พักมีมาตรฐานในการรองรับนักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 4.48$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ที่พักมีจำนวนเพียงพอแก่นักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 4.31$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ที่พักมีบริการอาหารที่เป็นเอกลักษณ์ ($\bar{x} = 4.09$) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 6 สรุปข้อมูลด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
มีกิจกรรมที่มีคุณค่ากับนักท่องเที่ยว	4.37	1.01	มากที่สุด
กิจกรรมการท่องเที่ยวมีความน่าสนใจ	4.64	0.94	มากที่สุด
มีการจัดเตรียมสถานที่ในการกิจกรรมการท่องเที่ยว	3.38	1.76	ปานกลาง
กิจกรรมที่ให้บริการมีราคาเหมาะสมและไม่มีผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยว	4.24	1.07	มากที่สุด
แหล่งท่องเที่ยวมีการให้ความรู้กับนักท่องเที่ยว	4.77	0.73	มากที่สุด
รวม	4.28	1.10	มากที่สุด

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.28$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ แหล่งท่องเที่ยวมีการให้ความรู้กับนักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 4.77$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ กิจกรรมการท่องเที่ยวมีความน่าสนใจ ($\bar{x} = 4.64$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ มีกิจกรรมที่มีคุณค่ากับนักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 4.37$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ กิจกรรมที่ให้บริการมีราคาเหมาะสมและไม่มีผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{x} = 4.24$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ มีการจัดเตรียมสถานที่ในการกิจกรรมการท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.38$) อยู่ในระดับปานกลาง

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 21-30 ปี สถานภาพโสด มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000 – 30,000 บาท สอดคล้องกับ พิรวัส สุวรรณประภา ญัฐภูมิ โรจน์นิรุติกุล และวรรณาส แสงมณี (2558) ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดราชบุรีส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 20 ปีขึ้นไป สถานภาพโสด และสอดคล้องกับ ชนิดา พุ่มสร (2561) ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดราชบุรีส่วนใหญ่ มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000 – 30,000 บาท

ด้านศักยภาพในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสถานที่พักผ่อน ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ในภาพรวมทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเมื่อพิจารณาผลของแต่ละด้าน ประกอบด้วย ด้านแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ สุนิษา กลิ่นขจร (2561) ผลการศึกษาพบว่า ด้านการเรียนรู้ ลักษณะของกิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างการรับรู้ และความเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่แตกต่างมีระบบจัดการให้เกิดกระบวนการเรียนรู้

ระหว่างชาวบ้านกับผู้มาเยือนสร้างจิตสำนึกเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ทั้งในส่วนของชาวบ้านและผู้มาเยือน

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สอดคล้องกับวิคิเนีย มายอร์ (2555) ซึ่งพบว่าร้านอาหารมีเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว สินค้าที่ระลึกมีคุณภาพและแสดงถึงเอกลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว ห้องน้ำสะอาดและมีเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว การบริการถึงขยะตามจุดต่าง ๆ ให้กับนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับเจตน์สฤกษ์ สักขพันธ์ ชูติมา หวังเบญหมัด และอรุณพร อธิมาตรโมตรี (2559) ผลการศึกษา พบว่าลานจอดรถยนต์มีเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว และ รัฐกานต์ สามสี (2558) พบว่า ควรมีบริการสินค้าที่ระลึกให้แหล่งท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยว

ด้านสถานที่พักผ่อน สอดคล้องกับ อัมรินทร์ สุขเกษม (2562) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับที่พักหลายประเภทในบริเวณพื้นที่จัดกิจกรรมให้เลือกตามความต้องการของนักท่องเที่ยว เช่น โรงแรม รีสอร์ท ห้องพักรายวัน ฯลฯ

ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีความสอดคล้องกับ ปิยะพงศ์ มั่นกลั่น (2554) พบว่าการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่ายและมีป้ายบอกทางสำหรับการเดินทางถึงแหล่งท่องเที่ยว

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว มีความสอดคล้องกับธนัชชา ฤทธิ์เดช (2558) พบว่า รายการนำเที่ยวควรมีความน่าสนใจ สถานที่และอุปกรณ์ควรมีความในการทำกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยไม่มีผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต้องมีการรักษาความสมดุลของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางธรรมชาติและวัฒนธรรม ด้วยการใช้ทรัพยากรอย่างทรงคุณค่าและชาญฉลาด และธัญนิชา เกียรติทับทิว เลิศนรเศรษฐ์ ที่พบว่า การเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่การออกแบบ การใช้ประโยชน์ การติดตามผล และการปรับปรุง ที่สามารถสะท้อนเอกลักษณ์ของทรัพยากรการท่องเที่ยวสู่สายตานักท่องเที่ยวได้ดี โดยการนำเสนอเอกลักษณ์ทางธรรมชาติที่สอดคล้องกับภูมิทัศน์ของพื้นที่ อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับภูมิปัญญาและวิถีถิ่น และการสร้างสุนทรียภาพ จึงควรเพิ่มกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ เมี่ยงกลีบบัว การวาดภาพและลงสีทุ่งดอกบัวแดง การทำอาหารไทย ขนมไทยวิถีถิ่นและการปั่นจักรยานชมวิถีชุมชน เป็นต้น ซึ่งชุมชนจะมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่สามารถส่งผ่านประสบการณ์จากคนในชุมชนสู่นักท่องเที่ยวได้

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากบทความวิจัยนี้เป็นผลการศึกษาจากวัตถุประสงค์หนึ่งของการทำวิจัย เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมจังหวัดราชบุรี กรณีศึกษา วัดขนอนหนังใหญ่ ดังนั้นต้องมีการดำเนินการวิจัยในขั้นตอนต่อไปให้ครบกระบวนการ ด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการจัดอภิปรายกลุ่ม ประกอบด้วย ภาครัฐ ผู้ประกอบการ และชุมชนในลำดับต่อไป

ทั้งนี้จากผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 21-30 ปี สถานภาพโสด มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีรายได้เฉลี่ย ต่อเดือน 15,000 – 30,000 บาท ทั้งนี้อาจมีการศึกษาถึงรูปแบบในการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ของนักเดินทางท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมจังหวัดราชบุรี เพื่อสามารถนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผน ส่งเสริมการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายได้

บรรณานุกรม

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2562. **สรุปแผนปฏิบัติการส่งเสริมการท่องเที่ยวประจำปี 2562.**

กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ. 2560. **แผนการพัฒนากการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560-2564).** กรุงเทพฯ: คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ.

คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ จังหวัดราชบุรี. 2561. **แผนพัฒนาจังหวัดราชบุรี 2561-2564.** แหล่งที่มา: <http://www.ratchaburi.go.th/plan.>, 15 กันยายน 2562.

ชนิดา พุ่มศร. 2561. การพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารการตลาดเชิงบูรณาการเพื่อสร้างการรับรู้คุณค่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจังหวัดราชบุรี. **วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม**, 5(2): 1-14.

ช่อพฤกษ์ ผิวกู๋. 2561. แนวทางการพัฒนาทุนวัฒนธรรมนวัตกรรมสู่ Thailand 4.0. ใน **การประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ 4 สถาบันวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.**

ธัญนิชา เกียรติทับทิว เลิศนรเศรษฐ์. 2561. แนวทางการพัฒนากการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา ตลาดน้ำทุ่งบัวแดง ณ บางเลน จังหวัดนครปฐม **วารสารศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์**. 7(2): 54-69.

พงศ์ฤต นันทนากรณ. 2563. **แนวทางการพัฒนากการท่องเที่ยวเชิงศิลปะบนฐานแนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จังหวัดราชบุรี.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิทยาการจัดการ อุตสาหกรรมบริการและท่องเที่ยว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

สุนิษา กลิ่นขจร. 2561. การพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยววิถีถิ่น วิถีไทยเพื่อสร้างอัตลักษณ์

ใหม่ของเส้นทางการท่องเที่ยวเมืองร้อยเกาะ. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุดแดน วิสุทธิลักษณ์, และคณะ. 2556. การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism).

กรุงเทพฯ: องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน).

องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. 2554. การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์, แหล่งที่มา: www.dasta.or.th, 15 กันยายน พ.ศ. 2562.

Richards, G. 2010. **Creative Tourism and Local Development**. In Wurzburger, R. (Ed.). Creative Tourism A Global Conversation how to provide unique creative experiences for travelers worldwide: at present at the 2008 Santa Fe & UNESCO International Conference on Creative Tourism in Santa Fe. New Mexico. USA.

Tourism Malaysia Media Release. 2010. **The 1st Malaysia Art Tourism Festival**. Available Source: http://www.tourism.gov.my/corporate/mediacentre.asp?page=news_desk&subpage=archive&news_id=445, July 18, 2020.

Yamane, T. 1967. **Taro Statistic: An Introductory Analysis**. New York: Harper & row.

จริยธรรมในการตีพิมพ์บทความวิชาการ

วารสารศิลปศาสตร์และอุตสาหกรรมบริการมีความประสงค์ให้การตีพิมพ์วารสารเป็นไปอย่างมีคุณภาพ ถูกต้อง และเป็นที่ยอมรับ ตามหลักจริยธรรมในการตีพิมพ์ผลงานในวารสารวิชาการ (Publication Ethics) สอดคล้องกับมาตรฐานการตีพิมพ์นานาชาติ และจริยธรรมในการตีพิมพ์บทความตามข้อกำหนดของ Committee on Publication Ethics (COPE) จึงได้กำหนดจริยธรรมของการตีพิมพ์ ดังนี้

สำหรับผู้เขียน(Authors)

1. ผู้เขียนจะต้องรับรองว่าผลงานที่ส่งเข้ารับการพิจารณาตีพิมพ์ เป็นผลงานใหม่ ไม่มีการคัดลอก ไม่เคยตีพิมพ์ที่ใดมาก่อน หากวารสารตรวจสอบพบการกระทำดังกล่าว จะถูกขึ้นบัญชีดำและไม่อนุญาตให้ตีพิมพ์ในวารสารอีกต่อไป
2. ผู้เขียนต้องรับรองว่าผลงานวิจัยหรือผลงานวิชาการ ที่ส่งเข้ารับการพิจารณาตีพิมพ์ เป็นผลงานของผู้เขียน และผู้เขียนร่วมตามชื่อที่ปรากฏไว้จริง
3. ผู้เขียนต้องอ้างอิงผลงานวิชาการของผู้อื่นให้ครบถ้วนและระบุไว้ในเอกสารอ้างอิงตามหลักเกณฑ์ของวารสาร หากมีการนำข้อความมาใช้ในผลงานของตนเอง รวมถึงรูปแบบการอ้างอิงต้องถูกต้อง และไม่ใช้การคัดลอกผลงาน
4. ผู้เขียนต้องรับรองว่าผลงานที่ส่งเข้ารับการพิจารณา เป็นรายงานข้อมูลและผลการวิจัยที่เกิดขึ้นจากการทำวิจัยจริง และรับผิดชอบต่อความคิดเห็นหรือข้อสรุปในบทความที่นำมาตีพิมพ์
5. หากเป็นบทความวิจัยที่ได้รับทุนการสนับสนุน ผู้เขียนต้องระบุแหล่งทุนที่สนับสนุนการทำงานวิจัยของท่านในบทความ เช่นในกิตติกรรมประกาศ หรือที่หนึ่งในใดในบทความนั้น หรือต้องระบุผลประโยชน์ทับซ้อนอย่างชัดเจน (ถ้ามี)
6. หากทางวารสารตรวจสอบพบการคัดลอกผลงานไม่ว่ากรณีใดก็ตาม ทางวารสารขอสงวนสิทธิ์ไม่รับพิจารณาบุคคลผู้นั้นตลอดไป

สำหรับกองบรรณาธิการ (Editors)

1. กองบรรณาธิการวารสารจะไม่รับตีพิมพ์ผลงานที่ได้ตีพิมพ์ที่อื่นมาก่อน หรืออยู่ในระหว่างพิจารณาจากวารสารหรือแหล่งสิ่งพิมพ์อื่น
2. กองบรรณาธิการวารสารมีระบบการตรวจสอบการตีพิมพ์ซ้ำ/ซ้ำซ้อน (Duplications/Plagiarism) อย่างเคร่งครัด โดยระบบ เช่น อักษรวิสุทธิ ระบบค้นหาออนไลน์ (GOOGLE) Turnitin เพื่อให้แน่ใจว่าบทความที่จะตีพิมพ์ไม่มีการคัดลอกผลงานของผู้อื่น ทั้งนี้ หากตรวจพบกองบรรณาธิการจะหยุดดำเนินการและปฏิเสธการตีพิมพ์ผลงานพร้อมขึ้นบัญชีดำในทันที

3. กองบรรณาธิการวารสารพิจารณาและกลั่นกรองคุณภาพขั้นต้นว่าบทความมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และขอบเขตของวารสาร และเมื่อได้รับให้เข้าพิจารณาแล้ว ต้องผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในด้านนั้น ๆ เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่

4. กองบรรณาธิการวารสารต้องตัดสินใจโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยคำแนะนำในการแก้ไขและผลการพิจารณา อย่างน้อย 1 ท่านต้องให้ผ่านถึงจะได้รับการพิจารณาตีพิมพ์

5. กองบรรณาธิการวารสารจะไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้เขียนและผู้ประเมินบทความ ไม่ว่ากรณีใด ๆ

6. กองบรรณาธิการวารสารจะต้องไม่กระทำการใด ๆ อันจะเป็นผลให้ผลประโยชน์ขัดกัน (conflict of interest) เช่น หัวหน้ากองบรรณาธิการตีพิมพ์ในวารสารเอง กองบรรณาธิการตีพิมพ์ในวารสาร โดยมีส่วนเกี่ยวข้องในการพิจารณาผลงาน ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนใดๆ กับผู้เขียน ผู้ประเมินบทความ และบุคคลอื่นๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องรักษามาตรฐาน รวมถึง พัฒนาวารสารให้มีคุณภาพและมีความทันสมัยอยู่เสมอ

สำหรับผู้ประเมินบทความ (Reviewers)

1. วารสารจะแต่งตั้งให้ผู้ประเมินที่มีความเชี่ยวชาญ ให้การประเมินด้วยความรู้ ความเชี่ยวชาญ และปฏิบัติตามกระบวนการประเมิน ปราศจากอคติและความคิดเห็นส่วนตัวมาร่วมเป็นเกณฑ์ในการประเมินบทความ รวมทั้งต้องประเมินบทความภายในระยะเวลาที่วารสารศิลปศาสตร์และอุตสาหกรรมบริการกำหนด ทั้งนี้ หากผู้ประเมินท่านใดไม่อ่านหรือพิจารณาผลงานล่าช้า วารสารขอสงวนสิทธิ์ ในการเปลี่ยนผู้ประเมิน เพื่อความรวดเร็วในการอ่านผลงานในทันที

2. ผู้ประเมินบทความจะต้องพิจารณาคุณภาพจากคุณภาพของผลงาน ความทันสมัย และความชัดเจนของเนื้อหาในบทความ รวมถึง การวิเคราะห์และการเข้มข้นของผลงาน

3. ผู้ประเมินบทความจะต้องพิจารณาและระบุผลงานวิจัยที่สำคัญ ที่เกี่ยวข้องกับผลงานทางวิชาการนั้น เพื่อเพิ่มเติมให้มีความสมบูรณ์ทางวิชาการ ทั้งเนื้อหาและวิธีการวิจัย รวมถึงผลการวิจัยด้วย

4. หากผู้ประเมินพบว่าต้นฉบับใดมีการคัดลอกผลงานและซ้ำซ้อนของผลงานจากผู้เขียน ให้แจ้งข้อมูลที่ตรวจพบมายังกองบรรณาธิการวารสาร

5. ผู้ประเมินบทความต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของบทความไม่ว่ากรณีใด ๆ

6. ผู้ประเมินบทความต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนใด ๆ กับผู้เขียน เช่น การรู้จักกันเป็นการส่วนตัว เป็นผู้ส่งผลงานและอ่านงานของตนเอง เป็นผู้ร่วมโครงการ ผู้ร่วมงาน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

รูปแบบการนำเสนอบทความสำหรับวารสารศิลปศาสตร์และอุตสาหกรรมบริการ

องค์ประกอบของบทความ

เพื่อให้องค์ประกอบของบทความมีความสอดคล้องกัน ดังนั้น ผู้ส่งบทความจะต้องมีองค์ประกอบตามกำหนดในตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1: องค์ประกอบของบทความ

บทความวิชาการ	บทความวิจัย
1. ชื่อบทความและชื่อผู้เขียนบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ	1. ชื่อบทความและชื่อผู้เขียนบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
2. บทคัดย่อ (Abstract) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ประมาณ 100-250 คำ รวมทั้งระบุคำสำคัญ (Keyword) ไม่เกิน 5 คำ	2. บทคัดย่อ (Abstract) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ประมาณ 100-250 คำ รวมทั้งระบุคำสำคัญ (Keyword) ไม่เกิน 5 คำ
3. บทนำ (Introduction)	3. บทนำ (Introduction)
4. ลำดับเนื้อหา (Content) ตามความเหมาะสม	4. วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)
5. สรุป (Conclusion)	5. ประโยชน์ของการวิจัย (Research Contributions)
6. บรรณานุกรม (References)	6. การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)
	7. ระเบียบวิธีวิจัย (Research Methodology)
	8. ผลการวิจัย (Research Finding)
	9. อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)
	10. กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) (Acknowledgement (If any))
	11. บรรณานุกรม (References)

เงื่อนไขการรับบทความ

- ผู้แต่งและผู้ส่งที่ต้องการตีพิมพ์ต้นฉบับจะต้องพิมพ์ตามรูปแบบและขนาดตัวอักษรตามรูปแบบ (Template) ที่กำหนดไว้
- ผู้แต่งและผู้ส่งต้นฉบับเพื่อตีพิมพ์จะต้องรับรองว่าไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ใดมาก่อน ยกเว้นรายงานการวิจัยวิทยานิพนธ์ที่ไม่ใช่การคัดลอกผลงาน รวมถึงไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณารอตีพิมพ์

3. ต้นฉบับของบทความที่ส่งเข้ารับการพิจารณาตีพิมพ์ จะต้องผ่านการตรวจการคัดลอกผลงาน โดยบรรณาธิการฝ่ายจัดการ ทั้งระบบอักขรวิธี ระบบค้นหาออนไลน์ต่าง ๆ โดยมีเกณฑ์การตรวจสอบไม่เกินร้อยละ 20

4. วารสารรับผลงานทางวิชาการที่ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยมีความยาวไม่น้อยกว่า 5 หน้า และไม่เกิน 15 หน้า พิมพ์ต้นฉบับด้วยกระดาษขนาด A4 หน้าเดียว

5. การอ้างอิงในเนื้อหา (In-text Citation) และเอกสารอ้างอิง (References) ทำบทความ ถ้าเป็นภาษาไทยให้ใส่ภาษาไทย ถ้าเป็นภาษาอังกฤษให้ใส่ภาษาอังกฤษ โดยการอ้างอิงตามรูปแบบ APA 6th Edition

6. ผู้พิจารณาไม่ทราบชื่อผู้แต่ง และผู้แต่งไม่ทราบชื่อผู้พิจารณา โดยเด็ดขาด (Double Blind Review) และจะต้องผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาอย่างน้อย 2 คน โดยจะต้องได้รับการผ่านตอบตกลงจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสองคน หรือผู้อ่านพิจารณาให้ผ่านและสามารถตีพิมพ์ ได้อย่างน้อย จำนวน 1 ท่าน และขอให้ผู้ส่งต้นฉบับพิมพ์ชื่อ และสังกัด บนหน้าแรกของผลงานเท่านั้น

7. โครงสร้างบทความเป็นไปตามองค์ประกอบของบทความ ทั้งบทความวิชาการและบทความวิจัย

8. ตั้งแต่ 1 มกราคม 2563 เป็นต้นไป นโยบายใหม่ของวารสารศิลปศาสตร์และอุตสาหกรรมบริการ บทความต้นฉบับใด ไม่มีหัวข้อหลักครบถ้วน จะไม่รับพิจารณาทันที

9. ตารางหรือรูปประกอบต้องระบุ หัวข้อให้ชัดเจน อาจเป็นภาพสไลด์ ภาพสี ภาพขาวดำก็ได้ แต่ควรมีความขาว-ดำชัดเจนและมีความละเอียดภาพที่สูง

10. การส่งไฟล์บทความต้นฉบับให้ส่งผ่านเว็บไซต์ http://dsil.flas.kps.ku.ac.th/sil_journal/submission.php เท่านั้น

การเขียนอ้างอิง

1. อ้างอิงในเนื้อหา

ชื่อ นามสกุล./ (ปีพิมพ์);/ชื่อ นามสกุล./ (ปีพิมพ์)

2. อ้างอิงในเอกสารอ้างอิง

2.1 จากหนังสือ

ชื่อ นามสกุล./ (ปี พ.ศ.) /ชื่อหนังสือ./ ครั้งที่พิมพ์ (ถ้ามี) ./ เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

2.2 อ้างอิงจากหนังสือแปล

ชื่อ นามสกุลต้นฉบับ./ (ปีพิมพ์) ./ ชื่อเรื่องที่แปล [ชื่อต้นฉบับ] ./ (ชื่อผู้แปล, ผู้แปล) ./ สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์./ (ต้นฉบับพิมพ์) /ปี/ค.ศ./ หรือ พ.ศ.)

2.3 อ้างอิงจากบทความ หรือบทหนึ่งในหนังสือ

ชื่อ นามสกุล./ (ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./ใน/ชื่อหนังสือ./ชื่อผู้รวบรวมหรือชื่อบรรณาธิการ./สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์,
/ปีที่พิมพ์./หน้า

2.4 อ้างอิงจากวารสาร

ชื่อ นามสกุล./ (ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./เลขของปีที่(เลขของฉบับที่),/เลขหน้า.

2.5 อ้างอิงจากวิทยานิพนธ์

ชื่อ นามสกุล./ (ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทหรือปริญญาเอก หรือ ดุษฎีบัณฑิต)/สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

2.6 อ้างอิงจากเอกสารในการประชุมวิชาการ

ชื่อ นามสกุล./ (ปีพิมพ์)./ชื่อบทความหรือชื่อเรื่องของบท./ใน/หรือ/In/ชื่อบรรณาธิการ/(บ.ก. หรือ Ed. หรือ Eds.),
/ชื่อการประชุม (น. หรือ p. หรือ pp. เลขหน้า)/สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

2.7 อ้างอิงจากการสัมภาษณ์

ชื่อ นามสกุลผู้ให้สัมภาษณ์./ตำแหน่ง(ถ้ามี)./สัมภาษณ์./วัน เดือน ปี.

2.8 อ้างอิงจากการสืบค้นทางเว็บไซต์

ชื่อ นามสกุล./ (ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./สืบค้น วัน เดือน ปี./จาก/http://www.xxxxxxxxxx.

